הארץ

0.64 שח, יום ב' ד' באדר א' תשמ"ו, 17 בפברואר 1986 VOL. 68/20305 FEBRUARY 17 1986
כולל מע"מ

המכללה הפיננסית
כנס
חשיפה לסיכונים ודרכי הגנה · מט"ח, חומרי גלם, ריבית.
(היבטי מיסוי, חשבונאות, פיננסים)
מלון פלזה, תל-אביב - 2.3.86
המחיר: 130 ש"ח - מ.ע.מ. (כולל ארוחת צהריים)
פרטים נוספים והרשמה בטל': 03-996336

המלך חוסיין יבקר בבריה"מ

יבקש נשק נוכח סירוב ארה"ב למכור לו ● ידחה ככל הנראה ביקורו השני בדמשק

מאת עקיבא אלדר
סופרו המדיני של "הארץ"

המלך חוסיין ייצא בימים הקרובים לביקור בבריה"מ — כך נודע מפי מקורות מהימנים בירושלים. מלך ירדן יבקש מנהיגי בריה"מ לספק לירדן נשק בתהליך לנשק חדיש, שהממשל האמריקאי אינו מאשר למכור לירדן.

בירושלים מניחים, כי חוסיין ינסה לשכנע גם את הנהגת בריה"מ לתמוך ביוזמה לכינוס ועידה בין לאומית בהשתתפות המעצמות.

מקורות מדיניים בירושלים אמרו אתמול, כי חוסיין נפגע מהחלטת הממשל בוואשינגטון לדחות את עיסקת הנשק מבלי לקבוע לה מועד חדש. נסיעתו למוסקווה באה כאיתות לארה"ב, כי המלך הירדני לא יהסס להתקרב לבריה"מ. עם זאת, מעריכים כי הסובייטים לא ימהרו לספק נשק לירדן, בין השאר בגלל בעיות מימון קשות.

בגלל נסיעתו ידחה ככל הנראה ביקורו השני בדמשק.

חדשות הארץ

שיחות היום

עם: השר משה קצב, בעל מגן ההגינות הסובלנות
על: ההשמצות והגידופים בישיבת הממשלה
(עמ' 2)

★

המשטרה בודקת אם בוועידת "כך" היו דברי הסתה או עבירות אחרות
(עמ' 3)

★

15 ארגונים כלכליים: בלי פיתרון לבעיית הארנונה ישבת המשק
(עמ' 4)

★

אקינו קוראת לשביתה כללית למחרת השבעת מרקוס לנשיא
(עמ' 5)

★

יעל ויצחק מוריץ זוכו מבלי שנדרשו כלל להשיב להאשמות נגדם
(עמ' 6)

★

רחוב נחלת בנימין בת"א יהיה מידרחוב מינואר 1987
(עמ' 6)

שרות הארץ

מזג האוויר

(ע). מעונן בדרך כלל. גשם יתחיל לרדת במשך היום. ירושלים 7—14, הגולן 7—13, נהריה 10—18, צפת 6—11, חיפה 12—19, טבריה 10—18, נצרת 8—15, עפולה 8—18, השומרון 7—16, ת"א 11—19, לוד 8—19, יריחו 10—19, עזה 10—19, באר שבע 9—20, אילת 11—24.

בסונסטה
השמש זורחת היום!
חם ונעים — 24 מעלות
אביה סונסטה אילת
חוף טאבה. 059-76191

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.4819	—
נוספים	1.7614	—
שוחר	1.5900	—

בגליון זה 12 עמודים

הממשלה תשלם 450 מיליון ד' חובות צים

במסגרת עסקה לקבלת חלקה של החברה לישראל

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הממשלה תקח על עצמה חובות של חברת צים בסכום של יותר מ־450 מיליון דולר בעקבות ההסדר שהושג בין משרד האוצר לבין נציגו של איש העסקים שאול אייזנברג, לפיו תעביר החברה לישראל, שבשליטת אייזנברג את מניותיה בצים (50 אחוז בהון ובשליטה) לידי הממשלה או גוף אחר, על־פי בקשת הממשלה. המניות האחרות הינן בידי הממשלה — 40 אחוז וחברת העובדים של ההסתדרות — 10 אחוזים. גורמים באוצר ציינו כי לצורך הסדר להבראת צים יש להסכים להפיכתה למעשה לחברה ממשלתית.

איש העסקים שאול אייזנברג, שהמריא אתמול בבוקר לחו"ל, עקב מקרוב אחר הדיונים, אף כי לא נטל בהם חלק אישי, למעט פגישה אישית עם פרס, שכללה כנראה גם נושא זה. הדיונים בעניין זה התנהלו בין יו"ר החברה לישראל מנחם אריאב, המנכ"ל מנחם עצמון וחבר קופה מסוימת גם יגאל תבורי, הפורש מתפקיד מנכ"ל משותף בחברה. מצד הממשלה נטלו חלק בדיונים מנכ"ל משרד האוצר ד"ר עמנואל שרון ויועצו של ראש הממשלה אמנון נויבך.

במהלך הדיונים בדבר גורלה של צים נבדקו כמה אפשרויות נוספות, אך הן לא יצאו אל הפועל. בין היתר נבדקה האפשרות שקבוצת אייזנברג תמיר דרך החברה לישראל או בדרך אחרת כספים להצלת צים.

קבוצת אייזנברג מסרה אמש, שהחלטה להעביר את המניות של צים לממשלה התקבלה על־פי בקשת הממשלה. אופציה זו, טענה קבוצת אייזנברג, הועדפה על־ידי הממשלה על פני אופציות אחרות, שלגביהן נערכו דיונים. בקבוצת אייזנברג ביקשו לציין, שמאז עברה השליטה בחברה לישראל נרשם שיפור במצבה של צים והחברה עברה מהפסד לרווח, כאשר הצפיה הערכה שעסקה הכספים הנוכחית תסתיים "עם רווח צנוע". ההחלטה הפורמלית לגבי העברת המניות תיפול ב־3 במארס — מועד בו תתכנס מועצת המנהלים של החברה לישראל.

51 מעובדי המספנות נעצרו בעת התגרה [illegible]

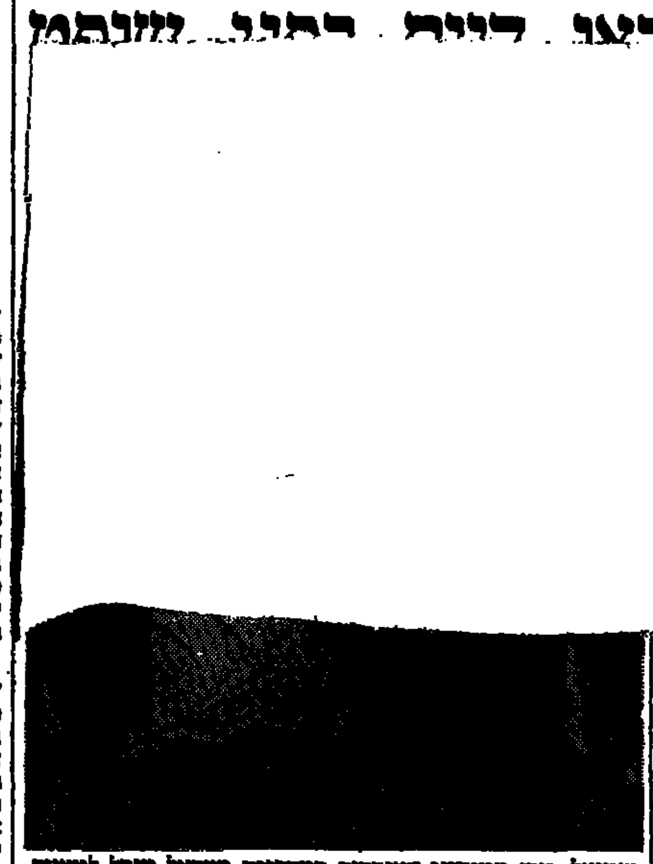

שמואל בירן ממנהיגי העובדים במספנות ישראל מובל למעצר. משטרת חיפה הסבירה: בהפגנות אתמול פקעה סבלנותנו.
(צילום: ישראל סאן)

ביום... שהתפרעו המשטרה מתבונות לה ביאם היום בפני שופט בית־משפט השלום בחיפה לשם שחרור בערבות תוך התחייבות מצידם, שלא יחזרו על המעשים שעשו אתמול.

מנכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר פנה אמש לשר המשטרה חיים ברלב ולמפכ"ל המשטרה רב ניצב דוד קראוס וביקשם לשחרר ממעצר את עובדי מספנות ישראל. קיסר הסביר לשר ולמפכ"ל, שהעובדים עשו מה שעשו מתוך לחץ ומתוך נפשי וללא כוונה רעה ויש לכן לשחררם ולהתייחס אליהם בהבינה "אין אדם נתפס על צערו".

משרד הביטחון יחפש דרכים למצוא את תעסוקה למספנות ישראל על ידי קבלת עבודות ממדינה זרה באמצעותו — סיכום על כך נתקבל בפגישה שקיים אתמול ראש הממשלה, שמעון פרס עם שר התחבורה, חיים קורפו, שר האוצר, יצחק מודעי ושר הביטחון יצחק רבין.

עבודות ממדינה זרה
א. קרן, סופר "הארץ", מוסר כי...

ינון: הטלוויזיה עלתה על מסלול סגירה; יש כסף לפיצויי פיטורין

צוות מיוחד יגבש תוך חודש הצעה לפתיחת הטלוויזיה מחדש

מאת לילי גלילי
סופרת "הארץ"

שר החינוך, יצחק נבון, הטיל על הנהלת רשות השידור להכין בתוך פרק זמן תוכנית מעשית לסגירת הטלוויזיה במתכונתה הקיימת ופתיחתה מחדש באופן שיבטיחו את רציפות השידורים ותקינותם. נבון העלה את בקשתו בפגישה שקיים עם חברי הוועד המנהל של הרשות והמליאה בהשתתפות היועץ המשפטי לממשלה. בפגישה הודע נבון למהלך של סגירת הטלוויזיה מבלי שתוכן מראש תכנית מפורטת, שתכלול את ההשלכות המשפטיות, הארגוניות והתקציביות של צעד כזה, וכן לוח זמנים מחייב לפתיחת הטלוויזיה מחדש.

במקביל, הציע היועץ המשפטי לממשלה, פרופ' יצחק זמיר להוקק חוק מיוחד, כהוראת שעה, "כדי לפתור באופן יסודי ושיטתי את בעיית הניהול, כוח האדם והמשמעת בטלוויזיה".

את התכנית יגיש בתוך חודש ימים צוות מיוחד שהחברים בו המנכ"ל אורי פורת, מנהל הטלוויזיה, יאיר אלוני, היועץ המשפטי לרשות, נתן כהן, וחברי הוועד המנהל נתן ברון וישראל פלג.

אמר יו"ר הרשות, מיכה ינון, כי "הטלוויזיה עלתה על מסלול של סגירה". לדבריו, גם אם לא יופעל החוק החדש לאלתר, הרי זו הפעם הראשונה שיהיה קיים מסמך מסוג זה, שיאפשר בעתיד מימוש מיידי של הסגירה. עוד הדגיש ינון, כי כ־5 מיליון הדולר הדרושים לתשלום פיצויי פיטורין ל־600 עובדי הטלוויזיה במקרה של סגירה, מצויים כבר עתה בקרן הפיצויים באוצר.

בנק ישראל מזהיר מקבלת שטר "חתוך"

אלמונים יוצרים שטרות מטלאי שטרות חתוכים

מאת צבי זרחיה ואיתן רבין

5 חודשים לאחר הנפקת השטרות החדשים מסדרת השקל החדש כבר מנסים להונות באמצעות שטרות אלה. אל הבנקים הגיעו שטרות רבים בערך של 50 שקלים חדשים, כשהם חתוכים. כלומר חלק מהשטר חסר ובקצהו הודבק נייר דבק אטום בצבע לבן. הוחבי השטרות אוספים כנראה טלאים של השטרות ויוצרים שטרות חדשים.

מנהל מחלקת המטבע בבנק ישראל שמואל פלד שיגר בסוף השבוע חוזר פנימי לבנקים, שבו ציין את התופעה. פלד מציין, כי כאשר מתגלה שטר חתוך על הבנק לפנות למשטרה. כמו כן, הוא מציין כי בנק ישראל לא יזכה בנקים שיעבירו שטרות כאלה.

אסיר באזיקים חמק מסוהריו

המשטרה טרם פרסמה דבר המקרה שאירע לפני כחודש

מאת ראובן שפירא

אסיר, השפוט לשבעה חודשי מאסר, הצליח להמלט לפני כחודש בארבעה סוהרים צמודים, שליוו אותו לביקור בביתו בקריית־גת תמלט מתחת לאפם. זאת לאחר שהצליח להשתחרר מהאזיקים שהיו על ידיו. עד עתה לא נתפס האסיר. שירות בתי־הסוהר שמר בסוד את דבר הבריחה ולא פרסם הודעה על הבריחה בניגוד למה שהיה מקובל בעבר. לדברי דובר שירות בתי־הסוהר, קצין בודק ממשיך בבדיקת הפרשה ולאחר שיתקבלו ממצאי החקירה הפנימית, יוסקו, אם יהיה צורך בכך, מסקנות נגד האחראים לבריחה.

האסיר, מאיר רג'אן בן 30, נשפט לשבעה חודשי מאסר על גניבת רכב. הוא ריצה את עונשו מאז נובמבר בבית המעצר המרכזי של שירות בתי־הסוהר ברמלה ואמור היה להשתחרר בעוד כחודשיים. לפני כחודשים נפטר אביו. ביום ה־30 למות האב קיבל האסיר אישור לבקר בביתו, שם ניצל חוסר עירנות של הסוהרים, נכנס לחדר עם בתו ושם הסיר את האזיקים וברח מבעד לחלון.

עורך את העמוד: בועז שפירא

מחריף המתח מערך־ליכוד; פרס: לא נוכל לתפקד כך

גורמים בממשלה: המאבק סביב תוכנית הצמיחה והיחסים המעורערים בין השרים עלולים להחיש את קץ האחדות

שר בכיר במערך: בידי פרס ההכרעה אם לפרק הממשלה ● ברעם: הסכם הרוטציה לא מקודש

מאת עקיבא אלדר
סופרו המדיני של "הארץ"

ראש הממשלה שמעון פרס הבהיר לאחר ישיבת הממשלה השבועית, כי הממשלה לא תוכל עוד לתפקד, אם תימשך המגמה שהסתמנה אתמול.

בשבועות האחרונים נוצר שוב הקודים המפלגתיים מערך־ליכוד והדבר בא לידי ביטוי כמעט בכל דיון והצבעה בממשלה ובוועדותיה. בקרב השרים גוברת התחושה של חוסר תיפקוד המערכת והעדר יכולת של שרי הליכוד והמערך לפעול במשותף. הוויכוח בנושא הצמיחה והטענות של שרי המערך על קיפוחם מצד שר האוצר מכ־טאים את חוסר האמון, שחשים רוב שרי המערך בעמיתיהם מהליכוד. לדברי רבים מהשרים ישיבת אתמול היתה הגרועה ביותר מבחינת התיפקוד והיחסים הבין אישיים בתוך הממשלה.

רוב שרי הליכוד שהתנגדו בעבר לתכנית הכלכלית, מתייצבים עתה לימין שר האוצר מול יוזמת ראש הממשלה להקדים את שלב הצמיחה. ראש הממשלה נחוש ברעתו להוציא את תכניתו אל הפועל, וגורמים בממשלה מעריכים כי אפשר שנושא זה, יחד עם היחסים האישיים המעורערים בממשלה יחישו את קיצה של ממשלת האחדות.

ראש הממשלה שמעון פרס אמר אמש, כי לא יוכל לתת לישיבות ממשלה כדוגמת הישיבה אתמול להתקיים. בראיון לטלוויזיה אמר פרס כי ליד שולחן הממשלה יש לנהל ויכוח מכובד ללא נימה מיפלגתית ואישית. "על השרים רובץ עול כבד מאוד. עליהם לבצע הרבה קיצוצים, ולאחרונה הוכנסה גם נימה פוליטית בדיונים".

ראש הממשלה אמר עוד, כי "הליכוד ניהל את המשק במשך 7 שנים ואנו העלינו את המשק לפסים חדשים. קיימת קואליציה כלכלית עם ההסתדרות והתעשיינים וקואליציה ממשלתית בין שתי המפלגות הגדולות. ההאשמות, שבאות מהליכוד ושר האוצר, אינן מוצאות חן בעיני. אני מציע שהוויכוח יהיה בענייני משק ולא בענייני מפלגות".

בהתייחסו לשר האוצר אמר פרס כי "עוד לא היה שר אוצר שקיבל אפשרויות כאלה לעבודה. אם הוא רוצה לעסוק בפוליטיקה זה דבר אחר". שמעון פרס אמר, כי הוא מציע "להוציא 10 אחוז מההכנסות לצמיחה באמצעות איגרות חוב". המדובר בהקצאת 400 מיליון דולר לעידוד התעשיה והצמיחה.

ניסיונות אחרונים לפרק

יהושע מאירי, סופר "הארץ" לענייני כלכלה מוסר, כי אלה הם הניסיונות האחרונים לפרק את הממשלה לפני הרוטציה. אך מי שיקבע לבסוף, הוא ראש הממשלה בעצמו. "ברגע קשה לי להאמין שהממשלה תתפרק", אמר אמש ל"הארץ" שר בכיר מאוד מהמערך. "הוא האשים את הליכוד, כי רוב שריו התנגדו בממשלה לתוכנית הכלכלית וכעת הם תופסים "טרמפ" על הצלחתה.

אילן שחורי סופר "הארץ" לענייני מפלגות מוסר, כי בלשכת מפלגת העבודה, שהתכנסה אמש לדיון קצר בנושא תקנוני, לקראת ועידת המפלגה, טען מזכיר המפלגה ח"כ עוזי ברעם, כי הסכם הרוטציה אינו דבר מקודש.

שחל: מודעי משנה דעותיו לפי קפריזות; מודעי: מזל שאין לכם קשר יומי עם שחל

חילופי גידופים בממשלה בין מודעי לשרי המערך ● מודעי לגור: אני לא יכול לראות את הפרצוף השמן שלך מחייך ● החלטה בודדת בתום הישיבה: יימשך עדכון הקצבאות

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

חילופי דברים קשים, גידופים והאשמות הוטחו אתמול בישיבת הממשלה. במהלך הישיבה קרא שר האוצר אל שר הבריאות, מרדכי גור, "אני לא יכול לראות את הפרצוף השמן שלך מחייך". על שר האנרגיה, משה שחל, אמר מודעי, כי שחל בורח מלהחליט ואינו רצוי...

הדברים מלבד מעל כישורים של דימיון המצאה. נוכח התבטאויות אלה, לא התקיים בתום ישיבת הממשלה כמקובל, תדרוך של מזכירות הממשלה על מהלך הישיבה. נוכח הישיבה הסוערת כמעט ולא התקבלו החלטות מלבד החלטה בנושא אים הכלכליים שהועלו. במהלך הישיבה קבל שחל, כי שר האוצר הקפיא את תקציבי
(סוף בעמוד 2, טור 7)

תעריפי התחבורה הציבורית יועלו כנראה השבוע ב־25% למרות התנגדותו של קורפו

שר התחבורה: הציבור יעדיף לנסוע ברכב פרטי עקב הוזלת הדלק ● ייקור מסובסדים — בקרוב

מאת צבי זרחיה וא. קרן
סופרי "הארץ"

תעריפי הנסיעה בתחבורה הציבורית יועלו כנראה עוד השבוע. שיעור ההעלאה יגיע ל־25 אחוזים. כך הוחלט אתמול בדיון פנימי בצמרת האוצר, שבו השתתף גם שר האוצר יצחק מודעי.

שר התחבורה, חיים קורפו, הביע אתמול התנגדות להעלאת תעריפי הנסיעה בתחבורה הציבורית. השר נימק את התנגדותו בירידת מחירי הדלק וכן בעובדה, כי העלאת תעריפי הנסיעה בתחבורה הציבורית תסיט נוסעים לנסיעה ברכב פרטי, שכן יוזל מחיר הדלק, הדבר יגרום עומס נוסף בכבישים ובכך גם לעליה בתאונות הדרכים.

לדעת שר התחבורה תהיה העלאה כזאת גם בניגוד למדיניות משרד התחבורה לעידוד השימוש בתחבורה הציבורית, מה גם שמחירה כייקר צפוי ב־1 באפריל 86 וכן לאחר ההעלאה, שהלה לא מכבר.

עם זאת סבור קורפו, כי יש להעלות את תעריפי הנסיעה במוניות בשיעור 25% הן מתוך מחשבה כי המוניות לא יעלו את התעריפים בשיעור כזה כדי להתחרות באוטובוסים והן מתוך כוונה בכך לעודד את השימוש של המוניות, המחייב העלאה, אשר תיצור גם הפרשות בין המוניות לבין האוטובוסים.

בקרוב ייקור מסובסדים

משרד האוצר יעלה בקרוב את מחירים של המצרכים המסובסדים. הכוונה היא להעלות בכמה שלבים את מחירי המצרכים המסובסדים ולא במכה אחת. ועדת המעקב אחר ביצוע התכנית הכלכלית דנה אתמול בהיתוח המדד לינואר. בוועדה הובעה דעה, שאילולא תיקונים "סטטיסטיים" בענף הבניה בחודשים יולי־ספטמבר, שגרמו לעליית מדד אוקטובר ב־4.3%, היה מדד אוקטובר נמוך יותר ומדד ינואר היה מגיע ל־1.5 אחוזים.

נפט יוזל מחר ב־10%; בנזין ב־3%; חשמל ב־2%

שחל: ההוזלה אינה מתייחסת עדיין לירידת מחירים שעליה הודיעו מצרים ומכסיקו

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

שר האוצר יצחק מודעי ושר האנרגיה משה שחל החליטו אתמול על הוזלת מחירי הדלקים בשיעור של 10%־3%. ההוזלה תיכנס לתוקפה מחר.

מחירי המזוט לתעשייה, הדלק הסילוני והנפט יוזלו ב־10%. הסולר, הנפט והגז לשימוש ביתי יוזלו ב־5%, כן יבוטלו המיקדמות לתשלום גז. הבנזין לסוגיו יוזל ב־3% והחשמל ב־2%.

הוזלת מחירי החשמל המזוט נעשתה בנוסף להוזלת מחירים קודמת שעליה החליט שר האנרגיה, בניגוד לדעתו של שר האוצר.

השר שחל מסר ל"הארץ", כי ההוזלה שעליה הוחלט אתמול אינה מתייחסת לירידה במחירי הנפט העולמי שעליה הודיעו בסוף השבוע מצרים ומכסיקו. לדעת שחל בקרוב צפויה הוזלה נוספת במחירי הדלקים לצרכן.

במקביל יועלו בקרוב מחיריהם של המצרכים המסובסדים וכן תעריפי הנסיעה בתחבורה הציבורית. באוצר מקווים שהוזלות שעליהן הוחלט אתמול ימתנו את עליית המסובסדים.

שר האנרגיה משה שחל מעריך שלקראת חודש אפריל

דלק	מחיר באג' לליטר
נפט	69.7
סולר	69.6
בנזין 91 אוק'	88.3
בנזין 96 אוק'	101

תחול הוזלה נוספת במחירי החשמל הדלק.

בסוף השבוע שעבר ביקר השר שחל בשוק הדלק — ספוט בהולנד, ולדעת חוגים בשוק, עשוי המחיר לחבית להתייצב על 10 דולר ויישאר יציב לאורך כל השנה.

שחל ציין כי במשרדו חזו את הירידה התלולה במחירים עוד בחודש ספטמבר 1985 ולכן על פי הוראתו עוכבו רכישות של נפט גולמי. בזכות זה, הוסיף השר שחל, חסכה ישראל עשרות מיליוני דולרים.

עקב ירידת המדד: הריבית תרד מיום ה' בכ־1%

בבנקים לא גילו התלהבות מהחלטת בנק ישראל ● הבינלאומי הגיב ראשון: יפחית הריבית ב־0.75%

מאת אריה לביא וצבי זרחיה, סופרי "הארץ" לענייני כלכלה

בנק ישראל מפחית את הריבית על האשראי, שהוא מעמיד לרשות מערכת הבנקאות. החל מיום ה' השבוע (20.2.86) במגמה להביא לירידת ריבית החובה במשק בכ־1%. ההחלטה התקבלה בעקבות ירידת מדד ינואר, בהביאה לעליה ריאלית בשיעורי הריבית במשק.

במסגרת המשק המדיניות להורדה הדרגתית ברמת ריבית החובה יפחית הבנק את ריבית החובה שהוא גובה על הלוואות המוניטריות שהוא מעמיד לרשות הבנקים ב־1%. לעומת זאת יפחית הבנק את ריבית הזכות שהוא משלם לבנקים על פקדונותיהם במסגרת חובת הנזילות רק בשלושת רבעי אחוז.

ריבית זכות על חובת הנזילות תרד מ־2.5% ל־1.75%; ריבית החובה על הלוואה רגילה תרד מ־3% ל־2%; הלוואה מיוחדת — מ־3.5% ל־2.5%; הלוואה לבנק הבודד — מ־4% ל־3%.

ועדת הכספים מהודרה מבנק ישראל נמסר, כי הפחד ...זה בריבית אינה דורשת התייעצות בוועדה המייעצת.

יהושע מאירי סופר "הארץ" לענייני כלכלה, מוסר, כי נגיד בנק ישראל יאלץ להופיע בפני חברי ועדת הכספים כדי לקדם את עניין הורדת הריבית. אם ישרב, יעכבו חברי ועדת הכספים את התיקון בחוק ההסדרים במשק, המסמך את הממשלה לשמש כוועדה מייעצת לבנק ישראל, ולא ניתן יהיה לבצע את הורדת הריבית.

הבינלאומי: נפחית ל־1.75%
רוב הבנקים טרם קיבלו החלטה לגבי הפחתת הריבית השבוע. בבנקים לא גילו התלהבות מהחלטת בנק ישראל. הם רמזו אמש, שמדובר בצעד חד צדדי של בנק ישראל, עליו נודע להם רק אחרי הצהריים. נראה שהבנקים או מרביתם יקבלו הבבקאים החלטות לגבי הפחתות הריבית רק בצוע ההפחתה. אתמול הודיע רק הבנק הבינלאומי על היענותו לתביעת בנק ישראל. הבנק החליט להפחית את הריבית הבסיסית ב־0.75 אחוז ל־1.75 אחוז לעומת 2.5 אחוז כיום. במקביל לכך החליט להפחית את התוספת על הריבית מ־... אחוזים לאותו אחוז.

שוק ההון / יהודה שרוני

דברי פרס על צמיחה עוררו את שוק המניות

פריון בקרנות הנאמנות הסולידיות ● ירידת המדד גרמה לירידות עד 5% באג"ח

מדד המחירים השלילי שפורסם בסוף השבוע שעבר, הביא להיצע של 12 מיליון ש"ח באיגרות החוב צמודות המדד. היצעים אלה הביאו לירידות שערים של עד 5 אחוזים באיגרות החוב.

בשוק המניות היו אתמול עליות שערים תלולות בכל ענפי המסחר. מדד המניות הכללי ללא בנקים עלה ב־4.62 אחוז, במחזור מסחר גדול מהרגיל של 4 מיליון דולר.

בבורסה מעריכים כי המדד השלילי כמו הצהרות סוף השבוע של ראש הממשלה שמעון פרס ושר הכלכלה גד יעקובי על הצורך בחידוש הצמיחה הביאו להתעוררות שוק המניות. גם הודעת בנק ישראל על הורדת הריבית במשק סייעה להתעוררות בבורסה. הבנק המרכזי הודיע במקביל, בראשונה זה כמה חודשים, את רצת התשואה לפדיון על המלוות קצרי המועד, מתנות ל־2 אחוז לחודש.

בנק ישראל ינסה לגייס מחר 100 מיליון ש"ח באמצעות הנפקת שלוש סדרות חדשות של מק"מ.

באפיקי ההשקעה הדולריים לא היתה אתמול פעילות יוצאת רופן. שערי איגרות החוב הדולריות, מניות ההסדר והדולר השחור נותרו ללא שינוי משמעותי.

בתכניות החיסכון וקופות הגמל הבנקאיות היתה פעילות רגילה. בקרנות הנאמנות, המתמחות במניות, נרשם אתמול 5 מיליון ש"ח ואילו בקרנות הסולידיות ספגו פריון של 4 מיליון ש"ח.

הכט Hecht
אנטרקוט אדיר במחיר נדיר
קילו שלם-במחיר של מנה אחת!
השבוע האנטרקוט במבצע: קילו שלם במחיר מנה במסעדה. 22 ש"ח בלבד.
הכט יחתוך לך את האנטרקוט לסטייקים גדולים של 250 גר'.
סטייק עסיסי, גדול, נימוח בפה וטעים להפליא, כמו שהכט יודע!
אנטרקוט ועוד בשרים טובים — במבצע לזמן מוגבל. הזדרזו!

השבוע במבצע:*

אנטרקוט טרי 22 ש"ח לק"ג
אוסובוקו בקר טרי 6.90 ש"ח לק"ג
בשר כבוש טרי 13.50 ש"ח לק"ג
בשר טרי לצ'ולנט 9.60 ש"ח לק"ג
* עד גמר המלאי

אם רציתם בשר נהדר
אנא, אל תחכו למחר;
בהכט המחיר
השבוע נדיר
הזדרזו פן יהיה מאוחר!

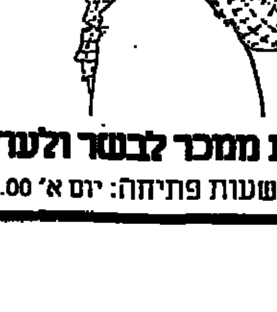

בעיקר בשר-ולא יקר.
בית ממכר לבשר ולעוד דברים טובים מרכז מסחרי כפר שמריהו טל. 052-78631
שעות פתיחה: יום א' 08.00–13.00 • יום ב' עד ה' 08.00–13.00, 16.00–19.00 • יום ו' 8.00–14.00

هكذا من الأصل

ראיתי שמעתי

האשכנזים ומשפחת אבוחצירא

בהילולה שנערכה השבוע בבית העלמין של נתיבות לכבודו של הבאבא סאלי, נשמעו בצד השפה המרוקאית, גם האידיש והאנגלית. אברכים אשכנזים מבני־ברק ומירושלים באו להשתטח על קברו של האדמו"ר, שמוצאו ממרוקו.

ברוך אבוחצירא

לברוך, בנו ויורשו של הבאבא סאלי יש, איפוא, גם חסידים אשכנזים. אך לנכדו של הבאבא סאלי, רבי אלעזר אבוחצירא, יש יותר חסידים מהעדה האשכנזית מאשר לברוך.

חסידים אשכנזים אלה באים מחוגי "הכוללים", רבים מהם בעלי־תשובה המחפשים אדמו"רים וצדיקים. ברוך ואלעזר אבוחצירא עונים על מאווייהם.

מרדכי ארציאלי

תורת המוצקים של מודעי

שר האוצר יצחק מודעי הפליא אתמול את שומעיו במסיבת עיתונאים במשלים הציוריים. אחד מהם נגע בהצלחתה הגדולה של התוכנית הכלכלית שהוכתמה בכמה כתמים לאריסטוקרטים כמו התמוטטות חברות: "התוכנית הכלכלית ייצבה את המשק", אמר מודעי. "כשהכל מתנדנד אי־אפשר לדעת מי הוא זה שאין לו אחיזה. כשהאונייה מתייצבת — רואים מי שיכור".

עוד הצביע השר על חברות שנטלו אשראי ובמקום לייצר "שיחקו" בהשקעות: "התוכנית לחצה על המשק", תיאר השר. "הגופים המוצקים שרדו ומן הבלונים — יצא האוויר".

בקיצור, אמר השר, מי שהיה בסדר, יעזרו לו, גם אם הוא בצרות. כמו ל"פרוטרום".

ע.ר.

לא פסו הפטנטים

ועדת ההמצאות של רשם הפטנטים העניקה השבוע פרסים לממציאים מהמכון להנדסה חקלאית במשרד החקלאות, אשר המציאו מתקן מיוחד להפרדת רגבים וחלקי צמחיה מתוצרים חקלאיים. בהמצאת מכונה זו הושקעו שלוש שנות עבודה והיא תחסוך עבודתם של מאה עובדים. החידוש הטכנולוגי בהמצאה זו, שתספקה כ־35 טון לשנה והיא מסוגלת להפריד חומר זר מתוצרים חקלאיים מבלי לגרום להם נזק. עד כה הגיעו בקשות לרכישת המתקן החדש מכמה מדינות באירופה וכן מארה"ב ומאוסטרליה.

הממציאים יזכו לפרס בדמות תשלום בשיעור ארבעה חודשי משכורת של חוקר בדרגה א'.

ג.אדם

תזמורת שכזו

התזמורת הסימפונית של הקאמפוס של אוניברסיטת תל־אביב, קיימה אתמול קונצרט חגיגי לרגל הקמת הקרן על שם שאול ליפשיץ ז"ל. אם מישהו ציפה כי תזמורת הקאמפוס תהיה על טהרת הסטודנטים, הרי במהלך הקונצרט גילה מנצח התזמורת, ד"ר סם זבה, משהו על אופיה הלא־סטודנטיאלי של תזמורת זו. בין הנגנים: ראש מינהל מחקר ופיתוח במשרד הביטחון, המצביע עוזי עילם; איש השגרירות הגרמנית, הכנר הדנר פליק; כנר אחר, הרופא של קיבוץ רביבים, ד"ר נחום סלובלסקי, מנהל מחלקה לשעבר בבית־חולים, הויאולן ד"ר ברנארד בוק, וכן מספר הורים וביניהם, סבא תבורות והצעירה ביותר, כנרת בת 9.

חיים הנדוורקר

התינוקות הוזמנו לכנס

פרופ' יצחק הלברכט, ממעילי בית־הספר לרפואה של אוניברסיטת תל־אביב ע"ש סאקלר והמכון לחקר הרבייה התפתחות העובר וכן מנהלת ביה"ח "שרון" בפתח־תקוה, נטל על עצמו משימה לכנס לפחות מקצת מהתינוקות אותם יילד במשך 40 שנה, ואשר רובם חיים בארץ לכנס מטעם המכון לחקר מורשת המשפחה היהודית, בו יידונו בעיות הסכנה בהתבוללות שבשמאיה בקרב יהודי הגולה ולמען שמירת הזהות היהודית. הכנס, שיתקיים בבית התפוצות בתל־אביב, יהיה מלווה בסימפוזיון על המשפחה היהודית ושורשיה.

שמעון מאס

יש בחינות ויש בחינות

בתוספת הסמסטר בחודש הבא תעמוד זמרת הצעירה שרון ל... משירין בפני בחינות בחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטת תל־אביב. בחינה אחרת נוגעת לקשר של עם המוסיקה — הופעתה הראשונה בפני קהל בתוכנית שתורכב משירים וכן משירים באנגלית בעיקר של הזמרת האהודה עליה ג'וני מיטשל.

בימים אלה היא עושה שעות ארוכות בחזרות ובבניית קו לתוכניה שתכלול שירים מתקליט ושאלו שנוספו מאז ראה אור.

המופעים יתקיימו, בדרך כלל, במועדוני צוותא ויילווה אותה רמי קליינשטיין, "צוף", (מפליטי "תיסלם"), דני לוי ואבי דיין מלהקת "סנגר".

ש.גונה

בעריכת עירית רוזנבלום

תוספות השכר והיוקר יסתכמו במשכורת פברואר בכ־5 אחוזים

האוצר מתכוון ללחוץ על ההסתדרות והמעסיקים להאט תכיפות תשלומי תוספת היוקר בשנה הבאה עד לאחת ל־4—6 חודשים

מאת שלמה מעוז, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

השכירים במשק יקבלו במשכורת פברואר, שתשולם בתחילת מארס תוספת שכר ותוספת יוקר משולבת בשיעור של 5 אחוזים בערך. תוספת שכר זאת באה לאחר תוספת היוקר ותוספת השכר שקיבלו השכירים במשכורות נובמבר, דצמבר וינואר האחרונים כך שבסך הכל תהיה עליה של כ־18 אחוזים בשכר השכירים בתוך ארבעה חודשים.

סופר "הארץ" מציין כי על פי ההסכם בין ההסתדרות לבין המעסיקים, השכירים מקבלים תוספת שכר של 4 אחוזים במשכורת ינואר ו־3.5 אחוזים בפברואר. זאת בנוסף על תוספת השכר של 4 אחוזים שכבר קיבלו במשכורת דצמבר.

תוספות שכר אלו אינן תלויות כלל בשיעור האינפלציה. בנוסף על כך, זכאים השכירים לתוספת יוקר לאחר שלושה חודשי מדד שבהם לא שולמה תוספת יוקר גם אם האינפלציה המצטברת בשלושת החודשים האמורים לא הגיעה למחסום 4 אחוזים המזכה אוטומטית בתוספת יוקר. לפיכך אף שהמדד עלה בחודשים שחלפו ב־1.8 אחוזים בלבד, וייתכן כי עליית המחירים בינואר תהיה בסביבות אפס יהיו השכירים זכאים לתוספת יוקר בשיעור 4 חמישיות מהעליה האמורה, כלומר כ־1.5 אחוזים. תוספת יוקר זאת מצטברת בחישוב ריבית דריבית בתוספת השכר במשכורת פברואר כך שסך הכל כאמור ייקבלו השכירים במשכורת זאת תוספת של כחמישה אחוזים בערך.

באוצר אין כוונה לפגוע בתוספת השכר ותוספת היוקר שלהן זכאים השכירים עד סוף מארס השנה. אך לגבי הסכמי השכר בשנה הבאה האוצר מתכוון ללחוץ על ההסתדרות והמעסיקים שתוספות היוקר ישולמו לעיתים רחוקות יותר עד לתקופה של אחת לארבעה עד שה חודשים. אף שההסתדרות הביעה את התנגדותה לניטרול מכשיר תוספת היוקר האוטומטי, באוצר עדיין מתכננים את תקופת הירידה ממערכת ההצמדות במשק, והכלל זה הצמדת השכר, אפילו חלקית, למדד המחירים לצרכן.

ועדת שרים וחכ"ים במערך תדון בהצעות לחלוקה צודקת של הנטל

פרס הזהיר חכ"י המערך שלא יתנגדו להצעת התקציב הנוכחית

מאת אילן שחורי, סופר "הארץ" לענייני מפלגות

ראש הממשלה שמעון פרס הזהיר אמש את חבריו לסיעת המערך בכנסת לבל יחבלו בתוכנית הכלכלית המנסה לשקם את המשק.

בדיון שערכה הסיעה לקראת ההצבעה בקריאה ראשונה על תקציב המדינה ועל רקע קולות שקראו להתנגד להצעת התקציב בצורתה הנוכחית, החליט להקים ועדה משותפת לשרים וחברי כנסת של המערך, שידונו בהצעות לחלוקה צודקת של הנטל בין חלקי האוכלוסיה השונים.

ראש הממשלה אמר כי ממשלת האחדות קמה כשהמשק הישראלי היה על סף תהום. הוא הסביר כי לא ניתן להגיע ל"הבראה ההולקסט" וציין שלא יתכן שהמערך ייצא כמתנגד לתוכנית הכלכלית.

יושב ראש סיעת המערך, ח"כ רפי אדרי, אמר כי שר האוצר יצחק מודעי מנסה לזקוף לזכותו את פירות הצלחת התוכנית הכלכלית. "אנו זוכרים היטב כיצד עמד מודעי מהצד ופרס היה זה שניהל את הטיפול בכל המיגזרים. לנו יש סדרי עדיפות: בריאות, חינוך, גימלאים, עיר פיתוח וחקלאות. לא יתכן ש־14 מיליון דולר שיועדו לערי הפיתוח יופנו לישובים ביהודה ושומרון".

אדרי הזכיר כי אשתקד הודיעו כל שרי הליכוד את הצעת התקציב ורק 11 מחברי הכנסת של הליכוד השתתפו בהצבעה.

ח"כ ראוק אמיר טען כי "שרים בממשלת ישראל מדברים ומתנהגים בדו פרצופיות שאי אפשר לשאת אותה. אנו חוששים מאוד מתקציב השנה הבאה. יהיה עלינו לשנות בוועדת הכספים את הדברים שיראו לנו".

בנייני האומה ינסו לבטל השכרת האולם לוועידת כך

מנכ"ל הבניין השייך לסוכנות: נעשתה טעות

מאת גדעון אלון ולילי גליל, סופרי "הארץ"

מנהל חברת בנייני האומה (שהיא חברת בת של הסוכנות היהודית) יעקב שירצקי השכיר את האולם לתנועת כך כדי לקיים בו את ועידתה בחודש הבא. שירצקי החליט לחתום על חוזה השכירה עם תנועת כך ללא ידיעתו של יו"ר מועצת המנהלים של חברת בנייני האומה יצחק (איצ'ה) בראון וללא קבלת אישור מהממונים עליו.

בראון הביע אמש צער רב על שמנכ"ל החברה לא גילה רגישות ציבורית מספקת והשכיר את האולם לתנועת כך. הוא הוסיף: אין ספק שנעשתה פה טעות חמורה. אבדוק את הנושא ואחפש כל דרך אפשרית כדי לבטל את החוזה.

בתגובה מסר אמש ארגון "אוהדים נגד גזענות", כי "זו בושה למדינת ישראל ולעם היהודי כולו שמפלגה הנושאת אפילו נאצי, מקבלת מהסוכנות היהודית את אולם בנייני האומה כדי לערוך בו את ועידתה". נציג הארגון מייק לוין אמר כי הם תובעים מיו"ר הנהלת הסוכנות אריה דולצין לבטל את ההסכם.

סופר "הארץ" לא הצליח אמש להשיג את תגובתו של מנכ"ל חברת בנייני האומה יעקב שירצקי.

ח"כ יאיר צבן ונציג מפ"ם בהסתדרות הציונית אברהם שנקר פנו במשותף ליו"ר ההנהלה הציונית, אריה דולצין ותבעו ממנו להורות מיד להנהלת בנייני האומה לחזור בה מהכוונה להשכיר את האולם לתנועת כך לעריכת ועידתה.

שנקר אמר כי אינו מעלה על הדעת, כי בנייני האומה שבבעלות ההסתדרות הציונית הושכר בידיעתו של דולצין. בפנייתו לביטול ההחלטה אמר צבן, כי כינוס של תנועה גזענית במבנה השייך להסתדרות הציונית "היא צוק ולק על שונאי ציון, המנסים להכפיש את הציונות כגזענות".

מסתבר, כי האולם הושכר על ידי ההנהלה לאחר שזו שוכנעה, כי ועידת כך נערכת כחוק ובאישור המשטרה. בעקבות הפניות שוקלת ההנהלה את החלטתה שנית.

שיחת היום / גדעון אלון

עם: נחום כהן־מינץ, לשעבר מבכירי מכבי תל־אביב בכדורסל

על: הניצחון על הרוסים אמש

הקבוצה כבר זקנה

מה דעתך על ההישג המרשים של מכבי תל־אביב הערב?

זה הישג יפה מאוד, בלא ספק ניצחון גדול. ישבתי מול מסך הטלוויזיה והתרגשתי לראות את הבחורים מנצחים 88—86.

איך אפשר להסביר שיכמה אותם כלבד אחרי שבריקוביץ', מכבי הג'ונסון הפגינו חולשה רבה כל־כך והובסו ע"י ז'לגיריס קובנה בהפרש של 17 נקודות, הם התעשתו והכריעו את הענקים מברית־המו"ע?

הערב ראינו מכבי תל־אביב אחרת לגמרי מאשר אמש. כל השחקנים הפגינו רוח לחימה לופת. הם נאבקו על כל כדור בשאפתנות רבה. בנוסף לכך אני חושב שהם התגברו פסיכולוגית על המורא והפחד הבלתי סביר מהענק הרוסי המצוין ארווידאס סאבוניס.

ההישג הערב מכפר על הכשלונות של מכבי בארבעת המשחקים הקודמים בבית הגמר של גביע אירופה?

את הנעשה אין להשיב. לכן זה לא מכפר. הניצחון היום הוא הישג נאה כשלעצמו, אבל על מנת לכפר על הכשלונות במשחקים הקודמים, הם צריכים להפגין הרבה משחקים טובים, כפי ש־ הציגו הערב.

גם בימים שבהם אתה שיחקת בשורות מכבי תל־אביב הצלחתם לגבור על הרוסים?

לא, מאז השתדלנו להציג נגדם יכולת טובה, אבל לא עלה בידינו לנצח אותם.

בכדורסל התיק שהשתתפת בבאה במשחקים בפילדלפיה, בי אם הניצחון על הרוסים יש משמעות כלשהי?

אינני יודע אם אפשר לומר שיש לניצחון על הרוסים משמעות פוליטית, אבל בלא ספק יש לכך עבור כל כדורסלן משמעות מיוחדת.

מדוע זה השנה נפתח כל־כך בירוד הקבוצה? זה נובע מהזדקנות השחקנים, או מחוסר כוח?

הקבוצה היא זקנה, בכך אין ספק. חוץ מבגי וג'ונסון שהגיעו את הקבוצה השנה. אבל עדיין לא נותן את מה שציפו ממנו. שאר השחקנים התבגרו. בריקוביץ' וארואסטי כבר לא נותנים לקבוצה מה שנתנו פעם והתוצאות נראות בבירור. חוץ מזה הקבוצה התחילה את המשחקי גביע אירופה בלי ברקוביץ', ובגלל הפציעה של לי ג'ונסון, וזה פגם ביכולתה.

וכי אמת

לכל אלה שקראו לי בשנים הקשות של המחאה נגד הכיבוש ובעד צדק חברתי־ "בוגד" "שונא ישראל" "אוהב ערבי" היום אני יכול לומר עליהם בשלווה — "מהורסיך ומחריביך ממך יצאו"

מרדנותי

אותך זכרתי ולא שכחתי הנך בכל העיתים שהלכתי כתובת פתוחה לאלמוני המגודה בעוון ההקרבה למען תהי מנצרת טהורה. הנני המאומץ של הרחוב מרדן שאינו ירא ונלאה בא יחף אל כזב מאכזב אך לא מאוכזב משמך.

המעלות של אל על

	ממש' מינימום	מכס' מכס'		הטמפרטורות אתמול	
קהיר	11	18	בהיר	–	–
אתונה	8	15	גשם	6	15
בוקרשט	0	5	מ. חלקית	–	–
רומא	6	9	מ. חלקית	8	17
ז'נבה	0	5	מ. חלקית	2	6
ציריך	−2	5	מ. חלקית	–	–
פרנקפורט	1	4	מ. חלקית	1	-7
וינה	2	4	מ. חלקית	9	12
פאריס	4	4	מ. חלקית	4	5
אמסטרדם	5	4	מעונן	0	5
בריסל	3	4	מעונן	-3	4
מדריד	6	10	מ. חלקית	-4	10
לונדון	0	5	מעונן	2	5
קופנהאגן	−3	0	שלג	-3	2
שטוקהולם	−15	−11	שלג	-10	−7
ליסבון	10	14	מ. חלקית	9	15
ניו־יורק	−11	4	מ. חלקית	−13	−4

בהנוסע המאושר

אל על

היועץ המשפטי לממשלה על פירסום שמות חשודים:

זמיר: אם לא תרסן העיתונות עצמה תרוסן בדרך של חקיקה

(עו). "גם אם הצעת החוק הנוכחית על איסור פירסום שמות חשודים, לא תעבור בכנסת, הרי עצם ההצעה מצביעה על סימפטום בלתי רצוי ותחילת התהליך של פגיעה בחופש העיתונות. פגיעה כזו היא פגיעה גם בכל אזרח מאיתנו ופגיעה חמורה בדמוקרטיה. לכן על העיתונות לעשות סדר בביתה ולהפעיל את סמכויות מוסדותיה" — כך אמר אתמול היועץ המשפטי לממשלה פרופ' יצחק זמיר. הוא היה אורח המכון להשתלמות עורכי דין של לשכת עורכי הדין והפקולטה למשפטים של אוניברסיטת ת"א, אשר מקיימים שבוע השתלמות במלון "מוריה" בים המלח.

"בגלל חוסר הריסון העצמי של העיתונות, עדיין אותה הציבור באוד רונה. ואם היא לא תרסן את עצמה, יש סכנה שהריסון יבוא בדרך של חקיקה. ולאחר הפריצה הראשונה והאישור הראשון שיגביל את חופש העיתונות, יבואו חקיקות מגבילות נוספות", אמר פרופ' זמיר.

לדבריו, העדר הריסון העצמי של התקשורת נובע בעיקר בתחרות בין העיתונים, הנאבקים על עצם קיומם הכלכלי.

פרופ' זמיר טוען, כי העיתון "הרשות", בשל היותו בלתי מאורגן, קובע את הנכונה המבחוץ הנמוך ביותר, ועל פיו מתנהגים העיתונים האחרים. עוד אמר, כי אגודת העיתונאים אינה מקבלת תלונות של הציבור על עיתונאים ועל עיתונים, וכי מועצת העיתונות מקבלת תלונות כאלה, אך טיפולה בהן רופף. לדברי פרופ' זמיר היהיד, כי אם לא יעלו הגופים העיתונאיים ויתחבשו בסמכויותיהם לריסון עצמי, ולא יאכפו על עצמם את כללי האתיקה בחומרה הראויה, יעשה זאת השלטון באמצעות חקיקה ובכך ייסכן לא רק את חופש העיתונות, אלא את חופש הביטוי האזרחי בכלל.

פרס הזמין בני משפחות נעדרי מלחמת לבנון להצטרף למסעו

מאת עקיבא אלדר

רה"מ שמעון פרס הזמין את בני משפחות הנעדרים ממלחמת לבנון להצטרף למסעו באירופה. בני משפחות של החיילים זכריה באומל, יהודה כץ וצבי פלדמן, ייצאו במסעו של רה"מ להולנד, בריטניה וגרמניה. הם ייפגשו שם עם ראשי המדינות על מנת לגייס אותם לבירור גורל יקיריהם. ישראל ממשיכה לטעון כי כלותה הנעדרים מוחזקים בידי הסורים וכי הסורים מסרבים למסור פרטים אודותיהם.

בי"ם צופים שמוחמד באסיוני יתמנה לשגריר מצרים בישראל

בשיחות הנורמליזציה תדרוש קהיר להחזיר השליטה בדיר אל סולטן שבכנסיית הקבר בירושלים לידי הכנסיה הקופטית

מאת עקיבא אלדר

מיופה הכוח המצרי, מוחמד בסיוני, ימסור היום לרה"מ שמעון פרס את תגובתו של הנשיא מובארק להחלטת הקבינט בנושא עיסקת הבוררות המתינת בין ישראל למצרים. על פי ידיעות שהגיעו מקהיר, מעריכים בירושלים כי התגובה תהיה חיובית. עם זאת, נראה כי מובארק מעדיף לדחות את פגישת הפיסגה ומינוי השגריר למועד מאוחר יותר מכפי שהוערך תחילה בירושלים.

גורמים מדיניים בירושלים סבורים כי מובארק יחליט למנות את מיופה הכוח בסיוני לשגריר. מינוי כזה יקל על מובארק, שכן התקשרותו לישראל נתונה לביקורת מצד האופוזיציה במצרים ובקרב מנהיגים ערביים.

כנסיית הקבר

בשיחות הנורמליזציה שייפתחו בקרוב תתבע מצרים בין השאר להחזיר את השליטה בדיר אל סולטן שבכנסיית הקבר בירושלים לידי הכנסיה הקופטית. בשיחות שתתקיימנה בנושא בין ישראל ומצרים, יבהירו הנציגים הישראלים כי ממשלת ישראל אינה יכולה לשנות את הסטטוס־קוו ולהתערב בסכסוכים בין כנסיות בירושלים.

מו"מ בין נשיא דרום תימן לבין המורדים

פאריס (ע"צ וע"ר). משא ומתן נפתח אתמול בבוקר בשגרירות ברה"מ בעדן בין נשיא דרום תימן, עלי נאסר מוחמד, לבין המנהיגים של המורדים. מתברר כי ארבעת המנהיגים לא הוצאו להורג, כפי שטען רדיו עדן. כך נמסר בידיעות מוסמכות שהגיעו לפאריס.

בתוך כך, שככו אתמול לפני הצהריים הקרבות בבירת דרום תימן ובמחוזות הקרובים, בין סיעות מרכסיסטיות יריבות, שנמשכו 4 ימים.

יתכנו שינויים בממשלת מצרים ובפיקוד הצבא

מאת עודד זראי

הנשיא מובארק עשוי לבצע שינויים בממשלתו בנוסף על סדרת מינויים בקרב סגל הפיקוד הבכיר של הצבא. מקורות ערביים בלונדון מסרו אמש כי ראש הממשלה ד"ר לוטפי לא הופיע בפומבי זה 10 ימים ונאמר כי הוא רתוק למיטתו. כמו כן נפוצו אמש בקאהיר שמועות כי מובארק החליט סוף סוף להכריע בשאלת אישה משרת סגן הנשיא שנועדה לשר ההגנה הגנראל אבו גזאלה, וכי את מקומו של אבו גזאלה יתפוס ראש המטה הכללי הגנראל איבראהים אל־עראבי.

המקורות מציינים כי השינויים בסגל הפיקוד הבכיר של הצבא המצרי יכללו את מינוי הגנראל שאול הליל למפקד כוחות ההגנה האוויריים במקומו של הגנראל אל־סיד הסדי שמונה ליועץ הצבאי של הנשיא. כמו כן מונה הגנראל עבד אל־מונעם סעיד למפקד הארמיה השניה במקומו של הגנראל ספי אל־דין אבו שנאף אשר מונה לראש אגף הארגון במטכ"ל. כן מונה הגנראל עלי אל־כמאר הנספח הצבאי המצרי בוואשינגטון למפקד האקדמיה הצבאית העליונה על שם נאצר.

עלייה תלולה במחיר הזהב

ציריך (ע"ר). מחיר הזהב עלה אתמול ב־30 דולר האונקיה, ל־377 דולר, המחיר הגבוה ביותר אחרי 19 חודשים, לאחר שמשקיעים ברחו מהמטבעות העיקריים, מתוך ציפיה לקיצוץ מתואם בשיעורי הריבית. הדולר ירד לעומת רוב המטבעות החשובים.

שר הכלכלה המערב גרמני מארטין באנגמאן אמר שלשום, כי ארה"ב מצדדת בהורדה כללית של שיעורי הריבית, וכי ייתכן לסכם על כך כבר בפגישה שתתקיים בסוף השבוע בלונדון בין שרי האוצר של ארה"ב, יפאן, מערב גרמניה, צרפת ובריטניה.

סגן שר ההגנה הסובייטי סיים ביקור בן 6 ימים בכווית

כווית (ע"צ וע"ר). סגן שר ההגנה הסובייטי, הגנרל ולאדימיר גורוב, עזב אתמול את כווית בתום ביקור רשמי בן 6 ימים. לפני צאתו הגדיר הגנרל גורוב את שיחותיו עם שר ההגנה הכוויתי, שייח סאלם אל סאבאח, כ"בונות ומוצלחות מאוד".

רקע / עקיבא אלדר

שלטון הסוציאליסטים והצירוף לשוק תרמו לקשרי ספרד—ישראל

אבא אבן היה הישראלי הראשון שנפגש עם שר חוץ ספרדי. כאשר שימש בתפקיד שר החוץ בראשית שנות ה־70 נועד אבן פעמיים בחשאי עם עמיתו הספרדי באחת ממדינות אירופה. אחריו נועד גם שר החוץ המנוח יגאל אלון ושר החוץ דהיום יצחק שמיר עם מנהיגים ספרדיים. אולם, כל נסיונותיהם של המנהיגים הישראלים להקים יחסים דיפלומטיים עם ספרד עלו בתוהו מול האינטרסים של ספרד בעולם הערבי. שני גורמים פעלו לטובת ישראל והביאו בסופו של דבר להחלטת ספרד לשלוח שגריר לת"א: עליתם של הסוציאליסטים לשלטון ומינויו של שמעון פרס. המשמש סגן נשיא האינטרנציונאל הסוציאליסטי לראש ממשלת ישראל וצירופה של ספרד לשוק האירופי המשותף ב־1 בינואר 1986. קשרי מפלגת העבודה עם המפלגה הסוציאליסטית השלטת בספרד ולחצי חברות השוק, שכולן מקיימות יחסים עם ישראל, הכריעו לבסוף את הכף לטובת כינון היחסים בין ספרד לישראל.

הצבעה באו"ם

בראשית שנות ה־50 הצביעה ישראל נגד קבלת ספרד לאומות המאוחדות. ישראל, עם מדינות דמוקרטיות רבות הסתייגה מצירוף ספרד הפשיסטית לאו"ם.

ב־1956 ניסתה ישראל ליזום מגעים עם הספרדים, אך אלה דחו זאת, בעיקר בגלל האינטרסים שלהם בצפון אפריקה. שם החזיקה ספרד במובלעות שקיימו קשר הדוק עם הערבים. שנה לפני כן הוליכה ישראל בראשונה להצביע בעד קבלת ספרד לאו"ם.

ביקור אלון

ביוני 1975 ביקר יגאל אלון במדריד, היה זה בסוף תקופת שלטונו של פרנקו. בנובמבר אותה שנה, החליף המלך חואן קרלוס, יורשו של פרנקו, כי ספרד תכונן יחסים עם כל מדינה שתתפרק בכך. שלושה חודשים אחר־כך ביקר איש אש"ף פרוק קדומי במדריד ומאז חלה נסיגה במגעים בין ספרד לישראל למשך מספר שנים. ממשלת ספרד נהגה להצהיר כי תכונן יחסים דיפלומטיים עם ישראל רק לאחר שהיא תיסוג מכל השטחים, תממש את החלטות האו"ם 242 ו־338 ותכיר בזכויות הפלשתינים. בחודש מארס 1977 פועלת במדריד נציגות של אש"ף, באותה שנה ביקר בארץ מנהיג המפלגה הסוציאליסטית, ולימים ראש הממשלה פיליפה גונזלס והביע באוזני שר החוץ דאז יגאל אלון את תמיכתה של מפלגתו בקיום יחסים עם ישראל. ... גונזלס לפעול למען הדבר. ... ולאחר עלייתה לשלטון הבטיח להביא בחשבון את הצורך בכינון יחסים עם ישראל.

ביקורים במדריד

בשנים האחרונות ביקרו מספר פקידים בכירים במשרד החוץ הישראלי במדריד ונועדו עם ראשי משרד החוץ הספרדי. רק דבר ביקורו של המנכ"ל דוד קמחי דלף לעיתונות וגרם רוגז רב במדריד.

לפני כמה חודשים נועד עמיתו בניו־יורק עם עמיתו הספרדי פרננדו מורן, אשר לא מכבר העביר את התפקיד לשר החוץ הנוכחי פרנציסקו אורדניז. בינואר 1982 נשלח איש משרד החוץ שמואל הדס למדריד והוא פועל שם ממשרד של נציגות ישראל בארגון התיירות העולמי. להדס יש גישה לכל גורמי השלטון בספרד, ובמשרד החוץ ביעדים לו את תפקיד השגריר הראשון של ישראל במדריד.

ארידור יבקש לדחות ישיבת מרכז חרות עד להסכמה על ייצוג הסקטורים

חזית של דוד לוי, שרון וארידור נגד שמיר — אתמול במזכירות חרות

מאת אילן שחורי

יושב ראש מזכירות תנועת החרות, ח"כ יורם ארידור עומד לפנות הבוקר למלמלא מקום ראש הממשלה יצחק שמיר בבקשה לדחות את ישיבת מרכז התנועה שנקבעה ליום שני בשבוע הבא.

בתום דיון סוער שנערך אמש החליטה מזכירות תנועת החרות לבקש משמיר לדחות את ישיבת המרכז עד שתושג הסכמה בין כל מרכיבי התנועה לגבי מכסות הייצוג לסקטורים השונים לקראת הוועידה.

במזכירות חרות היתה אמש חזית של השרים דוד לוי, אריק שרון ושל היושב ראש יורם ארידור נגד שמיר, זאת על רקע החלטת תומכי שמיר להעניק ייצוג של 500 צירים לצעירים בתנועה, שלא במסגרת הבחירות הפנימיות והאגודות העוד ביום רביעי בשבוע הבא.

במהלך הדיון אמר אריאל שרון כי אסור להביא למרכז התנועה הצעה שאינה מוסכמת על כל מרכיבי הקבוצה. שרון האשים את שמיר שלא קיים התייעצות בעניין הייצוג של הסקטורים השונים. "לא אסכים לכך בשום פנים ואופן".

"עזות־פנים"

"אני רואה בזאת עזות פנים, אין לאף אחד זכות לבוא ולהפתיע" — אמר שרון. הוא הוסיף כי ביגוד לפרסומים מעולם לא כרת ברית עם שמיר בעבר, ואינו עושה דבר דומה עם דוד לוי.

השר דוד לוי הזהיר כי אם לא תושג הסכמה מוקדמת, ישיבת המרכז תהיה סוערת ביותר. "אנו מפוססים את עצמנו במו ידינו — צריך למנוע שפיכות דמים בתנועה" — הדגיש.

סגן שר החוץ רוני מילוא מראשי מחנה שמיר, אמר כי חשוב לשמור על צעירייה של תנועת חרות ולכן יש לאפשר ייצוג מתאים לסטודנטים, אנשי אקדמיה וצעירים.

נשיא צרפת, פרנסואה מיטראן, עם הקאנצלר המערב־גרמני הלמוט קוהל, סוקרים משמר כבוד של חיילים צרפתיים המוצבים בבאדן־באדן (תצלום אי־פי)

הבית הלבן קידם בברכה הצעת גורבצ'וב לפיקוח על נשק גרעיני

ואשינגטון, (ע"ר וע"צ). הבית הלבן קידם אתמול בברכה את הצעות שהגיש המנהיג הסובייטי מיכאיל גורבצ'וב לפיקוח על הנשק הגרעיני.

תוכניתו של גורבצ'וב, עליה נמסר ביום רביעי בערב, כוללת לוח זמנים ל־15 שנים לאיסור כולל של הנשק הגרעיני ברחבי העולם והרחבת האיסור שהטילה מוסקווה על ניסויים של נשק גרעיני ל־3 חודשים נוספים.

הממשל: הקיצוץ בסיוע החוץ יחול גם על ישראל

ואשינגטון (ע"צ, ע"ר). ממשלת ארה"ב מתכוונת להחיל על כל המדינות המקבלות סיוע חוץ, כולל ישראל, את הקיצוצים המתחייבים עקב צמצום הגרעון התקציבי. כך מסר אמש משרד החוץ האמריקאי.

הקונגרס, במסגרת תהליך קביעת התקציב, צימצם במיליארד דולר את תוכנית הסיוע האמריקאי למדינות חוץ, ויהיה צורך בקיצוצים נוספים העבודה — 38% ומזון ומשקאות — 16% אחוז.

בסך 420 מיליון דולר על פי החוק על שם גראם — רודמן, חוק זה מחייב קיצוצים אוטומאטיים בתקציבים, כדי לבטל עד 1991 את הגרעונות, העדלים על 200 מיליארד דולר לשנה.

בתגובה על ידיעות כי ישראל תצא נשכרת, מכיוון שכבר קיבלה את רוב הסיוע שלה, אמר דובר משרד החוץ צ'ארלס רדמן, כי משרדו מעיין עתה בהשלכות של הקטנת הגרעון התקציבי על תכנית הסיוע האמריקאי. "אולם", הוסיף, "אנו מצפים כי הקיצוצים יחולו על כולם לרבות ישראל".

הדובר הדגיש כי כל המדינות המקבלות סיוע אמריקאי יצטרכו להשלים עם קיצוצים לשנת התקציב 1986 (שהתחילה באוקטובר אשתקד). אך הוא סירב לומר באיזו צורה יבוצעו הקיצוצים.

כל הסיוע הכלכלי כבר נתקבל

ישראל — בניגוד למדינות האחרות המקבלות סיוע אמריקאי — כבר קיבלה את כל הסיוע הכלכלי שלה לשנת הכספים 1986, דהיינו 1.2 מיליארד דולר, לדברי מקור במשרד החוץ. היא גם קיבלה שליש מהסיוע הצבאי שלה, המגיע בסך הכל ל־1.8 מיליארד דולר.

בנסיבות אלה, מעריכים המשקיפים, ייתכן שוואשינגטון תבקש מישראל להחזיר לה סכומים מסוימים שכבר שולמו, או אולי תצמצם באותם הסכומים את הסיוע לישראל בתקציב הבא.

המלונאים: יש להחיל הוזלת המזוט גם עלינו

מאת זוהר בלומנקרנץ, סופר "הארץ" בבתי"ם

התאחדות המלונות בישראל פנתה לשר האנרגיה והתשתית משה שחל בדרישה להחיל את הוזלת מחירי המזוט גם על מיגזר המלונאות בדומה לתעשייה. מנכ"ל הארגון משה עמיר פנה עוד בשבוע שעבר לשר התיירות אברהם שריר, ודרש ממנו לכלול את המלונאים בהוזלת המחירים החדשה.

בהתאחדות המלונות הכין מסמך, שלפיו ההוצאות על החשמל והבים התייקרו ב־57% מחודש יוני ועד נובמבר 85. סעיף זה מהווה 7% מההוצאות של בתי המלון והוא השלישי בגודלו אחרי הוצאות שכר

זכו בפיס

בהגרלת הביפרס מצטבר של מפעל הפיס מס. 03/86 שהתקיימה ביום 16/1/86 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 120,000.00 ש"ח זכה המספר 526902

כדור המזל לא עלה בגורל והפרס המצטבר בסך 320,000.00 ש"ח יתחלק בהגרלה הקרובה.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 250,000.00 ש"ח (כולל צבירה). (מינימום פרס ראשון יהיה 170,000.00 ש"ח).

בסך 6,000.00 ש"ח זכה המספר: 000267.

בסך 3,000.00 ש"ח זכו המספרים: 368491, 710298.

בסך 180.00 ש"ח זכו המספרים: 028884; 031210; 037869; 085362; 135229; 137231; 162356; 163012; 184264; 185808; 190075; 203196; 257619; 262665; 312196; 424195; 454814; 459434; 476063; 478279; 575059; 591167; 620077; 659615; 663336; 669510; 738291; 740216; 766053; 794561; 869497; 870151.

בסך 90.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 3798; 9346.

בסך 15.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 882; 952.

בסך 9.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 109; 125; 739.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 9 זכו בסך של 1.50 ש"ח.

בסך 3.00 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים: 010; 075; 114; 119; 199; 254; 291; 305; 349; 398; 405; 413; 421; 490; 497; 541; 579; 638; 661; 683; 689; 848; 868; 870; 979; 994.

בסך 1.50 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים: 01; 06; 09; 10; 15; 16; 18; 19; 27; 34; 36; 42; 51; 52; 56; 58; 64; 71; 75; 78; 79; 90; 97.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

השבוע הסיכוי גדול יותר — כל כרטיס שני זוכה.

יקירנו

לוי גולדברג ז"ל

איננו

הלוויה התקיימה ב־16.1.86

המשפחה האבלה

"לא נשנה ההסדרים בהר־הבית – גישה חופשית לכל הדתות"

שר החוץ יצחק שמיר הצהיר עוד בכנס העיתונאים היהודים: הגבול הסורי הוא כרגע החזית המסוכנת ביותר לישראל

(עז) "בהר הבית קיימים הסדרים שנקבעו על ידי ממשלות קודמות ואנו לא נשנה אותם", הצהיר אתמול ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ, יצחק שמיר, בתשובה לשאלה שהוצגה לו בכנס הבינלאומי של העיתונאים היהודים המתקיים בירושלים.

שמיר הדגיש, כי הר־הבית הוא בתחום שלטונה של ישראל. הדוגלת בהגינות של הענקת גישה חופשית למקומות הקדושים לכל הדתות.

אשר למצב בלבנון אמר ממלא מקום ראש הממשלה, כי הגבול הסורי הוא כרגע החזית המסוכנת ביותר. לדבריו הסורים חושים "עד לשיניים" בנשק סובייטי חדיש ומתוחכם, וממתינים לרגע שבו ישיגו עדיפות צבאית אסטרטגית על ישראל.

שר החוץ האשים את ירדן, כי היא מתחזקת מצעדים ממשיים לשם הסדר שלום בינה לבין ישראל. בעיית טאבה, היא רק חלק ממכלול היחסים שבין ישראל ומצרים. לאחר החלטות הקבינט חובה על מצרים למלא את התחייבויותיה בהסכם השלום ולהתקדם להשבת נורמליזציה מלאה בין שתי המדינות.

אין סימנים מבריה"מ

בעניין חידוש היחסים עם ברית המועצות אמר שמיר: "אין לנו שום סימנים ממשיים המאשרים את השמועות על שינוי כלשהו במדיניות הסובייטית".

בכנס הבינלאומי של העיתונאים היהודים בירושלים:

נבון: סכנה של היעלם העיתונות בשל הצטמצמות החינוך היהודי

(עז) סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון, הצביע מפני הסכנה של היעלמות העיתונות היהודית בתפוצות, בגלל העדר חינוך יהודי.

"אם חוסר החינוך יהודי יימשך כפי שהוא כיום, הרי שלא ירחק הזמן שבו לא יהיו יותר קוראים לעיתונות היהודית והיא תחדל מלהתקיים", אמר אתמול מר נבון, בהרצאתו בכנס הבינלאומי של העיתונאים היהודים, המתקיים בבוסר "זאן ליר" בירושלים.

נבון הצביע על שני הנושאים המרכזיים בחיי העם היהודי, והם: החינוך היהודי והיחסים בין יהודי התפוצות ומדינת ישראל. בדבריו על החינוך ציין נבון את העובדה שכיום, כמחצית מכל הילדים היהודים בגולה אינם מקבלים חינוך יהודי. הוא ציין גם שבכמה מדינות מופיעים עיתונים יהודיים בשפת המדינה המקומית ולא עוד בעברית או ביידיש.

אשר לשמירת הקשר עם מדינת ישראל, קרא נבון ליהודי התפוצה להגדיל ולהעמיק את הזדהותם עם המדינה, על ידי ביקורים וחיזוק הקשרים עימה. "אתם יכולים להיות בדרכה המתחוללת כאן, אם לבוא ולהשתתף בה", אמר שר החינוך והתרבות.

ערך את הקטע: חיים טל

בתחילת פברואר בבירה:

תערוכת הוקרה למציל היהודים ראול ולנברג

(עט"ת למ"מ) תערוכת הוקרה, ראשונה מסוגה בישראל, תיפתח בראשית החודש הבא, בביכל תרבות העמים לנוער בירושלים, לכבוד ראול ולנברג. התערוכה נועדה להנציח את פעילותו של הדיפלומט השוודי, שהציל אלפי יהודים מידי הנאצים בהונגריה, תוך כדי פעילותו נעצר ע"י הצבא האדום ומאז נעלמו עקבותיו.

התערוכה אורגנה ע"י האגודה למען ראול ולנברג בבאר־שבע ותיערך בסיוע משרד החינוך והתרבות.

משלחת מסין – בתצוגה אווירית ישראלית בסינגפור

הביתן של ישראל – השני בגודלו בתערוכה ומציגים בו התעשיה האווירית, רפאל, אלביט, אלישרא ועוד

מאת יהונתן שרמן סופר "הארץ" לענייני כלכלה

משלחת מסין העממית ביקרה בביתן הישראלי בתערוכה האווירית בסינגפור. חברי המשלחת קיבלו הסברה בשפה הסינית על ידי מכון היצוא והוכנה על ידי משרד הפרסום קפה.

רמי גוט, מנכ"ל מכון היצוא מסר אתמול, כי הביתן הישראלי הוא השני בגודלו אחרי הביתן של ארה"ב ומשתתפים בו 10 חברות ישראליות מתבלטות בתחום התעופה וביניהן התעשיה האווירית, רפאל, אלביט, אלישרא ועוד.

כמו כן ביקרו בביתן הישראלי גם משלחות מאינדונזיה, מלזיה, תאילנד, יפן, הפיליפינים וארצות אחרות.

ישראל מציגה בתערוכה מיגוון של מוצרים בתחומי הלוחמה האלקטרונית, טילים, מערכות מחשבים ומערכות כינון תיחוס וכן אביזרים אחרים.

הסכם בין שרי הדתות והאוצר על הכספים שהוקפאו מאפריל אשתקד:

9 מיליון דולר "יהודיים" הופשרו למוסדות תורניים

עפ"י ההסכם יועברו הכספים לשנת התקציב הנוכחית לישיבות־הסדר, מעבר לקו הירוק ארגוני נשים ונוער דתיים ועוד

מאת נילי מנדלר סופרת "הארץ" לענייני חינוך

הושג הסכם בין שר הדתות, ד"ר יוסף בורג, לבין שר האוצר, יצחק מודעי, בנוגע לכספים היהודיים לשנת התקציב הנוכחית המועברים למוסדות תורניים באמצעות משרד הדתות. הכספים מוקפאים מאפריל אשתקד. ההסכם הושג בהתערבות ראש הממשלה, שמעון פרס, ובתיווך השרים שחל ותיכים.

על פי ההסכם, יועברו הכספים היהודיים של משרד הדתות, בסך תשעה מיליון דולר, לישיבות הסדר, ישיבות שמעבר לקו הירוק, ארגוני הנשים הדתיות, קורסים לתורה בהתיישבות הדתית, ארגוני נוער דתיים, מרכז החינוך הדתי ומרכז בני־עקיבא.

יצויין, כי נגד משרד החינוך עומדת עתירה לבג"צ בעניין הכספים היהודיים המועברים דרכו. העתירה הוגשה ע"י המרכז לחינוך דתי. בשלב זה הביניים, הפסיד המרכז ולכן ממשיכה אגודת ישראל לקבל, לפי שעה, כספים ללא קריטריונים.

טענות נגד מודעי

פרטים על ההסכם מסר אמש ד"ר בורג, בישיבת הנהלת המפד"ל בתל־אביב, שכתגובה לבקשת המרכז לחינוך דתי בישראל. יו"ר המרכז, מאיר הלברטל, הציגו בתי־ספר, ועדי הורים וגופים אחרים, התריעו על מצוקה תקציבית חמורה וקיפוי תיפקוד, בשל הקפאת הכספים היהודיים המועברים באמצעות משרד הדתות ובאמצעות משרד החינוך.

בדיון הושמעו טענות קשות נגד מודעי. עליו נטען שעד כה להסכים לקריטריונים שהוצעו בידי היועץ המשפטי לממשלה. על דעת ד"ר בורג, זאת, מפני שהוא נוטה חסד רוחקא למפלגות דתיות אחרות. ח"כ אברהם כלנר טען, כי מודעי התנגד לקריטריונים, מפני שלא רצה "להרוס מבנה פוליטי שהוא בנה. יש לו שלוש מפלגות, חסות. הוא לא רוצה, שתן יברחו יצר הצבי".

ראש הכטות המשולבים של ארה"ב האדמירל ויליאם קראו, התקבל ע"י הרמטכ"ל משה לוי. עם הגיעו אתמול לפגות בוקר לביקור בן 3 ימים בישראל (צילום: עודי קרן)

מועצת הליברלים תכונס להכריע על סיעה עצמאית או הסכם האיחוד

הכינוס: ב־30 בינואר ★ משמעות ההכרעה בעד ההצעה הראשונה – פירוק הליכוד ★ מודעי מביע תקווה לאישור הליך האיחוד

מאת אילן שחורי סופר "הארץ" לענייני מפלגות

נשיאות המפלגה הליברלית החליטה אתמול לכנס את מועצת המפלגה ב־30 בינואר, כדי להחליט בעד אחת משתי ההצעות – הקמת סיעה עצמאית של המפלגה הליברלית בכנסת, שמשמעותה פירוק הליכוד, או אישור מחודש להקמת תנועת הליכוד וקריאה לחירות, לאשר במהרה את הסכם האיחוד.

נשיאות הליברלים התכנסה אתמול, בעקבות החלטת החטיבה הליברלית בכנסת, מלפני כשלושה שבועות, בעניין השהיית האיחוד על ידי תנועת החרות. בשבועיים האחרונים התנהלו בתנועת החרות דיונים בנושא האיחוד עם הליברלים, ובשבוע שעבר הופיע השר מודעי בפני ועדת התשעה של התנועה, שהחליטה להתכנס תוך עשרה ימים ולסכם את הדיון בעניין.

"למנוע החלטות מכאיבות"

בנשיאות הליברלים אתמול, אמר מודעי, כי ראשי הליברלים מודעים למאבקים הפנימיים בתוך תנועת החרות, הנובעים מההכנות לקראת ועידת המפלגה הקרובה, אולם לנושא האיחוד יש השלכות לאומיות וכלל ארציות, שאין לא פחות חשובות. הוא הביע תקווה שעד סוף ינואר יאשרו המוסדות המוסמכים של חרות את הליך האיחוד, כדי שהליברלים לא יאלצו לקבל החלטות מכאיבות. מר דעי סיפר, כי לאחר ישיבת ועדת התשעה הוא נפגש עם שמיר וזה אמר לו, כי חרות קרובה ביותר לאישור הנוסח המקורי של הסכם לוי־ניסים, ועד סוף החודש יתכנס מרכז חרות, כדי לאשר ההסכם.

לאחר דברי מודעי, החליטה נשיאות הליברלים לכנס את מועצת המפלגה בסוף החודש ולדון בהקמת סיעה נפרדת בכנסת. בהתארגנות המפלגה נוכח הפירוק הפרלמנטרי ולדון על הקמת תנועת הליכוד, תוך קריאה לחרות, לאשר לאלתר את הסכם האיחוד.

רמטכ"ל ארה"ב הדגיש מחוייבות מדינתו לביטחון ישראל

האדמירל קראו שיבח שיתוף הפעולה בין המערכות הביטחוניות של שתי המדינות ★ נועד עם רבין ★ ישהה בארץ 3 ימים

מאת ראובן פדהצור סופרו הצבאי של "הארץ"

הרמטכ"ל האמריקאי, האדמירל ויליאם קראו, נפגש אתמול עם שר הביטחון, יצחק רבין, במשרד הביטחון בתל־אביב.

שר הביטחון סקר בפני האורח את בעיות הביטחון של ישראל. הרמטכ"ל האמריקאי הדגיש מצידו את מחוייבותה של ארה"ב לביטחון ישראל ושיבח את שיתוף הפעולה והקשרים בין מערכות הביטחון של ארה"ב וישראל. הפגישה נמשכה כשעה. השתתפו בה הרמטכ"ל, משה לוי, ומנכ"ל משרד הביטחון, מנחם מרון.

ראש המטות המשולבים האמריקאים, האדמירל קראו, הגיע לארץ אתמול לפנות בוקר. והוא התקבל בטקס שנערך בלשכת הרמטכ"ל בקריה. אדמירל קראו ישהה בארץ שלושה ימים, יסייר ביחידות צה"ל ויקיים שיחות עם הרמטכ"ל.

בראיון ראשון לרדיו־בודאפשט קורא מנכ"ל משרד הביטחון למאבק כללי־משותף בטרור

"לוב ואיראן – המדינות העיקריות המסייעות לטרור"

מאת ראובן פדהצור סופרו הצבאי של "הארץ"

מנכ"ל משרד הביטחון, מנחם מרון, התראיין בראשונה ברדיו־בודאפשט. את הראיון יזמו האחראים לרדיו־בודאפשט. והוא ארך כחצי שעה. הוא נערך ברובו באנגלית, ובסיומו בהונגרית, שהיא שפת האם של מרון.

מנכ"ל משרד הביטחון קרא לשיתוף הגוש המזרחי והמערבי להתאחד במלחמתם בטרור. הוא הדגיש, כי ישראל תבחר את המועד והכשרות שיראו לה כדי לפגוע במבצעי הטירור. לדבריו, לוב ואיראן הן המדינות העיקריות, המעניקות סיוע לטרור.

בניגוד להמלצת ועדה שהוקמה על ידו

הודיע משרד החינוך:

רק 2 סמינרים למורים מתוך 10 ייסגרו בשנת הלימודים הבאה

מאת נילי מנדלר סופרת "הארץ" לענייני חינוך

בניגוד להמלצות ועדה שהוקמה על ידו, הודיע אתמול משרד החינוך כי בשנת הלימודים הבאה יסגרו רק שני סמינרים להכשרת מורים. הוועדה המליצה לסגור 10 סמינרים קטנים ולאחד מסלול הלימודים בסמינר הקיבוצים עם מכון וינגייט.

שני הסמינרים שיסגרו הם המכללה להכשרת אקדמאים להוראה בגבעתיים והסמינר הממלכתי למורים למלאכה, גם הוא בגבעתיים.

ארבעה סמינרים ממלכתיים־דתיים ושני סמינרים של החינוך העצמאי לא יסגרו לפרות המלצת הוועדה שבדקה את הנושא. גם סמינר השייך לתנועה הקיבוצית לא יסגר הזאת בעקבות לחצים פוליטיים שהופעלו על שר החינוך מצד גורמים שהיו מעוניינים למנוע סגירת מוסדות חינוך השייכים למיגזר שלהם.

כמו כן הוחלט לצמצם ב־1000 את מספר המתקבלים ללימודים בסמינרים הקיימים.

נודע כי המלצות הוועדה גרמו למחלוקת קשה בתוך הנהלת משרד החינוך. בכיר בהנהלה הגדיר את המלצות הוועדה כ"תוכנית חסרת מעוף פרגוני".

בכירים אחרים טענו, כי לא ייתכן שבוועדה שהגישה את ההמלצות יהיו נציגים אינטרסנטים של הסמינרים.

60 ייקלטו בקרוב בתעשייה באיזור שדרות

בשלב הבא ייקלטו עוד 120

כ־60 עובדים יקלטו בשבועות הקרובים במפעלי תעשייה באזור שדרות ו־120 איש נוספים יקלטו בתוך מספר חודשים – על כך מסר אתמול דובר משרד המסחר והתעשייה בהודעה שפרסם.

צוות של פקידים בכירים בראשות מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר יהושע פורר, שסייר במקום אתמול, עמד מקרוב על מימדי האבטלה הנגיעה למימדים מדאיגים של 7.5% מכוח העבודה.

פורר הדגיש כי על הצוות להתרכז במציאת פתרונות מיידים תוך טיפול שמצוי בכל המפעלים שבהם מדובר.

חייל צה"ל נפצע בלבנון

שימש כחונך של צד"ל

מאת מופרו הצבאי של "הארץ"

חייל צה"ל נפצע אתמול בשעות הצהרים באורח בינוני, שעה שמטען צד הופעל לעבר רכבו באיזור בינת ג'בייל. החייל שימש כחונך של צד"ל. כוחות של צה"ל וצד"ל החלו לסרוק את האיזור. הפצוע פונה לבית־החולים. יש לציין כי המטען הונח בקרבת עמדה של יוניפי"ל.

תושבים מהרצועה: מצרים מקשים על המעבר אליה

מאת סופר "הארץ" בשטחים

תושבים ברצועת עזה טוענים כי מים האחרונים, כי שלטונות מצרים מקשים על תושבי הרצועה לעבור במסוף הגבול למצרים. לדבריהם, מכבידים המצרים בעיקר על מעבר של סטודנטים, שדבר בואם למצרים הוסר מראש. כן קובלים תושבי הרצועה על התגבלויות של משמר הגבולות המצרי לקיימים מעבר התורים בטענות את קו הגבול הימי עם מצרים. לדבריהם, נעצרו שלושים ארבעה דייגים מהרצועה, סירותיהם הוחרמו והם אולצו לשלם קנס על חצית גבול.

מקורות ישראליים אישרו את הידיעות.

משמר אזרחי לילי מתגבש ברצועה

הכוונה להיאבק בגניבות

מאת סופר "הארץ" בשטחים

היום יתכנסו בעלי עסקים מהעיירה דיר אל־בלח ברצועה, לבדיקת אפשרות של הקמת "משמר אזרחי" לילי בעיירה, כדי למנוע פגיעה ברכוש, בשל ריבוי גניבות ופריצות במרכז המסחרי של העיירה.

משמרות דומים, שאנשיהם מצויידים בנשק, במשרוקיות ובאלות, הוקמו בחודשים האחרונים גם בכולי כרים ובאללה בגזרה. המשמרות הוקמו בעקבות בקשת תחרות תושבי של לשכת המטה בשטחים, לדאוג לביטחון הרכוש.

המינהל האזרחי, שאישר הקמת המשמרות רק באחרונה, רואה בהם מנוף לשיתוף תושבי השטחים בשמירה על הביטחון, מבלי שהם יראשמו בשיתוף פעולה עם השלטונות.

יצוין, כי מאז שנת 1967 לא היה תקדים למיסוד גורמי אבטחה מקומיים במסגרת מסוג זה.

בחקירת מצ"ח על אסון־הדליקה במחנה בשומרון:

"השריפה בה ניספו 8 חיילים – מרשלנות חייל שהשאיר נר דולק

חייל אחר חש באש אך לא הצליח לכבותה

מאת ראובן פדהצור סופרו הצבאי של "הארץ"

צוות החקירה של משטרה צבאית חוקרת (מצ"ח), שחקר את נסיבות הדליקה במחנה שילה בשומרון בה נהרגו שמונה חיילים גילה, כי השריפה נגרמה בשל רשלנות של אחד החיילים, שהתגורר במבנה שנשרף.

מבדיקת העדויות מתברר, כי החייל השאיר נר דולק על אחד המדפים בחדר ויצא מן המבנה. כאשר שהה מחוץ לחדר, נפל הנר והצית מגבת. בעקבות התפתחה השריפה. חייל נוסף, שישן באותו חדר, התעורר לאחר שחש באש, אולם לא הצליח למנוע את התפשטות השריפה, שכילתה את המבנה.

החייל החשוד בגרימת השריפה נעצר בעת החקירה והוא יועמד לדין בימים הקרובים בפני בית דין צבאי.

נחקר הטוען שקיבל שוחד מח"כ עמר כדי לשחררו משירות בלבנון

באחרונה נחקרו ע"י מצ"ח קציני צה"ל באותה פרשה

מאת מנחם הורוביץ סופר "הארץ" בנגב

תושב קריית שמונה, אלברט אזולאי, הטוען כי ח"כ שלמה עמר נתן לו שוחד, כדי שיוותר לו שירות מילואים בתחום הקו הירוק ולא בלבנון, נחקר אתמול בידי המשטרה הצבאית החוקרת (מצ"ח).

בימים האחרונים נחקרו כמה קציני צה"ל נוספים, בהם מפקד מחנה גיבור ראה, שלטענת אזולאי סייע לו להסדיר את שירות המילואים של עמר בקריית שמונה ולא בלבנון.

חומר הראיות של אזולאי יועבר לעיון הפרקליט הצבאי הראשי.

לאחר מחאה חריפה מהארץ כנגד המחזה האנטישמי:

בקאסל בוטלה הקריאת "האשפה העיר והמוות" של פסבינדר

(עז) הקריאה פומבית של מחזו של ורנר פסבינדר "האשפה, העיר והמוות", שעמדה להתקיים בקאסל בגרמניה המערבית ב־26 בינואר בוטלה, בזכות מכתב מחאה חריף שנשלח לגורמים הנוגעים בדבר בידי ארגון יוצאי קאסל בארץ.

הצגת בכורה של המחזה אמורה הייתה להתקיים ב־31 באוקטובר אשתקד בפרנקפורט. היא בוטלה בשל הפגנת יהודים מקומיים שהביאו להורדת המחזה האנטישמי מתוכנית התיאטרון של פרנקפורט.

במסווה ערב קריאה

באחרונה נודע, כי התיאטרון של קאסל – במדינת הסן התכוון להציג את המחזה, במסווה של ערב קריאה. כאשר נודע לראש הארגון של יוצאי קאס, ארנסט פרנקנטל, על הכוונה להשמיע את המחזה האנטישמי בעיר מולדתו, הוא שלח מכתב מחאה חריף, לראש עיריית קאסל, ובין היתר הפוקים לראש ממשלת הסן, לעורכי עיתונים בגרמניה ולשגריר גרמניה בישראל.

המצרים השקיעו 2 מיליון דולר בפיתוח דרום סיני

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

שלטונות מצרים באזור דרום סיני השקיעו עד כה כשני מיליון דולר בפרוייקטים תיירותיים ואחרים, כדי למשוך לאזור תיירים ומטיילים – על כך מסרו מקורות מצריים.

לדברי המקורות החליטו השלטונות לפתח את אזור דרום סיני בנואייבה. כך למשל, הושלם בניין מלון בן אלפיים חדרים, בחוף נואייבה נבנה מזח הים, המשרת אניית מעבורת. השטה פעמיים ביום בקו נואייבה עקבה. בימים אלה נסלל כביש חדש מנואייבה דרך מרכז סיני לחופי הים התיכון ועם סיומו, ניתן יהיה להגיע מאילת לקהיר בארבע שעות בלבד.

התקבלו התביעות לפירוש פסק הבורר לעובדי הממשל בגולן

מאת יהושע גלבוע סופר "הארץ" בחיפה

המוסד לבוררות מוסכמת, בראשות השופט העליון בדימוס, צבי ברנזון, קיבל אתמול את כל תביעות ההסתדרות ועובדי המדינה במועצת פועלי חיפה, לגבי פירוש פסק הבוררות של עובדי הממשל הצבאי ברמת הגולן.

בשנה שעברה פסק המוסד לבוררות מוסכמת בתביעה, כי עובדי הממשל הצבאי ברמת הגולן יהנו מן ההטבות המיוחדות שניתנו לעובדי יהודה ושומרון, בגין שירותם בשטחים. התביעה הוגשה אז בידי עו"ד יוסף כ"ץ, היועץ המשפטי למועצת פועלי חיפה. פרקליטות המדינה טענה, כי את ההטבות יש להקנות לעובדים רק מיום מתן הפסק, יולי 1984.

פרקליטות המדינה ממליצה לערער בפני ביה"ד הארצי לעבודה:

"הצו להחזיר יו"ר ועד הטכנאים בטלוויזיה לעבודה – מוטעה מיסודו"

הערעור: בהנחיית הפרופ' יצחק זמיר

מאת גדעון אלון סופר "הארץ"

פרקליטות המדינה המליצה אתמול בפני יו"ר הוועד המנהל של רשות השידור, מיכה ינון, לערער בפני בית הדין הארצי לעבודה, על החלטת בית הדין האזורי לעבודה, להורות לרשות השידור לבטל את השעייתו של יו"ר ועד הטכנאים בטלוויזיה, חוי קוקה, ולהחזירו לעבודה.

במכתב ששיגר מנהל המחלקה לענייני עבודה בפרקליטות המדינה, אלי ברטובים, ליו"ר הוועד המנהל הוא מציין: "אנו סבורים, שיש מקום להגשת ערעור בשתי נקודות – בעניין ביטול החלטת הוועד המנהל להשעות את חוי קוקה, ובעניין חיוב הרשות לקיים משא ומתן בעניין הליך המשפטי שנקטה נגד יו"ר ועד הטכנאים". הוא הדגיש, כי "עמדתנו המשפטית היא שצו ביה"ד האזורי בשני נושאים אלה מוטעה מיסודו, ומן חייב הגשת ערעור ובחינת הסוגיה בערכאה גבוהה".

בהנחיית פרופ' זמיר

עו"ד ברטובים מציין, כי הערעור הוכן בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה, פרופ' יצחק זמיר, ובתאום עמו. לדבריו, בהתחשב בעובדה, שמדובר בסכסוך קיבוצי, יש לנקוט בהליך הערעור מוקדם ככל שניתן, ולכן הוא מבקש, שיו"ר רשות השידור יסמוך לו על עמדתו בנושא בהקדם האפשרי.

נ.ו.ר.ה.

מכון לימוד ומחקר לנשים בע"מ

קידום והצלחה בעבודה
קורס בפיתוח אישי ומקצועי
לנשים עובדות

בהנחיית: רבקה נרדי
ד"ר ליאורה קצנשטיין

פתיחה: 2.2.86 בבית ציוני אמריקה בתל אביב

פרטים והרשמה במכון נ.ו.ר.ה. טלפון 052־555949

קרן הנאמנות

סהר (?)

לפחות 70% מנכסי הקרן יהיו מניות ו/או ניירות ערך המיתנים להמרה במניות

50% הנחה משעור ההוספה

המבצע עד תאריך 27.1.86

קרנות הנאמנות של בטחה

הנמנית על קבוצת כלל

תל־אביב: רחוב קרל נטר 8. טל. 03־201821 | ירושלים: מרכז "כלל", רח' יפו 97. טל. 347, 246881־2 | רמת־גן: בורסה היהלומים, רח' ארלוזורוב 5. טל. 03־731384 | רמת השרון: רח' אוסישקין 56. טל. 480115 | חיפה: שד' הנשיא 7. טל. 389220, 04־389205 | 02־227161

בינה־לייריאל

מודעה זו אינה מהווה הזמנה לציבור לרכוש יחידות השתתפות בקרן.

הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
מוסד שמואל נאמן למחקר מתקדם במדע ובטכנולוגיה
המדור ללמודי חוץ של הטכניון

MASSACHUSETTS INSTITUTE OF TECHNOLOGY
INTERNATIONAL SHORT COURSES

מודיעים על קיום קורס

MANAGEMENT OF RESEARCH, DEVELOPMENT AND TECHNOLOGY–BASED INNOVATION

Dates: 27–29 January, 1986 – Haifa Israel
Course Director: Professor Edward B. Roberts
Tuition: $950.00 $750.00 for MIT Liaison Members

הקורס בשפה האנגלית.

פרטים והרשמה במזכירות מוסד ש. נאמן. טל. 04־237145; 04־292329
קרית הטכניון, חיפה 32000

אוניברסיטת תל־אביב

הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר — החוג לכירורגיה

בשיתוף עם

חיל הרפואה של צ.ה.ל.

סדנא לרפואת חרום ע"ש ד"ר ס. לנדס ז"ל

9–10–11 לפברואר 1986

זו השנה העשירית שסדנא זו מערכת ומטרתה להקנות ידע בסיסי בטפול המידי בפצוע קשה, סדר עדיפויות בטפול בפגיעות מרובות והרגול מעשי בשדבים השונים של ההחיאה, בהדרכה אישית.

הנושאים שידונו:

- ★ פגיעות גלגולת והטפול המידי
- ★ פגיעות א.א.ג
- ★ פגיעות חזה
- ★ בטן
- ★ גפיים
- ★ פגיעות מערכת השתן
- ★ פגיעות באשה בהריון
- ★ פגיעות בחולה פדיאטרי
- ★ כויות
- ★ פגיעות נפשיות בטראומה, ועוד

דמי הרשמה בסך ־.100 ש"ח כוללים את החוברת והכיבוד. החזר הוצאות ניתן לרופאי קופ"ח ומשרד הבריאות.
טלפון לפרטים נוספים: 03־341210 ר 03־711569.

לכבוד ד"ר ב.סיגל, מנהל הסדנא
ביתן 11 ביה"ח שיבא, תל־השומר
אבקש להרשם לסדנא לרפואת חרום 1985

שם ______ כתובת ______ טלפון ______
גיל ______ מוסד/ביה"ח ______ מומחה ב ______
רצ"ב המחאה ע"ס: ־.100 ש"ח לפקודת "אוניברסיטת תל־אביב"
חתימה: ______

בשבילי רק צ'רטר ישראלי

"ארקיע צ'רטר"* מציעה את

ההצעה הטובה ביותר גם בחורף!

ביטוח בריאות ומטען־חינם!

הצ'רטר היחידי עם שילוב יעדים־ (בתוספת מחיר מינימלי)

טוס לחופשת חורף נהדרת באירופה שלם פחות תקבל יותר.
— ביטוחון ישראלי/צוות ישראלי
— טיסות בלוח זמנים קבוע
— ביטוח בריאות ומטען חינם.

היעד **	המחיר הלוך ושוב כולל בטוח
פריז	$269
פרנקפורט	$259
מינכן	$249
שטוטגרט	$249
קלן	$259

הטיסות מבוצעות במטוסים המופעלים על ידי:

ארקיע קוי תעופה ישראליים בע"מ — **מטן דור** חברת השכר של אל־על

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על

מסגרת מיוחדת של

מילגות הצטיינות לתלמידים חדשים וותיקים

במטרה לעודד הצטיינות בלימודים החליטה הנהלת האוניברסיטה העברית לפתוח מסגרת מיוחדת למצטיינים. העידוד לתלמידים במסגרת א יתבטא במילגות הצטיינות. במקומות מובטחים במעונות ללא תשלום, ובאתגרים אקדמיים.

גובה המילגות יהיה בהתאם לרמת ההצטיינות של התלמיד עד למילגה בגובה מלוא שכר הלימוד בתוספת דיור חינם במעונות הסטודנטים בחדר נפרד ללא שותף.

פרטים על המילגות למועמדים חדשים מצטיינים, מתפרסמים ב"מדריך לנרשם" לשנה"ל תשמ"ז, שמכירתו, בחנויות "אקדמון" באוניברסיטה העברית ובחנויות הספרים באוניברסיטאות האחרות, החלה עם פתיחת ההרשמה ללימודים ב־5.1.1986. ההודעה על הזכאות למילגה ועל רמתה תישלח לתלמידים החדשים בסמוך למועד ההודעה על קבלתם.

תלמידים ותיקים הלומדים לתואר ראשון ושני יוכלו לקבל פרטים על כללי הזכאות בתכנית מיוחדת א. במזכירות הפקולטה שבה הם לומדים.

מכתוז من الأرشيف

هكذا من الأصل

דרושים פרוייקטים תעשייתיים
חברה המייצגת משקיעים מחפשת
פרוייקטים להשקעה
* רכישת מפעלים קיימים
* כניסה לשותפות במפעלים ועסקים
* מימון מחקר ופיתוח
* רכישת פטנטים
בפרטים: ת.ד. 22766 תל-אביב

שערים יציגים של מטבע חוץ 16.1.86

	המטבע	שער
ארה"ב	דולר	1.4880
בריטניה	לירה	2.1424
גרמניה מע'	מרק	.6011
צרפת	פרנק	.1961
הולנד	גילדן	.5338
שוויץ	פרנק	.7094
שוודיה	כתר	.1947
נורווגיה	כתר	.1954
דנמרק	כתר	.1637
פינלנד	מרק	.2730
קנדה	דולר	1.0623
אוסטרליה	דולר	1.0237
דר"א	רנד	.6309
בלגיה	10 פרנק	.2945
אוסטריה	10 שילינג	.8551
איטליה	1000 לירה	.8813
יפן	100 ין	.7357
אירלנד	פאונד	1.8421
ספרד	100 פזטה	.9544
ירדן	דינר	3.9506
לבנון	לירה	.7968
מצרים	לירה	.8772

שערי מטבע חוץ 16.01.86
בנק לאומי

המטבע	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	מזומנים קניה	מזומנים מכירה
1 דולר ארה"ב	1.4763	1.4947	1.45	1.52
1 לי"ש	2.1281	2.1546	2.08	2.19
1 מארק גרמני	.6010	.6085	.59	.62
1 פרנק צרפתי	.1959	.1983	.19	.20
1 גילדן הולנדי	.5341	.5408	.52	.55
1 פרנק שווייצרי	.7116	.7205	.70	.75
1 כתר שוודי	.1939	.1963	.19	.20
1 כתר נורווגי	.1948	.1972	.19	.20
1 כתר דני	.1644	.1665	.16	.17
1 מרק פיני	.2725	.2757	.27	.28
1 דולר קנדי	1.0496	1.0627	1.03	1.08
1 דולר אוסטרלי	1.0275	1.0403	.97	1.07
1 ראנד דרא"פ	.6392	.6472	.52	.57
10 פרנק בלגיים	.2900	.2937	.28	.30
10 שילינג אוסטרי	.8555	.8660	.84	.88
1000 לירט איטל'	.8811	.8921	.86	.91
100 ין יפני	.7305	.7396	.72	.75
1 דינר ירדני	—	—	3.96	4.21
1 לירה מצרית	—	—	.83	.88

שערי מטבע חוץ בינבנקאיים
אתמול 16.1.1986 באירופה
מסירה מידית (ספוט)

ל-1 שטרלינג	$ ארצות הברית	1.4415/1.4425
ל-$1 ארה"ב	מרקים גרמניים	2.4538/2.4548
"	פלורינים הולנדיים	2.7660/2.7670
"	פרנקים שווייצריים	2.0745/2.0760
"	פרנקים בלגיים	50.16/50.18
"	פרנקים צרפתיים	7.5320/7.5350
"	לירטות איטלקיות	1674.0000/1675.000
"	יינים יפאניים	202.2000/202.3500
לס.ד.ר.	$ ארצות הברית	1.0961/1.0967

שער הזהב $ 359.60 ארה"ב אונקיה לונדון פיקסינג
מסירה מאוחרת (פורוורד)

	$/לי"ש	מ"ש/$	פר"ש/$
1 ח'	1.4358/1.4378	2.0672/2.0692	2.4461/2.4476
3 ח'	1.4248/1.4263	2.0535/2.0555	2.4330/2.4345
6 ח'	1.4094/1.4111	2.0342/2.0367	2.4128/2.4148

הנתונים נמסרו על-ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

אווירה משופרת בסוף השבוע

שבוע המסחר בבורסה הסתיים במגמה של שיפור באווירת המסחר. הסוחרים נכונות רבה להקלוט את ההיצעים בניירות ערך רבים, ואלה נקלטו בירידות שערים מתונות של 2 — 1 אחוז. מדד המניות הכללי, ללא בנקים, ירד ב–0.2%, תוך מחזור מסחר גבוה יחסית של 1.5 מיליון דולר. בשוק אגרות החוב לא נערך אתמול מסחר, בגלל שינוי בקבוצות המסחר. סוחרי הבורסה מעריכים, כי בשבוע הבא תתחדש הפעילות הערה בשוק המניות וצפויים עליות שערים.

היצעים בהסדר

מניות הבנקים בהסדר היתלו מש־בוע במשקיעים. מקור תנודות השע־רים בנק הוא ברכישות מצד גופים מוסדיים, כקרנות נאמנות, מול מכי־רות של גופים עסקיים, כמו חברות. רמות התשואה לפידיון על מניות אלה הלכו התקרבו לקראת סוף השבוע ל–14%. ירידת שער תלולה יחסית של 0.9% היתה אתמול במניות איידי־בי.

בנק	תשואה שנתית דולרית באחוזים
בל"ל 0.1	13.80
הפועלים ש	13.78
אי.די.בי. רג	13.98
דיסקונט א	13.67
המזרחי ש	13.79

ירידות מתונות במניות הבכורות

ירידות השערים בניירות הערך בעלי רמת הסחירות הגבוהה היו אתמול מתונות בהרבה לעומת מש־לשום. נכונות קרנות הנאמנות לקלוט היצעים היתה רבה, במהלך המסחר הצטרפו אליהן סוחרים נוספים. היצע במניות המנה נקלט בירידה של 3.6 אחוז. ירידות שערים מתונות יותר היו בניירות ערך המזוהים עם בנק הפוע־לים וחברות הברוקרים בכוזה, כמו כלל תעשיות, פז השקעות, ודלק אחזקות. היצע במניות ים המלח נחטף ללא שינוי שער.

הפעילות הספקולטיווית נמשכת

הפעילות הספקולטיווית באחוזים מניירות הערך נמשכה גם אתמול ובחלק מהמניות היו תוצאות מסחר מפתיעות. כך למשל, לאחר ששלשום נרשם שער מוכרים בלבד למניות אמנעים, אתמול הופיע ביקוש שלא היה מי שיספק, ולמניות נרשמו קונים בלבד. כתב האופציה של החברה עלה ב–11.9 אחוז. תופעה דומה נרשמה גם במניות גולדפרוסט ונראה כי הפעילות במניות אלה נעשית על ידי אותם מנהלי תיקים. לאחר ששלשום נרשמו ירידות שע־רים חריפות במניות גולדפרוסט, עלתה אתמול המניה בת 5 שקלים ב–10 אחוזים. כתב האופציה של החברה עלה ב–12.4 אחוזים.

דרוקר מקבלת עבודות בהיקף גדול

חברת הבניה דרוקר מסרה אתמול לבורסה, בעקבות ידיעות שהתפרסמו בעתונות, כי בחודשים האחרונים התקבלו עבודות במסגרת העסקים הרגילה של החברה בהיקף של 10 מי־ליון דולר. בהם עסקה עם השקם בהיקף של 5 מיליון דולר לתקופה של 24 חודש. בתקופה האחרונה מור־גשת פעילות יוצאת דופן במניות החברה ורמת השערים עלתה בעשרות אחוזים. אתמול עלתה המניה בת שקל ב–7.3 אחוז, והמניה בת 5 שקלים ב–6 אחוז. פעילות ערה היתה אתמול גם במניות פרופאגום. על רקע תכנית הבראה אפשרית במפעל, על שערן ב–15 אחוזים.

הקצאות חלקיות להנפקת בנק ישראל

בנק ישראל גייס אתמול 14.5 מי־ליון ש"ח באמצעות הנפקת שתי סדרות של אג"ח. מתוך סכום ראשוני של 10 מיליון ש"ח נרשם להנפקת האגרות הדולרית גלבוע ביקוש של 4.5 מיליון ש"ח והוא סופק במלואו במחיר המינימום של 85. הנפקת האגרות המדדית מסוג שגיא נמכרה במלואה, במחיר של 86 שנקבע והיתה הקצאה חלקית של 39.7 אחוז.

פעילות אפסית במק"ם

היקף הפעילות במק"מ המשיך גם אתמול להיות נמוך והסתכם ב–0.8 מיליון דולר. רמות התשואה לפידיון על המלוות נותרו ללא שינוי.

הסידרה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
146	5	99.65	2.16
156	12	99.15	2.19
216	19	98.75	2.08
226	26	98.30	2.03
236	33	97.85	2.02
246	40	97.35	2.06
316	47	96.90	2.06
326	54	96.50	2.03
336	61	96.00	2.06
346	68	לא הובש	פקר
416	75	95.10	2.06
426	82	94.65	2.06

הודעות בורסה

* בטון תדיר סיימה את מחצית שנת 85 בהפסד של 355 מיליון שקל לעומת הפסד שנתי של 618 מיליון שקל אשתקד.
* אסיפה כללית שלא מן המנין באינקובה, אישרה את התכנית להקצ־אה פרטית לבעלי עניין של מניות החברה. המניות יוקצו למיתר מימון ולאליהו נכסים המחזיקים כיום ביחד ב–40 אחוז מהון המניות. מחיר ההקצאה הוא 700 ולאחריה יחזיקו המחזיקים ב–58 אחוז מהון המניות.
* אל אופ מר"פ הגישה לבורסה טיוטה תשקיף להנפקה של אג"ח. ההנפקה מיועדת לסייע לחברה בבי־צוע תכנית השקעה בהיקף של 14.7 מיליון דולר.

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (100% הצמדה)

3601	30253	+21
3602	27849	+20
3603	25831	+25
3604	23180	+30
3605	21071	+19
3606	19847	+19
3607	18434	+23
3608	17448	−151
3609	16700	+12
3610	15051	+14
3611	14529	+16
3612	14096	+18
3613	15148	+12
3614	12609	+15
3615	11632	+14
3616	10640	+15
3617	9942	+10
3618	9425	+10
3619	8661	+13
3620	8209	−71
3621	7959	+7
3622	7170	+6
3623	6798	+4
3624	6398	+4
3625	5791	+5
3626	5352	+5
3627	4960	+5
3628	4526	+2
3629	4237	+3
3630	4082	+5
3631	3660	+4
3632	3445	−30
3633	3323	+3
3634	2916	+3
3635	2755	+4
3636	2650	+5
3637	2537	+2
3638	2360	+2
3639	2159	+2
3640	1741	+2
3641	1506	+1
3642	1345	+1
3643	1165	+1
3644	1057	−9
3645	973.6	+0.7

4.25% מלווה מדינה

3701	825	+0.5
3702	639.5	+0.5
3705	553.8	+0.5
3704	474.1	+0.4
3751	247.5	+0.2
3752	102.8	— —
3755	98.4	— —
3901	92.9	−0.1
3902	88.4	−0.1
3903	87.8	— —
3103	268000	— —
3104	255000	+3000
3105	245500	— —
3106	239000	+1350
3107	242500	— —
3108	227846	— —
3109	223558	— —
3110	223176	— —
3111	218116	— —
3112	215309	— —
3113	217826	— —
3114	210328	— —
3115	208446	— —
3116	200315	— —
3117	209681	— —
3118	203071	— —

שג"א 4.25%

4101	268	+0.1
4102	107.1	— —
4103	102.8	+0.1
4104	99.4	— —
4301	98.9	— —
4302	94.1	— —
4303	95.4	+0.1

4%, 6%, 7% פיתוח (80% הצמדה)

3201	175675	+3000
3202	172548	— —
3203	170709	— —
3204	171312	— —
3205	170122	— —
3206	167155	— —
3210	162774	— —
3211	158146	— —

3212	155526	— —
3213	149021	— —
3214	143032	— —
3501	142664	— —
3502	139825	— —
3503	125006	— —
3504	122167	— —
3505	118894	— —
3521	125142	+89
3524	115133	+269
3522	119385	+79
3523	112707	+132
3525	109667	+77
3526	109485	+89
3527	107275	+101
3528	104352	+147
3529	103978	+74
3530	101546	+73
3531	101215	+105
3532	98250	+103
3533	98083	+110
3534	92392	+158
3535	93191	+114
3539	87855	+75
3536	92666	+63
3537	92521	+84
3538	87083	+80
3540	86874	+96
3541	83922	+102
3542	83785	+107
3543	79643	+131
3544	79692	−744
3546	81208	+51
3547	80953	+88
3548	80826	+107
3550	76658	+70
3551	76238	+131
3545	77359	−672
3549	76281	+63
3552	69957	+77
3554	69788	+87
3555	69785	+87
3553	69349	+56
3571	59991	+91
3556	66571	+49
3558	66461	+50
3559	64080	+63
3560	60633	+61
3561	60395	+94
3557	67314	+42
3572	61076	+95
3573	60868	+50
3574	56113	+53
3577	56072	+47
3578	51754	+48
3575	55286	+56
3576	53869	+68
3579	50777	+79
3580	47615	+42
3581	45284	+43
3582	39881	+55
3583	37038	+57
3584	35235	−307
3585	34858	+21
3586	31552	+22
3588	31501	+20
3587	31499	+19
3591	28481	+23
3592	28636	+29
3593	28569	+40
3589	28724	+25
3594	27365	+26
3590	28620	+23
3595	27246	+30

5% מלווה פיתוח (בירידה כפולה)

2001	120178	+80
2002	119712	+151
2003	115086	+94
2004	116087	+84
2005	108734	+78
2006	108579	+92
2007	106445	+114
2008	105057	+70
2012	102729	+87
2015	100070	+115
2009	107431	+85
2010	106208	+69
2011	104146	+69
2013	104077	+67
2014	101334	+114
2016	102176	+74
2018	99486	+111
2021	96205	+155
2017	98723	+86
2019	98428	+117
2020	95545	+114
2022	89649	+77
2023	92062	+69
2024	85925	+86
2027	80876	+87
2031	74737	−690
2025	84823	+55
2026	84426	+115
2028	81860	+67
2030	77817	−801
2029	78447	+56
2033	74542	+60
2035	68410	+74
2032	78590	−809
2034	76634	+85
2036	70368	+108
2037	66822	+47
2052	55471	+67
2038	64291	+67
2040	61840	+70
2051	58472	+77
2039	61597	+54
2041	58101	+52
2053	55351	+39
2054	55810	+1178
2056	51755	+32
2058	48516	+38
2060	44816	+33
2055	53148	+2174
2057	49212	+33
2059	47830	+32
2061	34170	+27
2062	32222	+28
2063	31399	+15

רמון

7001	335	+0.3
7002	228.5	+0.4
7003	216.7	−0.7
7004	199.7	−0.6
7005	198	−1.4
7006	182.5	— —
7007	170	+0.2
7008	161.5	+0.2
7009	156	−1.2
7010	146	−1.4
7011	137.9	−1.4
7012	133.1	−1.3
7013	125.8	−1.1
7014	109.2	−1.1
7015	93.5	−0.2
7016	92.8	−0.3
7017	92.1	−0.2
7018	91.9	−0.2

גלבוע

6101	12142	−12
6102	7310	−7
6103	6569	−19
6104	6075	−6
6105	5747	−6
6106	5575	−15
6107	5568	−12
6108	3850	−4
6109	3661	−1
6110	3600	−2
6111	3025	−4
6112	2952	−3
6113	1998	+15
6131	775.5	−2.6
6132	743.2	−2.5
6133	638.3	−5.6
6134	626.9	−5.6
6135	414.9	+8.7
6136	332.7	−0.4
6137	244	−4.2
6158	251.1	−4
6159	197.9	−0.8
6160	184.6	+1.3
6161	178.7	+1.4
6162	167.2	+0.2
6163	151.9	+0.6
6164	146.1	+0.5
6165	137.5	−0.2
6166	128.5	+0.5
6167	125.4	+0.5
6168	123.7	+0.5
6169	117.5	−1.7
6170	118.2	+1
6171	79.5	−0.2

ארנון

2501	155.3	— —
2502	152.6	— —
2503	147.8	— —
2504	146.6	−0.4
2505	141	−0.6
2506	136.6	+0.3
2507	131.9	+0.4
2508	100.9	−4.8

אחרים

אלטים	59.4	— —
תדירן	44.9	−0.1
רסק מב	204.5	— —
כור הב	172.6	+3
כלל הב	472.9	— —
כימב ד	315.4	−1.5
כימב מ	386.9	— —
כימב י	428.4	— —
כל הב	216.3	— —

שערי קרנות הנאמנות

שם הקרן	מחיר הקניה	מחיר הפדיון
אב	3391.60	3342.20
אבטיקה	22280.26	22083.47
אביב	24023.09	23782.71
אגור	— —	— —
אגיר	— —	— —
אדום	1242.92	1218.54
אדיר	— —	— —
אור	399.62	391.76
אורין	— —	— —
אורלי	18151.65	17927.20
אחין	— —	— —
איל	— —	— —
אילת	3562.75	3487.79
אירים	— —	— —
איתן	— —	— —
אלון	— —	— —
אלונה	— —	— —
ארז	518.35	508.29
אש	108.29	106.01
אשל	— —	— —
אתגר	1038.59	1033.50
בולט	1563.69	1537.68
ברוש	5182.70	5078.71
ברק	5287.77	5176.18
בריכת	711.80	697.05
גבריס	988.02	968.62
גבע	— —	— —
גורן	7701.79	7353.56
גיא	— —	— —
גיל	1858.30	1803.01
גלית	471.28	465.55
דובדבן	1396.02	1389.50
דוכיפת	— —	— —
דולב	1092.90	1085.68
דורון	— —	— —
דגן	— —	— —
דליה	317.74	311.48
דן	— —	— —
דנית	— —	— —
דרור	— —	— —
דקל	3371.59	3354.63
הדס	23953.72	23732.81
הדר	— —	— —
הגבית	2052.31	2003.62
וזהר	— —	— —
זר	— —	— —
זמיר	2777.37	2722.95
זהבית	— —	— —
חליפין	— —	— —
חלמיש	— —	— —
חמד	1083.53	1058.35
חל	3252.98	3192.46
חצב	— —	— —
חלב	1205.28	1181.38
יסודות	— —	— —
יקרה	— —	— —
כוכב	3485.56	3417.03
כחל	115.15	112.92
כלנית	349.58	342.70
כספית	578.24	572.47
כרמל	— —	— —
כתר	— —	— —
לגנה	2929.22	2872.54
למשקיע	85449.58	83750.20
לשד	7645.17	7496.41
לקט	— —	— —
לשם	— —	— —
מאור	— —	— —
מבחר	— —	— —
מגמה	— —	— —
מגן	— —	— —
מגל	— —	— —
מור	983.66	890.79
מורן	540.41	535.33
מכמן	— —	— —
מיסב	— —	— —
מנוף	2476.30	2428.20
מעיין	— —	— —
מעשה	— —	— —
מרגלית	811.26	795.64
מרום	— —	— —
נגה	— —	— —
נווה	475.36	464.20
נטע	307.57	301.40
נחל	2926.44	2882.91
נכסים	334.36	327.78
נעמה	— —	— —
נחלה	— —	— —
נרקיס	— —	— —
ניר	3827.92	3816.21
סער	318.98	316.40
עדי	7164.33	7031.92
עדיה	1378.55	1351.67
עידן	— —	— —
עמבר	1150.15	1126.41
ענבל	1902.98	1886.04
עמרי	— —	— —
עתידון	— —	— —
פאר	1060.24	1039.58
צבר	1034.20	1029.06
צמרת	— —	— —
צבי	— —	— —
צפורה	5385.93	5311.82
צפית	1380.82	1334.19
קלע	1448.79	1441.46
קרנות	14980.46	14843.15
רקפת	362.27	355.14
רשף	4244.02	4154.67
שבים	— —	— —
שחם	754.57	748.16
שירה	26294.85	25778.79
שמיר	— —	— —
שגיא	438.71	432.47
שני	14060.69	13716.71
שקד	— —	— —
תאנה	— —	— —
תבור	— —	— —
תדהר	4814.08	4790.05
תהילה	— —	— —
תירוש	— —	— —
תמר	— —	— —
תפוח	— —	— —
תרשיש	— —	— —
תשרי	341.60	336.68

שערי המניות 16.1.86

שם החברה	השער אתמול	המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה					
אוה"ב ש	13150	3			+7
המבטח 0.1	750	845			−2168
המבטח א 0.5	305	1246	−9	−2.9	−2380
המבטח אפ 2	457	870	−20	−4.2	−2182
כללי לא בהסדר	31800	8			−2
בנק בנלאומי 1.0		—	הפסקה	מסחר	—
בנק בנלאומי 5.0		—	הפסקה	מסחר	—
בנק בנלאומי אפו		—	הפסקה	מסחר	—
דנות א 1.0		—	הפסקה	מסחר	—
דנות 5.0		—	הפסקה	מסחר	—
דנות יה 2		—	הפסקה	מסחר	—
בנק בינלאומי 85	2475	2183			−1495
פ.י.ב.י. 0.5	2465	1943			−2515
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה					
אידיבי רג 100.0	74641	575	−700	−8.9	−424
אידיבי ב 100.0	77800	3	−900	−0.7	−6
אידיבי כב א	482000	שב			
			−1000	−0.2	−2
אגוד 0.1	56400	13			+22
דיסקונט ב	96500	4			−6
דיסקונט א	96000	257	−300	−0.3	−120
דיסקונט יה ב	11500	8			−8
המזרחי ש	30850	488	−140	−0.5	−390
המזרחי מ	30900	24	−300	−1	−18
המזרחי יה 9	14300	שב			
					+200
הפועלים מבב	126100	2	+100	+0.1	+4.9
הפועלים ש	50850	317			+160
הפועלים מ	51000	1047			−860
כללי א 1.0	130200	8	−2200	−1.7	−10
כללי אפ 9	130000	שב			
כללי יה 5	102000	שב			
					−5
כללי יה 7	6441	שב			
כלל 0.1	32350	612	−200	−0.6	−1839
כלל יה 9	45000	7			+193
כלל יה 11	12400	246			+243
כימון המר 1.0	43900	שב			
			+80	+0.2	+50
כימון וכחר 5.0	22600	שב			
בנקים למשכנתאות					
אדנים 0.1	6148	25			
לאומיטבל ש	3445	100	−20	−0.6	−38
לאומיטבל מ	3465	50			+20
כרמל ש	2760	89	−150	−5.2	−89
כרמל יה 1	2647	שב			
					+28
בנין ב' 5.0	3050	שב			
		68.9	−50	−1.6	−51.2
פת מבב ש	830	755	−7	−0.8	−396
משכן ב ש	1680	125	+71	+4.4	+518
עצמאות 0.1	2870	83	−30	−1	−49
טפחות מבב ש	11600	1			+4
טפחות רג ש	10700	55			+35
טפחות יה 1	7260	14			−14
טפחות יה 2	3550	42			−64
יעסור 1.0	570	78	−6	−1	−78
יעסור 5.0	315	7			
ביהב 1.0	1610	תב 642	−90	−5.3	−822
מוסדות מימון					
שלטון אש	265	4229	−5	−1.9	−5417
התקלאות מבב א	23580	תב 3	+1900	+8.8	+6
התקלאות מבב ג	159941	לב			
לאומי תעש' א ש	3129	80	−160	−4.9	−90
פתוח תעש' מבב	51314	לב			
פת תעש' בב ג	345630	לב			
פת תעש' בב גג	208788	לב			
פת תעש' בב גגג	208778	לב			
פת תעש' בב ד	204247	לב			
פת תעש' בב וד	64047	לב			
מרם קבלנים 5.0	480	130	−8	−1.6	−230
תיירות בב	162500	לב			
כלל ליסינג 0.1א	4669	28	+1		+44
כלל ליסינג 0.5ב	1901	105	+1	+0.1	+53
כלל ליסינג אפו	10652	9			+51
ביטוח					
אריה 1.0		—	הפסקה	מסחר	—
אריה אפ ב		—	הפסקה	מסחר	—
אריה יה 1		—	הפסקה	מסחר	—
אדום 0.1	3115	50	+19	+0.6	+24
אדום א 0.5	1890	2392			−2397
בטוח מבטח 0.1	1140	180			−38
בטוח מבטח 0.5	499	42			−42
הדר 1.0	925	235	+6	+0.7	+280
הדר 5.0	475	1047	−15	−3.1	−668
המנה ש	2100	2468	−79	−3.6	−3136
הפניקס 0.1	1150	1197	−27	−2.3	−646
הפניקס 0.5	710	תב 349	−50	−6.6	−519
המשמר-הראל 1.0	4600	73	−120	−2.5	−73
המשמר-הראל 5.0	1900	115	+70	+3.8	+139
ירדניה 0.1		—	הפסקה	מסחר	—
ירדניה 0.5		—	הפסקה	מסחר	—
מנורה 1.0	5798	שב			
			−200	−3.3	−11
מנורה 5.0	2010	תב 33	−223	−10	−33
סהר ג 1.0	2521	100	−79	−3	−4
סקוריטס 0.1	4999	90	+89	+1.8	+10
צור ש	1100	תב 138	−85	−7.2	−265
ציון החזקות 1.0	7205	9			−9
ציון החזקות 5.0	1510	134			+173
מסחר					
אינטר גאמא 1 ש	3200	שב			
אינטר גאמא 5 ש	865	שב			
			+17	+2	+50
אינטר גום אפ 1	460	שב			
באזר עזרא 1.0	3990	תב 50	+280	+6.3	+50
באזר עזרא אפ 1	3350	שב			
סתה 1.0		—	הפסקה	מסחר	—
סתה 5.0		—	הפסקה	מסחר	—
כלל סחר	2190	332			−188
קרסטל 1.0	2810	20	+10	+0.4	+10
רפק 0.1	25000	.9	−181	−0.7	.9
רפק 0.5	4450	6	−50	−1.1	−6
שופרסל א 2.0	3860	248			+52
שופרסל ב 10.0	2235	278	−10	−0.5	−92
שירותים					
דליק ג ש	3630	793	−50	−1.4	−545
הראל 1.0	2001	שב			
					−15
הראל 5.0	810	שב			
			+6	+0.8	+300
ספנות המפקה 0.1	8950	14	+40	+0.5	+11
ספנות המפקה 0.5	2903	132			−17
קרור 0.1	790	שב			
		177.6	+20	+2.6	+1052.9
קרור 1.0	189	890			−490
חברת החשמל 0.1		—	הפסקה	מסחר	—
כתר עיתונה 0.1	1691	50			−51
כתר עיתונה 0.5	608	1250			−250
קונטרולים 0.1	631	55	+1	+0.2	+176
קונטרולים 0.5	293	שב			
					+227
מלונות ושירותי תיירות					
קופל 1.0		—	הפסקה	מסחר	—
קופל אפ 1		—	הפסקה	מסחר	—
גלי זהר 1.0	10360	שב			
					+12.3
גלי זהר 5.0	3700	שב			
		35			−4
מלונות דן 1.0	3600	תב 162	−300	−7.7	−227
מלונות דן 5.0	2160	135	+80	+3.9	+166
חוף האלמוג 1.0		—	הפסקה	מסחר	—
כנס מר 1 ש	1750	שב			
		52.5			−14.4
מלונות הירדן	1885	18	−15	−0.8	−39
מלונות יהלום 1		—	הפסקה	מסחר	—
מחשבים ושירותי מחשבים					
דטה מיכון 1.0	1224	כב	−65	−5	−348
ת.י.ל.ק. 1.0	5008	3			−3
יעגא 1.0	2799	58			−31
יעגא אפ א	2398	20			+5
כלל מחשבים 1.0	3152	8	−98	−3	−34
בלל. 1.0	3650	1	+30	+0.8	+4
בלל. 5.0	2030	35	−50	−2.4	−35
משוב מחשבים 1.0	1843	כב	−97	−5	−75
ניקוב מחשבים 1	3525	תב 5	+200	+6	+47
ניקוב מחש' 5	1750	15			−5
תים מחשבים 1.0	1332	תב 342	−148	−10	−308
תים מחש' אפו	14800	11			−8
נדל"ן, בינוי ופיתוח					
אבנרום בינוי 1ש	347	תב 995	−37	−9.6	−1272
אבנרום בינוי 5ש	200	670	−8	−3.9	−620
אורן 1.0	480	300			+180
אורן 5.0	184	776	−9	−4.7	−617
אזורים 1.0	2710	1326			−562
אילון 1.0	969	175			−445
אילון אפ 1	920	שב			
אל-רוב 1.0	2050	49	−100	−4.7	−46
אל-רוב 5.0	2101	תב 100	+191	+10	+67
אזמנים 1.0	1031	כק			
			+49	+5	+427
אזמנים אפ 1	752	תב 150	+80	+11.9	+150
אפריקה 0.1	31300	31			−53
אפריקה 1.0	21170	74	+20	+0.1	+18
אדים	640	260	−30	−4.5	−160
אילון 0.1	10010	254	+240	+2.5	+181
אילון 0.5	5850	296	+150	+2.6	+232
בן-יקר נח 1.0	2519	55			+18
ברנשטיין 1.0	1464	תב 50	−120	−7.6	−67
ברנשטיין 5.0	806	10			−18
הקנר 1.0	2910	שב			
רוזקר 1.0	295	תב 790	+20	+7.3	+1459
רוזקר 5.0	177	תב 50	+10	+6	+50
רוזקר אפ 1	121	שב			
דרקי 0.1	3580	128			+60
דרקי 0.5	1680	99			+93
תלב 0.1		—	הפסקה	מסחר	—
תלב 0.5		—	הפסקה	מסחר	—
גבים תבין	3980	555			+215
גבים 0.1	7000	71	−150	−1.8	−45
גבים 0.5	4265	209			−94
הכשרת הישוב ש	25750	240	+500	+2	+277
ישפר 0.1	1520	365			+101
ישראלום 1.0	5053	111	−40	−0.8	−71
ישרם 10.0	4680	50	−100	−2.1	−27
כהן פיתוח 1.0	4450	10			−18
כלל נדל"ן	270	6166	−7	−2.5	−7069
לומיר 1.0	1391	33	−7	−0.5	−33
לומיר 5.0	640	תב 50	−67	−9.5	−50
מ.ת.ב. 1.0	1370	310			−52
מגורי בניה 1.0	238	990	−2	−0.8	−1067
מגורי בניה אפו	137	1060	−2	−1.4	−660
מודול בנין	1250	שב			
					+17
מישגאל 5.0	345	2148	−5	−1.4	−798
מגרב 5.0	335	1185	−5	−1.5	−649
מרלו 1.0	250	475			−29
מרלו אפ 1	2546	שב			
					−44
לוינשטיין 1.0	2313	שב			
לוינשטיין 5.0	547	250			−50
ליפשיץ 1.0	525	301			+39
ליפשיץ 5.0	221	296	−5	−2.2	−192
נאות אביב 0.5	17531	תב 27	+1576	+10	+27
נכסי אדרים	3745	676	−30	−0.8	−665
סהר החזקות 1.0	6595	50			−50
סהר החזקות 5.0	4195	120			−120
סולל בונה מבב א	6600	תב 1111	+385	+6.2	+1097
סוף 1.0	1252	30	−11	−0.9	−25
סוף 5.0	652	תב 150	−50	−7.1	−140
סוף אפ 1	470	10	−15	−3.1	−10
עפר והלע מר 1 ש	554	5	−6	−1.1	−5
קיסריה 0.1	950	76	+25	+2.7	+16
קיסריה 0.5	415	36			−36
רובינשטיין 1.0		—	הפסקה	מסחר	—
רובינשטיין 5.0		—	הפסקה	מסחר	—
רומבין 1.0	1413	116	+50	+3.7	+341
רומבין 5.0	1018	249	−40	−3.8	−487
רסקו מבב	1850	50	−50	−2.6	−53
רסקו רג	1850	153	−50	−2.6	−103
חקלאות					
מטעי הדר 0.1	2457	136	+50	+2.1	+257
מטעי הדר 0.5	950	828	−7	−0.8	−351
מהדרין 0.1	11260	193	−10	−0.1	−126
נכסי הדרים 1.0	1840	358	+20	+1.1	+85
פרי אור 0.5	4880	125	−40	−0.8	−228
שגיבר 5.0	6458	196	−20	−0.3	−353
מזון וטבק					
אסם	1090	304	+30	+2.8	+382
אסלנטיק 1.0		—	הפסקה	מסחר	—
גולדפרוסט 1.0	1814	190			+41
גולדפרוסט 5.0	495	תב 1273	+45	+10	+1230
גולדפרוסט אפ 1	407	תב 173	+45	+12.4	+412
דובק מב ש	2385	118			−51
דובק מב מ	2355	175	+45	+2	+409
זגלכל 1.0	839	108	−1	−0.1	−17
זגלכל 5.0	408	420	−8	−2	−141
פרי-הן 1.0	3962	239	−80	−2	−568
פרי-הן 5.0	2404	207			−114
ממגד בירה 1.0	10000	תב 22	+600	+6.4	+122
ממגד בירה 5.0	5308	15	+95	+1.8	+3
יצור 1.0	987	608			−351
יצור א 5.0	548	169	−1	−0.2	−169
כן 1.0	9524	28			+2
כן 5.0	4430	44			−4
מפרוסט 1.0	5300	211			−61
עלית	9750	64	−350	−3.5	−136
עסים ב 0.5	21500	2	−250	−1.2	−13
אנגל שקל 1	1668	שב			
שמן מבב א	3780	תב 60	−220	−5.5	−401.1
טכסטיל והלבשה					
ארגד מר 1 ש	572	195	+12	+2.1	+486
ארגד אפ א	1663	8			−8
אופים 1.0	1446	310	+46	+3.3	+118
אופנת ברוך 1.0	1065	193			+327
אופנת ברוך 5.0	685	208			+50
אפתן 1.0		—	הפסקה	מסחר	—
אפתן אפ 1		—	הפסקה	מסחר	—
ארגמן רג ש	4390	15	+20	+0.5	+15
אתא ב 1.0		—	הפסקה	מסחר	—
אתא ג 0.1		—	הפסקה	מסחר	—
דלתא-גליל 1.0	3040	191	−60	−1.9	−251
דלתא-גליל א 3.0	2280	128	−30	−1.5	−168
מכוורת מאותר 1	1800	תב 160	−200	−10	−319.8
מכוורת מאותר 5	776	תב 470.7	+71	+10.1	+828.7
מכוורת מאו אפו	440	397	+20	+4.8	+225.5
ויטלנד 1.0	1920	114			−42
ויטלנד 5.0	1408	45	+50	+3.7	+34
ורדינון 1.0	3550	תב 8	−200	−5.6	−6
דיקת 1.0	5750	190	−300	−5	−26
דיקת 5.0	3500	תב 272	−300	−7.9	−271
טב-טב 1.0		—	הפסקה	מסחר	—
טב-טב אפ 1		—	הפסקה	מסחר	—
יכאר 1.0		—	הפסקה	מסחר	—
לודזיה 0.1	1380	תב 272.3	−100	−7.7	−226.2
לודזיה 0.4	515	1902			+294
ליבנת 1.0	695	3660	−16	−2.3	−2031
מים גליק	405	512	−7	−1.7	−512
מקס 0.1	19500	4	−900	−4.4	−6
מקס 0.5	5300	105			−10
עית 1.0	9114	49	−160	−1.7	−75
עית 5.0	4171	50	+30	+0.7	+50
עמק פרינה 1 ש'	1300	תב 200	−97	−6.9	−138.7
פולגת א 0.1	7400	119	+100	+1.4	+109
פולגת ב 0.4	4400	251	+40	+0.9	+68
פוליגון א 0.5	3030	60	−150	−4.7	−100
פרטר	755	שב			
					−109
קלינה 1.0	8850	131			+4
תעש רוגוזין 1.0	3880	190	−190	−4.7	−396
מתכת ומוצריה					
אוקסטון 5.0	1850	150	+13	+1.3	+23
אוקסטון אפ 1	998	תב 30	−60	−6.1	−30
אורדן 0.1	12500	115			+35
אורדן 0.5	10500	10	+50	+0.5	+90
כבלים ש	21150	תב 10	+650	+6.2	+10
התכוף 1.0	4930	10	+30	+0.6	+25
התכוף 5.0	3266	154	−40	−1.2	−136
קסטמות פז 1.0	755	2197	−12	−1.6	−835
קסטמות פז 5.0	556	תב 721	+50	+9.9	+1126
מרוק 1.0	399	121	+16	+4.2	+194
מרוק אפ א	333	כב	−19	−5.4	−237
מתכת מרום 1.0	1652	תב 160	−98	−5.6	−210
מתכת מרום אפ 1	1150	תב 100	+90	+8.5	+173
כבלי ציון 1.0	1910	תב 1340	−210	−9.9	−2000
כבלי ציון 5.0	679	818			−16
כבלי ציון אפ	645	509	−30	−4.4	−465
קיטבי 1.0	748	1234			−49
קיטבי 5.0	380	1155	−6	−1.6	−1107
נחושתן 0.1	8920	27	−80	−0.9	−4
נחושתן 0.5	3285	98	+35	+1.1	+53
עוד 3.0	900	תב 335	+49	+5.8	+200
פקר פלדה 1.0	3600	54	−100	−2.7	−76
קוגן 1.0	6400	שב			
קוגן 5.0	3500	50			−20
קליל 1.0	2415	כח 205	+115	+5	+168
קליל 5.0	1125	156	+53	+5	+95
שלוות 5.0	1171	72	−8	−0.7	−71
תעשיות לכיש 1.0	945	200			−40
תעשיות לכיש 5.0	508	362	−5	−1	−362
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה					
אלביט 3.0	424800	9	−6000	−1.4	−20
אלקו 0.1	3000	135	+130	+4.5	+125
אלקו ש 0.25	2092	186			+108
אלקו מ 0.25	2170	49	+108	+6	+49
אלקטרה 0.1	11275	תב 13	+1025	+10	+25
אלקטרה א 0.5	5650	44			−2
אלרון 5.0	397500	2			−1
ארית 1.0	35500	23	−500	−1.4	−34
כלל תעש אלק	2430	822			+267
מטקרוניקס 1.0	1475	575	−5	−0.3	−232
מטקרוניקס 5.0	960	185	−20	−2	−1024
מרכבנד 1.0	1595	234	+50	+3.2	+258
מרכבנד 5.0	711	869	−10	−1.4	−669
ציקלון 1.0	4000	7	+10	+0.3	+6
ציקלון 5.0	2215	360	−10	−0.5	−300
קפנשטין אלוף 1	3000	8	−50	−1.6	−8
קפנשטין אלוף 5	1495	שב			
תאת 1.0	3322	תב 542	+302	+10	+534
תאת 5.0	1125	תב 2699	+70	+6.6	+2946
תאת אפ 1	7751	10			+10
תדאה	4360	233	+100	+2.4	+108
מוצרי בניה					
א.ת. תעשיות 1	3210	150	−50	−8.9	−402
אלקול 5.0	5090	25	−5	−0.1	−85
אקרשטיין 1.0	930	627	+40	+4.5	+765
אקרשטיין 5.0	740	תב 201	+38	+5.4	+1527
בטון תדיר 1.0		—	הפסקה	מסחר	—
בטון תדיר 5.0		—	הפסקה	מסחר	—
בי-סון 1.0	1790	14			+32
בי-סון 5.0	494	100	−10	−2	−130
המגלול 1.0	905	51	+10	+1.1	+51
המגלול 5.0	435	205	−4	−0.9	−205
מרמאכסום 1.0	5300	תב 1.3	+289	+5.8	+21.3
מרמאכסום 5.0	1246	שב			
מ.ל.ב.ת 1.0	880	40	−20	−2.4	−40
מ.ל.ב.ת 5.0	324	700			−194
מחזל השק בתעש	1440	75	+8	+0.6	+22
מחציה הלמן 1	11685	לב			
מחציה הלמן 5	6326	לב			
כימיה, גומי ופלסטיק					
אגן 5.0	14300	30	−400	−2.7	−75
אליאנס ב	740	תב 459	−50	−6.3	−464
גל תעשיות 1.0	5200	92			−61
גל תעשיות 5.0	2665	22			+78
דקסטר 1.0	3020	2			+2
דשנים 0.1	10230	תב 52	+930	+10	+88
דשנים 0.5	3050	259	−60	−1.9	−274
חיפה כמי 10.0	850	5608	−5	−0.6	−1648
טבע ש	49240	108	+240	+0.5	+94
טבע אפ 4	45600	6			−4
ליפסקי 1.0	922	235			+618
ים המלח	12610	264			−135
פטרוכימים 10.0	290	12859			−4452
מקסימה 1.0	3929	50	+79	+2.1	+26
מקסימה 5.0	1350	670			+37
מקה כמיקל 1.0	3235	תב 180	−335	−9.4	−91
פמ 1.0	6480	54	−40	−0.6	−47
פמ 5.0	2970	100	−60	−2	−100
קום כימיקל 1.0	4372	23	+177	+4.2	+73
תגל 1.0	1780	33	−63	−3.4	−98
תגל 5.0	781	200	+16	+2.1	+125
תיא 5.0	4360	20	−40	−0.9	−28
פרנקאוס 10.0	7850	תב 173	+1025	+15	+356
תרו א 5.0	2900	130	−70	−2.4	−225
עץ, נייר ודפוס					
דפרון 1.0	4400	15	−10	−0.2	−15
דפרון 5.0	1830	25	−80	−4.2	−125
תבנ. 1.0	1875	134			−16
תבנ. אפ 1	1600	900	−70	−4.2	−1000
יאה 1.0	3400	שב			
					+100
לבידי אשקלון 1	300	600	+5	+1.7	+1023
לבידי אשקלון אפו	430	2	−5	−1.2	−2
מלם ב 0.5	19750	תב 66	+1750	+9.7	+118
מפעלי ניר 10.0	129100	31			−4
סקופיה 1.0	1225	23	−1	−0.1	−53
רים 0.1	2500	96	−50	−2	−104
רים 0.4	1170	100			−268
תעל ב 0.2	11100	62			+6
תעשיות שונות					
אלומות 1.0	3720	שב			
אלומות 5.0	1960	שב			
אמריין 1.0	1699	30	+6	+0.4	+29
אמריין 5.0	694	468	+24	+3.6	+316
אמריין אפ א	582	כב	+34	+7.3	+182
תורשה יהד	7180	19	−70	−1	−24
דיקה 1.0	4250	שב			
		5.9	−20	−0.5	−48
דיקה 5.0	1825		+25	+1.4	+81.4
הגבפלק 1.0	5440	25	+100	+1.9	+50
הגבפלק 5.0	2720	90	+10	+0.4	+40
השקעות בתעשיה					
מרכזית ב 0.1	5350	184			−164
מר בב ש	4000000	.1			.4
כלל תעש 1.0	1212	10195			−2830
מאגרי טכנולוגיה	443	2411	+8	+1.8	+1303
מאגרי טכנ אפו	830	798			−798
חברות השקעה					
אזניק ש	3820	32	−10	−0.3	−32
אידיבי פתוח 2.0	2900	1639	−30	−1	−2782
אינקובה 0.1	1285	468	−55	−4.1	−508
אינקובה 0.5	683	470			+285
אלגר ש	3590	79	−5	−0.1	−70
אלגר מ	3560	20			+20
אלרן ש	1750	314	−50	−2.8	−710
אלרן מ	1861	שב			
אמישר בב	26350	שב			
			+52	+0.2	+6
אפיק 1.0	640	370	+10	+1.6	+141
אפיק 5.0	490	193	−10	−2	−193
גואלת 1.0	1315	שב			
חברה לישראל 1.0	3460	338	−7	−0.2	−159
חברה לישראל 5.0	1809	2042			−1272
הלפמן 0.1	58900	שב			
					.6
הלפמן 1.0 ש	15900	8			−8
אמפא א 0.5	7000	95	+250	+3.7	+45
פועלים השק ש	4159	525	−120	−2.8	−982
כלל השק	3870	277			+36
דיסקונט השק ש	3950	1345	−15	−0.4	−1136
מגדל השק ש	7920	10	−40	−0.5	−6
מר השקא.גמ 124	9450	שב			
					−41
חירון 1.0	2001	51	+89	+4.7	+51
חירון 5.0	360	850			−927
יצגא ש	7440	25	+40	+0.5	+5
ירדן א 0.1	1905	644			−694
כלל 10.0	1985	772			−153
כלל 50.0	1389	240			−458
לנדק 0.1	6500	3			−16
לנדק 0.1	2170	50	+20	+0.9	+15
מגור 0.1	4900	388			+149
מגור א 0.5	2347	שב			
					−6
עז השק ב 0.1	1714	תב 82	−180	−9.5	−133
עז השק ג 0.5	708	897	+34	+5.1	+1325
פז השק ש	17370	117	−140	−0.8	−56
פזה א 0.1	5900	174	−50	−0.8	−114
פזה 0.5	2760	608	−30	−1.1	−295
פיזן ב 2.5	1415	984	+38	+2.8	+668
מחקר ופיתוח					
אמבעים מחוב'	1772	159	+1	+0.1	+91
גליל טכנולוגיות	422	2656			−129
חיפושי נפט					
דלק חיפושים 1.0	2880	תב 349	−185	−6.2	−621
דלק חיפושים 5.0	1131	547			+167
פז חיפושי נפט	10300	45	−100	−1	−45
מראיל 1.0	1350	שב			
			+25	+1.6	+100
מראיל 5.0	512	180	+5	+1	+343
יואל 5.0	1220	435	−30	−2.4	−129
ב.נ.ג. 1.0	1680	85	−75	−4.5	−25
ב.נ.ג. 5.0	730	428			+333
סיגמקה 1.0		—	הפסקה	מסחר	—
סיגמקה 5.0		—	הפסקה	מסחר	—
סיגמקה אפ 1		—	הפסקה	מסחר	—
פאזיל ב 0.5	2920	18			−27
נכאופרינס 1.0	202	1488	−6	−2.9	−835
נכאופרינס 5.0	152	3435			−2185
נכאופרינס אפ 2	360	260			+179
נפטא ש	988999	שב			
			−1001	−0.1	−1
נסורות במט"ח					
גזית ב	234	שב			

חליפין
בנק לאומי

מחזורים (במיליוני דולר)

מניות חופשיות	1.5
בנקים בהסדר	1.2
אגרות חוב צמודות מדד	—
— אגרות חוב צמודות דולר	—
מלווה קצר מועד	0.8
סה"כ מחזור	3.5

ספורט

בעריכת יהואל ארזי

הפתעה מרעישה בטורניר ה"מאסטרס"

גילברט הדיח את מקנרו בניו־יורק

טניס

ניו יורק (עי"ר ואי־פי). הטניסאי ה־ הודי ברד גילברט בן ה־24 מארה"ב, המדורג 18 בעולם, חולל הפתעה מרעישה בניו יורק, כשניצח בסיבוב הראשון של טורניר ה"גראנד־מאס־ טרס", את המדורג מספר 2 ואלוף השנתיים האחרונות, ג'ון מקנרו 5–7, 6–4, 6–1.

גילברט, שניצח בטורניר האחרון ברמת השרון, יתמודד ברבע הגמר עם השוודי אנדרס יאריד (שמיני), שגבר על בן ארצו יואכים ניסטרום (מדורג תשיעי) 6–0, 6–1, 6–4.

היה זה ניצחונו הראשון של גילברט על מקנרו, לאחר שהפסיד לקודם בשבעת המפגשים שהיו ביניהם. גיל־ ברט הצליח בעבר ליטול ממקנרו מערכה אחת בלבד מתוך ה־16. כעשרת אלפים צופים עודדו את גיל־ ברט, בעיקר לאחר 1–1 במערכה השלישית. הוא עשה בעיקר חיל בהחזרת חבטות ההגשה של מקנרו, וניצח בכל חמשת המשחקונים האחרונים כדי לסיים 6–1 ולזכות בתשואות סוערות של הצופים.

לאחר המישחק אמר מקנרו, כי סבל בשבוע שעבר משפעת וכי לא התכונן כהלכה למישחקים הוקרתיים, אך שיבח את גילברט שהפגין יכולת נפלאה. גילברט אמר, כי היה זה מישחק חייו, המרשים ביותר בקריירה שלו.

טים מאיוט מארה"ב (המדורג עשי־ רי) ניצח במפתיע את יאניק נואה (שביעי) מצרפת 6–4, 4–6, 6–0. הוא יתמודד ברבע הגמר עם איוואן לנדל, המדורג ראשון, שהביס את תומאס שמיד 6–1, 6–0.

במישחקים נוספים ברבע הגמר ייפגשו גומז (אקוואדור) — קריק (ארה"ב), בקר (מערב גרמניה) — וילאנדר (שוודיה).

אכזבה או מיאוס? — קשה להשיב על כך מהבעת פניו של ברד גילברט, אך בדבר אחד אין ספק: הוא הדיח במישחק זה את ג'ון מקנרו הגדול מטורניר ה"מאסטרס" בניו־יורק (צילום ראויז של אי־פי).

התחזית של סופר "ספורט הארץ":

פיסגה מרתקת: תיקו למוביל, ניצחון לאלוף

טבלת הליגה הלאומית

.1	הפועל ת"א	12	10–25	28
.2	מכבי חיפה	12	9–20	26
.3	בני יהודה	12	4–6	22
.4	בית"ר ים	12	14–22	21
.5	מכבי ת"א	12	14–20	19
.6	כפר־סבא	12	16–18	19
.7	הפועל פ"ת	12	13–15	17
.8	הפועל ים	12	18–16	17
.9	באר־שבע	12	11–11	15
.10	מכבי פ"ת	12	18–15	14
.11	הפועל חיפה	12	14–7	13
.12	מכבי יבנה	12	15–7	13
.13	מכבי נתניה	12	16–16	12
.14	שמשון ת"א	12	18–12	10
.15	מכבי שעריים	12	12–5	8
.16	מכבי יפו	12	22–10	7

התחזית שלי

מאת משה הרגעש

אחד המחזורים המסקרנים בליגה הלאומית, ולא רק משום החילופים בצמרת לפני שבוע. המוליך החדש הפועל תל־אביב יתארח בנתניה, אצל מכבי המקומי. מכבי חיפה יארח את מכבי יבנה, ובית"ר ירושלים יתמודד בימק"א עם בני־יהודה. האחים מכנס יופיעו בכפר־סבא, במדים חדשים ישנים של מכבי פתח־תקווה. תחילת המישחקים — 14.30.

מכבי נתניה — הפועל תל־אביב

לפני שלוש ארבע שנים כינו את המיפגש הזה "מישחק העונה". הפעם רק הפועל תל־אביב בכושר מצוין. הנ־ תניתים עדיין לא השתחררו מהמשבר שפקד אותם.

● התחזית שלי: תיקו.

מכבי חיפה — מכבי יבנה

לאחר ההפסד השני שלו העונה, מוכיח האלוף מחיפה אריה פצוע. האורחים מיבנה ישובו הביתה בשן ועין.

● התחזית שלי: ניצחון לחיפה.

בית"ר ירושלים — בני־יהודה

עוד מיפגש צמרת בין שתי קבוצות שהפסידו במחזור האחרון. הבית"רים מסוגלים להוכיח לאורחיהם כי נוסחת ה־1–0 איננה פועלת בכל מגרש.

● התחזית שלי: ניצחון לבית"ר.

הפועל באר־שבע — מכבי תל־אביב

שתי הקבוצות מדורגות אמנם רק במרכז הטבלה, אך דווקא מסיבה זו עשויים הצופים לחזות במה משביעה רצון. הביתיות לא מבטיחה הפעם דבר לאורחים.

● התחזית שלי: ניצחון למכבי ת"א.

הפועל כפר־סבא — מכבי פתח־תקווה

אחד המישחקים המסקרנים של השבת — הן בגלל היכולת הטובה של שחקני כפר־סבא, הן בגלל הבכורה המחודשת של האחים עודד וגד מכנס במכבי פתח־תקווה. הסיכויים שקולים.

● התחזית שלי: תיקו.

מכבי שעריים — הפועל חיפה

חילוף מאמנים אינו תמיד ערובה להצלחה, ודאי לא במישחק הראשון, אך גם כך מועמד מכבי שעריים לנצח ולהעניק שי ראשון למאמן אליהו עופר, שהחליף את יצחק שום.

● התחזית שלי: ניצחון לשעריים.

שמשון תל־אביב — מכבי יפו

מיפגש תחתית מוקדם בנתניה. השמשונים לא התאכזבו עד כה מ־ מישחקי הבית שלהם במיגרש זה, המסורת לא תופר.

● התחזית שלי: ניצחון לשמשון.

הפועל פתח־תקווה — הפועל ירושלים

שתי הגיבורות של המחזור הקודם — שהשיגו ניצחונות על מכבי חיפה ועל בני־יהודה — עלולות לחזור למציאות של תוצאות ליגה שיגר־ תיות.

● התחזית שלי: תיקו.

88–86 בבריסל: ניצחון ראשון למכבי, הפסד ראשון לז'לגיריס

מיקי מציג: בחזרה מהכפור

ברקוביץ' חטף וקלע סלים מכריעים בשניות הסיום כדי להשיב לאלוף ישראל מקצת כבודו האבוד ★ מישחק נפלא של מאגי (33) ושיפור אצל ג'ונסון (22) וג'מצ'י (16) כאשר סאבוניס כבר אינו כל־יכול

גביע האלופות

מאת מיכאל קרנון שליח "הארץ" לבלגיה

בריסל (מיוחד ל"ספורט הארץ"). מאז ראשית דצמבר הם חיכו לרגע הזה, לראות סוף־סוף את שם קבוצתם מופיע על לוח התוצאות כמנצחת. אמש, באולם פורה נאסיונאל, זה קרה: מכבי תל אביב — 88 ז'לגיריס קובנה — 86.

זה היה ערב של מלחמה בכדורסל. הכבוד הנרמס של מכבי תל־אביב החזור והשחקנים בצהוב שב הזכירו את הימים הגדולים שידע המועדון הזה בגביע אירופה. מי שסימל יותר מכל את הלחימה הזאת היה הקפטן מיקי ברקוביץ'. זה היה אחד המישחקים החלשים ביותר שלו ב־173 הופעות שלו באירופה. נראה היה כי מיקי נכנע לגיל, אבל הסיום היה כולו שלו ולכן יכלו חבריו לחבק אותו בחדר ההלבשה ולטפוח על שכמו. "זה היה הניצחון הראשון שלנו — אבל גם המתוק ביותר", אמר ברקוביץ' הנרגש, אחרי שהונף על ידי מאות אוהדים ישראלים שפרצו למגרש עם דגלי הלאום. במיטב המנהג של וירטוס, בלגראד ושטרסבורג. זהו אמנם ניצחון בודד, שככל הנראה לא ישנה דבר מבחינת המשך המישחקים. אבל ניצ־ חון שמכבי שיווע לו כל כך הרבה זמן, שערכו אמש היה שווה אפילו זכיה בגביע.

מיקי נמצא זה כבר במשבר. כך זה נראה גם אמש, עד שהמאמן צבי שרף נאלץ להוציאו בדקה ה־13, אחרי שלא קלע אפילו נקודה אחת בפרק זמן זה. 4 וחצי דקות אחרי פתיחת המחצית השניה החזור מיקי למגרש. אבל שוב זה היה רק צילו של השחקן הגדול שהכרנו בעבר. את הנקודה הראשונה שלו קלע מקו העונשין כשנותרו תשע דקות ו־54 שניות לסיום. גם שתי הנקודות הבאות היו מקו העונשין. כמה מיבצעים מפחרים וחוסר אחריות של מיקי איפשרו לאלופה הסובייטית לצמוק פיגור של 72–74 ולעלות ליתרון של 78–74, ארבע דקות לסיום. הכל נראה אז אבוד. אבל הסיום העצום והתחיישות של ברקוביץ' באו לידי ביטוי בדקות הסיום.

המלפנה בסיום

כאשר הובילה ז'לגיריס 84–79 שתי דקות מן הסיום קלע ברקוביץ' סל של שלוש נקודות והחזיר את מכבי לתמונה. בהתקפה הבאה לא איפשרו המכבים ליריביהם להגיע למצב קליעה, וסאבוניס קלע סל לאחר 30 השניות, שנפסל על ידי השופטים. נותרה דקה ו־18 שניות לסיום כאשר מכבי יצא להתקפה הבאה, בסיומה קלע קווין מאגי — הכדורסלן מספר 1 של מכבי ואולי הטוב ביותר במגרש אמש — את סל השוויון 84–84. כשהלוח מורה 58 שניות לסיום, עכשיו היה הכדור בידי הליטאים ו־24 שניות מן הסיום הוציא [illegible] חטף כדור נוסף ושמונה שניות מן הסיום העלה את מכבי ל־88–84, ואף סחט עבירה מאחד משחקני היריב. הוא החטיא את כדור העונשין, דבר שאיפשר לז'לגירים לבצע עוד התקפה, ושלוש שניות לסיום קלע סאבוניס את הסל האחרון במישחק. מיד לאחר מכן הולה החגיגה הגדולה.

בחדר ההלבשה סיפר מיקי: "אמש מצאתי כאן על הרצפה יהלום. הסלים האלה בסיום היו היהלום שלי הערב. אני מאושר לא פחות מאשר בניצ־ חונות הגדולים ביותר שידעתי עם מכבי".

יותר מאופק היה המאמן צבי שרף, ויותר נרגש, שאמר: "בפעם הראשונה במישחקי בית הגמר לחמנו כפי שאני מצפה מקבוצה שלי. הלחימה היא שהביאה את הניצחון".

ואכן, אין ספק שמכבי לוחם כזה לא ראינו כבר תקופה ארוכה. הליטאים הופתעו מסגנון המישחק האגרסיבי של מכבי, למרות ש־24 שעות קודם לכן קיבל מכבי במעין אדישות את הפסדו 77–94. מסתבר שוב, שאין חוק יותר מן ההיסטוריה. כמו בכל המיפגשים הקודמים, גם הפעם חזרת כל קבוצה הביתה עם ניצחון אחד. אחד העיתונאים הבלגיים אמר לי בבדיחות הדעת "הכל מסודר כאן. זה לא ייתכן שכל פעם יתחלקו הניצחונות בין הקבוצות".

בניגוד למישחק הקודם היה הפעם מכבי בתמונה משריקת הפתיחה ועד לסיום. וגם כאשר פיגר בכמה נקודות לא הוריד את הראש. בשיעורי הבית שהכינו שני המאמנים אחרי המיפגש הראשון היתה הפעם ידו של צבי שרף הצעיר על העליונה על ידו של הוותיק ולדאס גאראסטאס. קשה לומר שמ־ כבי הצליח לנטרל את סאבוניס הענק, אבל אין ספק שאמש הוא כבר היה הרבה פחות יעיל ופחות מסוכן מאשר שלשום, בעיקר בכל מה שקשור בהפעלת השחקנים האחרים.

כל הכבוד למאגי

וזו היתה, בסופו של דבר, אחת מנקודות המפתח — אחרי הערב הראשון העגום בבריסל. מישחק ההגנה של מכבי היה הפעם טוב הרבה יותר. היריב התקשה להשיג אותם סלים קלים שקלע 24 שעות קודם לכן. בהתקפה עדיין היו למכבי הרבה בעיות, בעיקר בגלל החולשה של בר־ קוביץ' והלחץ הגדול ממנו סבל ג'מצ'י. הוא פתח אמנם בצורה יפה מאד ומיד ירדה אליו שמירה לחוצה, אבל סיים את המחצית עם שמונה נקודות בלבד והוסיף עוד שמונה במ־ חצית השניה. גם מוטי ארואסטי, אחרי שניים־שלושה מישחקים חלשים, היה אמש פעיל הרבה יותר, מישחק ההגנה שלו השתפר וגם הפעלת השחקנים היתה טובה מן הרגיל. בהשוואה לערב הקודם, איבד מכבי רק 11 כדורים לעומת 22.

אבל פעם נוספת התברר, שבגלל החולשה של שחקני החוץ הכל תלוי בשני שחקני החיזוק הגבוהים. לי ג'ונ־ סון עדיין רחוק מן היכולת המכסימ־ אלית שלו, אבל אמש כבר היה לו מאזן טוב למדי עם 22 נקודות ו־10 כדורים חוזרים. רק אחוז הקליעה שלו עדיין ירוד למדי — 38 אחוזים. פעם נוספת היה מאגי האיש מספר אחת של מכבי — איזה שחקן ואיזה לוחם! שימו לב למאזן שלו 33 נקודות, עם 59 אחוזי הצלחה ועוד 19 כדורים חוזרים. בדקות רבות במישחק הוא שמר על סאבוניס הגבוה ממנו ב־16 ס"מ, חטף כמה כדורים מתחת לאפו של הענק הסובייטי ובהתקפה היה בבחינת מרים. הצגה גדולה של שחקן גדול. לאסוף סייע בשמירה על סאבוניס המפחיד ותרם את חלקו למאמץ הגדול.

למכבי היה גם אמש יתרון בכדורים החוזרים: 35 לעומת 30. מאזן הקליעה: 50 אחוז לז'לגיריס ו־45 למכבי. אבל לכל המספרים האלה לא היתה שום חשיבות.

מכבי חוזר היום ארצה, כאשר שוב קנה יכולים סוף־סוף להרים את הראש בהרגשה, שהם עדיין כוח בכדורסל האירופי — גם אם אין איש מהם מדבר כאן על הופעה בבית הגמר. ביום חמישי יארח ביד־אליהו את סימאק מילאנו וינסו להמשיך בתנופה של אמש, לעיני עשרת אלפים צופים, שוודאי ידעו להם לפצות על המאמץ הגדול שהשקיעו.

● למכבי קלעו: מאגי 33, ג'ונסון 22, ג'מצ'י 16, ברקוביץ' 10, ארואסטי 5, לאסוף 2.

● לז'לגירים קלעו: סאבוניס 27, קורטינאויציוס 22, חומיציוס 15, בראזדקיס 10, יובאישה 8, ויסוטקאס 2, ציוריליס 2.

שפטו קוטלבה (צ'כוסלובקיה) והית (אנגליה), לעיני 3,500 צופים.

טבלת בית הגמר

.1	ז'לגיריס	5	439–470	9
.2	ציבונה	4	376–449	7
.3	סימאק	4	346–343	6
.4	ריאל	4	371–382	6
.5	מכבי ת"א	5	460–429	6
.6	לימוז'	4	385–353	5

קווין מאגי (מימין), הבולט בכדורסלני מכבי תל־אביב אמש בבריסל, קולט כדור חוזר בצוותא עם מוטי ארואסטי. (צילום ראויז של אי־פי)

ציבונה הפתיעה 108–101 במאדריד

במאדריד הפתיעה אמש אלופת אירופה, ציבונה זאגרב, את ריאל בניצחון 108–101. במילאנו ניצחה סימאק את לימוז' 77–63.

השוער רן ואלי כהן זומנו לסגל לקראת סקוטלנד

כדורגל

מאת סופר "ספורט הארץ"

שני מתמודדים חדשים נכללים בר־ שימת שחקני סגל נבחרת הכדורגל, שפירסם אתמול המאמן יוסף מיר־ מוביץ', לקראת המישחק עם נבחרת סקוטלנד בעוד 11 יום ברמת־גן. אלי כהן מהפועל תל־אביב והשוער אבי רן ממכבי חיפה הוזמנו לראשונה לסגל הלאומי. לעומתם נעדרים מן הרשימה ארבעה שחקנים, שהשתתפו בטורניר הסתיו־עולמי: דוד פיזנטי, שלמה קירט, אריה חביב וגד מכנס.

שאר המוזמנים: יעקב אקוקה, אריה אלטר, גבי לסרי, משה סיני, גיל לנדאו (הפועל תל־אביב), נאור ארמלי, משה סלקטר, רוני רוזנטל, ציון מרילי (מכבי חיפה), אודי מלמיליאן, אלי אוחנה (בית"ר ירושלים), בוני גינצ־ בורג, אבי כהן (מכבי תל־אביב), אפרים ארביב (שמשון תל־אביב), ריפעת טורק (הפועל ירושלים), אייל בגלייבטר (מכבי פתח־תקווה), ניסים כהן (בני־יהודה) ואפרים דוידי (הפועל באר־שבע).

הסגל החדש יקיים אימון ראשון ביום שני.

לוד עשויה לנצל את מישחקי החוץ של בית"ר נתניה ועמידר

ליגה ארצית

מאת יצחק לביא סופר "הארץ"

קבוצות הליגה הארצית, שהיו סוד־ רות בחודשים האחרונים בגביע המד־ ינה, ישובו למאבקי הליגה (הפעם בר־ ציפות) ולמחזור ה־13, כשבמוקד עימות הסבבים בין בית"ר רמלה והד־ פועל לוד. הרמלאים של דני נוימן מדורגים במקום השישי עם 19 נקו־ דות. בלוד תבה התוספה השיבה למקום השני לאחר המחזור הקודם (1–0 על הכח ר"ג) לא באה בקלות. התחזית: ניצחון ללוד.

המוליך, בית"ר נתניה, יוצא לבית שמש למאבק קשות. בנתניה נולו לאחר תקופה ארוכה הפסד בבכורה, אמנם בגביע המדינה, ואילו בבית שמש זכו לזרוק שוקבים — דבר שכבר החל לתת אותותיו במישחקים האחרו־ נים. תיקו ומעלה לבית"ר נתניה. הש־ לישי בדירוג, מכבי רמת עמידר, יפ־ גוש ביהוד קבוצה מתחת לקו האדום הנאבקת על עתידה. בית"ר ת"א המדורג רביעי יתארח אצל הפועל צפרירים חולון, ששב לאיתנו לאחר תקופת שפל ועשוי בהחלט להפתיע.

יתר המישחקים: הכח ר"ג — הפועל חדרה, הפועל רמת השרון — הפועל טבריה, הפועל ר"ג — בית"ר חיפה, הפועל עכו — הפועל מרמורק. השעה הראשית — 14.30.

טבלת הליגה הארצית

.1	בית"ר נתניה	12	10–20	24
.2	הפועל לוד	12	7–15	24
.3	רמת עמידר	12	7–13	23
.4	בית"ר ת"א	12	13–18	20
.5	הפועל טבריה	12	12–13	20
.6	בית"ר רמלה	12	9–13	19
.7	הכח ר"ג	12	16–14	19
.8	הפועל חדרה	12	9–12	16
.9	הפועל חולון	12	12–10	16
.10	רמת השרון	12	19–15	15
.11	הפועל ר"ג	12	15–12	13
.12	הפועל עכו	12	11–11	12
.13	מרמורק	12	18–13	11
.14	הפועל יהוד	12	10–6	10
.15	בית"ר חיפה	12	12–8	8
.16	בית שמש	12	20–8	5

ליגה אנגלית

אוורטון וצ'לסי במיגרשי תחתית

לונדון (אי־פי). מנצ'סטר יונייטד, המובילה ב־5 נקודות, אינה חוששת לאבדן מקומה הראשון בליגה האנג־ לית — כאשר תארח בשבת את נוט־ טינגהאם פורסט הבלתי יציבה, המדו־ רגת תשיעית, שהפתיעה בשבת שעברה את טוטנהאם 3–0 בלונדון. יונייטד שוב תשחק בלי הקפטן שלה, בריאן רובסון, המקבל טיפול רפואי בהולנד בעקבות פציעה מתמשכת.

באותה שעה ימשיכו שתי נציגות העיר ליוורפול במאבק על ביצור מעמדן בצמרת. האלופה אוורטון, המדורגת שניה, תתארח אצל ביר־ מינגהאם מהתחתית (מקום 21), ליוור־ פול, השלישית בטבלה, תארח את וסטהאם המדורגת חמישית. צ'לסי מקווה לשמור על מקומה הרביעי, או לשפרו, כאשר תופיע במיגרשה של סוגרת הטבלה, ווסט ברומיץ', שלז־ כותה שני ניצחונות בלבד ב־26 מישחקים.

יתר מישחקי המחזור ה־27: קובנט־ רי — ווטפורד, לסטר — ארסנל, לוטון — אסטון וילה, ק.פ. ריינג'רס — ניוקאסל, שפילד ונסדיי — אוקספורד, סאוטהמפטון — איפסוויץ', טוטנהאם — מנצ'סטר סיטי.

מבחינות מסוימות, יהיה במוקד אירועי השבת העימות על הבכורה בליגה השניה, בין מחזיקת גביע הליגה המובילה נוריץ' (51 נק') לבין השניה ברירוג, פורטסמות (49). נוריץ' שירדה בעונה האחרונה מנוהלת על ידי קן בראון, שזכה עם ווסטהאם בגביע אי־ רופה למחזיקות גביע ב־1965. השוער כריס וודס והבלם דייב ווטסון, שחקני נבחרת אנגליה לשעבר, הם הדמויות הבולטות בנוריץ'. את פורטסמות מנהל אלן בול, גם הוא אנגלי בינ־ לאומי, והכוכב הוא שחקן נבחרת נוסף — מיק צ'אנון, ששיחק בעונה שעברה בנוריץ'.

כדורסל

וויליאמס נקע את קרסולו ברומא — עלול להחמיץ הדרבי

מאת סופר "ספורט הארץ"

ארל וויליאמס, כדורסלן הפועל תל־אביב, פצוע קשה בקרסולו וקלושים סיכוייו להשתתף בדרבי עם מכבי, ביום ראשון.

וויליאמס נפצע שלשום במישחק נגד באנקו ברומא. אתמול, לאחר בדיקה בבית־חולים, נקבע כי לא שבר את קרסולו, אך נקע אותו בצורה קשה. השחקן עצמו סומך כי ישתתף בדרבי.

קבוצת הפועל ת"א חזרה אתמול לישראל, לאחר ההפסד ברומא בגביע קוראץ' (74–93), כשחלק ניכר בשח־ קניה פצוע או חולה. מייק לארג'י עדיין לא התאושש מן הפגיעה בגבו, ולאון פרסר סובל משפעת. "המצב שלנו חמור. ננסה להתארגן לדרבי, אבל ברור שלא נוכל לשחק בצורה הטובה ביותר. למעשה, אינני יודע באיזה הרכב נתייצב למישחק", אמר אתמול כדורסלן הפועל ג'ק צימרמן.

אן.בי.איי.

שיא של גולדן סטייט: 150 נק'

ניו יורק (אי־פי). גולדן סטייט ווריירס הציבה שיא קליעה חדש לעונה זו, כאשר הביסה את יוטה ג'אז 150–104. מאזן זה טוב יותר מ־147 הנקודות שקלעה ניו ג'רזי ב־30 באוקטובר, כאשר גברה על אינדיאנה בשלוש הארכות.

ניו ג'רזי, שנוצחה ביום שלישי בלילה 105–123 על ידי פילדלפיה, גמלה לירידתה 123–89 כעבור 24 שעות. בוסטון סלטיקס העלתה את מאזנה הביתי ל־17–1, כאשר הביסה את דנבר 123–100, עם 33 נקודות של קווין מקהייל ו־24 של לארי בירד. קבוצה נוספת שקלעה 123 נקו־ דות היתה דטרויט, שגברה על שיקאגו אשר צברה 115 בלבד.

תוצאות אחרות: יוסטון — סן אנטוניו 119–113, פורטלנד — אינ־ דיאנה 109–104, ניו יורק ניקס — דאלאס 116–112 (פט יואינג קלע 25 למנצחים), לוס אנג'לס קליפרס — סיאטל 110–103.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

אינג' **אברהם אדוארד פלוג** זצ"ל

ההלוויה תתקיים היום, יום שישי 17.1.86 בבית הקברות בחולון

היציאה מבית המשפחה ברח' שרת 48, חולון בשעה 11.30

המשפחה המתאבלת
אשתו: אנגה פלוג
בתו וחתנה: נעמי ויצחק שיחור
בנו וכלתו: יוסי והגיה פלוג
נכדיו: מיכאל ואמיר שיחור
נכדתו: נור פלוג

במלאת ארבע שנים לפטירת יקירנו

יחזקאל גולדנברג ז"ל

אורח החאן

נעלה ונפקוד את קברו בבית העלמין הישן בחדרה ביום שני י' בשבט תשמ"ו 20.1.86 בשעה 3.30 אחר הצהרים.

המשפחה

ליהושע רז

משתתפים בצערך במות אמך

מרים ריין ז"ל

עובדי החברה המאוחדת ליצוא נפט בע"מ
חיפה ואשדוד

לפרופסור **משה רוזן**

אתך באבלך במות

אביך ז"ל

הנהלת אוניברסיטת בן גוריון וציבור העובדים

למירה רפאלי

משתתפים באבלך הכבד על פטירת

אביך ז"ל

המרכז לטכנולוגיה חינוכית

ליצחק כץ ומשפחתו

אתך באבלך במות

אמך ז"ל

שווק בטון תדיר (1983) בע"מ
ס.ר. ייצור בטון (1983) בע"מ
מועצת מנהלים, מנהלים ועובדים

לדודי בן אליהו

איתך באבלך הכבד במות אביך

יצחק ז"ל

משפחת סגול
וצוות העובדים בקבוצת כתר פלסטיק

לעובדנו **יהושע גולד**

אנו משתתפים באבלך הכבד על מות אביך

אפרים ז"ל

ההנהלה והעובדים במפעלי ים־המלח

ביום השנה לפטירתה של יקירתנו

ד"ר **יהודית שפן—עציוני** ז"ל

נתייחד עם זכרה בבית העלמין של קבוץ מרחביה ביום ב', י' בטבת תשמ"ו (20.1.86) בשעה 15.00

ביום ג' 21.1.86 בשעה 17.30 יתקיים טכס הקדשת יחידת צילום לזכרה בבית החולים "אלין" בירושלים

המשפחה

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשירותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

הננו מודיעים בצער רב על פטירתו של בעלי, אבינו

יצחק בן־אליהו

ההלוויה תתקיים היום, יום שישי ו' בטבת תשמ"ו 17.1.86 בבית העלמין הישן ברעננה

הסעה מבית המנוח בשעה 12.30 מרחוב בורוכוב 25, רעננה

המתאבלים:
אשתו — לאה
בתו — עודדה אושרוב וב"ב
בתו — אילנה רייס וב"ב
בנו — דוד בן־אליהו וב"ב
אחיותיו

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירתנו

מרים (מריטה) ריין ז"ל

אלמנת ד"ר שמחה (סימה) ריין ז"ל

שנפטרה בחיפה ביום חמישי 16.1.86

ציוותה גופתה למדע

יהושע ואסתר רז
אורי ויוני רז
נכדיה ונינה

היום, יום ששי, ו' בשבט תשמ"ו, 17.1.86 בשעה 12.00

נקיים

אזכרה וגילוי מצבה

ליקירתנו

בתיה ריקליס ז"ל

בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון בת־ים
נפגשים ליד השער החדש בשעה 11.45

המשפחה

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו הפתאומית וללא עת של יקירנו

ארנסט טלהופר ז"ל

בשנת ה־75 לחייו

בשם כל המשפחה:
רבקה טלהופר
ד"ר הרמן־צבי וברטל טל
אוטו ונלי טלר
יטי — אסתר חרג

هكذا من الأصل

חדשות המשק

מנדלבום: ירידה מדאיגה בשיעור החיסכון ב־1985

"הגידול בחוב החיצון מאיים על המשך יציבות מאזן התשלומים"

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

"החיסכון הפרטי שעמד ב־1984 על 32% מהתל"ג, ירד במהלך 1985 ל־24% מהתל"ג ובשנת 1986 צפויה ירידה נוספת בשיעור של 2—1 אחוזים. "זהו תהליך מדאיג שעלול לפגוע בהמשך תבניות הצמיחה במשק", כך אמר אתמול נגיד בנק ישראל הד"ר משה מנדלבום בכנס מטעם המרכז הישראלי לניהול שדן במצב המשק ב־1986.

בהקשר זה התריע נגיד בנק ישראל מפני פגיעה בבסיס הפיננסים, שתהיה התוכנית ותפגע בהמשך תבניות הצמיחה.

המגמות שהסתמנו

בדברו על המגמות שהסתמנו במשק במהלך 1985 הצביע מנדלבום על העלייה התלולה שהייתה בתשלומי הריבית עבור חובות החוץ של ישראל.

משה מנדלבום

ב־1983 הגיעו תשלומי הריבית ל־1.25 מיליארד דולר, וב־1985 הם גדלו ל־2 מיליארד דולר — זאת בשעה שהגירעון המסחרי עמד על 1.64 מיליארד דולר. זו הסיבה שבנק ישראל נאלץ לדחות פניות רבות ליבוא הון, ולכן הוא חוזר וקורא לממשלה לקצץ את תקציבה ולהפנות את עודף הקיצוץ למימון השקעות בתעשייה לטווח ארוך.

הסדרי הצמדה

בדברו על הצפוי במשק בשנת 1986 הודיע נגיד בנק ישראל כי הוא תומך בחזרה להסדרי ההצמדה שהיו נהוגים בתקופה שבה רמות האינפלציה היו נמוכות.

מנדלבום גילה כי הסקטור העיסקי פרע בשנת 1985 הלוואות בהיקף של 480 מיליון דולר, וזאת אחת הסיבות שמפעלים רבים נכנסו לקשיים. הקמת קרן סיוע בהיקף של 350 מיליון דולר שתועבר לסקטור התעשייתי בצורת אשראי, תעזור להם להתגבר על קשיי המימון.

גרעונות הנזילות במערכת הבנקאות: עשרות מיליוני שקל

עליה קלה בריבית המשולמת על פקדונות הג'אמבו ★ מעריכים: בשבוע הבא תעלה הריבית שמשלמים למפקידים בשל הצורך לגייס פקדונות חדשים

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מערכת הבנקאות חזרה למצב של גרעונות נזילות, לאחר שהעביר המיגזר העסקי באמצע השבוע לשלטונות מס ערך מוסף כ־250 מיליון ש"ח. על פי הערכות חוגים בבנקאים, מגיעים הגרעונות עד לכחמישים מיליון ש"ח.

ביומיים האחרונים הורגשה עלייה קלה בריבית שמשלמים הבנקים על פקדונות ג'אמבו, והיא מגיעה כעת לכ־31—32 אחוז. בסוף השבוע שעבר שילמו הבנקים ריבית של כ־30 אחוז על פקדונות מסוג זה.

על־פי הערכות של חוגים בנקאיים, תעלה הריבית שמשלמים הבנקים למפקידים כבר בתחילת השבוע הבא, בגלל הצורך של הבנקים לגייס פקדונות חדשים.

יצויין, שבתקופה האחרונה לא היו הבנקים כמעט במצב של גרעונות נזילות, והם אף נהנו מעודפי נזילות גבוהים. במערכת הבנקאות נמסר ביומים האחרונים על נטייה קלה להשקיע שוב בהשקעות צמודות לדולר, אך לדברי בנקאים, לא ניתן בשלב זה להסיק כל מסקנות בנושא.

חרף התנגדות שר האוצר הוזילו חברות הדלק את המזוט ב־5%

מינהל הדלק הוציא הנחיות בהתאם ★ "אין צורך באישור שר האוצר"

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מינהל הדלק העביר אתמול הנחיות לשלוש חברות הדלק, למכור את המזוט לתעשייה במחיר הזול ב־5 אחוזים ממחירו הקודם. הנחיה זו תואמת את הצהרות שר האנרגיה משה שחל, לפיה הוא מתכוון להוציא אל הפועל את הורדת מחירי החשמל והמזוט חרף התנגדותו של שר האוצר.

גורמים במשק הדלק טוענים, כי הורדת מחירים זו אינה צריכה לקבל את אישור שר האוצר, מכיוון שמחיריהם של מוצרי האנרגיה הינם מחירי מירביים ולכן ניתן למכור את המוצרים מתחת למחירים אלה.

עמדת שרון

שר התעשייה והמסחר אריאל שרון הודיע אתמול לשר האנרגיה, כי הוא תומך עקרונית בצורך בהורדת תעריפי המזוט והחשמל, והוא מבקש להעביר את ההחלטה בוועדת הארבעה שמונתה על ידי הממשלה. על מנת שלהחלטה יהיה תוקף חוקי. נראה כי צעדו של שר האנרגיה יובא לדיון בישיבת הממשלה ביום א' הקרוב.

רכישת מניות בתי הזיקוק בחיפה כימיקלים תאפשר משיכת 20 מיליון ד' מהדיווידנדים

המדינה טרם החליטה להיענות להצעת הקניה של קרן ההשקעות בראשות אריה גנגר ★ בידיה כיום 56% ממניות השליטה ו־52% ממניות ההון בחברה

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

קרן השקעות, בראשה עומד איש העסקים, אריה גנגר, מבקשת לקנות את מניות בתי הזיקוק בחברת חיפה כימיקלים. כדי שתוכל למשוך את חלקם מתוך הדיווידנדים, בסך של כ־20 מיליון דולר, שהצטברו בחברת חיפה כימיקלים — כך מעריכים גורמים כלכליים בכירים.

הקרן מחזיקה כעת ב־56 אחוז ממניות השליטה, ו־52 ממניות ההון בחברה. היא מבקשת לרכוש עוד 29 אחוז ממניות השליטה ו־23 אחוז ממניות ההון, המוחזקות בידי חברת בתי הזיקוק, שבשליטת הממשלה. קניית מניות אלה תאפשר לקרן למשוך את חלקה בדיווידנדים שהצטברו בחברה, המגיעים לכ־20 מיליון דולר. הקרן רכשה את השליטה בחברת חיפה כימיקלים תמורת סכום נמוך יותר — כ־18 מיליון דולר.

עד מחצית הרווחים

על פי הסכם בין בתי הזיקוק לחברת טי־פי־אר, ממנה קנתה קבוצת גנגר את המניות בחיפה כימיקלים, נקבע, שלא ניתן למשוך יותר ממחצית מהרווחים הריאליים של חברת חיפה כימיקלים, בלא הסכמת בתי הזיקוק.

חברת חיפה כימיקלים הרוויחה בשנת 1983/84 כ־6 מיליון דולר, בשנת 1984/85 קרוב ל־11 מיליון דולר והשנה כ־7 מיליון דולר. בלא הסכמת חיפה כימיקלים, ניתן למשוך רק מחצית מהרווחים, בלא הסכמה בכתב של בתי הזיקוק. עד כה סירבה הנהלת בתי הזיקוק לחלוקת דיווידנד גבוה יותר. על מנת שיהיו לחברה אמצעים נוספים להשקעה במו"פ. נודע, שבניגוד להערכות קודמות, תסכים קבוצת גנגר לשלם בעבור המניות הללו, על פי המחיר ששילמה הקבוצה בעבור המניות של חברת טי־פי־אר. אף יותר מכך, מחיר המחשב לגבה יחסית.

לחץ על הממשלה

קבוצת גנגר מפעילה באחרונה לחצים כבדים על גורמים ממשלתיים, במטרה לשכנעם למכור את המניות שבבעלות בתי הזיקוק. נודע, כי הגורמים הממשלתיים האמורים לקבל את ההכרעה בנושא טרם החליטו, אם למכור את המניות שבבעלות בתי הזיקוק לקבוצת גנגר. באמצע השבוע הגיעו לארץ משולם ריקלים ואריה גנגר, מבעלי הקרן שרכשה את השליטה בחיפה כימיקלים. הם עומדים לקיים דיונים עם גורמים ממשלתיים בכירים, במטרה לשכנעם לזרז את ההחלטה. אתמול לא ניתן היה להשיג את תגובתו של אריה גנגר למידע זה. (ראיון עם אריה גנגר ראה במוסף "הארץ")

מודעי: יימשך הנטל הנוסף על האזרח שנועד להקטין עודף הביקוש במשק

אמר שיימשכו ההיטלים והמסים הנוספים שהוטלו ★ עם זאת — תשוב רמת השכר במארס לזו שהיתה במחצית הראשונה של השנה

מאת לאה סורת
סופרת "הארץ"

רמת השכר במשק תחזור בחודש מארס לזו שהיתה במחצית הראשונה של השנה, אך הנטל הנוסף על האזרחים, שנועד להקטין את עודף הביקוש במשק, יימשך. היינו, יימשכו ההיטלים השונים והמיסים העקיפים הנוספים, שהוטלו בחודשים האחרונים על האזרחים — דברים אלה אמר אתמול שר האוצר, יצחק מודעי, בפגישה עם חברות תא הכתבות למשפחה ולצרכנות שהתקיימה בבית סוקולוב בתל־אביב. הוא ציין גם, כי כוח הקנייה של השכר בחודש מארס יהיה יותר גדול, כי יציבות המחירים תימשך.

השר מודעי הביע שביעות רצון מהישגי התוכנית הכלכלית: יציבות מחירים, קיצוץ תקציב המדינה, גידול ביצוא ובעיקר חיזוק מעמדה הפיננסי של ישראל בעולם.

עם זאת הדגיש גם את התופעות השליליות: אבטלה, שערי ריבית גבוהים ומפעלים שמתמוטטים.

בנושא מחירי החשמל והמזוט אמר מודעי: אני לא התנגדתי על שום שינוי במחיר, אבל אני לא אמרתי, שלא אתחום. בכל מקום, החשמל והמזוט בארץ לא יותר יקרים מאשר בחו"ל. בקשר להסדרי תוספת היוקר הדגיש, כי היה רוצה לראות שינוי בשיטה, שכן תוספת יוקר הצמודה למדד היא מדידה של צורכי הפרט. מה שהיה רוצה, שתוספת היוקר תהיה צמודה לפריון, כדי שתהיה מוטיבאציה למאמץ.

בדבר התמוטטות חברות הדגיש, כי זה לא בגלל התוכנית הכלכלית. "זה לא העכבר אשם, אלא החור" אמר.

על העשוי להתרחש לאחר הרוטציה אמר כי רק ראש הממשלה יחליט. שר האוצר רוצה להמשיך, מפני שתוכנית ההבראה היא ענין לשנים מספר. על המרכז הליבראלי החדש אמר: "זה לא נראה לי רציני. אני חושש, שזה תינוק בדיחה, שלא יוציא את חודשו. אני לא מאחל להם הצלחה".

התוצאות הטובות ביותר לשנת 1985 בבנקאות הישראלית בקנדה ל"הפועלים"

בל"ל הפסיד 396 אלף דולר — כסכום שהרוויח בנק הפועלים ★ בדיסקונט ירד הרווח

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בנק הפועלים השיג בקנדה את התוצאות הטובות ביותר לשנת 1985, בין הבנקים הישראליים הפועלים בארץ זו — כך עולה מנתוני הדוחות העסקיים של הבנקים לסוף אוקטובר 1985.

לכל אחד משלושת הבנקים הגדולים בארץ, בל"ל פועלים ודיסקונט יש חברה בת בקנדה. חברות אלה פועלות כבר ארבע שנים, מאז שהתיר הפיקוח על הבנקים בקנדה לבנקים זרים לפתוח חברות בת בארץ זו.

הנתונים ל־1985 מצביעים, כי בנק לאומי הפסיד בקנדה 395 אלף דולר, לעומת כ־950 אלף דולר הפסד בשנה הקודמת. מאזנו של בנק לאומי בקנדה ירד ל־150 מיליון דולר לעומת 163 מיליון דולר בשנה הקודמת.

שנת־רווחים נוספת

בנק הפועלים בקנדה סיים עם רווח נקי לאחר מס של 367 אלף דולר, בדומה לסכום שהפסיד בל"ל. בשנה הקודמת הרוויח בנק הפועלים בקנדה כ־302 אלף דולר, — רווחיו גדלו השנה כ־22 אחוז. המאזן של בנק הפועלים בקנדה הוא הגדול ביותר, והגיע ל־163 מיליון דולר, ב־10 מיליון דולר פחות מבשנה הקודמת.

גם בנק דיסקונט סיים בקנדה את השנה עם רווח, אך קטן בהרבה: 89 אלף דולר לעומת 185 אלף דולר בשנה הקודמת — ירידה של כ־100 אלף דולר. המאזן של דיסקונט ירד בשיעור הגבוה ביותר, והגיע ל־122 מיליון דולר, לעומת 167 מיליון דולר בשנה הקודמת.

הסבר להפסד

דובר בנק לאומי, אורי גלילי אמר, כי הפסדי בל"ל קנדה נובעים מכך שהבנק עוסק בבנקאות קמעונאית, בניגוד לשני הבנקים האחרים, העוסקים בבנקאות סיטונאית. מקובל שבנקים העוסקים בבנקאות קמעונאית מגיעים לרווחיות רק לאחר חמש שנות פעילות.

ערך את העמוד: חיים כל

נציבות מס הכנסה: יופחתו הקנסות על מקדמות־המס

ההפחתה — מ־5% ל־1.5% לשבוע — בקרוב

הקנסות על פיגורים בתשלומי מקדמות המס יופחתו בקרוב מ־5 ל־1.5 אחוזים לשבוע — כך אמר יאיר רבינוביץ, נציב מס הכנסה, בדיון שהתקיים בוועדה לעניין מיסוי עצמאים, בראשות ח"כ אריאל ויינשטיין — כך נמסר בהודעה לעיתונות.

נציגי איגוד לשכות המסחר והאיגוד הארצי למסחר, שנטלו חלק בדיון, העלו את בעיית חיובי המס של העצמאים משנים קודמות, את גובה שיעורי הביטוח הלאומי, בעיקר ברמות הכנסה נמוכות, ותבעו שלא להעלות את תקרת דמי הביטוח הלאומי.

במהלך הדיון, בהשתתפות מנכ"ל הביטוח הלאומי, נסים ברוך, הועלו נושאים הקשורים במס הכנסה ובביטוח הלאומי, המוטלים על העצמאים. בין היתר — הודיע נציב מס הכנסה, כי אין כוונה לחדש את מס ההיסף על העצמאים, בתום תוקפה של הוראת השעה בנושא. כן הודיע כי הוקמה ועדה פנימית בנציבות, הבודקת את נושא רכב המשמש לצורכי עבודה.

התק"ם מקצץ תקציבו ב־15% — בעיקר בתחום ההשקעות

תקציב הפעילות השוטפת של התנועה הקיבוצית המאוחדת קוצץ ב־25%

מאת יונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

במרכז התנועה הקיבוצית הוחלט אתמול על קיצוץ של 15 אחוז בתקציב ואושר תקציב שנתי של 8.8 מיליון דולר בלבד, בהשוואה ל־11.1 מיליון דולר אשתקד.

הקיצוץ מתבטא בעיקר בתחום ההשקעות, שתקציבן קוצץ ב־60 אחוז, מ־2.3 מיליון דולר ל־0.95 מיליון דולר השנה. כן קוצץ תקציב הפעילות השוטפת של התנועה ב־25 אחוז — מ־6.1 מיליון דולר אשתקד ל־4.5 מיליון דולר השנה.

גידול תקציב הסיוע

במרכיב העיקרי השלישי של התנועה — תקציב הסיוע לקיבוצים, חל השנה גידול של 85 אחוז. תקציב סעיף זה יגיע ל־5.5 מיליון דולר, בהשוואה ל־1.9 מיליון דולר אשתקד. סעיף סיוע זה מיועד בעיקר לסייע לקיבוצים הנזקקים לכספים למימון הוצאות מימון גבוהות.

בין החלטות מרכז התנועה — הפיכת התנועות לבריאות הנפש והעובדים הסוציאלים לרנטבילים, כך שהתנועה לא תצטרך להקצות משאבים להחזקתם והקטנת מצבת הרכבים של התנועה.

בנושא תקציב התק"ם בברית התנועה הקיבוצית, שהיא ארגון הגג של כל הקיבוצים, הוחלט על קיצוץ של 35 אחוזים במקביל לקיצוץ דומה בתנועות האחרות.

"פרוטארום" לא ייסגר

התקבלו תנאי הממשלה בתמורה לפריסת החובות לשנתיים נוספות

מאת יונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מפעל "פרוטארום" לא ייסגר, בעקבות החלטת משרד האוצר לאמץ את עקרונות תוכנית ההבראה של המפעל, שגובשה בידי בעל השליטה בחברה, ד"ר ג'ון פרכה, עם משרד התעשייה והמסחר.

התוכנית נבדקה בידי החשב הכללי של האוצר, אריה שר, ולאחר שהוא סמך את ידיו עליה, היא אושרה אתמול בישיבה של מועצת המנהלים של "פרוטארום".

פריסת החובות

מועצת המנהלים של "פרוטארום" הודיעה אתמול בתום ישיבתה, כי היא מקבלת על עצמה את התנאים שהציבה הממשלה, כתמורה לפריסת חובותיה לשנתיים נוספות, בכלל זה הזרמה של 1.65 מיליון דולר לחברה, פיטורי "יעול" של חמישה אחוזים מהעובדים, ביטול חוזה העבודה של העובדים מנובמבר '85, שבו הם קבלו תוספת שכר של 8 אחוזים, ועוד. כתמורה תסכים הממשלה לפרוס את חובות "פרוטארום" לממשלה ואת החובות הנמצאים בערבות המדינה, עד דצמבר 1987.

"פרוטארום" תגיע להסדר דומה עם הבנקים המסחריים, כך שההון שיוזרם לחברה לא יבלע בהחזרי חובות לבנקים מסחריים. כן התחייבו בעלי המניות לפעול להגדלת הון החברה בשני מיליון דולר נוספים.

פועלי "פרוטארום" ממתינים

פועלים מ"פרוטארום" בעכו, הממתינים להחלטת שר האוצר היום אמרו: "אנו מרגישים כמו נדונים למוות. עומדים ליד דלת התא, מחכים לחנינה ופוחדים, כי מי שיפתח אותה יהיה התליין ולא המושיע".

אחד העובדים, אב ל־5 ילדים, סיפר: "כבר שבועות שאינני ישן בשקט. בשבוע האחרון אי אפשר היה לדבר איתי. אני חושש, כי מה שקרה לפועלי אתא, יקרה גם לנו".

הושבת "וולקן־ציקה" עקב פיטורי 13 עובדים

(עו). 250 עובדי מפעל "וולקן ציקה", השייך לקונצרן "אורדן", השביתו אתמול את המפעל, לאחר שההנהלה פיטרה 13 עובדים.

מהנהלת המפעל נמסר, כי הפיטורים נבעו מהפסדים של כ־2 מיליון ד' שצבר המפעל ב־'85. כן תובעת ההנהלה מהעובדים לוותר על כל תוספת השכר, שנועדו להשתלם ב־1986 ועל זכויות, כמו אספקת חלב לעובדי בית הציקה, בגדי עבודה, ארוחות בוקר, כלכלה בשעות נוספות והסעות לעבודה וממנה.

העובדים הודיעו, כי הם מוכנים לוותר על תוספת של שנת 1986, ומסכימים להעלות את מחירי הארוחות פי 6, לתרום 5 ימי חופשה ולעבוד בכל יום חצי שעה נוספת ללא תמורה.

מזכיר מועצת פועלי חיפה, מכה רוטמן הגיב על פיטורי 13 העובדים במלים: "אנו מזועזעים מהדרך הפיטורים של זוגג, שנעשו על ידי הנהלת "אורדן" הרוצה לקבוע עובדות בשטח, בניגוד להסכמים ולנהלים המקובלים".

על פי הוראת רוטמן, הוחזרו להנהלה 13 מכתבי הפיטורים, והוא תבע ממנה להמשיך את המו"מ על דרישתה לצמצום מספר העובדים.

בניגוד לפנייתה של רשות החברות הממשלתיות

מועצת המנהלים של חב' החשמל לא החליטה על החזרת תוספת־שכר

מאת אלי אלעד
סופר "הארץ"

מועצת המנהלים של חברת החשמל נמנעה אתמול מלהיענות לפניית רשות החברות הממשלתיות, לקבל החלטה, שתחייב את עובדי חברת החשמל להחזיר חלק מתוספת שכר, המשולמת להם מאז תום סכסוך העבודה בקיץ 1984. לדעת רשות החברות, התנפחה התוספת יותר מפי שניים מעבר למה שאושר.

בישיבה הארוכה קבלו כמה מחברי מועצת המנהלים, כי תוספת, בשיעור 1.5 אחוזים, לא הובאה לידיעתם. מנהל רשות החברות, זאב אורן ציין כי התוספת צריכה היתה לעמוד כיום על 2.4 אחוזים וצמוד להסכמי המסגרת, בעוד למעשה היא גדלה ל־5.7 אחוזים. סוכם להטיל על יו"ר מועצת המנהלים לבוא במגע עם ניסים ברוך ועם רשות החברות הממשלתיות, כדי לקבל מהם הבהרות נוספות ולהמשיך בדיון בנושא בישיבה הבאה של מועצת המנהלים.

מסתמן פיתרון לחיוב בריבית רבעונית בבנקים

מאת יהושע מאירי

מסתמן פתרון שיביא לחיוב ריבית רבעונית של לקוחות בידי הבנקים. בפגישה שהתקיימה אתמול בין ראשי הבנקים לבין יושב ראש ועדת הכספים, ח"כ אברהם שפירא, חבר הוועדה, חבר הכנסת דן תיכון, התגבשה הצעה שלפיה יופיע סכום חיוב הריבית בכל חודש לגבי החשבון, אבל הערך שעל פיו יחויבו החשבונות יהיה רבעוני.

נציגי חברות האשראי שהיו אמורים לבוא לפגישה דומה, כדי למצוא הסדר בעניין חיוב לקוחותיהם, ביקשו לדחות את הפגישה לתחילת שבוע הבא.

מורת־רוח בועדת הכספים כלפי ריב הסמכויות שבין שרי האוצר והאנרגיה

מאת יהושע מאירי

חברי ועדת הכספים הביעו אתמול מורת רוח מריב הסמכויות בין שר האוצר לבין שר האנרגיה, למי הזכות לקבוע את מחיר החשמל.

"תפנית חיובית ברווחיות ייצוא חקלאי לאירופה"

עם זאת — ישראל לא תיהנה מכך, מסר נחמקין ★ האוצר גרם הפסדים לחקלאות

מאת עמאללה מנצור
סופר "הארץ" בגליל

תפנית חיובית ברווחיות יצוא ירקות, פירות ופרחים לאירופה מסתמנת השנה, אך ישראל לא תיהנה מכך. משרד החקלאות רצה אמנם להגדיל את השטחים החקלאיים, כדי להקדים את כניסת ספרד לשוק, אך משרד האוצר בלם מדיניות זאת וגרם הפסדים לחקלאות ולמדינה — כך אמר אתמול שר החקלאות, אריק נחמקין, בביקור שערך בגליל התחתון.

נחמקין הבטיח לחקלאים כי יעשה הכל, אפילו ללא אישור האוצר, להשלמת מפעל לשאיבת המים מהכינרת לגליל התחתון ולרכישת משאבה למוביל הארצי, בעלות של 15 מיליון דולר. הוא ציין, כי האוצר שיחרר ביומים אלה כ־9 מיליון ד' סיוע לחקלאים, בפריסת חובותיהם מ־6 עד 10 שנים.

חדשות חוץ

סרטים על אושוויץ מארכיון צלם סובייטי הוצגו לראשונה בגרמניה

הסרטים באורך 11 דקות כל אחד צולמו מיד לאחר שחרור מחנה המוות בינואר 1945 על ידי הצלם אלכסנדר וורונצוב ומאז היו מונחים בארכיונו הפרטי

בון, (ע"ד). שני במאי סרטים מערב־גרמניים הציגו השבוע לראשונה קטעי סרטים, שצולמו במחנה הריכוז אושוויץ והיו מונחים 40 שנים בארכיון של צלם סובייטי.

הסרטים, באורך של 11 דקות, צולמו באושוויץ מיד לאחר שהכוחות הסובייטיים שחררו את מחנה המוות בינואר 1945, על ידי הצלם אלכסנדר וורונצוב. הקטעים מראים את ניצולי המחנה, ביניהם ילדים, מתבוננים בפחד אל המצלמה. כן נראים בהם קברות אחים שנתגלו ע"י הרוסים.

שני הבמאים, אירמגארד והנגם פון צור מילן, מסרו לעיתונאים כי וורונצוב מסר להם את הסרטים, שמעולם לא הוקרנו בעבר בפומבי, כאשר ראיינו אותו במוסקווה לאחר חיפוש ממושך אחר סרטים שצולמו באושוויץ. וורונצוב אמר כי משחררי מחנה הריכוז נתקבלו בפחד, משום שהאסירים, שהיו חלשים מחמת רעב ומחלות, חשבו אותם תחילה ליחידת חיסול נאצית. קטעי הסרטים שהוקרנו כבר יימסרו למכון השואה האמריקאי.

פון צור מילן אמר, כי הרוסים צילמו כ־60 דקות של סרט באושוויץ, בין השחרור ב־27 בינואר לפינוי האסירים בחודשים לאחר מכן. קטע של 18 דקות פורסם ב־1945, והמומחים חשבו כי השאר אבד.

שני הבמאים נתבקשו על ידי מכון השואה של ארה"ב לחפש אחר יתר הקטעים.

בסרט של וורונצוב נראים אסירים במדי־פסים של מחנה הריכוז, כשהם מתבוננים מאחורי גדר תיל בחיילים הסובייטיים שהגיעו למקום. בין הקטעים נראות גופות של תינוקות שמתו מחמת רעב, וכן הקרבנות של ניסויים רפואיים שביצע יוזף מנגלה, רופא המחנה, יחד עם עוזריו.

כן נראות נשים השוכבות על דרגשים בצריף ללא גג, הערימות של נעליים, שערות ושיניים תותבות, שנלקחו מיהודים ומאסירים אחרים בטרם נשלחו לתאי הגאזים.

כ־7000 ניצולים היו באושוויץ כאשר הגיעו הכוחות הסובייטיים למחנה, הנמצא בדרום פולין.

לאחר דיון חירום בפרלמנט האירופי:

קריאה להגדיל הפיצויים לקרבנות הנאצים בגרמניה

הפרלמנט הביע דאגה על שבתי משפט גרמניים מסויימים ניסו לדחות תביעות לפיצויים או להקטין הסכומים

שטרסבורג (ע"ד). הפרלמנט האירופי קרא אתמול לתשלום פיצויים נוספים לקורבנות הנאצים בגרמניה.

חברי הפרלמנט החליטו לאחר דיון־חירום, לקרוא לממשלת גרמניה המערבית, לבנק המרכזי, לתאגיד התעשייתי פליק ולדויטשה בנק, להגדיל את הפיצויים לאנשים שעבדו עבודת כפיה במלחמת העולם השנייה.

בשבוע שעבר שילם תאגיד פליק, הנמצא עתה בבעלות דויטשה בנק, 5 מיליון מארקים (2 מיליוני דולר), לקהילה היהודית, כפיצוי על עבודת הכפיה, וביום רביעי הודיעה ממשלת בון, כי תשלם 12 מיליון מרק (4.8 מיליון דולר) לקורבנות הנאצים בלוכסמבורג.

הפרלמנט האירופי הביע דאגה על שבתי־משפט גרמניים מסויימים ניסו לדחות תביעות לפיצויים או להקטין את הסכומים, וקבע שיש לשלם פיצויים לנפגעים יהודים וצוענים.

בהחלטה נאמר להלן: "הפרלמנט האירופי מזועזע על שלאחר 40 שנה כדי לשלם פיצויים, חלקיים בלבד, לאנשים שהועבדו בתאגיד פליק.

הוא סבור כי התשלום ששולם ע"י דויטשה בנק הוא תשלום חלקי בלבד".

קריאה לשחרור בני הערובה היהודים בלבנון

הפרלמנט האירופי קרא אתמול למועצת שרי החוץ של השוק המשותף לפעול למען 4 בני ערובה יהודים־לבנונים שנחטפו בארצם, ושעל גורלם לא נודע דבר זה חודשים מספר. הארבעה הם אלי חאלאק, אלי סרור, יצחק ששון וסלים ג'אמוס.

הפרלמנט האירופי קיבל גם החלטה המוקיעה את רציחתם של שני בני ערובה יהודים אחרים, ואת המשך החזקתם של בני ערובה צרפתים ואמריקנים.

גופתו של צעיר ספרדי מוטלת בתוך גדר תיל ליד סאן סבסטיאן, לאחר שנורה השבוע ע"י שומרים חמושים. הצעיר החשוד יחד עם שני אחרים כחברי "אטא" ירה לתוך משאית צבאית חולפת (תצלום איפי)

ארגון הבריאות העולמי יקים יחידה חדשה למלחמה במחלה

ה"איידס" פגע בעשרים אלף איש בעולם; מחציתם מתו

רוב נפגעי המחלה בארה"ב ★ בסעודיה נתגלו שני מקרים

ז'נווה (ע"ד). ארגון הבריאות העולמי הודיע אתמול, כי יקים יחידה חדשה למלחמה במחלת האיידס, אשר פגעה, לדבריו, ב־20 אלף איש ברחבי העולם. מחצית הנפגעים במחלה מתו.

ד"ר ג'ונתן מאן (38), אמריקאי המשמש על תכנית מחקר משותפת של זאיר, בלגיה וארה"ב לחקר המחלה, נתמנה כראש היחידה החדשה, שתתחיל לפעול ביוני. מאן אמר במסיבת עיתונאים, כי "שום מדינה איננה יכולה לראות את עצמה כחסינה מפני מחלה זו. חייבים לגלות עירנות ותבונה". בסיכומים אחרונים נאמר כי 20,088 אנשים נפגעו מהמחלה, רובם בארה"ב. בסעודיה נתגלו שני מקרים של איידס בסעודיה, וזו הפעם הראשונה שהמחלה הקטלנית הופיעה במדינה מוסלמית.

הידיעה נמסרה ע"י רופאים במרכז למחקר רפואי בריאד. הם אמרו, כי שני החולים — גבר בן 42 וילד בן 5 שנים — קיבלו עירויים של דם שיובא מארה"ב. הם קיבלו את העירויים ב־1981, והמחלה נתגלתה אצלם כעבור תיים־שלוש לאחר מכן.

האו"ם: כ־2000 פליטים מהגוש המזרחי נמלטו אשתקד לבלגרד

יותר ממחציתם רומנים, שנמלטו מתנאי החיים הקשים במולדתם ★ בסך הכל זכו 1932 פליטים מ־7 מדינות הגוש הסובייטי ומאלבניה להגנה של נציבות הפליטים העליונה של האו"ם בבלגרד

בלגרד (ע"ד). כ־2000 פליטים מהגוש הסובייטי ביקשו אשתקד מקלט ביוגוסלביה. יותר ממחציתם רומנים, שנמלטו מתנאי החיים הקשים בבולדתם — נמסר ע"י האו"ם.

בסך הכל זכו 1932 פליטים מ־7 מדינות הגוש הסובייטי ומאלבניה להגנה של נציבות הפליטים העליונה של האו"ם בבלגרד ב־1985.

יוגוסלביה איננה חברה בברית וארשה, והיא משמשת נתיב בריחה ראשי ממזרח אירופה למערב.

דיפלומטים אמרו, כי מספרם הגבוה של הרומנים, שרובם נכנסו ליוגוסלביה שלא כחוק משקף את האכזבה הגוברת והולכת מתנאי החיים הקשים ברומניה.

בשנת 1984 ברחו ליוגוסלביה 2686 פליטים מהגוש המזרחי ומאלבניה, מהם 1212 רומנים.

אזרחי הרומנים היוו את הקבוצה הגדולה ביותר של עריקים — 681. הללו ערקו במהלך סיורי תיירות ביוגוסלביה. לפי הסיכומים, בורחים הרומנים ליוגוסלביה בקצב של יותר מ־6 ליום. יוגוסלבים החיים לאורך הגבול, אומרים כי רומנים רבים חוצים את הדנובה בשחיה או פשוט נסחפים עם הזרם, כשהם מחזיקים בצמיגי מכוניות, והם עושים זאת לעתים קרובות תחת אש של שומרי גבול רומניים.

יתכן שחרור קוריאנים הכלואים בסכלין מאז מלחמת העולם השניה

מדובר בקוריאנים שנשלחו לאי לעבודות כפיה על ידי היפנים וכאשר נכבש סכלין על ידי הרוסים לא הורשו לצאת ממנו

טוקיו (א"פ). קוריאנים שנמנעה יציאתם מן האי הסובייטי סכלין מאז סיום מלחמת העולם השניה, עשויים לקבל עתה רשות לעזוב את האי, כך מסר מכון האגודה היפאנית לקידום קשרי תרבות עם הגוש הסובייטי.

בידיעה, שנמסרה לאגודה ע"י סוכנות הידיעות בטוקיו, נאמר כי קוריאנים אשר לא קיבלו אזרחות של צפון קוריאה רשאים להגיש בקשות הגירה, שייבדקו ע"פי הנהלים המקובלים".

כ־43 אלף קוריאנים, רובם מהמקום שהוא היום דרום קוריאה, נלקחו ע"י היפאנים לעבודות כפיה באי סכלין, שהיה בריבונות יפאן. אלה שנשארו באי עם כיבושו ע"י הסובייטים ב־1945 לא הורשו לצאת ממנו.

רבים מהם קיבלו על עצמם — בלחץ הסובייטים — אזרחות סובייטית או צפון קוריאנית. אך להערכת עיר יפאני המטפל בפרשה, חיים עדיין באי כ־3,500 קוריאנים, המבקשים לעזוב.

ארגון השחרור של אריתריאה: השמדנו 40 מטוסי צבא אתיופיים

פאריס (ע"צ וע"ד). דובר של החזית העממית לשחרור אריתריאה הכריז אתמול בפאריס, כי ארגונו השמיד ביום שלישי בערב 40 מטוסים צבאיים אתיופיים בבסיס אסמארה, בפעולת קומנדו לילית.

הדובר אמר, כי הקומנדו הצליח לחדור דרך מערך ההגנה שמסביב לנמל התעופה של אסמארה, בירת מחוז אריתריאה, והשמיד יותר מ־40 מטוסים צבאיים, קוים, לטענתו, כרבע ממטוסי הקרב של חיל האוויר האתיופי. אנשי הקומנדו גם השמידו 20 אחוז ממאגרי הדלק והתחמושת. הוא הוסיף, כי הפעולה התחילה בשעה 20:30 ונמשכה 15 דקות. "אנשי הקומנדו הצליחו לחזור בשלום לבסיסם", אמר.

דובר החזית העממית לשחרור אריתריאה, ארגון המורדים העיקרי הנלחם למען עצמאות החבל, הוכיח, כי בפעולה דומה שנערכה במאי 1984 נגד אותו בסיס אוירי, השמידו אנשי הגרילה 33 מטוסים צבאיים ואת מאגר הדלק.

סגן שר החוץ הגרמני:

אין הוכחות שלוב מעורבת בפעולות הטרור האחרונות

מאת דניאל דגן
סופר "הארץ" באירופה

בון (מיוחד ל"הארץ"). סגן שר החוץ של גרמניה המערבית, יורגן מולמן, טען אמש, כי אין כל הוכחות לכך, שלוב מעורבת בהתקפות הטרור האחרונות, או שהיא מסייעת לטרור הבין־לאומי. כתגובה על הלחצים לשפר את המאבק בטרור הציע מולמן לכנס ועידה מיוחדת של שרי החוץ הערבים והאירופים כדי לדון בקידום תהליך השלום במזרח התיכון.

מולמן הוא אחד מראשי אגודת הידידות הגרמנית־ערבית, וידוע בעמדותיו האנטי־ישראליות הקיצוניות. בעבר תיווך מולמן במקרים אחרים שבהם נלקחו בני ערובה גרמנים על ידי משטרו של קדאפי כדי לסחוט שחרור סוכנים לובים, שרצחו מתנגדים פוליטיים בגרמניה המערבית.

בסוף השבוע שעבר פרסמו עיתונים גרמנים דיווחים בשם חוגים יודעי דבר בבון, שעל פיהם סייעה לוב פעמים רבות למלחמה בטירור הבין־לאומי. גרמניה המערבית דחתה את היוזמה האמריקנית להטיל צעדי עונשין על לוב. עם זאת הודיעה הממשלה כאן, כי תמליץ לחברות גרמניות לא למלא את מקומן של חברות אמריקאיות שהפסיקו את פעילותן בלוב. אחרי איטליה, גרמניה המערבית היא השותף המסחרי החשוב ביותר של לוב.

איטליה מחזקת בסיסיה באי סיציליה מחשש התקפה לובית

בעקבות האיומים העקיפים של קדאפי

מאת הולדה ליברמה
סופרת "הארץ" באיטליה

פירנצה (מיוחד ל"הארץ"). איטליה מחזקת את בסיסיה בסיציליה מחשש התקפה אווירית לובית, בה איים בשבוע שעבר הקולונל קדאפי בצורה עקיפה, אך ברורה. בימים האחרונים נשלחו לאי מהבסיס בראונה מדרום לוונציה 300 חיילים, ואיתם שלוש יחידות מסוסי קורבאנו וטילים. יחידות האוויר נעזרה, לדברי דובר משרד ההגנה, נגד מטוסים מנמיכי טוס.

בסיציליה קיימים שלושה בסיסי נאט"ו, בקומיזו, בסיגונלה ובטראפאני. עיקר כוחות הצבא וחיל האוויר האיטלקיים מרוכזים בצפון־מזרח איטליה, מחשש פלישה בכיוון יוגוסלאוויה ואוסטריה. אך כאן פורץ מצבר לוב. החושש כוחות באיזור זה לדרום.

בפעם הראשונה נערך תרגיל צנחנים באי לאמפדוזה, הדרומית לסיציליה. משרד ההגנה האיטלקי החליט להחיש תכנית רכש טילים בתוצרת איטלקית. עליה כבר החליט הפרלמנט. המחיר בתוצאה של קרוב ל־120 מיליון דולר.

שטרסבורג (ע"ד). הפרלמנט האירופי גינה אתמול את מעשי הטבח בנמלי התעופה של רומא ווינה, אך הוחה, כי הוא מסתפק ביעילותם של עיצומים כלכליים.

החלטת הגינוי לא נקבה, עם זאת, במפורש בשמה של לוב.

אולם הנציג הנוצרי־דמוקרטי האיטלקי, רוברטו קוסטנצו, אמר "עלינו לבודד את קדאפי. אך לא ע"י הפיכתו לקדוש בעינה, ולא על ידי צעדים שיציעו לו בעלי ברית שלא היו לו קודם לכן".

ערך את העמוד: עוזה ארנשטיין

לאגודה הקלאית בית יצחק, שער חפר
באזור נתניה – דרושים
לחנות כלבו למוצרים טכניים,
אביזרים לחקלאות והלבשה:

1. מנהל חנות
בעל נסיון בניהול, מכירות וקשר עם ספקים.
מעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לבית יצחק, מיקוד 42920.

2. זבן
בעל נסיון.
נא לפנות טלפונית: 053-33031.

מזכירה אנגלית
לחברת ביטוח בתל-אביב
נסיון של 3 שנים לפחות.
ידע בעברית הכרחי.
לפנות טל' 03-640858, 03-640860,
לגב' אסתר לוי.

עירית ירושלים
דרוש/ה
דובר/ת העיריה
במינהל הכללי/לשכת ראש העיר
(מכרז מס' 66/85)
הדרגה: 6–9 בדרוג העתונאים
פרטים נוספים אודות המשרה והכשורים הדרושים, וכן טפסים להגשת מועמדות, אפשר לקבל אצל רכזת המכרזים בלשכת המשנה למנהל הכללי לאירגון, רח' יפו 22, קומה א', חדר 213.
מועד אחרון להגשת מועמדות: יום שישי, כ"א שבט התשמ"ו (31.1.86)
המנהל הכללי
ירושלים, ז' שבט התשמ"ו
17 בינואר 1986

הלוח החדש
מודעה אחת שלך מגיעה לכל אדם במדינה
הארץ מעריב THE JERUSALEM POST העיר כל העיר

קרא
חדשות של שבת

מול השופטת
סיפורו המלא של עורך־הדין צבי סער, הנשפט בארה"ב על סחר בהרואין. "אליזבת אמרה שבעלה יסלח לי, אם אהיה מוכן לעזור לו בעסקת סמים..."
מאת אבי גנאור (ניו־יורק) ונתן זהבי

אקדח לרקה

הכושי איים עליה עם שני אקדחים... יעל דן: "קלטתי פתאום שאני לא בקטע של סטרסקי והאצ'... אמרתי לעצמי: או.קיי, אז אני הולכת למות..."
מאת שרית ישי־לוי

סרט חדש
כביר. 600 אנשי צוות, 1400 ניצבים, 250 סוסים. מאיר שניצר על "ראן", סרטו האחרון של אקירה קורוסאווה

על המנה

טל ברודי לפני שיצא עם שני ילדיו לבריסל. "שיראו איך שאנחנו תוקעים לרוסים, וכמה שזה חשוב לעם ישראל".
מאת רמי רוטהולץ

צבי גילת ■ יגאל סרנה ■ ילדי תימן האבודים. עדות חדשה מאת אמנון לוי ■ שאול אברון, שלום קיטל, שלמה כהן ■ דליה פן־לרנר מבשלת סרטנים ■ אפנת מירי דוידוביץ: גברים ■ אילן כפיר, חנן קריסטל, יענקל'ה רוטבליט

למוסד ציבורי בירושלים
דרוש/ה במשרה מלאה
עוזר/ת להנהלה
למיכון בעל־דירות
הכישורים:
★ ידיעת השפות אנגלית ועברית על בוריין.
★ ניסיון בעבודה סוציאלית – יתרון.
מועמדים מתאימים – גילאי 35–50 יפנו בכתב־יד לת.ד. 7403, ירושלים 91073 עבור "אתגר"
– סודיות מובטחת –

נפתלי
נפתלי השמה תעסוקתית
מיון, הכוונה והתאמת עובדים
ייעוץ אישי
גרפולוגיה משפטית ורפואית
מחפש עבור מפעל תעשייתי בתל־אביב
מנהל חשבונות
מנוסה
לתפקיד סגן מנהל חשבונות ראשי
הכישורים הדרושים:
■ נסיון מוכח במערכות של הנהח"ש הממוחשבות (רב־מטבעיות – רצוי במפעל תעשייתי).
■ יכולת ניהול צוות עובדים.
תנאים טובים למועמד המתאים
לפנות בכתב־יד בציון יד כותבת, לצרף קורות חיים בשפת אם, למשרדנו, הירקון 124, תל־אביב 63573
ת"א, רח' הירקון 124, ט"ל 63573, 240996, 03-229751

הקבלת מודעות 24 שעות בדחף
מודעות משפחתיות
דחופות וכל יתר
סוגי המודעות ל-
הארץ
מתקבלות
24 שעות ביממה
בדחף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 239952
248518

הארץ
מעריב
THE JERUSALEM POST
העיר
כל העיר

לחברת יבוא ושיווק מוצרים רפואיים
דרוש
טכנאי / מהנדס שרות
למכשור מעבדתי/רפואי
● טכנאי/מהנדס אלקטרוניקה ● נסיון של שנתיים לפחות ● יכולת נהול עצמאי של מחלקת שרות ● שליטה מלאה באנגלית, רצוי שפות נוספות
תנאים טובים למתאים
(אפשרי על בסיס שעות שרות או שותפות)
נא לפנות בכתב־יד בציון פרטים ונסיון קודם לת.ד. 4333 ת"א למספר 234.
– סודיות מובטחת –

למכון ברוקדייל בירושלים
דרושה
מזכירה
במשרה מלאה
עדיפות לשליטה טובה בעברית ואנגלית כולל הדפסה. הכרחית שליטה בשפה אחת לפחות וידיעה חלקית בשניה, כולל הדפסה.
נא להתקשר מיום א' לגב' מיכל שחר
טלפון 02-668251

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
מחלקת המנגנון ת.ד. 92
ירושלים 91920
משרה פנויה מס' ח/1/86
מזכירה – כתבנית
במח' פיתוח ושרותים קהילתיים בירושלים
– כתבנית שפת אם אנגלית וידע בעברית
– נסיון במעבד תמלילים
¾ משרה (חמישה ימים)
מועמדות מתאימות יפנו לטל. 633850

קרדיס Kardis
נציג: Cipher Data Products
Priam Corporation
Data Translation Inc.
Sky Computers
חברות מובילות בתחום ציוד היקפי
וציוד לעיבוד אותות
מחפשת מהנדסאי אלקטרוניקה
בעל 4 שנות נסיון בפיתוח מערכות דיגיטליות.
למשרת:
מנהל מכירות
התפקיד כולל השתלמויות בחו"ל ועבודה במסגרת שעות בלתי שגרתית. רשיון נהיגה הכרחי.
לקביעת ראיון התקשר ל:
קרדיס בע"מ טל' 03-324298

יכין חברה לתעשיות שימורים בע"מ
למפעל הפקטין בפ"ת
דרוש
פקח תהליך
הכישורים:
★ הנדסאי כימיה/מהנדס
★ ידיעת עברית אנגלית
★ יכולת עבודה עם צוות עובדים
★ נסיון בעבודה במפעל תעשייתי
המעוניינים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 332 ת"א מיקוד 61002 עבור "פקח תהליך".

למחלקת מחקר של חברה תעשייתית
באזור המרכז
דרושים
1. תוכניתן יישומים בכיר
★ בעל השכלה אקדמית בפיסיקה או מטאורולוגיה.
★ שליטה בשפות: Fortran, "C", Assembler 68000
★ הכרת מחשבי מיקרו.
★ נסיון של שנתיים לפחות כתוכניתן (מקום המגורים: אזור המרכז).
2. טכנאי אלקטרוניקה/מכשירן (2 משרות)
★ בעל נסיון של שנתיים לפחות בהפעלת ואחזקת מיכשור אלקטרוני.
(מקום המגורים: ירושלים או אזור המרכז)
מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 20, נמל תעופה בן־גוריון, או טלפונית: 03-9712677, 03-9712077.

שופר-סל
דרושות
קופאיות
לסניפים הבאים:
★ רמת השרון, רח' אוסישקין 5.
אוטובוסים: 24, 48, 525.
★ תל־אביב, שד' נורדאו פינת אבן גבירול.
★ ראשל"צ, היפרכל, שד' לישנסקי 83, אזור התעשיה החדש.
אוטובוסים: 19, 94.
העבודה במשמרות בוקר ואחה"צ לסירוגין.
מועמדות מוזמנות לפנות למנהלי הסניפים במקום, בשעות העבודה.

למשרד רואי חשבון בירושלים
דרושה
מנהלת מזכירות
הצעות בכתב עם קורות חיים נא להפנות לת.ד. 16342 – עבור רו"ח.

World Famous Manufacture in Electronic Security, High Tech. Anti Terrorist Equipment Products Much Needed by Government, Military and Police Forces
SEEKS
AGENTS WITH CONTACTS
Ideal for Retired Government, Law Enforcement
Capitalize on your contact 052-551401, 03-623815.

לאקי"ם סניף תל־אביב דרושים
1) מנהל כללי
למרכז הכוונה ושיקום (כ־100 חניכים)
רצוי
א) בעל נסיון בזיהוי מוסד (פיגור שכלי) ובהפעלת מסגרת דומה.
ב) בעל השכלה אקדמית.
2) מדריכת בית בדירת מגורים
למטפלים בשכלם לעבודה במשרה מלאה + משמרות לילה
רצוי בעלת השכלה אקדמית.
נא לפנות בכתב יד לאקי"ם
תל־אביב

דרושים במכתשים:
למפעלינו בבאר־שבע וברמת חובב
1. עובד רישוי חמרי הדברה
בעל תואר ראשון (לפחות) בכימיה, ביולוגיה או חקלאות, ידע רחב בנושאים פרמקולוגיים, ידיעת השפות אנגלית, וצרפתית או גרמנית, יכולת הבעה בכתב. הכרת תחום הבריאות, בתחום הדברת בעלי החיים. הקשר עם רשויות הבריאות והחקלאות בארצות שונות.
2. מהנדס פרויקט – לאגף הנדסה
מהנדס כימיה או מכונות עם נסיון קודם במפעל או אחזקת מיתקנים. רצוי נסיון בהנדסת פרויקט.
3. מהנדס תהליך בכיר – לאגף הנדסה
בעל תואר מהנדס כימאי, עם נסיון של שמונה שנים לפחות לאחר סיום הלימודים. נסיון במפעל מיתקנים הכרחי ובהנדסת תהליך רצוי.
4. מהנדס תהליך – לאגף הנדסה
בעל תואר מהנדס כימאי, עם נסיון של מספר שנים במפעל מיתקנים.

מועמדים יפנו בכתב יד ובצרוף קורות חיים ותאור נסיון קודם לאגף משאבי אנוש ת.ד. 60 באר־שבע, 84100
סודיות מובטחת
מכ

בטחון המדינה הבטחון שלך
השנה, שנת קיצוץ עמוק בתקציב הבטחון -
תן ליבך ללב"י
לב"י למען בטחון ישראל!
תרום
לקרן למען בטחון ישראל (לב"י)
ת"א, רח' ד' (ארניא) 17, הקריה
טל: 03-268206, 03-205183

למסעדה תל־אביב – כפר־שמריהו
דרוש/ה טבח/ית
לניהול מטבח אירופאי – כשר
ידיעת השפות יידיש או גרמנית חיונית
תנאים טובים למתאימים
בעלי נסיון מוכח, יכתבו בציון נסיון לת.ד. 3119, תל־אביב 61030
עבור "טבח"

למפעל מזון שחל צפת
דרוש
מחסנאי ראשי
הכישורים הדרושים:
★ נסיון של 5 שנים
★ גיל 30–45
★ הפעלת צוות מחסנאים
★ רישום וניהול מלאי באמצעות מחשב
★ הפעלת מלגזה
★ בוגר קורס מחסנאות ומלאי – יתרון
המעוניינים הגרים בסביבה יפנו בכתב יד בפירוט קורות חיים ונסיון בעבודה, לת.ד. 19 רמת־גן, עבור "מחסנאי".

אוניברסיטת בר־אילן
המחלקה לכימיה
דרוש/ה כימאי/ת
רצוי למשרה מלאה, עדיף בעל תואר שני או שלישי.
בדבר פרטים נא לפנות לפרופ' שפרכר טל: 718325 או למזכירות המחלקה טל: 718310.

דרושים
מתרגמים
לתרגום רגיל וסימולטני
● הנושאים הדרושים:
★ ידיעת שפות זרות ברמה טובה מאד.
★ ידיעה טובה מאד של השפה העברית.
★ השכלה תיכונית או אקדמית.
★ תושבי תל־אביב והמחוז.
★ גיל עד 50.
אנו מציעים עבודה קבועה ותנאי שכר טובים.
★
מועמדים רציניים מתבקשים לפנות בכתב־יד אל: ת.ד. 39861 תל־אביב, מיקוד 61398 עבור נועה.
★
– סודיות מובטחת –

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה להנדסה אזרחית
דרושים:
אסיסטנטים ומדריכים
(מילגאים/נספחים) להוראה:
1. בשטח הנדסת התחבורה
2. בשטח הנדסת מבנים (קונסטרוקציות)
הפקולטה להנדסה אזרחית
חודש מרץ 1986.

אלתא
תעשיות אלקטרוניות בע"מ
חברה בת של התעשיה האוירית לישראל בע"מ
לפיתוח מערכות ל"א מתקדמות למערכת הבטחון ולייצוא (מערכות הגנה עצמית ומערכות אלינט).
אנו זקוקים למהנדסי אלקטרוניקה לנושאים מערכתיים, מיקרוגל, מיקרומחשבים, לוגיקה והנדסת תוכנה.
אם ברצונך להשתלב בפרוייקטים חדשניים המציבים אתגרים אישיים ולהגיע לסיפוקי יכולתך באוירה יוצרת ונעימה.
בוא אלינו – אצלנו תוכל להתפתח
★ 4901 – מהנדסי מיקרוגל
לפיתוח מערכות מיקרוגל. התפקידים דורשים הכרת טכנולוגיות חדישות ומשלבים ידע תאורטי בעבודה מעבדתית עם ציוד ממוחשב ומתקדם ביותר. דרושים: בעלי נסיון לתפקידי מובילים וראשי צוותות פיתוח.
★ 4902 – מהנדסי מיקרומחשבים ולוגיקה
לפיתוח מערכות זמן אמיתי המבוססות על מיקרומחשבים, פיתוח מעבדים ולוגיקה מהירה. לתפקידי ראשי צוותות פיתוח מהנדסים בעלי נסיון של 5 שנים ומעלה. מהנדסי פיתוח בעלי נסיון של 2 עד 6 שנים.
בוא אל אלתא – בקש את ל"א
על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים אל מחלקת התעסוקה של אלתא ת.ד. 330 אשדוד

אגרידב
דרושים לחו"ל
לארץ דוברת ספרדית
■ מומחה להכנת וארגון מערכת מחקר ברמה ארצית וליכוד צוות המומחים הישראלים – שנתיים.
■ מומחה לארגון מערכת מחקר אזורית במשקי החקלאים – שנתיים.
■ מומחה למחקר בנושאי השקייה וניקוז – שנתיים.
■ מומחה לארגון מערכת מחקר בהזנת בעלי־חיים
■ מומחה למיכון גידולי מרעה – חצי שנה.
■ מומחה קרקע (מבנה ועיבודים) – חצי שנה.
■ מומחה להעברה כלכלית של משקים וחקלאים
■ מומחה לגידול בקר – חצי שנה
■ מומחה לגמות ועיבוד מערכת תמריצים לעדוד הפקעות החקלאי – שנה
■ מומחה לשיטות הדרכה והכשרת מבוגרים – שנתיים
■ מומחה למחקר בנושאי גידולי מספוא ושימורם – 15 חודש
■ מומחה להדרכה חקלאית – שנתיים
מועמדים מתאימים בעלי תואר שלישי (Ph.D.) או שני (מוסמך), מתבקשים לפנות בטלפון 03-470084, לגב' אן קנדס.

פרטים בכל משרדי הפירסום ובלוח החדש
מודעה לעניין
פינת המודעה הקטנה

לקבוץ מנרה
דרוש
מנהל חשבונות
מנוסה
לעבודה מלאה או חלקית
נא להתקשר בשעות העבודה למנהלת החשבונות, טל' 069-46111 או בערב 069-46141.

למשרד ביטוח גדול בת"א
דרוש/ה
עורך/ת דין
למשרה מלאה
נא לכתוב קורות חיים ונסיון בכתב־יד בעט כדורי לת.ד. 214 הרצליה מיקוד 46101.

למשרד רואי־חשבון גדול בת"א
רואה־חשבון/ בוחן
לפחות 3 שנות נסיון
03-611851

בהרצליה
אשה אחראית 35+
6 פעמים בשבוע מ־7.30 עד 14.30
לנהל משק בית וטיפול אישי
תנאים טובים
052-72001, 052-552403

1) אב ואם בית
2) מדריך חינוכי
למעונה טיפולית
מגורים במקום
3) ש"ש + נסיון
למשרה מלאה
טל' 424859

למשרד להנהח"ש
דרושה
מנהח"ש
מנוסה ועצמאית
למשרה חלקית
745301

דרוש
מנהח"ש סוג 3
לעבודה קבלנית
אחה"צ ברמלה.
08-240025

דרושה
צעירה
לעבודות־בית
בימי שישי
739524, 791791

מבוגרים 50+
לקשר עם קהל רחב בבוטיק לאופ'
טלפון: 03-461132
למורים.

לשופרסל ק. קריניצי
(ע"י תל־השומר)
דרוש עובד
למחלקת ירקות.
לפנות למנהל.
אוטובוסים 35, 55.

דרוש/ה
מרפא/ה בעיסוק
ל"מרכז ניצן"
טרומפלדור 16 ב', ראשל"צ

ברעננה
למשרד תווך
דרוש
איש מכירות
+ רכב
052-28091

דרושה
מזכירה־כתבנית
עברית/אנגלית
משרה מלאה
04-664767

למשרד עו"ד
דרושה
מזכירה כתבנית
4 פעמים בשבוע
19.00 עד 16.00
03-232560

למפעל דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
+ נסיון במחשב
לחצי משרה
א.ת. חולון, 03-804109

בסביון
אר־פר
(מטפלת)
תנאים טובים
03-345113, לא בשבת.

מנהל חשבונות ראשי
דרוש
לחברה מסחרית
רצוי נסיון בעבודה עם מחשב
לפנות לת.ד. 1334 ת"א, ד־53935

דרושים
חרט + כרסם
בעלי נסיון של 6 שנים ויותר
794232

למשרד שמאים
דרושה
מזכירה–כתבנית
עברית–אנגלית
(שפת־אם)
03-623962

דרושה
חופפת
למספרה
ברמת־השרון
אפשרי ללא נסיון
03-479487, 03-491190

למשק בית
טיפול בילדים ובישול
כולל לינה
+ המלצות
תנאים טובים למתאימה
052-77508, חנה.

לאבנים בינוניות וטובות
חותכים ולוטשים
לבד החלקים
7518887

למשרד בתל־אביב
דרושה
פקידה אחראית
אחרי צבא
טלפונים: 03-230912, 03-246606

סכנדר מן הארשיף

هكذا من الأصل

הלוח החדש

מודעה אחת שלך מגיעה לכל אדם במדינה

הארץ מעריב THE JERUSALEM POST העיר כל העיר

להפצה לאור של ספרות מכנית
דרושים:
* אחראי/ת על הפקה
* מתרגם טכני אנגלית־צרפתית
טל. 03-339774 מיום א' לאיידים.

למשרד רואי חשבון בתל־אביב דרוש
בוחן ראשי
למשרה מלאה
בשלבי סיום של לימודי ראיית חשבון.
נסיון של שנתיים לפחות במשרד רו"ח.
לקביעת ראיון להתקשר 03-664561.

כתיבה טכנית והנדסה בע"מ
מבטל בתנופה עם הבנים לייצוא
דרושים:
* מהנדסים והנדסאי אלקטרוניקה
* הנדסאים וטכנאי תעופה

בעלי כושר הבעה בכתב בעברית ובאנגלית ובעלי נסיון של שנתיים לפחות. העבודה כרוכה בלימוד ותחזוקת מערכות טכנולוגיות מתקדמות ביותר לצורך ביצוע תיעוד טכני. העבודה במשרה מלאה במפעל מתקדם באוזית — 5 ימי עבודה בשבוע.

העבודה מיועדת לגברים ולנשים כאחת

נא לפנות אל: ריקי ברמן „כתיבה טכנית והנדסה בע"מ", שד' ירושלים 164, חולון, טלפון 03-808822

למפעל תעשייתי באזור חיפה
דרוש
מנהל
הכישורים:
מהנדס מכונות או מהנדס כימיה
בעל נסיון בתפקידי ניהול בתעשיה, גיל 35—45.

לפנות בכתב ת.ד. 4094 חיפה 31040 עבור „מנהל".

ניהול
בטאון המנהלים בישראל
בהוצאת המרכז הישראלי לניהול
בשיתוף
התאחדות התעשיינים בישראל

הופיע! גליון ינואר '86

בתוכן:

שלח לא מנהל כבר בכלל מאת אריה לביא * ניהול בעת מיתון מאת דן פרופר * תעשיה חכמה וחכמת הניהול מאת ד"ר ראובן שפירא * איפה יוכשרו המנהלים מאת אליהו אריאלי * מומחי ניהול כותבים על: מחקר - פרופ' ברוך לב * תיגמול - מאת ד"ר מאיר חת * עובד ושכרו - מאת ישראל גיל * חוק - מאת חיים ברנזון * מס - מאת נחום פריידקס * ביטוח מאת משה פרג * צל ארגון מאת יגאל בן־אהרן * לשוניהול מאת ד"ר מנחם הרטום * לקט מידע ניהולי מאת ד"ר אמנון כספי * לקט מידע פיננסי מאת ד"ר מאיר חת *

- - - גזור ושלח - - -

אל: מינהלת ניהול
ת.ד. 33033 ת"א 61330 (טל. 03-257202)

אבקש לרשום אותי כמנוי על ניהול לתקופה של שנה אחת, החל בגליון 47. מצ"ב המחאה ע"ס 12.50 ש"ח.
שם ומשפחה.................. טלפון............
כתובת....................... מיקוד............

יושפה סנליס מהנדסים בע"מ
למחלקת מיזוג אוויר דרושים:
1) שרטט/ת מתחיל/ה.
2) שרטט/ת שנתיים נסיון לפחות.
5 ימים בשבוע.
טל. מיום א' — 03-285246.

אתגרי המחר... היום
התעשיה האוירית לישראל בע"מ

עבור מפעלנו ברמת־הגולן דרושים

משרה מס' 287
מהנדסי אלקטרוניקה
■ להפעלה ופיקוח על ייצור מערכות אלקטרוניות.
– בעלי נסיון בפיקוח על קבלני משנה.
– בעלי נסיון בהגדרת מפרטי עבודה, ביקורת ואבטחת איכות.

משרה מס' 288
מהנדסי מכונות
■ לריכוז צוות תיכון.
– בעלי נסיון בתיכון מכלולים מכניים ומבנים קלי־משקל.

למועמדים תנתן עזרה בדיור בקצרין ברמת־הגולן.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב ולפרט קורות חיים, השכלה, נסיון ומספר תעודת זהות אל: מינהל התעסוקה, יחידת גיוס וקליטה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ, נמל התעופה בן־גוריון, מיקוד 70100.

מועמדים מתאימים ייענו

סודיות מובטחת

דרושים כמכתשים:
למפעלינו בבאר־שבע וברמת חובב

1. כימאים אורגניים לסינטזה
לעבודה בסינטזה אורגנית לפיתוח חומרים חדשים בתחום חומרי הדברה.
המועמדים המתאימים יהיו בעלי תואר Ph.D., בעלי נסיון בסינטזה, יצירתיים, בעלי מחשבה מקורית ותכונות לעבודה קשה ורבת אתגר.

2. כימאים אנליטים
לעבודה באנליטיקה מתוחכמת HPLC ,GC (וכדומה) עם מיכשור מתאים.
המועמדים המתאימים יהיו בעלי תואר Ph.D. (לפחות M.Sc.) בעלי נסיון בתחומים אלה.

3. כימאי אנליטי לביקורת טיב
כימאי אנליטי (תואר שני או שלישי) לעבודה עם צוות עובדים.
דרוש ידע רחב בכימיה אנליטית ועבודה עם מיכשור מתקדם. יכולת ארגון, כושר ניהול צוות ותכונות לעבודה גם בשעות לא מקובלות.

מועמדים יפנו בכתב
בצירוף קורות חיים
ותאור נסיון קודם
למח' כח־אדם, ת.ד 60
באר־שבע 84100
סודיות מובטחת

דרוש
מנהל מטבח
שומר מצוות
ובעל הכשרה ונסיון
לפנות לאמרכל בי"ח ליכטנשטדטר, תל־אביב, יד־אליהו, שד' החייל 4.
טל: 03-331414

מנהל/ת חשבונות
נמרץ ועצמאי
לחברה תעשייתית
5 ימי עבודה בשבוע, אפשרות חלקי. ידיעה בהנה"ח ממוחשבת על מיקרו, יתרון. תנאים טובים.
נא לפנות בכתב יד לעינת טקסטיל, התעשיה 14 תל־אביב מיקוד 68169.

דרוש
מנהל מטבח
שומר מצוות
ובעל הכשרה ונסיון
לפנות לאמרכל בי"ח ליכטנשטדטר, תל־אביב, יד־אליהו, שד' החייל 4.
טל: 03-331414

למחלקת מחקר של חברה תעשייתית באזור המרכז
דרושים
1. תוכניתן יישומים בכיר
* בעל השכלה אקדמית בפיסיקה או מתמטיקה.
* שליטה בשפות: Fortran, "C", Assembler 8000
* הכרת מחשבי מיקרו.
* נסיון של שנתיים לפחות כתוכניתן (מקום ...)

2. טכנאי אלקטרוניקה/מכשירן (2 משרות)
* בעל נסיון של שנתיים לפחות בהפעלת ואחזקת מיכשור אלקטרוני.
(מקום המגורים: ירושלים או אזור המרכז)

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 20, נמל תעופה בן־גוריון, או טלפונית: 03-9712477, 03-9712077.

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א — 19
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו, מעמדו האישי, הורות, גיל... אלא אם אופי או מהות התפקיד מונעים קבלתו של בן אותו המין לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

המועצה המקומית **אור־יהודה**
דרושה
רכזת הדרכה
לתוכנית העשרה לילדים בגילאי 0—3, בחצי משרה. תואר אקדמי בחינוך או בפסיכולוגיה...
להתקשר 03-348403 או 03-354111/41 להתקשר...
עו"ד יצחק בוכובזה
יו"ר המועצה

מחלקת הנוער והחלוץ
מפעל מחנות הקיץ בחו"ל
אנו מחפשים
שליחים/מדריכים למוסיקה ולמחול
לעבודה במחנות קיץ יהודיים בארה"ב ובקנדה. אם הנך בוגר/ת אולפן למרקידים או מנגן/ת על אקורדיון/גיטרה ומסוגל/ת ללמד שירים עבריים ולהנחות שירה בציבור.
ואם הנך:
א. לאחר שירות צבאי; ב. בעל/ת שליטה טובה באנגלית; ג. בעל/ת נסיון בהפעלת ילדים ונוער; ד. עד גיל 30.
שלח מיד מכתב עם קורות־חיים אל: מפעל מחנות קיץ בחו"ל, רח' קרן היסוד 9/א' ירושלים.
★ אין ההסתדרות הציונית מתחייבת לקבל הצעה כלשהי.

קרדיס Kardis
נציג: Cipher Data Products
Priam Corporation
Data Translation Inc.
Sky Computers
חברות מובילות בתחום ציוד היקפי וציוד לעיבוד אותות
מחפשת הנדסאי אלקטרוניקה
בעל 4 שנות נסיון בפיתוח מערכות דיגיטליות.
למשרת:
מנהל מכירות
התפקיד כולל השתלמויות בחו"ל ועבודה במסגרת שעות בלתי שגרתיות. רשיון נהיגה הכרחי.
לקביעת ראיון התקשר ל:
קרדיס בע"מ טל' 03-324258

אורבוט מערכות בע"מ
חברתנו מפתחת, מייצרת ומייצאת מערכות עתירות ידע, המשלבות אינטליגנציה מלאכותית וראיה ממוחשבת, לבדיקות איכות של מוצרים אלקטרוניים.
דרוש לנו למחלקת פיתוח
★ **מתכנת מערכות בכיר**
SENIOR SYSTEM PROGRAMER
נסיון במערכת הפעלה RMX יתרון.
נא לשלוח קורות חיים בכתב יד לת.ד. 215 יבנה מיקוד 70650.

לחברה בינלאומית
לעבודה במזרח הרחוק
דרושים
1) **מנהלי מכירות**
2) **מהנדסי מכירות**
הכישורים הדרושים:
– מהנדס (הנדסה כימית/מכונות)
– נסיון בשיווק — פרוייקטים תעשייתיים
– נסיון הנדסי בתעשיה
– שליטה מלאה באנגלית
– עדיפות לבעלי דרכון זר.
נא לפנות בכתב יד באנגלית למנהל כח אדם — ת.ד. 33636 תל־אביב מיקוד 61336, עבור „שיווק" בצרוף תולדות חיים.
— סודיות מובטחת —

למפעל רהיטים באזור המרכז
דרושים
★ **מנהל כללי**
כישורים דרושים:
★ נסיון בניהול חברה
★ הכרת ענף רהיטי העץ — ייצור/שיווק
★ **מנהל מפעל/מנהל ייצור**
כישורים דרושים:
★ נסיון בניהול ייצור ובתכנון ייצור בענף רהיטי עץ
★ **מנהל שיווק**
כישורים דרושים:
★ נסיון בשיווק ומכירות בענף רהיטי עץ
נא לפנות בכתב בפרטים מלאים לת.ד. 7130 ת"א 61070 עבור מס' 212.
— סודיות מובטחות —

מלון דיפלומט תל־אביב
דרושים:
מנהל מזון ומשקאות
בעל נסיון מוכח במלונות 4־5 כוכבים
מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 3282 תל־אביב.
עוזר טבח בוגר תדמור
מועמדים יפנו למלון דיפלומט, מחלקת כח אדם, הירקון 145 ת"א או בטלפון 294422.

מחקר גרמני שבדק 17 מערכות אזעקה קבע: מקטרון 3000 היא מערכת האזעקה הטובה ביותר!

עכשיו הפורץ מץ מפחד...

מקטרון 3000 של מץ
מערכת אזעקה סופר מתוחכמת

מקטרון 3000 בטחון נוסח גרמניה
מערכת האזעקה מקטרון 3000 היא מערכת אזעקה לכל בית.
מקטרון 3000 מיוצרת בגרמניה המערבית והיא פשוטה להפעלה ולהתקנה. רוצה לישון בשקט? רוצה שמשפחתך תרגיש בטוח? מעוניין לשמור על ביתך, חפציך או כספיך? מקטרון 3000 — מערכת אזעקה סופר מתוחכמת המונעת אזעקות שווא. מקטרון 3000 מופעלת אך ורק ע"י תגובה בו זמנית של שני הגלאים: גלאי הסביל (אינפרא אדום) והגלאי הפעיל (על קולי) כלומר, האזעקה תפעל רק כאשר קיימים גם תנועה וגם שינוי חום הנגרמים על ידי גוף האדם.

מקטרון 3000 מתאימה במיוחד לדירות ובתים, חנויות, מחסנים, מוסכים, קרוונים, סירות וחפצי ערך.

מבצע בלעדי לקוראי הארץ
טלפון אחד והמערכת בביתך!
טלפן לשרותפון ומקטרון 3000 בביתך

ניתן לקבל את מקטרון 3000 של מץ לשבועיים נסיון ללא כל התחייבות מצידך. אם אינך מרוצה תמיד תוכל להחזיר את המערכת. אנא שמור על האריזה.

להזמנות בטלפון, 24 שעות ביממה-חינם
שרותפון 03-38 38 38

Metz

מקטרון 3000 של מץ בטחון מקסימלי ללא מאמץ

מדריך הארץ

יום שישי
פרק יומי ישעיה נדנה
משנה יומית ערכין ה, ד־ה
דף יומי נדרים סא
הלכה יומית ברכות פטיה, חיב

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר באמצעות מד"א טל' 101.

ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052–81333
רחובות 084–51333

מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' 8.00־20.00, בימי ו' 8.00־15.00, טלפונים: 03־433300, 03־433500

ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה)
ירושלים 669911
חיפה 04־672222/3
תל־אביב 03 261111
חיפה 04–672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057–48111
מרכז רפואי באר יעקב 03־223958

מרכז סיוע לקורבנות אונס (24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02־245554
חיפה טל' 04־382611

מרכז סיוע למצבי לחץ מטעם "מעגלים"
א' ד־ה 13.00־11.00
ב' ד־ד 18.00־16.00
רח' מאפו 13 תל־אביב

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב: בר כוכבא 49 טל: 02־284649 פתוחה בימים א־ה בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03–285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00–9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה, רח' הגפן 26, קומה ג', טל' 04–523566. שעות הקבלה: כל יום 23.00–20.00

שיר"ן - שירות רפואי נייד ירושלים (24 שעות ביממה) כולל רפואת שיניים
מוקד יום 660585, 02־669531
מוקד לילה שבת וחג 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ר
תל אביב, מוקד יום 218820, 218898
מוקד לילה 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ר

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים,פנימית)
איכילוב — (כירורגית)

ירושלים
שערי צדק — (כירורגית, אורתופדית, עיניים)
הדסה ע"כ — (ילדים)
בקור חולים — (פנימית, נשים)
הדסה הר הצופים (נשים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
בריאות המלך ג'ורג' 28 283731
בני דיזנגוף 174 222386
נתניה
נאות שקד מ. מסחרי אורים 52484
פתח תקוה
פישביין חפץ חיים 6 910541

רמת־גן
חן ז'בוטינסקי 99 7514434
חולון
אהרון הפיין 52 889153
ירושלים
מרפאת רוממה המ"ג 28 523191

חיפה
מזור הנביאים 97 524113
הקריות
מרכז מנחם שר' רוטשילד 29 קרית ים 759984

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה.
ימים ב' ג' ד' — 17.00–20.00.
בגרשב 66 ת"א, טל. 9–281228.
חיפה: ימים א', ד' — 16.00־19.00
רח' הספורט 14 טל. 81520

זמן הדלקת הנר

	ער"ש	מוצ"ש
ירושלים	4.22	5.38
תל אביב	4.40	5.40
חיפה	4.29	5.37
באר־שבע	4.40	5.38

רחובות 084–51333
בת ים 585555
חולון 803133
לוד־רמלה 08־221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' 8.00־20.00, בימי ו' 8.00־15.00, טלפונים: 03–433300, 03–433500
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה)
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
חיפה 04–672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057–48111
מרכז סיוע לקורבנות אונס: — 24 שעות ביממה.
תל־אביב טל' 234819
ירושלים — 810110
חיפה — טל' 04–82611

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב, בר כוכבא 49 טל: 02־284649
פתוחה בימים א־ה בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03–285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00–9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה, רח' הגפן 26, קומה ג', טל' 04–523566. שעות הקבלה: כל יום 23.00־20.00
שיר"ן - שירות רפואי נייד (24 שעות ביממה) כולל רפואי שיניים
מוקד יום 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ר

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגית)

ירושלים
בקור חולים — (א.א.ג)
הדסה ע"כ — (פנימית)
שערי צדק — (ילדים, נשים, כירורגית, אורתופדית, עיניים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
יהודה המכבי יהודה המכבי 42 455198
ארלוזורוב ארלוזורוב 76 230746
מוצ"ש, שחר (ברנדס) פנקס 27 441449
מוצ"ש, ארלוזורוב ארלוזורוב 76 230746
נתניה
נאות שקד מ. מסחרי אורים 52484
פתח תקוה
סופרפארם ספירא 43 909030
רמת־גן
רש"י רש"י 13 790971
חולון
ד"ר הורי סוקולוב 70 842433
ירושלים
הר הזיתים הר הזיתים 287480
מוצ"ש, בקור חולים שטראוס 5 223141
חיפה
בלפור מהרה 1 662289
הקריות
ארלוזורוב יצחק הנשיא 59 קרית חיים 727720

יום שבת
פרק יומי ישעיה נ"ס
משנה יומית ערכין ד־ה, רא
דף יומי נדרים סב
הלכה יומית ברכות ה, ג־ה

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר באמצעות מד"א טל' 101.

ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052–81333
נתניה 923335

המראות ונחיתות

(ע. להלן ההמראות והנחיתות בנמל התעופה בן־גוריון ביום שישי ושבת 17־18.1.86:

יום שישי:

המראות:
ב־0545 פאן אמריקן (115) לפאריס, ניו־יורק וסן־פרנציסקו, ב־0645 טי־דבליו־אי (803) לפאריס, ניו־יורק וסן פרנציסקו, ב־0645 טי־דבליו־אי (825) לפאריס ובוסטון, ב־0650 אל־על (363) לוינה, ב־0705 אל־על (385) לרומא, ב־0720 לופטהאנזה (607) למינכן, ב־0725 בריטיש איירווייס (577) ללונדון, ב־0740 אל־על (541) לאתונה, ב־0750 סוויסאייר (333) לציריך, ב־0805 אייר פראנס (131) לניצה ופאריס, ב־0810 טארום (246) לבוקרשט, ב־0850 אולימפיק (302) לאתונה, ב־0905 אייר סיני (055) לקאהיר, ב־0930 אל־על (323) לציריך ופאריס, ב־0950 אל־על (581) לאיסטנבול, ב־1025 אל־על (315) ללונדון, ב־1555 קל"ם (532) לאמסטרדאם, ב־1630 לופטהאנזה (605) לפרנקפורט, ב־1825 אליטליה (747) לרומא.

נחיתות:
ב־0820 אייר סיני (054) מקאהיר, ב־1110 אל־על (004) מניו־יורק, ב־1235 אל־על (542) מאתונה, ב־1335 אל־על (3334) מבריסל, ב־1335 אל־על (334) מבריסל, ב־1400 קל"ם (531) מאמסטרדאם, ב־1405 אל־על (348) מציריך, ב־1445 אל־על (582) מאיסטנבול, ב־1500 אל־על (364) מוינה, ב־1515 לופטהאנזה (604) מפרנקפורט, ב־1525 טי־דבליו־אי (800) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס ב־1525 טי־דבליו־אי (812) מבוסטון ופאריס, ב־1535 אל־על (386) מרומא, ב־1600 פאן אמריקן (114) מסן פרנציסקו, ניו יורק ופאריס, ב־1625 טארום (771) מבוקרשט, ב־1710 אליטליה (746) מרומא, ב־1905 סוויסאייר (332) מציריך.

יום שבת:

המראות:
ב־0545 פאן אמריקן (115) לפאריס, ניו־יורק וסן פרנציסקו, ב־0645 טי־דבליו־אי (803) לפאריס, ניו־יורק וסן פרנציסקו, ב־0645 טי־דבליו־אי (825) לפאריס ובוסטון, ב־0650 טארום (772) לקופנהאגן, ב־0750 סוויסאייר (333) לציריך, ב־1100 ארקיע (431) לפרנקפורט ומינכן, ב־1610 האפאג לויד (538) לקלן/בון, ב־1630 לופטהאנזה (605) לפרנקפורט, ב־1825 אליטליה (747) לרומא, ב־2330 אל־על (005) לאמסטרדאם, שיקאגו ולוס אנג'לס.

נחיתות:
ב־1510 האפאג לויד (537) מקלן/בון, ב־1515 לופטהאנזה (604) מפרנקפורט, ב־1525 טי־דבליו־אי (800) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס, ב־1525 טי־דבליו־אי (812) מבוסטון ופאריס, ב־1600 פאן אמריקן (114) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס, ב־1710 אליטליה (746) מרומא, ב־1905 סוויסאייר (332) מציריך, ב־1920 אייר פראנס (136) מפאריס, ב־2010 אולימפיק (301) מאתונה, ב־2030 בריטיש איירווייס (576) מלונדון, ב־2045 לופטהאנזה (606) ממינכן, ב־2235 ארקיע (432) מפרנקפורט ומינכן, ב־2310 אל־על (358) מפרנקפורט.

כל ההמראות והנחיתות זמנן אינו סופי. את המועד הסופי יש לוודא כשעתיים לפני המועד הנקוב לעיל, בטלפון 03־381111.

הלוח החדש

מודעה אחת שלך מגיעה לכל אדם במדינה
הארץ מעריב THE JERUSALEM POST העיר כל העיר

ירושלים

וילות ובתים

* וילה בגבעת שרת, בית שמש, שטח 900 מ"ר 914361 בתל
* בירמאמר קוטג', 5.5, שטוחים כ־ליד לקי, כשוטות, 031481
* בגבעת וילה בקוטג'ים 4 + גינה מתאימה לרופא, 341431

[illegible]

קבלנים

[illegible]

4 חדרים ויותר

[illegible]

3—3.5 חדרים

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

דירות כללי

[illegible]

1—1.5 חדרים

[illegible]

2—2.5 חדרים

[illegible]

דירות בשכר חודשי

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

מכוניות כללי

[illegible]

סובארו

[illegible]

סיאט

[illegible]

סיטרואן

[illegible]

סימקה

[illegible]

פולקסווגן

[illegible]

דייהטסו

[illegible]

וולבו

[illegible]

מסחריות

[illegible]

מרצדס

[illegible]

אלפא

[illegible]

אמריקאיות

[illegible]

ב.מ.וו.

[illegible]

אודי

[illegible]

אוסטין

[illegible]

אופל

[illegible]

هكذا من الأصل

הלוח החדש

מודעה אחת שלך מגיעה לכל אדם במדינה

הארץ מעריב THE JERUSALEM POST העיר כל העיר

המשרד הראשי: רח' הנגב 4, ת"א, מיקוד 66186, ת.ד. 28233 ת"א. טלפונים "ישירים" למסירת מודעות: 371222

פורד

* סיירה 1300 ב"ל, 1983 במצב טוב.

פיז'ו

* במחסנה פרז 204, במצב טוב, 1971.
* 204 טסטירן 1976, מצברים, טסט + הישל כחדש.

פיאט

* 127 1983 + רדיוטייפ השכרה.
* 127/2 1982 מהיבורה.

רנו

* 14 1981, 100,000 ק"מ ראשונה.
* רנו 12 טסטירן 75, במצב טכני מצוין.
* רנו 5, 1983, ראשונה.
* רנו 18 טסטירן 1982.
* רנו 9 1982, כחדש.
* רנו 4 כחול 78 במצב טוב.

אביזרים

* ב.מ.וו. 316 1979 מספר.

ביקוש דירות

* בשניים לרכוש דירה קטנה.
* דרושה 3 חדרים באזור טוב.
* בבניינים להשכרה 3 חדרים.

ביקוש עבודה

* ווי מבצעים נקיון בתים.
* בעל נסיון בניהול כספי גדול.
* אקדמאי לתחום ההנהלה ופיתוח.

בריאות

* מכון כללי הצאי לרפואת.

דינמומטר

* מייעף יבוא ומזכור מוכר מוצרי הונג.

דירות בדמי מפתח

* 2 מבחינה בצילום.
* 2.5 בבניה בצון בחזית.
* מהשמונה בגלאונה 2 יד ...

חיות בית

* למכירה גורות בוקסר גזעיים. 150 דולר, טלפון 712501

עסקים

* אשליו כרמליה, ניתן להשכרה.
* למכירה עסק פעיל רווחי במרכז.
* מאוישת קבוצה לרכישת עסקים.
* קו חלוקה מוצרי שמורים.
* סוס כאוחן: מימת יהוד + מחוזן 225 ש"ח.

צילום

* "ימיבר גיסטיס" מכר וקנה ציוד צילום ווידיאו.

קורסים

* קורס הדגמות מסלול הצילום 241979

שיחכים

* להגיד אנשי הורן פרטב בישראל.

חימום והסקה

* מבצע תנור הסקה ביתית + מגבר.

חנויות

* בפזור שמרן בסביבה תנות 90 מ"ר.
* למכירה חנות מכולת + כלי בית.

מחסנים

* מחסן להשכרה 10 מ"ר.

מחשבים

* מחשבי איב.אם. תואליבוני.
* מחשב תואם איב.אם. חיגם לכל.

מערכת קול

* מגבר "לקסמבי" 45, 210 וואט.

משרדים

* משרד במרכז העיר 2.5 מרווחות + טלפון.

כלי נגינה

* "פיאנו כנפי" פסנתרים משומשים.

מבני תעשייה

* בבנצה שאול מבנה מסחר + טלפון.

מגרשים

* בגילה בקוטג' כינין לבית דו משפחתי.

שיעורים

* שיעורים פרטיים באנגלית ובקבוצות.

שיפוצים

* לקבלת מבצעי שיפוצים בבנה.

מציעים למכירה

* מכונת כביסה "מיכאל" + חדר שינה.
* מקרר אמרקאי "גולדסטאר".

תל־אביב

משכנתאות

לכל הזכאים בלוד המענק המיוחד.

קבלנים מציעים

הקבלן אשלר בונה דירות במרכז תל־אביב.

דירות בדמ"פ

3 חדרים גדולים בדיזנגוף מרכזית.

ביקוש דירות

למשפחה מתל דרושה דירה בשכ"ח.

1 1/2 - 1 חדרים

גוש דן

3"3 1/2 חדרים

4 חדרים ויותר

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

תל־אביב יפו

וילות ובתים

2"2 1/2 חדרים

3"3 1/2 חדרים

1 1/2 1 חדרים

דירות בשכ"ח

ביקוש דירות

4 חדרים ויותר

אולמות

מגרשים

משרדים

חנויות

מבני תעשייה

מוכרים / מוכרות

עובדי מתכת

יהלומים

אחיות

שליחים

נהגים

השמלאים

טכנאים הנדסאים

ביקוש עבודה

מכוניות למכירה

אמריקאיות

אוטוביאנקי

פקידים

אופל

אלפא רומאו

ב.מ.וו.

וולוו

טלבו

מרצדס

סאאב

סובארו

סיטרואן

הנה"חש

עוזרות ומטפלות

מסחריות

מחסנים

הלוואות

הצעות עבודה כללי

גזירה ותפירה

פולקסוואגן

פורד

פיג'ו

פיאט

רנו

טנדרים

סוזוקי

אופנועים וקטנועים

חלפי רכב

מציעים למכירה

חיות בית

חקלאות

חמום והסקה

טרקטורים

גלשנים ומפרשיות

כלי נגינה

מכונות כביסה

מקררים

מכונות גילוח

מכונות כתיבה

נקיון ופוליש

צילום

רהיטים

תנורי בישול ואפייה

תכשיטים

מעוניינים לקנות

הלבשה והנעלה

ציפוי אמבטיות

שעורים

אסטרולוגיה

חוגים

הכרויות

מחשבים

שידוכים

בת זוג

בן זוג

המכון לפיתוח ארגוני וניהול כח אדם

לאחד מלקוחותינו באיזור המרכז אנו מחפשים

ראש אגף תפעול

כפוף למנכ"ל

התפקיד כולל:
★ ניהול מערך הייצור, האחזקה והמחלקה הטכנית
★ פיתוח, שיפור וייעול מערך התפעול

הכישורים הדרושים:
★ מהנדס מכונות מנוסה
★ נסיון בתעשיה בארץ של לפחות 10 שנים בניהול ייצור ואחזקה
★ נסיון מוכח בניהול מסגרות גדולות
★ יכולת בין־אישית טובה
★ יכולת מנהיגות אישית ומקצועית

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 8144 רמת גן 52181 ולצרף קורות חיים, השכלה ונסיון מפורטים.
התפקיד מיועד לגברים ונשים.

— סודיות מובטחת —

המשך תל־אביב (תוספות)

קבלנים מציעים
2 1/2 ־ 2 חדרים
דירות בשכ"ח
וילות ובתים
4 חדרים ויותר
3 1/2 ־ 3 חדרים
תל־אביב יפו
3 1/2 ־ 3 חדרים
דירות מרוהטות
ביקוש דירות
דירות בדמ"פ
4 חדרים ויותר
3"3 1/2 חדרים
1"1 1/2 חדרים
אזור השרון
אולמות
מגרשים
משרדים
2—2 1/2 חדרים
3—3 1/2 חדרים
חנויות
מבני תעשיה
מחסנים
הצעות עבודה כללי
עסקים
הנה"חש
עוזרות ומטפלות
גזירה ותפירה
מוכרים / מוכרות
עובדי מתכת
יהלומים
חשמלאים
טכנאים הנדסאים
ביקוש עבודה
מכוניות כללי
אמריקאיות
אודי
אוטוביאנקי
אוסטין מוריס

אופל
אלפא רומאו
ב.מ.וו.
ג'יפים
וולוו
טלבו
לנציה
דייהטסו
מרצדס
מסחריות
משאיות
סובארו
סוסיתא
סימקה קרייזלר
סיטרואן
פולקסוואגן
פורד
פיג'ו
פיאט

רנו
טנדרים
ביקוש רכב
אופנועים וקטנועים
מציעים למכירה
וידאוטייפ
חיות בית
חקלאות
חמום והסקה
טרקטורים

גלשנים ומפרשיות
כלי נגינה
מערכות קול
מקררים
מכונות גילוח
נקיון ופוליש
ציוד בנין
רהיטים
טלוויזיות
חוגים
הכרזות
מחשבים
טיולים
נשק ותחמושת
אותיות דביקות
שידוכים
בת זוג
בן זוג

חיפה

וולוו
סובארו
טנדרים
רהיטים
הכרזות
שידוכים
דירות למכירה
להשכרה
דירות מרוהטות
ביקוש דירות
עסקים
משרדים
מבני תעשיה
הצעות עבודה כללי
קבלנים מציעים
וילות ובתים
4 חדרים ויותר
3 1/2 ־ 3 חדרים
2 1/2 ־ 2 חדרים
1 1/2 ־ 1 חדרים
דירות בשכ"ח

באר־שבע

למכירה

תאת — תעשיות אביזרי תעופה בע"מ

1. **מהנדס מכונות**
תפקיד: מנהל הנדסת ייצור אחראי לתפעול צוות מהנדסים/טכנאים העוסקים בתכנון שיטות ייצור/כלים ומתקנים וכתיבת תכניות למכונות מבוקרות מחשב בתחום העיבוד השבבי ופח.
הפעילויות כוללות: קליטת ניירת הנדסית; הכנת הצעות מחיר; תכנון שיטות יצור; תכנון כלים ומתקנים; הכנת תכניות למכונות מבוקרות מחשב.
דרושה שליטה מלאה בשפה האנגלית ונסיון בניהול צוות בתחום הנ"ל.
2. **מהנדסי מכונות/מתכנתים**
לפיתוח שיטות ייצור מתקדמות בענף התעופה. רצוי נסיון בתיב"ם.
יועדפו בעלי נסיון של 5 שנים ומעלה בעיבוד שבבי (חריטה־כרסום) ותכנות למכונות מבוקרות מחשב. ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
3. **מהנדס אלקטרוניקה**
נסיון של שנתיים לפחות בתחום פיתוח מוצרים צבאיים.
ידע במיקרופרוססורים יתרון.
4. **מהנדס תוכנה**
נסיון מוכח במערכת זמן אמיתי, הכרת מערכת הפעלה RMX 86 רקע בזמורה והכרת MULTIBUS יתרון.
5. **כרסמים** לעבודות תעופתיות
עם נסיון בעבודה על מכונות מבוקרות מחשב.
6. **פחחים/מבנאים מטוסים** לעבודות ייצור והרכבה
עדיפות לבעלי נסיון בתחום התעופה.
7. **פחחי חלקים חמים** לעבודות הרכבה
8. **רתך ארגון תעופתי**
9. **מהנדס זיווד**
בעל נסיון בתיכון מכשירים ומערכות תעופתיות השולט בשפה האנגלית.
10. **מהנדסי מכונות**
לתכנון מכני וליווי הנדסי של פרוייקטים תעופתיים.
שליטה בשפה האנגלית ונסיון של 3 שנים ומעלה.

למועמדים תנאים טובים, 5 ימי עבודה בשבוע, הסעות וארוחות סדירות במפעל.

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 80 גזרה, מיקוד 70750, או טלפונית 055-92361.5

לתעשיה הצבאית באזור המרכז
דרושים/דרושות

★ משרה 59/63 – **מהנדס/ת אלקטרוניקה**
לתכנון וביצוע מעגלים אלקטרוניים.
דרישות התפקיד: נסיון של 3 שנים לפחות.

★ משרה 62/63 – **מהנדסי/ות מכונות**
או ייצור לעבודה בבקרת איכות.
דרישות התפקיד: רצוי נסיון קודם בשטחים הבאים: עיבוד שבבי, אבטחת איכות ובחינת תחמושת.

★ משרה 60/63 – **מהנדס/ת מכונות**
למשרד טכני העוסק בתכנון כלים, פיתוח מבלסים ומתקנים לייצור.
דרישות התפקיד: נסיון של 3-5 שנים בתחומים הנ"ל, שליטה טובה בעברית ובאנגלית.

★ משרה 58/63 – **מהנדס/ת מכונות**
לתכנון ופיתוח מוצרים, מתקנים וקווי ייצור.
דרישות התפקיד: רצוי נסיון בשטח דומה בתעשיה וידע בנושא פנאומטיקה. שליטה טובה בעברית ובאנגלית, שפות נוספות יתרון.

★ משרה 63/63 – **מהנדס/ת מכונות**
בתחום המכניקה הכללית לתפקידי מחקר ופיתוח מוצרים חדשים.
לא דרוש נסיון קודם.

★ משרה 10/66 – **מהנדס/ת מכונות**
לתכנון של מכונות, חלקי מכונות ומערכי ייצור מתחומי השינוע, מתקני הרמה, עיבוד שבבי ומתקנים כימיים.
יועדפו בעלי כישורים ונסיון בתחום תכנון בנושאים הנ"ל ובעלי נסיון בעבודות תיב"ם.
דרוש ידע באנגלית טכנית.

★ משרה 11/66 – **מהנדסי/ות אוירונאוטיקה**
לעבודות בנושא פיתוח של מערכות תעופתיות מתקדמות. רצוי נסיון בעבודה עם מחשב.
יתקבלו מועמדים בעלי נסיון של שנתיים בנושאי פיתוח או חסרי נסיון בעלי פוטנציאל כישורים גבוהים.

★ משרה 12/66 – **כתב/ת טכני**
לעבודות כתיבה ותרגום של חומר טכני בשפה האנגלית.
דרישות התפקיד: שפת אם אנגלית ושליטה מלאה בעברית.
רקע טכני כמהנדס או טכנאי.
נסיון קודם בכתיבה טכנית (עשוי להתקבל גם פנסיונר).

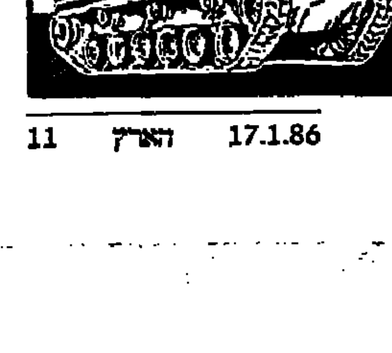

מועמדים/ות מתאימים/ות מתבקשים/ות לפנות בצרוף קורות חיים ליחידת התעסוקה ת.ד. 1044, רמת השרון. מיקוד 47100.
נא לציין מס' תעודת זהות ומספר המשרה המבוקשת.

התעשיה הצבאית

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

מה מתבשל?

קראו החודש ב־מזון ומטבח

כתב העת המהודר לענייני מזון, ארוח ותזונה.

חידוש!

ניתן להשיג את "מזון ומטבח" גם בקיוסקים ובחנויות העתונים. **המחיר: 1.5 ש"ח בלבד.**

קראו החודש:

★ מסבה כל העמים — סיפורים ומתכונים מכל העולם
★ קיווי — על הפרי ושימושיו ★ הטחינה וסוגיה
★ ירק החודש — פטרוזיליה — סיפור ומתכונים
ושאר המדורים הקבועים.

הפצה ע"י: "גד — חברה להפצה".
מזון ומטבח מקבוצת דפי זהב, טל. למנויים: 03-7532345

חברת דן הורשעה בהפקעת שכר נסיעה

"דן": הנהגים קיבלו הוראות מתוך הנחה שקו 50 הוא קו ישיר מפ"ת לת"א על פי תנאי הרישיון ★ השופט: החברה צריכה היתה לבדוק את הרישיון לפני שהנחתה את עובדיה לגבות 115 שקלים ישנים

מאת נורית אמיתי
כתבת "הארץ" בפתח־תקוה

חברת "דן" הורשעה אתמול בהפקעת שכר נסיעה בידי שופט התעבורה בפתח־תקוה יעקב כהן. מדובר בקו 50 המקשר בין התחנה המרכזית בת"א לפתח־תקוה. את התלונה הגיש הנוסע אידי שלמה, על שנדרש ב־19.8.84 לשלם 115 שקלים ישנים במקום 80 שקלים בעבור נסיעה מפתח־תקוה לקלונע רמה ברמת־גן. ההגנה מטעם חברת דן אמרה אתמול בבית־משפט השלום, כי בהנהלת הקואופרטיב דן חשבו שקו מס' 50 הוא קו ישיר מפתח־תקוה לת"א ולנהגים ניתנו הוראות בהתאם. (במקרה זה המחיר הוא 115 שקלים, ללא התחשבות באיזו תחנה יורד הנוסע). לאחר עיון נוסף ברישיון התברר בהנהלת דן, כי הקו אינו ישיר.

בפסק דינו הדגיש השופט כהן, כי מבעל הרישיון היה מצופה, שבמשתמש ינהג וידריך את עובדיו, יבדוק את הרישיון.

קנס גם על "אגד"

אלף שקלים חדשים קנס הטיל אתמול שופט התעבורה בפתח־תקוה יעקב כהן על חברת אגד, בשל הפרת תנאי רישיון. נהג האוטובוס זוכה מחוסר הוכחות.

באוגוסט 84', ב־7 בבוקר, עלתה הנוסעת חנה חיים וילדיה לקו 551 לרמת גן. כהגיע האוטובוס לפתח תקוה, הודיע הנהג לנוסעת וילדיה, כי הוא לא ממשיך לכיוון ת"א והנוסעים נאלצו לרדת. נציג החברה הודה באשמה והנהג זוכה מחוסר הוכחות.

ערכה את העמוד: עדה ארשטיין

נפגעי חברת "קלרין" יקימו עמותות

מאת זהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תיירות

אסיפה כל ארצית של בעלי דירות נופש ב"קלאב הוטל" בטבריה ובאילת, שנפגעו מהתמוטטות חברת הבניה קלרין, תיערך מחר בערב ברחובות. אתמול, נודע כי באסיפה הכללית במרכז הנוער הספרדי ע"ש ויינגל יוכרז על הקמת שתי עמותות נפרדות של בעלי יחידות הדיור, שיפעלו להבטחת זכויותיהם. כן אמור להיבחר ועד פעולה קבוע, במקום הוועד הזמני, ששימש עד היום. כן תימסר סקירה מפורטת של הצעדים המשפטיים השונים שבוצעו עד היום והשלכותיהם על בעלי יחידות הנופש.

עובדי "טבריה קלאב הוטל" ביקשו למנות כונס נכסים

נציגי 150 עובדי חברת הניהול של "טבריה קלאב הוטל" ביקשו אתמול מבית־המשפט המחוזי בתל־אביב, למנות כונס נכסים מטעמם, לשם שמירת זכויותיהם של העובדים וכן ביקשו מבית המשפט ליתן הוראות בעניין המשך הפעלתה של החברה, למען שמירת זכויות רוכשי היחידות במלון ועובדי החברה.

חוקרי המשטרה מעריכים:

בקרוב יוגש כתב אישום נגד חוה יערי באשמת רצח התיירת

ביהמ"ש דחה בקשת יערי לעיין מחדש במעצרה ★ חוה יערי: אינני רוצה להיות מקרה ברנס שני

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

חוקרי המשטרה מעריכים כי בקרוב ניתן יהיה להגיש כתב אישום נגד חוה יערי באשמת רצח התיירת מלה מלבסקי לפני כ־10 חודשים.

החוקרים מדגישים כי בידיהם יש ראיות לסגירה ומסמכים, שאפשרו הגשת כתב אישום נגדה. בימים האחרונים עשו החוקרים פעולות שונות בניסיון לאתר את הצמיגים הישנים של המכונית שבה נסעה חוה יערי ביום מותה של התיירת, שעל פי החשד הוחלפו בצמיגים חדשים.

לסופר "הארץ" נודע, כי למשטרה היה עוד בשבוע שעבר מידע על החלפת הצמיגים, לפני שנגבתה העדות מבעלה, אהוד יערי, שאישר בעדותו בשבוע שעבר את עובדת החלפת הצמיגים. ככל הנראה היו בידי המשטרה כבר בסוף השבוע שעבר עדויות שניגבו מידידתה של חוה יערי, שטענה כי יערי הודתה בפניה על הריגת התיירת.

אתמול דחה בית־משפט השלום בתל־אביב בקשה שהגישה חוה יערי באמצעות פרקליטיה, עורכי־הדין עו־נה קפלן ודרור מקייה, לעיון חוזר בצו המעצר ל־15 יום שהוצא נגדה. השופט חיים אילת דחה את הבקשה וקבע כי אין מקום לשינוי צו המעצר המקורי שהוא עצמו הוציא ביום ששי שעבר. בין השאר אמר השופט בהחלטתו: "החלטתי ניתנה לאחר עיון יסודי ומקיף בחומר הראיות שהוצג בפני במידע חסוי. האמת ניתנה להאמר כי החומר שבו עיינתי בישיבות היה משכנע ביותר ולכאורה עולה ממנו הוכחה שיש בה כדי לבסס את החשד נגד החשודה בפרס היטב... בבקשה לעיון חוזר שהוגשה בפני לא מצאתי את היסודות המשפטיים הנדרשים כדי לשנות את ההחלטה, זוהי אומר: עובדות חדשות או שינוי נסיבות שיביא את בית־המשפט לביטול ההחלטה לעצור את החשודה או לצמצם את ימי המעצר. כל שישנו בפני הינו פירוט של השורות כאלה או אחרים שהחשודה המבקשת בבעלה, אשר לדבריה מעליל עליה עלילת שוא, שעליה בונה המשטרה את החשד כלפיה. עד כמה אין הדבר רלוואנטי תוכיח העובדה, כי בעת עיון בראיות (ביום ששי שעבר) לא התייחסתי ולא ראיתי עדות של בעלה."

עו"ד עו־נה קפלן, שנימקה בפני השופט את הסיבות לבקשה לעיון חוזר, טענה כי רק לאחר שהוצאה פקודת המעצר נגד חוה יערי התברר לה, ביום ראשון השבוע, כי בידי המשטרה עדות שנגבתה באותו יום מבעלה אהוד יערי ועדות זו היתה ראיה חדשה שלא היתה בפני השופט בעת הארכת המעצר הראשונה. יצוין כי בקשה לעיון חוזר בפקודת מעצר בבית־משפט שלום ניתן להגיש רק אם יש ראיה חדשה שלא היתה בפני בית־המשפט בעת הדיון הראשון בהוצאת פקודת המעצר. עוד טענה הפרקליטות, כי ההסכמה להמשך מעצרה ביום ששי, לא ניתן לראותה כתקפה, מאחר שבעלה, אהוד יערי, הוא שהביע את ההסכמה להמשך המעצר.

במהלך הדיון אתמול הודיע נציג המשטרה, פקד מישל חדד, כי המשטרה מתכוונת לחקור את חוה יערי במכונת אמת כפי שביקשה וכי הדבר לא נעשה עד אתמול מסיבות חקירה.

בתגובה על טענת הפרקליטה, כי תנאי מעצרה של חוה יערי בבית המעצר באבו־כביר הורעו ואין מאפשרים לה להשתמש במקלות, ולא נותנים לה סיגריות וקריאת עיתונים אמר נציג המשטרה, כי חוה יערי איימה לשלוח יד בנפשה ואם הפרקליטים יערבו לביטחונה, יבוטלו תנאי המעצר המיוחדים שנועדו לשמירת ביטחונה.

חוה יערי בשיער בלונדיני אסוף, משקפי שמש כהים וחולצה סגולה ישבה בשקט מתוח בכל זמן הדיון המשפטי. מרבית הזמן היתה במבוכה ומדי פעם התלחשה עם שוטרת בלבוש אזרחי שישבה לידה. אנשי המשטרה שליוו אותה, אסרו עליה לשוחח עם עיתונאים והיא הספיקה רק לומר להם: "אני מרגישה טוב מבחינת מצב־הרוח".

בתום הדיון ביקשה חוה יערי את רשות הדיבור. כשהיא [illegible] בהתרגשות: "אני רוצה להישבע שאני לא רצחתי את מלה מלבסקי. היו לי קשרים איתה, שיתפתי פעולה מלאה עם המשטרה. סיפרתי במצב לפקד חדד כל מה שרצה. הוא בדק את כל הממצאים או ושחרר אותי. התוספה בין המעצר כרגע לבין הגשת הצו לעיכוב יציאה מהארץ ולמזונות נגד בעלי, עוררה כי את החשד שהחקירה המשטרה הוקמה מחדש כתוצאה מסיבות אלה. אני מבקשת מהשופט שלא יהפוך אותי לגירסה חדשה של עמוס ברנס."

תפותח מערכת ביוטכנולוגית להפקת אנזים המפרק קרישי דם

בעקבות חתימת חוזים בין חברת ידע למחקר ופיתוח שליד מכון ויצמן לבין חברות בשוודיה וביפן

מאת יהודה גל
סופר "הארץ" לענייני מדע

צעד חשוב בקידום פיתוח תרופה רבת סיכויים לטיפול בחולים שלקו בהתקפי לב ובקרישי דם הושג עם חתימת חוזים בין חברת ידע למחקר ופיתוח, שליד מכון ויצמן, לבין חברות בשוודיה וביפאן.

החוזים יביאו לקראת פיתוח מערכת ביוטכנולוגית, שפותחה במכון ויצמן, לשם הפקת האנזים "פלזמינוגן אקטיבטור רקמתי" (טי.פי.אי), המפרק קרישי דם, ולמחקר על תכונותיו של החומר. בפיתוח ישתתפו צוות חוקרים ממכון ויצמן, בראשות ד"ר צבי בוהק וד"ר אביגדור כרורי, צוות מהחטיבה להמטולוגיה בחברת קאביוויטרום בשטוקהולם שבשוודיה, בראשותו של פרופ' ל.א. אנדרסון, וכן צוות חוקרים מיפאן, בראשות ד"ר ק. הינשיו מהמכון למחקר ביולוגי של חברת סנו ברנד, שהיא חברת ענק יפאנית בתחום המזון.

כיום פועלות בעולם כ־15 עד 20 חברות העוסקות בפיתוח הטי.פי.אי, לה מיוחסת היכולת להגביר את יעילות הטיפול המיידי הניתן בעת התקפי לב.

לדברי ד"ר בוהק, הטי.פי.אי הוא אנזים טבעי, הנוצר בגוף האדם ומסייע להמסת קרישי דם, הנוצרים בעקבות פגיעות חיצוניות או במצבים פתולוגיים. כמותו בדם קטנה ונראה, כי אינה מספקת להמסה מהירה של קרישי דם המובילים לסתום כלי־דם גדולים, העלולים לגרום נזק ומוות לאברים חיוניים. מצבים מעין אלה אופייניים להתקפי לב או לקרישי דם במוח או באברים חיוניים אחרים. החוקרים והרופאים מקווים, כי הזרקת הטי.פי.אי, לדם תגרום להמסה מהירה של הקרישים ויביאו להקטנת הנזק.

משרד הפנים יתשאל היום את ראש עיריית בת ים על חריגה מסמכות

מאת זהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" בבת־ים

ראש עיריית בת ים, אהוד קינמון, ישאל היום על ידי קצין המחוז במשרד הפנים יהושע מרוקה, בשורת נושאים, על פיהם הוא חרג לכאורה מסמכותו ופעל בניגוד להוראות החוק ולכללי המינהל התקין.

אתמול נודע, כי השאלות יוצבו לראש העיר בהוראת הממונה על המחוז במשרד הפנים, מרדכי כהנא. הפגישה בין ראש העיר לקצין המחוז נקבעה להיערך הבוקר בבניין עיריית בת־ים.

נראה, כי ראש עיריית בת־ים יידרש להשיב ולתת הסברים, בין השאר, בנושא הסבת מספר הטלפון הפרטי שבביתו על חשבון תקציב העירייה, בנוסף לחיבור קו טלפון אחר, ישירות ממרכזיית העירייה למכשיר הטלפון השני בביתו; על נושא המכונית הצמודה, שרכשה למענו העירייה, לכאורה, בניגוד להוראה; ועל אי קביעתם לכאורה של קריטריונים לחלוקת מענקים והקצבות בסך 60 אלף שקלים חדשים, לגורמים שונים, בידי ועדה, כראוי עצר ראש העיר.

לא מן הנמנע, כי ראש עיריית בת־ים יידרש לתת הסברים ותשובות לקצין המחוז על נושאים נוספים, בהם חרג לכאורה מסמכותו, כפי שהוזכר בידי נציג המפד"ל, אוריאל פלח, בישיבת המועצה האחרונה של העירייה בשבוע שעבר. בין השאר מדובר בהקפת חשבונות האירוח של ישיבות הסיעה השבועיות של המפד"ל על חשבון תקציב העירייה; שימוש בתקציב העירייה לרכישת מתנות לשמחות ואירועים של עובדי העירייה, אליהם הוזמן ראש העיר באורח פרטי ואי מתן הוראה להוצאת צו להריסת בית־קפה בכרם הנזיר, שפעל לכאורה בניגוד לתנאי הרישיון שהוענקו לו בידי הוועדה לבניין ערים בראשותו של קינמון.

בישיבת המועצה האחרונה הגיב ראש העיר על כל הטענות המפורטות. בין השאר אמר בתגובה לטענות, כי הורה לקנות את ההסדר לגבי הטלפוניות דרך בשפורתו בחוק.

אתר החרמון ייפתח הבוקר למטיילים

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

אתר החרמון ייפתח הבוקר למטיילים. גובה השלג ברכבל העליון הגיע עד ל־80 ס"מ ויותר. אם בימים הקרובים יימשך השלג, ייפתח האתר גם לגולשים. מחיר הכניסה לאתר ביום חול הוא 6 שקלים למבוגר ובשבת — 8 שקלים. לילד ביום חול המחיר הוא 4 שקלים ובשבת 5 שקלים.

באתר החרמון מוצעת השנה עסקת חבילה — בעבור שהייה של 4 ימים בחרמון, כולל סקי ואירוח במשך שלושה לילות באחד מבתי הארחה בגליל העליון, ישלם האורח 235 שקלים.

נמשכת שביתת מועצת מעלה יוסף

עובדי המועצה טרם קיבלו משכורת דצמבר

מאת נורית בהנא
כתבת "הארץ"

המועצה המקומית מעלה יוסף המאגדת 22 ישובים שובתת כבר 12 יום. ראש המועצה יעקב יעקב אמר כי עדיין לא נמצא פתרון למצוקה הכלכלית בה שרויה המועצה. עד היום, ה־17 בחודש לא קיבלו עובדי המועצה את משכורת דצמבר. לכן הם מתכוונים להפגין ביום א' בצומת מרכזי בגליל, לאחר שקיבלו רישיון ממשטרת מרחב הגליל.

האם יש משמעות לחייך?

שיפור הדמות־העצמית ופוטנציאל של יחסים אישיים.

הזדמנות נדירה לגילוי כלים חדשים להתמודדות והישרדות בעולם מתנכר.

תבלו שלושה ערבים רצופים במחיצת ד"ר מנין איזנברג, מנהלת המכון לפוטותרפיה במערב המדינה, ארה"ב.

11–13, 17–19 או 25–27 בפברואר. מוגבל ל־15 משתתפים.

פרטים: (03) 455281, שלוחה 303, בימי א'–ה', לפני 9 בבוקר או בין 10 ו־11 בערב.

NON-RESIDENT AMERICAN UNIVERSITY DEGREES

It is possible – *it is honestly possible* – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. *The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. May I air mail you free information, without obligation?* Dr. John Bear, 9301 N. Highway 1, Suite 912 Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

בשכ"ח, בנין נפרד ומפואר

בנחלת־יצחק ליד "ידיעות אחרונות"

500 מ"ר מרתף מואר, 500 מ"ר קק, 200 מ"ר משרדים — סה"כ 1,200 מ"ר + טלפונים, מעלית־משא, חניה.

כניסה מיידית, מתאים לכל מטרה

"נכסי־רדזים" רפי ברורמן טל. 03—611194/5 (מלד"ף)

מפקד המשמר האזרחי בכפר סבא זוכה מאשמת הפעלת נשק ללא הצדקה

במהלך מירדף אחרי רכב שפרץ מחסום משטרתי ירה בנעים מחמד וידאל האדי ופצעו

מאת נורית אמיתי
כתבת "הארץ" בפתח־תקוה

מפקד המשמר האזרחי בכפר סבא, רב פקד יוסף מאירוביץ, זוכה אתמול בבית הדין המשמעתי של המשטרה בפתח־תקוה מהפעלת נשק ללא הצדקה ובניגוד לנוהל ובאי־מילוי הוראות.

מכתב האישום עולה, כי בינואר 84, ב־1 אחר חצות, שמע מאירוביץ קריאה בקשר, שרכב מסוג "אאודי" פרץ מחסום משטרתי בכביש אייל־טייבה, וכמעט דרס שוטר. כן שמע, כי הרכב נראה נמלט לכיוון קלקיליה. רב־פקד מאירוביץ יצא עם מתנדב נוסף והבחין בנהג פגש ברכב נוסע מולו וביקש, באמצעות רמקולים, לעצור. אך הרכב המשיך בנסיעה מהירה ובזיגזגים. ליד גן הזיכרון בכפר־סבא ירה באקדחו באוויר. כאשר המשיך הרכב בנסיעה, ירה מאירוביץ כדור ופגע בראשו של נעים מחמד וידאל האדי, שישב במושב ליד הנהג. הפגוע נזקק לניתוח ולאשפוז בבית־חולים.

אתמול התייצב הנתבע המשטרתי בבית־הדין למשמעת ואמר, כי לאחר עיון בראיות, הוא חוזר מהאישומים שיוחסו למאירוביץ, ומבקש לזכותו.

5 כתבי אישום נגד תלמידי י"א באילת על שריפת תיק אישי של המורה לאנגלית

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

חמישה כתבי אישום נגד חמישה מתלמידי כיתה י"א בבית הספר התיכון המקיף באילת הוגשו אתמול בעיר, לאחר שהואשמו בגניבת ושריפת תיק מסמכים אישי של המורה לאנגלית, תמר ויילר.

מפקד משטרת אילת, רב פקד יהודה קיים, מסר כי הם ישפטו כבר בימים הקרובים.

חיפושים נרחבים אחרי בועז גולדמן באיזור טבריה בעקבות עדות ראיה

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

כוחות גדולים של משטרה, משמר הגבול ומתנדבים סרקו אתמול אזורים נרחבים בכביש ספסופה מירון ואזורים נוספים באזור טבריה, בניסיון לאתר את בועז גולדמן (67), שנעלם בתחילת השבוע ממושב אמירים בגליל העליון.

אתמול אחר הצהריים הועברו החיפושים בעיקר באזור טבריה, בעקבות עדותה של עדת ראיה, רחל הכט שטענה כי הבחינה בגולדמן אתמול בבוקר, ליד בנק לאומי בטבריה.

המכללה הפיננסית

מחליפים את הכסף לעסקים!

המכללה הפיננסית מתכבדת להזמינך

לכנס השקעת הון בעסקים

אפשרויות וכדאיות לאור התקנות החדשות וחוק שטיינברג

יום ה' 30.1.86, מלון פלז ה ת"א.

מנחה - אשר קניפל - מוסמך במשפטים (דיני עסקים)

מרצים אורחים - דן גילרמן - נשיא איגוד לשכות המסחר. איתן צחור - עו"ד מומחה למיסוי.

בין הנושאים שיסקרו:
★ עלות המימון בשנה האחרונה ★ כדאיות השקעת הון בעלים בעסקים ★ "חוק שטיינברג", הון עצמי בעסקים ★ טכניקות להשקעת הון בעסקים ולמשיכתו בערכו הריאלי ★ תקנות חדשות להלוואות בעלים

לוח פעילות המכללה הפיננסית בעתיד הקרוב

תאריך	סוג פעילות	נושא	מיקום
22.1.86	השתלמות	השתלמות אנגלית עסקית למנהלים	מלון ב"ל
2.2.86	ערב עיון	ליסינג והשכרה - כדאיות לעומת רכישה	מלון ב"ל
3.2.86	ערב עיון	השקעת עודפי מזומנים	מלון ב"ל
10.2.86	ערב עיון	הלואה לעובדים ובעלים (סעיף 3(ט))	מלון ב"ל
20.2.86	סדנא	חישובים פיננסים וחישובי הון	מלון ב"ל
2.3.86	כנס	חשיפה לסיכונים ודרכי הגנה - מט"ח, חומרי גלם, ריבית	מלון פליה
5.3.86	ערב עיון	רווח כלכלי בתקופת אינפלציה	מלון ב"ל
13.3.86	ערב עיון	החוקת הכב המותר והאסור. תכנון עסקי	מלון ב"ל

לפרטים נוספים וקבלת תשקיפי הדרכה:
טלפון 03-996336 או בכתב רח' דרור 18, ת.ד. 606 ראשל"צ

מלון "מצפה הימים"

דיאטות יופי והרזיה

התאריך הקרוב 30.1.86 — 26.1.86

בפיקוח רפואי צמוד

קוסמטיקה אמבטיות צמחים, מסג', רפלקסולוגיה ג'קוזי, סאונה, פדיקור, מניקור התעמלות, חדר כושר.

פרטים: טלפון: 069—37013—4

מלון "מצפה הימים" כביש ראש־פינה צפת

Are you interested in foreign press?

The Wall Street Journal; Financial Times; The Times; Daily Telegraph; Daily Express; Jewish Chronicle; Time; Economist and many others...

BRONFMAN – The distributors of more than 700 newspapers and magazines to more than 1000 selling points all over the country.

Our subscription departement is at your service. Tel – 03–375283
Main office: Tel Aviv, Levinski 82
Main Store : Tel Aviv, Dizengoff 214

ברונפמן עתונים וכתבים מהעולם כולו

למכירה

דירת 5 חדרים

על קומה שלמה בלב תל־אביב, סירקין 20 בשטח של 150 מ"ר

טלפונים: 456942 836975

מה שיהיה יהיה

העיר מדריך

סרטים, מופעים, הצגות, תקליטים, וידאו, ספורט, מיצגים, פנים, שמועות, ביקורים, הזדמנויות, הצעות, המלצות, טלוויזיה

הזמנה

המהנדסים והאדריכלים העצמאיים מוזמנים לכנס יסוד העמותה של אגוד האקדמאים העצמאיים במקצועות ההנדסה האדריכלות והטכנולוגיה בישראל

שיתקיים בכפר המכביה ביום ה־22.1.86 בשעה 16.30

המרכז הישראלי לניהול

כנס מנהלים — יום ה' 13 בפברואר 1986 — בשעות 19.15-15.00

מה צפוי במיסוי - הישיר והעקיף - בשנת 1986?

בהשתתפות ה"ה: (לפי סדר הופעתם)

ישראל ברדן, הממונה על הכנסות המדינה
מרדכי ברקת, מנהל המכס ומע"מ
נחום פרידקס, נשיא לשעבר של לשכת רואי חשבון בישראל
גד סומך, רו"ח
פרופ' יעקב נאמן, משפטן
יורם גבאי, סגן הממונה על הכנסות המדינה

מנחים:

משה גולדפר, מנכ"ל בנק ברקליס־דיסקונט בע"מ
ד"ר ליפא מאיר, משפטן

פרטים והרשמה בסניפי המרכז הישראלי לניהול
של. 03-257202; 04-640678; 02-294863

נעשה ונצמח

זה קורה בגוש דן ממש על שפת הים

מלון — בית אבות

הראשון בישראל

בן גיל הזהב, תושב הארץ, תושב חו"ל!

עכשיו אתה יכול להגשים את חלומך לחיות חיים שקטים ונוחים בצמוד לעיר, אבל הרחק מן ההמון הסוער. בפעם הראשונה בישראל הופך בית מלון מפואר לבית אבות עם כל הנוחיות שמלון בדרגה בינלאומית יכול להציע לך. בגוש דן, על שפת הים, אתה נהנה מחדרים נוחים ומרווחים, מ־5 ארוחות ביום, בריכת שחיה, סאונה, פעילות ספורטיבית, שירותים רפואיים צמודים, חברה אקסקלוסיבית ומגוון של פעילויות חברתיות ותרבותיות בכל ימות השבוע. לבחירתך מספר מסלולי תשלום: מסלול חודשי, מסלול חד פעמי, המסלול המשולב. בהתאם לתקנון יהיו קרובי המשתכנים חברים במועצת המנהלים של בית האבות.

המלון אינו מיועד לחולים סיעודיים.
אין במודעה זו כדי ליצור כל התחייבות.

ההנהלה

במידה והינך מעוניין בפרטים נוספים, נא מלא את התלוש הרצ"ב, או חייג 03-7512612/3, 03-7517794

לכבוד
ת.ד. 1786 ר"ג
מיקוד 52117
עבור: "הראשון בישראל"

שמי: ______ כתובתי: ______ טל.: ______

נא שלחו לי פרוספקט המפרט את יתרונות מלון – בית אבות הראשון בישראל.

פרס כץ — קרן פרסים ע"ש הגב' גולדה כץ ע"ה

הודעה בדבר

חלוקת פרסים לשנת תשמ"ו

במלאת עשר שנים להקמת הקרן, יוענקו מספר פרסים לעבודות מחקר מקוריות בנושא:

הדרכים להפעלת ההלכה בחיים המודרניים

פרסים ומענקי מחקר בסך של 5.000 $ כ"א יוענקו לעבודות מחקר מקוריות ולתכניות מחקר שימצאו ראויים לכך ע"י חבר השופטים בראשות כב' הרב הראשי לישראל, אברהם שפירא שליט"א ובהתאם לתקנון הקרן.

הפרסים יוענקו אי"ה ביום י"ט אייר תשמ"ו (28.5.86) בטקס חגיגי שיערך באולם שאגל, משכן הכנסת ירושלים, בחסות כב' נשיא המדינה, מר חיים הרצוג.

יתקבלו עבודות שלא נתפרסמו או שנתפרסמו לראשונה בשנת תשמ"ה, תשמ"ו. לא יתקבלו עבודות שזכו לפרס אחר. ניתן גם להגיש עבודה שחוברה על ידי מספר אנשים.

בקשה למענק מחקר יש להגיש בצירוף תכנית מפורטת על המחקר ומטרתו, תקציב הוצאות משוער והזמן הדרוש לביצוע המחקר.

את החיבורים ותכניות המחקר, בצירוף קיצור תולדות חיים, יש להגיש ב־3 עותקים מודפסים לא יאוחר מיום א' בניסן (10.4.86) במעטפה סגורה ל: "פרס כץ", ת.ד. 7856 ירושלים 91078.

בדבר פרטים נוספים והבהרות יש לפנות לכתובת הנ"ל.

מחקרים שיזכו בפרס, יחליט חבר השופטים לפי שיקול דעתו ובמידת הצורך, על מימון פרסומם.

ד"ר יהודה בן־מאיר
יו"ר הנהלת הקרן

7,000 שותפים לחמישה כוכבים

צבא של סוכני־מכירות מעולים ומצוידים במידע ממוחשב הצליח למכור 14 אלף יחידות נופש ב"טבריה קלאב הוטל" ובמלון דומה באילת, והכניס לקופת החברה כ־63 מיליון דולר, אך מחירה של אשליית־הראווה מוטט את היוזמה. הניסיון המצטבר בעולם מלמד כי שיטת ה"טיים שרינג" טומנת בחובה מלכתחילה את גרעין הכישלון

מאת רומן פריסטר

"למכירה מלון חמישה כוכבים עם צוות של 150 עובדים מסורים ו־7000 שותפים".

מודעה כזאת לא הופיעה עדיין בשום עיתון, אך תוכנה הולם בהחלט את המציאות. אחד המלונות היפים במדינה, "טבריה קלאב הוטל", נעל את שעריו. שלושים האורחים שהתאכסנו בדצמבר ב־310 חדריו נתבקשו לארוז את מזוודותיהם ולשוב הביתה. העובדים שמשכורתם לא שולמה תלו מעל לשער הסגור כתובות־ענק שכמו נשאלו ממערבון אמריקאי: "מוות לשודדים", כתוב על אחת מהן. "דרך צדק לגנבים" נכתב על אחרת. איש לא נהרג עד כה ואיש לא נתלה, אך רחבת המלון וחוצות עיר־הנופש טבריה היו השבוע לזירת התנגשויות אלימות בין 150 העובדים שהתבצרו במלון והגיחו מתוך מבצרם המפואר לפעולת־מחאה בחוץ, לבין שוטרים חבושים ושוטרים שביקשו למנוע הפרת הסדר הציבורי.

אחיו הדרומי של מלון הנופש המשקיף אל הכינרת, "אילת קלאב הוטל", לא הגיע אפילו לגיל הגן. הקמתו הופסקה לפני חודשים מספר ואין לדעת אם ומתי תתחדש הבנייה. ובעוד כונס הנכסים אמור לקבוע את גורלו של המלון בטבריה ואילו המלון באילת ממתין ליום קל־דעת שבשלב זה של אי־הוודאות ישקיע בו מעל לשני מיליוני שקלים חדשים, מנסים 6921 אנשים שרכשו "יחידות נופש" בטבריה ו־6126 אנשים שקנו יחידות כאלה באילת לברר אם ירדה השקעתם לטמיון. מחר, במוצאי שבת, יתכנסו בחרום הספורט ע"ש וייסגל בני חוכות בעלי הזכות ב"קלאב הוטלס" לבחור ועדים שינהלו את המאבק בשמם. שתי עמותות שיעסקו בכך כבר נרשמו כחוק. לפחות, תריסר עורכי־דין נשכרו באופן פרטי במקרים שונים בארץ לפתוח בחקירות משפטיות. המהומות שהיו השבוע בטבריה הן מקדמתם כאין וכאפס לעומת המהומה הכללית הצפויה לנו בעתיד.

באכסדרת "טבריה קלאב הוטל" נשקף נוף מרהיב־עין, על שטח בריכת־השחייה, על מגרשי הטניס ומעבר להם — על הכינרת. "שם לסמה", מסביר איש ועד העובדים מעוז פאר, "יש גם סאונה ושתי מסעדות". מעוז פאר, אחראי על ביקורת החדרים, התחתן לפני שבועיים: הוא מעיד בקורטוב של לגלוג כי השהות במלון הריק מאורחים היא ירח הדבש שלו. העובדים הנזעמים צובאים על כל אדם המוכן להטות אוזן לצרותיהם, ואנו מוצאים מקלט לשיחה שקטה במועדון הלילה "מולות", הסמוך לאולם הקבלה. רחבת הריקודים הכסופה נוצצת כבעבר והאורות הצבעוניים מוסיפים נופך מיוחד במינו לאשליה כי בעוד דקה, אולי שתי דקות, ייכנסו לאולם הנגנים ולהקת הבידור שתעסיע כאן את אנגם של הנופשים.

מעוז פאר מספר איך במשך חודשים לא העבירו המעבידים את התשלומים לביטוח לאומי, ואיך היו מאחרים בתשלום המשכורות. "שתקנו, כי ידענו שהחברה־האם הגדולה, קליין, שקועה בחובות ולא רצינו שתתמוטט", מסביר האיש. אך מלונאים המכירים את השתלשלות העניינים סבורים כי אין כל קשר בין התמוטטותה של קליין לבין סגירת המלון. לדעתם, הכישלון היה מלכתחילה חלק בלתי־נפרד של הפרויקט היוקרתי.

הרעיון לא היה חדש. הוא הועתק מדוגמה נפוצה בספרד, בפלורידה, באיי הים הקאריבי ובאתרי־נופש אחרים. בונים מלון ומוכרים לאלפי משקיעים קטנים חלק מוערי בנכס: זכות לשבוע נופש וחלק יחסי מהרווחים, אם וכאשר יהיו כאלה. שהרי החדרים שאינם תפוסים על־ידי "השותפים" מושכרים לאורחים רגילים, כנהוג בכל מלון. דרך אגב עד שיצטבר המלון הבנוה עודפת, מוטלת על בעלי הזכות גם השתתפות בהוצאות האחזקה — בדרך כלל סכום השווה לכ־150 דולר.

שיטה זו, המכונה TIME SHARING נחלה הצלחה גדולה בעולם המערבי. תמורת השקעה קטנה־יחסית, הבטיחו לעצמן משפחות לא אמידות במיוחד את האפשרות לנפוש בתנאי מותרות. אולם בדיקת מספר פרויקטים כאלה בחוץ־לארץ מגלה כי בתום העשור הראשון להפעלתם מתחילה ההתדרדרות. ההכנסה ממכירת הזכויות מסתיימת וההכנסה השוטפת אינה מכסה עוד, בדרך־כלל, את הוצאות האחזקה. אירוח משפחות שלמות בחדרים, שבמלונות אחרים משמשים לאיש אחד או לזוג, מעמיס מעמסה קשה על צוות העובדים. אולם המצב הפיננסי דורש דווקא את צמצומו. כבר בתפוסה שמעל ל־40 אחוז מתקשים אחדים מהמלונות האלה לתפקד כהלכה. וחשוב מכל: היזמים המקוריים מאבדים עניין בנכס והוא הופך מאתגר מסחרי למטרד. הם מפסיקים לסבסד את הניהול השוטף מכספי המכירות. בפרויקט ללא אבא שדואג לכל פרט — יורדת הרמה. וככל שיורדת הרמה, גוברים המאמצים של בעלי הזכות להיפטר מיחידות־הנופש שלהם. באופן טבעי, מופעלים חוקי השוק: כשעולה ההיצע, יורד ערכו של הנכס. וככל שמעמיד מחיר, הוא עובר לידי אנשים המתנהגים פחות ופחות כראוי לאורחים במלון־פאר.

האנשים שהעתיקו את שיטת ה"טיים שרינג" לישראל, מכרו לאלפי אנשים אשליה גדולה, ויתכן שבעצם נפלו לה קורבן. האחים מרסמר, בעלי חברת קליין, פול ריסטנפלר ואמנון שינר החליטו "ללכת על גדול". חוברות הסברה מהודרות חולקו באלפים. מודעות מפתות נתפרסמו בכל העיתונות. ברחוב ריב"ל 18 בתל־אביב נפתחו משרדים גדולים מנוהלים ומרוהטים בסגנון אמריקאי. דיילות חינניות עמדו לשירות הלקוחות. צבא שלם של סוכנים־מוכרים פשט על עשרות אלפי בתי־אב כדי להציע את הסחורה. עשרות אלפי נתונים על הלקוחות־בכוח הוזנו במחשב. הסוכנים־המוכרים האלה היו למעשה הנכס הגדול של החברה. הם אומנו בקורס מיוחד, שינגו תשובה לכל שאלה אפשרית, צוידו בחומר פרסומי מצויץ ובעצותיה המוכחות של הגנו מודרכות שהיה בשנות השבעים אלוף המוכרים ב"פאן־לוף", חברה קבלנית שהתמוטטה והסתבכה בעבירות מס.

"סוכני המכירה של 'קלאב הוטלס' היו מסוגלים למכור לא רק יחידות נופש אלא גם ציפורים באוויר. מערכת השיווק שלהם היתה מעולה, ואילו הייתה קיימת ועמדה למכירה, הייתי קונה אותה ללא היסוס", אמר לנו אחד המלונאים הגדולים בצפון הארץ. עובדה. הסוכנים הזריזים הצליחו למכור קרוב ל־14 אלף יחידות נופש באילת ובטבריה, והמחיר הממוצע ליחידה היה כ־4,500 דולר. בחשבון גס, הכניס המבצע כ־63 מיליון דולר. הרוכשים נמנו לרוב עם בני המעמד הבינוני. יחידות רבות נמכרו לחברי מושבים. היו אנשים שקנו זכות לשבוע נופש בקיץ בטבריה ועוד שבוע, בחורף, באילת. מי שלא היו בידיו המזומנים הדרושים, דאגו לו סוכני "קלאב הוטלס" להלוואה בבנק למשכנתאות. הכל נראה קל מאוד, נוח מאוד והוגן מאוד. גם כשלא עמדה החברה במועד הפתיחה של המלון האילתי, היא לא איבדה את המשקיעים הקטנים: לבעלי יחידות־נופש שלא נבנו עדיין מומן אירוח במלונות אילתיים. גם אם גרם ההסדר הזה הפסדים כבדים, דאגה הנהלת החברה שאיש לא ידע על כך [?]. כל עוד נמשכה המכירה אסור היה לגרום שערוריות.

האגף הצפוני של המלון בטבריה נפתח בקיץ 1984 והאגף הנוסף — בקיץ 1985. מן היום הראשון נוהל ה"טבריה קלאב הוטל" ברמה גבוהה. החדרים הנאים, שטחי הנופש והספורט, המסעדות, מועדון הלילה, תוכניות הבידור והשירות לא היו מביישים כל מלון־נופש של חמישה כוכבים בעולם הגדול. היום ברור שהדבר שירת לא רק את האורחים אלא בראש וראשונה את המטרה המסחרית: ההנהלה ביקשה ליצור "אווירת מכירה" נוחה. היה צריך לאפשר לאלפי הלקוחות־בכוח להיווכח במו עיניהם כמה כדאית עסקת הרכישה. אנשים שביקרו בדיקה ראשונית את מצבו של "טבריה קלאב הוטל" אומרים כי הניהול לצורכי ראווה גרם הפסד תפעולי של כ־150 אלף דולר בחודש, וכי זו הסיבה האמיתית לסגירתו. סמוך לנעילת שעריו, נתבקש יאיר ובמן, מגדולי הקבלנים הפרטיים בגליל והבעלים של מלון־הפאר "נהר הירדן" בטבריה, להיכנס לנעלי הקודה ולעזור למלון להיחלץ ממצוקתו. החברה הקבלנית שלו בנתה בשעתה את השלד של "טבריה קלאב הוטל". יאיר ובמן אומר כי עמד מקרוב על מצבו הפיננסי של המלון והגיע למסקנה שפרט לצמצום קיצוני בסעיפי ההוצאות, דרושים כמיליון דולר של הון חוזר כדי לאפשר הפעלה עד לחודשי הקיץ. אבל "לא נמצא בנק או משקיע אחד שהיה מוכן לסכן את הסכום הזה, ובאין ברירה סירבתי לטפל בנושא".

המשרדים המרווחים של חברת ה"קלאב הוטלס" ברחוב ריב"ל ננטשו ובעד הלוחות הזכוכית אפשר לראות שלט קטן שכמו לועג לאלפי משקיעים מאוכזבים: "שרית, דיילת לשירותך". רוכשי יחידות נופש בארץ ובחוץ־לארץ מנסים לשווא לקבל הסבר על המתרחש. הטלפונים של בעלי החברה שותקים. משה ברנע, מנהל חברת "מלונות קרקאור" בתל־אביב שהיתה לה יד בניהולו של ה"טבריה קלאב הוטל" דוחה את פנייתנו לשוחח על עצם שיטת ה"טיים שרינג" בהסבירו שאין לו כל מידע בנושא. אנשים שעסקו בנושא הכספים של המלון קבלו באוזני כי "לא ראו את אנשי חברת הניהול בשטח" וכי "הבעלים משכו כספים מקופת המלון למטרות שאינן קשורות בניהולו". את דירתו של מנהל "טבריה קלאב הוטל" מצאנו ריקה מאדם ונעולה. הגנו מדטוב, הרוח החיה של העסק, סירב להתראיין. עורכי הדין צרוק־לישראל־גאני, הפועלים ככונסי הנכסים של קליין (השותפה ב־50 אחוז במלונות הנופש), אומרים כי בדיקת החוזים, הזכויות והחובות של החברה עשויה להימשך חודשים לפחות.

מפתחות להחזרי המלון בטבריה שמורים בכספת, אבל ספקים שלא קיבלו תמורה לסחורתם הצליחו להוציא מהמדורים העצולים 140 מקלטי טלוויזיה ומספר לא־ידוע של מקררים חשמליים. ובמשרד הצנוע של סוכן הביטוח שמואל גוטנטג בתל־אביב מתארגנת עמותה של קרבנות האשליה הגדולה. גוטנטג עצמו רכש יחידות־נופש גם בטבריה וגם באילת, ואין בכוונתו להיכנע בלי מאבק. לדבריו, כשלושת אלפים בעלי־זכות כבר הצטרפו לעמותה שהוא בין מקימיה. אחת הדרישות שהוא מעלה היא הדרישה להתערבות גורמים ממלכתיים במתרחש. לדבריו, החתימו סוכני ה"קלאב הוטלס" בשטח את הרוכשים שלא שילמו את מלוא הסכום במזומנים גם על טופסי בנק ספחות למשכנתאות ויצרו על־ידי כך את הרושם המטעה כי מוסד בנקאי סולידי עומד מאחורי העסקה. במכתב ששיגר להנהלת הבנק, מאשים אותה שמואל גוטנטג, בין השאר, כי לא פעלה ביושר ובתום לב. במכתב תשובה רשמי, דוחה הבנק את טענותיו: "נוסח מכתבך לא מקובל עלינו, אולם לא ניגרר אחריך מתוך שאין אדם נתפס על צערו", כותבים הבנקאים. ולעצם העניין, מסבירים לו כי "את עסקת הרכישה אתה עשית ועל אחריותך עם החברה וללא כל התייעצות אתנו. כנראה ביקשת לשלם את התמורה או חלק ממנה בהלוואה ועל זה חתמת עמנו חוזה ומה כי תלין עלינו? לטענותיך אין כל אחיזה, לא עובדתית ולא חוקית".

"המצב המשפטי של כל פרשת מלונות הנופש אינו נהיר לי עדיין", אומר שמואל גוטנטג. "ידוע לנו רק שבמקרה של פירוק החברה באילת, חוזרת הקרקע למנהל מקרקעי ישראל. לאף אחד מהרוכשים באילת או בטבריה אין רישום בעלות בטאבו, אבל לאורחים נרשמו הערות אזהרה וברור שכונס הנכסים לא יוכל לעשות כל שינוי בשימושי הנכס בלי הסכמתנו".

אם נכונים הדברים, כמעט ודאי שחלום הנופש הזול יהפוך לסיוט מתמשך. המשך הניהול ברמה שהביאה להתמוטטותו של "טבריה קלאב הוטל" אינו אפשרי עוד. והסבתו ממלון הפועל בשיטת ה"טיים שרינג" למלון רגיל אינה אפשרית, בלא שאלפי בעלי־הזכות יקבלו פיצוי נאות ויביעו את הסכמתם להסבה ולמכירה. יש מי שיקרא לכך מלכוד עצמי ויש מי שיאמר: ריבוע המעגל.

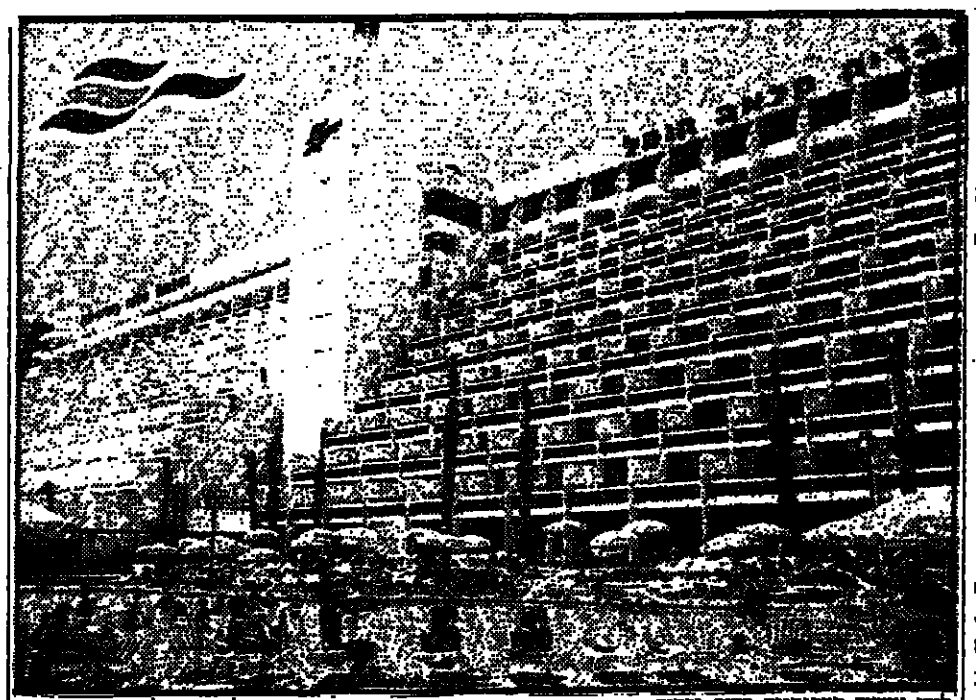

הר הבית: מי מכיר ארכיאולוג?

לא ועדת הפנים, גם לא נאמני הר הבית ואף לא עיריית ירושלים פנו לאגף העתיקות כדי לשמוע מה יש לו לומר בעניין הר הבית

מאת נדב שרגאי

ארכיאולוג מחוז ירושלים במשרד החינוך דן בהט לא הוזמן עד היום להעיד בפני ועדת הפנים של הכנסת. חוג נאמני הר הבית לא פנה אליו משום מה, וגם לעיריית ירושלים אין שמץ של מושג מהי דעתה של הרשות המופקדת על ענייני הארכיאולוגיה במדינת ישראל, בדבר הטענות שמעלים נאמני הר הבית בפניהם של חברי הכנסת, ושבגללם מסיירת באחרונה ועדת הפנים של הכנסת ברחבת הר הבית. עיקר הטענות: הוואקף פוגע במכוון במונומנטים יהודיים שעל ההר. מסתיר, מכסה ומסיר שרידים יהודיים במקום, ועושה כל שביכולתו, בשיטתיות ובכוונה תחילה, כדי לטשטש כל סימן עבר של הזהות היהודית במקום. נאמני הר הבית טוענים שפגיעות כאלה הן מעשה של יום־יום בהר.

קשרים לא רשמיים

בהט מכיר את הר הבית. הוא מסתובב הרבה במקום, ובשנים שחלפו הצליח ליצור מערכת קשרים לא רשמית עם אנשי הוואקף. את מערכת היחסים הזו מגדיר בהט כ"מועילה". "אפשר להגיד שבכללית אני מרוצה משיתוף הפעולה", הוא אומר. לאגף העתיקות, שבהט הוא נציגו, אין מעמד רשמי על הר הבית. בהט הוא אמנם ארכיאולוג בשירות המדינה, והר הבית הוא על פי כל קנה מידה ארכיאולוגי אתר עתיקות (שרובו, ואף זו עובדה, יהודיות), אך המקום הוא גם אתר דתי ומקום קדוש. סעיף 29 ג' לחוק העתיקות קובע, כי אסור לאגף לבצע עבודות, באתר היסטורי, אם האתר משמש לתכלית דתית והוא בבעלות של עדה דתית.

בהט, אם כן, לא מבצע עבודות, או עבודות פיקוח בשטח ההר אלא רק מדבר עם אנשי הוואקף. לפעמים זה עוזר ובפעמים אחרות — חסר תוחלת. החוק קובע, כי את מקומו של אגף העתיקות בשטח דוגמת הר הבית, תמלא ועדה, שבה יישבו שרי המשפטים, החינוך והדתות. ועדה כזו היתה יכולה אולי לפתור כמה בעיות, אולם בקדנציה הנוכחית של הממשלה היא לא התכנסה כלל. את מספר ישיבותיה בקדנציות קודמות אפשר למנות על אצבעות יד אחת.

עיקר הטענות שבדק בהט עד היום, הן אלה של הד"ר אשר קאופמן, פיסיקאי מהאוניברסיטה העברית בירושלים, העוסק בשנים האחרונות בחקר עניין הר הבית. קאופמן הציג רשימה ובה 16 אתרים יהודיים, שלטענתו נהרסו על ידי הוואקף בשנים האחרונות, או כוסו בעפר הבכבוק [?].

קאופמן לא טען שהוואקף ביצע את מה שביצע במזיד, ובאחת ההרצאות אף טרח לציין, כי אינו מודה בהכרח עם המסקנות הנובעות של חוג נאמני הר הבית. כתב העת החשוב ביותר בעולם לענייני ארכיאולוגיה, הקדיש לטענותיו של קאופמן כתבת שער עקבית, שבה שולבו ארבעה זוגות צילומים. בכל זוג צילומים מופיע אתר יהודי קדום, בתמונה אחת — קודם הטשטוש ובתמונה השנייה — לאחריו. גם קצרי רואי יוקשו שלא להבחין בהבדלים.

נכסי האנושות כולה

במאמר מערכת כותב העורך בין השאר: "ברור מאליו, שאין לאפשר כל חפירה על הר הבית, אלא על ידי ארכיאולוג מוסמך... רק לאחר שהארכיאולוג יסיים את עבודתו — ובמידה שלא נמצא במקום שרידים עתיקים יהיה אפשר להשתמש בשטח למטרה אחרת... מיותר להוסיף שאין לאפשר לחופרים לעבוד בשטח ההר... אין להעביר ממקומם שרידים עתיקים אלא רק לאחר קבלת אישור ארכיאולוג וגם אז, רק לאחר שהשרידים נבחנו, צולמו ותועדו... למוסלמים מורשים יש לאפשר גישה לכל חלקי הר הבית בזמן מתאים ובהודעה מראש... לישראל שמורה לא רק הזכות אלא גם החובה לודא שכזה יהיה המצב. הממצאים הארכיאולוגיים שעל הר הבית אינם שייכים לישראל או לרשויות המוסלמיות. הם נכסיה של האנושות כולה, ולא רק כדור הזה". דני בהט אומר שבטענותיו של קאופמן יש אמת. אבל חלק מהשינויים שביצע הוואקף על הר הבית הם הפיכים, ואפשר יהיה להחזיר בעתיד את המצב לקדמותו. אגף העתיקות קיבל את הרשימה של קאופמן והכין רשימה נוספת, מעודכנת, משלו.

ברשימה של קאופמן נמנים בין השאר המקרים הבאים:

* כיסוי בעפר של שריד כותל עבה — הכותל הצפוני של החצר החיצונה במקדש הראשון.
* אריחי אבן גדולים של אגן מתקופת הורדוס כוסו בעפר.
* שריד חומה עבה, המזוהה כחלק מהחומה המערבית על הר הבית, כוסה בעפר.
* שני שרידי כותל עבה, הבנוי אבני גזית, נהרסו תוך כדי חפירת תעלה בינוי 1979. המדובר ביסוד הכותל הצפוני של העזרה שבמקדש השני. שריד כותל עבה נוסף, גם הוא מאבני גזית, מיסודות החומה הצפונית של המקדש השני, נהרס תוך כדי חפירת תעלה.

בהט מציין כמה דוגמאות נוספות: ריצוף כל החלק הצפוני של הרחבה, שהיא חציבה מימי הורדוס, ופתימה "ללא הכר". כרבוריה, של השער המשולש, אחד משני שערי חולדה, שדרכם היו העולים לרגל נכנסים בתקופת הבית השני. "ליד השער המשולש הם מילאו חלק מהמדרגות באדמה וכיסו אותה בריצוף", מוסיף בהט.

לארכיאולוג המחוז יש גם השגות על בימות התפילה שנבנו ללא רשיון בשנים האחרונות בשטח ההר. "נבנו כאלה", הוא מאשר ומציין גם את המצבה שהוקמה בהר לזכרם של חללי סברה ושתילה.

ועדת השרים, שיש לה סמכויות מכוח החוק לענייניה מסוג זה, לא התכנסה. גם שר החינוך יצחק נבון, הממונה על אגף העתיקות, לא התייחס לעניין, אף על פי שנתבקש לכך. בהיסטוריה של העת האחרונה דן בנושא דווקא פורום משותף של ועדת השרים לענייני ירושלים וועדת השרים לענייני בטחון. העניין היה גם תקופה מסוימת בטיפולו של המזכיר הצבאי של ראש הממשלה, בשלהי כהונת בגין ומעט לאחריה.

צד נוסף של הבעיה הוא סמכויותיה של עיריית ירושלים, כרשות מבצעת בשטח ההר. היועצת המשפטית של המשטרה, חנה הירש, כבר פנתה במכתב ליועץ המשפטי לממשלה, הפרופ' יצחק זמיר, בבקשה שיחווה את דעתו אם יכולה עיריית ירושלים להפעיל את הסמכויות המוקנות לה מכוח חוק התכנון והבנייה בהר הבית.

פנייתה של הירש לזמיר באה על רקע הצטברותן של תלונות רבות במשטרה נגד הוואקף, בטענה שהפר את חוקי הבנייה בשטח ההר. עיקר התלונות הגיעו מ"נאמני הר הבית" ומגופים בעלי השקפות דומות, אך לא רק מהם.

הפנייה לזמיר באה לאחר פנייה קודמת לעיריית ירושלים, שהבהירה מבחינתה למשטרה כי לא היא, העירייה, צריכה להכריע בבעיה כזו. נאמני הר הבית וגורמים נוספים דרשו מעיריית ירושלים, כי תפעיל את סמכותה ותוציא צווי הפסקת עבודה, צווי הריסה וצווי הפסקת עבודה שיפוטיים, כמקובל בכל עבירת בנייה. הטענות התמקדו בעבודות ריצוף בהיקף נרחב שמבצע הוואקף במקום, וכן בבניית בימות תפילה חדשות ברחבת ההר. הוואקף לא ביקש וגם לא קיבל רשיון מהעירייה לביצוע עבודות אלה.

פקיד בכיר בעיריית ירושלים אומר, כי העירייה מוכנה להחלטה חד־משמעית של היועץ המשפטי בעניין וכי "כל התחמקות או ניסוח מפולפל לא יענו על הבעיה". הפקיד מודה, כי בכל שטח אחר בירושלים, עבודות בנייה מהסוג שביצע הוואקף על הר הבית דורשות רשיון. "העירייה מודעת לרגישות הרבה של המקום, אולם בידיה כלים בלתי רשמיים בלבד להתמודד עם המצב. אם ביום אחד יחליט הוואקף לבנות תוספת למסגדים שעל הר הבית — תהיה לנו בעיה". הפרופ' זמיר העביר את הטיפול בעניין סמכויות העירייה מכוח חוק התכנון והבנייה בהר הבית, למשנהו, יורם בר סלע. בר סלע כבר ניהל דיון ראשון בעניין והוא אמור לפרסם את חוות דעתו בקרוב.

"אין שרידים יהודיים על הר הבית"

ראש המועצה המוסלמית העליונה, השייח סעד אדין אל עלמי, אומר בתגובה כי הוואקף לא ביקש בעבר ולא יבקש גם בעתיד רשיונות כדי לבנות או לתקן דברים בשטח ההר. "אנו המופקדים על המקום ומדוע שנבקש רשות מישהו?" שואל אל עלמי.

השייח גם מכחיש את הטענות בדבר פגיעה בשרידים יהודיים על שטח ההר. "זה לא יכול להיות. אין כל שרידים יהודיים בשטח ההר. אף פעם לא היו כאן עתיקות יהודיות וממילא לא יכולנו לפגוע בהן". כאשר מביאים לפניו דוגמה ספציפית — סתימת אחד משערי חולדה — מגיב השייח בהכחשה מוחלטת.

אסם — עסקת חבילה כפויה

למשפחת פרופר רק 18 אחוזים ממניות תשלובת המזון הפרטית הגדולה בארץ, אך בתדמית הציבורית נחשבו לבעלי החברה. הדבר לא מצא חן בעיני בני שש המשפחות האחרות. השבוע הודיעו בני פרופר על התפטרותם מהנהלת "אסם" ועל כוונתם למכור את מניותיהם

מאת יונתן שרמן

פרופר, הרפק: ממתינים להצעה הטובה ביותר

במשך שלושים השנים האחרונות שלטה משפחת פרופר ב"אסם". על עידן פרופר ב"אסם" אמר השבוע יעקב הרפק, יו"ר מועצת המנהלים הנוכחי: "בתמורה לניהול הטוב של 'אסם', נאלצנו לקבל את עצמאותם בכל הקשור לתשלובת ואת שליטתם המוחלטת בחברה".

דברים אלו מבהירים יותר מכל את הסיבה אשר הביאה בסופו של דבר להתפרצות הפרשה, להחלטת בני משפחת פרופר לפרוש מניהול והשקעות ולהחלטתם למכור את מניותיהם בה. בני משפחת פרופר ניסו להוסיף ולנהל את התשלובת כפי שניהלו אותה עד כה — כלומר על פי השקפתם שלהם בכל הקשור להתפתחות החברה, השקעות, משיכת דיווידנדים ועוד, ואילו מועצת המנהלים של החברה, אשר בה היה רוב לבני המשפחות האחרות, החלה, בשנים האחרונות, להצר את צעדיהם יותר ויותר.

שורש העניין היה בהרכב מועצת המנהלים של החברה. בראשית הדרך הורכבה מועצת המנהלים של "אסם" משבעת האבות המייסדים של החברה. הנהלת "אסם" הורכבה משלושה מנכ"לים משותפים, שנמנו עם הקבוצה המייסדת: אייגן פרופר, אליהו הרפק ושמשון וילמרסדורף. במשך ארבע השנים האחרונות נפטרו או פרשו כל מייסדי החברה, מלבד שניים — אייגן פרופר וד"ר פרנץ קליין, ואת מקומם במועצת המנהלים תפסו בניהם. וכך היו כל חברי מועצת המנהלים מורכבת מבניהם או מחתניהם של המייסדים, וכיוון שד"ר קליין אינו מצוי בתקופה האחרונה בקו הבריאות, הרי למעשה כל מועצת המנהלים של "אסם", למעט אייגן פרופר, מבוססת על בני הדור הצעיר של המשפחות — אנשים בשנות הארבעים והחמישים לחייהם.

מועצת המנהלים התחלקה לשתי קבוצות — מצד אחד, משפחת פרופר ולה 17.4 אחוזים בהון המניות ושלושה דירקטורים, ומן הצד האחר, כל יתר שש המשפחות, המחזיקות ביתרת המניות ולהם שבעה דירקטורים, שאחד מהם, ד"ר קליין, כאמור, אינו מתפקד.

במצב שבו יחסי הכוחות היו בלתי שקולים, הצליחו שש הדירקטורים החדשים למנוע קבלת הצעות שהוגשו על ידי בני משפחת פרופר, הן כדירקטורים והן כמנהלים משותפים של החברה. האחים גד ודן פרופר מכנים את המתנה האחר בשם "רוב אוטומטי" ומציינים, כי הידיים הורמו אוטומטית לסיכול כל הצעה אשר היתה חשובה בעיני בני פרופר, בלי כל קשר אם היתה טובה ל"אסם" אם לאו. הם מביאים כדוגמא את עניין משיכת הדיווידנדים מ"אסם". לדעתם, והיא אף הוצגה במועצת המנהלים של החברה, לא היה צריך להמשיך משוך דיווידנדים שנה אחר שנה, והמוטב היה לשמור את רווחי "אסם" בחברה ולהשקיעם בפיתוחה של התשלובת. הדירקטורים האחרים לא קיבלו דעה זו, ואף שלדעת יעקב הרפק לא היה העניין הזה די חשוב כדי להביא להתפטרות האחים, הם סבורים כי הוא שיקף את חילוקי הדעות המהותיים בחברה.

יוזמה אחרת שהוכשלה היתה בעניין היציאה לבורסה. משפחת פרופר תמכה בגיוס כספים בבורסה כבר בתחילת שנות השמונים, והמליצה לבצע את הגיוס אפילו בשנת 1985, בהנמקה לאפשר שינויים בבעלות החברה — ליצור מצב שבו יוכלו בעלי מניות למכור ולקנות מניות בשוק החופשי וגם להזרים הון חדש לחברה. גם יוזמה זו הוכשלה על ידי מועצת המנהלים.

יריבות אישית

ההתפטרות האחרונה ב"אסם" נגרמה מסיבה אחרת לגמרי — אחד מבני המייסדים העובד ב"אסם", שאינו ממשפחת פרופר, קיבל הוראה ניהולית מהאחים בתוקף תפקידם כמנכ"לים וסירב למלאה. הוא הביא את הנושא לדיון במועצת המנהלים. זו קיבלה את גירסתו, ובכך פגעה באמינותם של גד ודן פרופר כמנכ"לים בחברה. בעקבות החלטה של מועצת מנהלים זו הודיעו הם על התפטרותם. הדבר היה לפני ארבעה חודשים. לפני שבוע התפטר גם אביהם מתפקידו כיו"ר מועצת המנהלים.

נראה כי הרקע להיות עמדתם של בני פרופר במועצת המנהלים לא נבעה משיקולים עניינים אלא משיקולים אישיים. ב"אסם" עובדים עוד שישה בנים או חתנים של המייסדים בתפקידים שונים — אבל השישה חשו שהם חוסים בצלה של משפחת פרופר, לא רק מבחינת ניהול החברה אלא גם בתדמית הציבורית של "אסם". במקרה אחד טענה פנינה וילמרסדורף באוזני תעשיין מסויים, כי משכורתה כה נמוכה עד שאין היא יכולה להרשות לעצמה להחזיק מכונית. הבנים האחרים חשו שהם נדחקו מן המרכז למעבדה או למחלקת הנהלת החשבונות, בשעה שבני משפחת פרופר משמשים בכל התפקידים המרכזיים בחברה. על רקע זה לא תמיד עימר[?]תים, למרות שהאחים פרופר מציינים כי אם היה מישהו מבין המשפחות שקופח בנושא השכר היו אלה הם עצמם, שכן משכורותיהם היו נמוכות בהשוואה לנושאי משרות מקבילות במשק, ואילו יתר בני המשפחות שעבדו ב"אסם" קיבלו משכורות גבוהות יותר מאשר עמיתיהם במפעל עצמו או שהיו מקבלים לו מילאו את אותם התפקידים מחוץ ל"אסם".

אבל מן הראוי לזכור, כי כל עובד ב"אסם" אשר הוא גם בעל מניות, מקבל דיווידנדים בסך עשרות אלפי דולרים מדי שנה. ולמרות שאין הערכה מדויקת לגבי סכום הרווח השנתי של החברה, הרי בשנים האחרונות העריכו כי כל משפחה קיבלה למעלה מ־100 אלף דולר בשנה כדיווידנדים לאחר תשלום מס.

בני המשפחות האחרות גם לא ראו בעין יפה את המעורבות הציבורית הרחבה של האחים פרופר — בהתאגדות התעשיינים, במכון לפריון עבודה, כחברי דירקטורים של חברות במשק וגם בגיוס כספים באמצעות הבונדס. היו מבין המשפחות שאמרו כי, פעילות ציבורית זו היתה במידה רבה מיותרת. ואילו יעקב הרפק עצמו אמר כי המשפחות מעולם לא ביקשו או הגבילו את משפחת פרופר בנושא פעילותם הציבורית לו חשבו כי הדבר בא על חשבון ניהול המפעל.

האחים פרופר דוחים טענה זו מכל וכל, שכן לדעתם פעילותם הציבורית רק הועילה ל"אסם" בכך שהביאה לקשרים מסחריים, אשר לא היו קיימים קודם לכן. למשל, נסיעה של גד פרופר לגיוס כספים למען הבונדס הביאה לקשירת קשרים עם רשת חנויות "שופרייט" ולשיווק מוצרים של "אסם" בהצלחה.

חילופי ההאשמות על רקע של הישגים

כיום, כל צד מנסה להמעיט בערך פעילותו של הצד השני — יעקב הרפק מציין כי הרכישות המוצלחות של "אסם" בשש השנים האחרונות — של מפעלי "לחמנו" "פרומין" ו־75 אחוזים ממניות "הלנה רובינשטיין" — לא היו פרי יוזמה של משפחת פרופר, אלא יוזמות של בעלי המפעלים שבאו מבחוץ.

יעקב הרפק ובני המשפחות האחרות אינם טוענים שניהול "אסם" על ידי בני משפחת פרופר לא היה טוב. להיפך. הם מציינים, כי בתקופת האחים כמנכ"לים משותפים צעדה "אסם" קדימה. אבל הם סבורים שהיה אפשר להצעיד את "אסם" בצורה דומה גם באמצעות הנהלה אחרת. עם התפטרות האחים מתפקידם כמנכ"לים משותפים, נבחן לשעה הרעיון להביא מנכ"ל שכיר מבחוץ, אשר יפעל יחד עם אחד מבני המשפחות, ושמו של רפי וילמרסדורף, מנהל הפרסום והשיווק של החברה הועלה כמועמד למנכ"ל משותף. אבל עד מהרה הובהר, כי מינוי מנכ"ל מבין אחת המשפחות המייסדות יפלג שוב את מועצת המנהלים, הרעיון נזנח והוחלט לשכור מנכ"ל.

אך גם בנושא שכירות המנכ"ל נחלקו הדעות — הרפק אומר, כי המשפחות האחרות לא התייחסו ברצינות להתפטרותם של האחים וניסו לשכנעם לחזור בהם, ורק לאחר חודשיים החלו לחפש מנכ"ל שכיר. האחים מכחישים ואומרים כי בישיבת מועצת המנהלים של החברה, שבה הודיעו על התפטרות, ביקשו הדירקטורים האחרים שהם יכתבו בכתב התפטרות שאותו יצרפו לפרוטוקול מועצת המנהלים. כך שלא יוכלו לחזור בהם. על שכירת אחר לוי כמנכ"ל במקומם של האחים אומרים בני פרופר, כי למרות שהרפק הסכים לנהל את המגעים לשכירת מנכ"ל, הרי צורת ההצגה של הנושא היתה מגוחכת. לדבריהם, הם קיבלו רק דף מודפס ועליו תמצית קורות חיים של אדם לא מוכר, כאשר בדף זה היו חסרים פרטים שונים דוגמת העובדה שהוא היה יו"ר מועצת המנהלים של "אתא" בעת סגירתה והעוסק ב"מאגרי כתר" של דבר. הרפק, מצידו, אינו מרחיב בנושא זה אבל מציין כי בפרסומים בעיתונות על לוי, אשר הודלפו ממקור בלתי־ידוע, הושם דגש על תפקידיו ב"אתא" ואצל דבר דווקא, תפקידים שעשה במשך חודשים ספורים. וכמעט שלא נאמר דבר על יתר התפקידים שמילא בצבא ובתעלובת "טחינה כרמל".

חילופי האשמות בין בני המשפחות גם נשכחו ב[?]שא הודעת הפרישה של משפחת פרופר. הרפק טוען, כי הודעת הפרישה — צדדית שנעשתה בלא תיאום עם מועצת המנהלים נועדה רק לזעזע את... "יעיבות ולגרום להלה מיותרת בין ה' ... אלה. אגב הביעו את תמיכתם, כמשפחת פרופר וגם פנו לבייה בבקשה לחזור בהם מהתפטרותם. האחים עצמם מציינים, כי הודעת ההתפטרות פורסמה בלית ברירה, כיוון שבחוגים עסקיים כבר היה ידוע כי לוי עומד להחליף את האחים פרופר כמנכ"ל "אסם" והם היו חייבים להסביר את הסיבה לפרישתם.

שני צוותים של כלכלנים ורואי חשבון בודקים היום את שוויה של חברת "אסם" ואת שוויה של חבילת המניות של משפחת פרופר ולאחר שתסתיים הבדיקה, בעוד שבועיים, יחל המשא ומתן למכירת מניות משפחת פרופר למשפחות האחרות או לגורם חוץ. האחים פרופר מציינים, כי כבר פנו אליהם כבר גורמים ישראלים ובין־לאומיים אשר התעניינו בחבילת המניות שלהם, אבל הם עדיין ממתינים להצעה הטובה ביותר.

המשפחות האחרות

ב"אסם" היו מאז ומתמיד שבע משפחות מייסדות — משפחת פרופר והמשפחות האחרות. השבוע, שמענו לראשונה על שש המשפחות האחרות, המחזיקות ב־82 אחוזים ממניות החברה, שהיא החברה הפרטית הגדולה ביותר בארץ בתחום המזון.

"אסם" הוקמה על ידי איחוד של שלושה מפעלי אטריות לפני 42 שנה. במפעל "דגן" היו שותפים משפחות פרופר וקליין והן קיבלו, כל אחת, 16.5 אחוז ממניות "אסם". במפעל "אטריות" היו שותפים משפחות קצמן והרפק והן קיבלו, כל אחת, 16.5 אחוזים, ואילו במפעל השלישי "עסיס" היו שותפים משפחות וייל, וילמרסדורף ולורש והן קיבלו 11 אחוזים ב"אסם".

בראש המפעל המשותף עמדו שלושה מנכ"לים משותפים — אייגן פרופר, אליהו הרפק ושמשון וילמרסדורף. משך השנים הגיע הרפק לגיל פרישה ופרש מניהול המפעל, הפך ליו"ר מועצת המנהלים. לאחר מכן נפטר שמשון וילמרסדורף ואייגן פרופר נותר מנכ"ל יחיד. לאחר שהרפק פרש גם מתפקיד יו"ר מועצת המנהלים בשנת 1979 שימש פרופר כמנכ"ל ויו"ר עד שמנו בניו גד ודן למנכ"לים משותפים.

משפחת פרופר הפכה להיות בעלת המניות הגדולה ביותר כמה שנים לאחר הקמת המפעל. באותו מועד ביקשו כל המשפחות למשוך כספים מהחברה ורק משפחת פרופר סירבה ולכן היו ברשותה 0.9 אחוזים נוספים לשיעור אחד קודה כיוון שנמנעה מלמשוך כספים מהחברה.

לבד ממשפחת פרופר, שש המשפחות האחרות כמעט ואינן פעילות בחיים הציבוריים. משפחת הרפק היתה בעבר שותפה עם משפחת קצמן בדפוס "בצלאל" אבל עקב חילוקי־דעות פרשו בני משפחת קצמן ובני הרפק התרכזו בניהול הדפוס. מבני משפחת הרפק עובד ב"אסם" יובל מניפו כאחראי של מחשוב במפעלי החברה ויעקב הרפק, שנבחר ליו"ר מועצת המנהלים, לאחר ששימש עד עתה כממלא־מקום היו"ר. פרנץ קליין, ממייסדי "אסם" הוא פנסיונר וחתנו יצחק יודקין עובד ב"אסם" כגרפיקאי ראשי. עוזיאל וייל גם הוא פנסיונר ובנו ד"ר יאיר וייל עובד ב"אסם" כאחראי על המעבדה. יעקב לורש ז"ל, ממייסדי "אסם", נפטר, ובנו אריה עבד בעבר במחלקת הנהלת חשבונות של המפעל וכיום עובד במשרד רואי חשבון. משה קצמן, ממייסדי "אסם" חולה ואינו פעיל ומיוצג על ידי בנו עוזי הדרי, שבעבר עבד בפרסום ב"אסם". שמשון וילמרסדורף ז"ל, אף הוא ממייסדי "אסם", נפטר ובניו ב"אסם" עובדים בנו רפי כאחראי על פרסום ושיווק ובתו פנינה במחלקת מזון.

כמו בסרטים

חוקרי המשטרה משוכנעים כי בידם די ראיות כדי להוכיח את אשמתה של חוה יערי בפרשת רצח מלה מלבסקי

מאת ראובן שפירא

חוה יערי: סיפור השבוע בפשע

בפרשת הרצח של התיירת מלה מלבסקי מארה"ב לפני 10 חודשים, ובחקירת החשודה העיקרית בקשר לרצח הזה — חוה יערי, אשתו של כתב הטלוויזיה אהוד יערי, עדיין רב הנסתר על הגלוי.

חוקרי המשטרה ממחוז דן, בראשות פקד מישל הדר, וקציני משטרה בכירים המצויים בפרשה משוכנעים כי חוה יערי, אשת עסקים נאה שניהלה קריירה עצמאית לצד בעלה המפורסם, קשורה קשר אמיץ לרצח התיירת בת ה־57. יש בידי המשטרה, לדברי החוקרים, עדויות וראיות שונות, הקושרות את חוה יערי באופן רציני לרצח. על־אף הכחשותיה הנמרצות, להערכת קציני משטרה, יאפשרו הראיות שבידי החוקרים הגשת כתב אישום נגד חוה יערי, גם אם לא תודה בקשר שלה לרצח. "הפעם לא ידינו ידייה באפלה", אמר השבוע קצין משטרה בכיר.

מקורביה וידידיה של חוה יערי, לעומת זאת, משוכנעים שהיא חפה מפשע, ושהחשדות נגדה הם צירוף אומלל של נסיבות, "ממש קפקא", כפי שהתבטא אחד מהם.

מעצרה של יערי ביום שישי שעבר הפך להיות סיפור השבוע בפשע, והוא האפיל על פרשיות פליליות אחרות שנחשפו, ואם לא היה די בכך, הרי שביום שלישי הוטלה "פצצה" נוספת לאוויר, שהפתיעה גם את מי שרגילים לצפות בסרטי־מתח בטלוויזיה ובקריאת ספרי־מתח. בבקשה לעיין חוזר במעצרה, שהגישה חוה יערי לבית־משפט השלום באמצעות פרקליטיה, ד"ר ערנה קפלן ועו"ד דוד מקרין, היא האשימה את בעלה, אהוד יערי — כמי שהעליל עליה עלילה, מסר עדות שקרית למשטרה וגרם למעצרה בחשד נורא של רצח. זאת, על רקע סיכסוך אישי ביניהם ותביעתה לגירושין, לאחר שגילתה, לדבריה, שבגד בה עם אשה אחרת.

אהוד יערי, עיתונאי ותיק השולט היטב ברזי התקשורת ובנושא בהדר־דעות, הדלפות הדעות־שכנגד, שמר במשך כל השבוע על איפוק תקשורתי. הוא סירב בעקביות להרחיב את הדיבור על מעצר אשתו ולהגיב על ההתפתחויות המפתיעות. גם לנוכח האשמות החמורות של אשתו כלפיו, המשיך אהוד יערי לשתוק, ולאחר מחשבה רבה הגיב רק במשפט לאקוני אחד: "אני מתפלל שתוכח חפותה במהירות".

תאונה או רצח?

נראה, כי בימים הקרובים יהיו התפתחויות מעניינות בפרשת חוה יערי. ברגע ניתן רק לסכם את הידוע עד כה: גופתה של מלה מלבסקי, נשואה ואם לשלוש בנות, שביקרה בארץ את אחיה ואחותה המתגוררים בתל־אביב, ושקלה אפשרות להשתקע בישראל, התגלתה ב־10 במרס אשתקד בשעה 19.00 בשביל עפר סמוך לגדר המערבית של שדה־התעופה "דב" בתל־אביב. הראש היה מנופץ מפגיעת מכונית או חפץ קהה. חוקרי המשטרה סברו בתחילה, כי האשה נדרסה על ידי מכונית בתאונת "פגע וברח", וגופתה הושלכה בתעלות.

מאוחר יותר, על־פי ממצאים פתולוגיים ואחרים, החלו החוקרים לחשוד כי מדובר במקרה רצח. הם החלו בשחזור תנועותיה של המנוחה לפני מותה. התברר להם, כי היא היתה אמורה להיפגש באותו ערב עם חוה יערי, שאיתה היתה בקשרי־עסקים.

חוה יערי, אם לבת (16) ובן (12), היתה בעבר פקידה בבנק, שהתמחתה בהשקעות בבורסה. לפי הידוע, גם לאחר שעזבה את עבודתה בבנק היא "שיחקה" במניות בסכומים גדולים, וניהלה השקעות עבור אחרים. לפני כמה חודשים פתחה ברחוב דיזנגוף בתל אביב בוטיק ששמו "בוטיק איך".

יומיים לאחר גילוי גופתה של מלה מלבסקי, זימנו חוקרי המשטרה את חוה יערי לחקירה. היא אישרה, שאכן היתה אמורה להיפגש עם התיירת סמוך לבניין ה"דיזנגוף סנטר", אך התיירת לא באה לפגישה והיא אינה יודעת מה אירע לה. החוקרים, שנטלו ממקום גילוי הגופה טביעות צמיגים, בדקו את מכונית ה"גולף" האדומה של חוה יערי ובכלל זה את צמיגי המכונית. לא נמצאו ממצאים מחשידים, וחוה יערי שוחררה לאחר שמסרה עדות.

זמן מה לאחר גילוי הגופה הגיע למשטרה מכתב אנונימי מאשה, שכתבה שהיא מתגוררת באשדוד וסיפרה כי ראתה בערב הרצח אשה הדומה בתיאורה לתיירת שנרצחה, כשהיא נכנסת למכונית סמוך ל"דיזנגוף סנטר". המכונית נשאה, לטענתה, לוחית זיהוי של עזה. החוקרים ניהלו חקירה בכיוון הזה, אך ללא תוצאות. עדות אחרת שהגיעה למשטרה סיפרה על אישה, גם כן דומה למלה מלבסקי, שכביכול נפגעה על־ידי מכונית פרטית ליד ה"דיזנגוף סנטר" בערב הרצח. ההכנסה למכונית שעובה כבר היתה את המקום. גם המידע הזה נבדק, אולם לא סייע לפתרון התעלומה. צוות החקירה המשיך לחקור בכיוונים שונים, והמשטרה אף פירסמה הודעות בכלי־התקשורת וביקשה את עזרת הציבור בשיחזור תנועותיה של התיירת בערב מותה.

העובדה שחוה יערי היתה האחרונה שאמורה היתה לפגוש במלה מלבסקי, המשיכה להטריד את החוקרים אך לא היה להם דבר ממשי לחשוד נגדה. הפתעה התרחשה לפני כמה שבועות, כאשר בני־משפחתה של מלה מלבסקי, בסיוע רואה־חשבון, גילו כי מחשבון בנק שהחזיקה בתל־אביב נמשכו כמה פעמים לפני מותה סכומי כסף, שהסתכמו ב־50,000 דולר. בדיקה בבנק העלתה, כי הכספים נמשכו על־ידי חוה יערי שבחתימה על הוראת המשיכה השתמשה בייפוי־כוח מטעם מלה מלבסקי, שלפי חשד המשטרה היה מזויף. חוקרי המשטרה החלו במעקב סמוי אחרי חוה יערי וצותתו לטלפונים שלה. בין השאר אף שלחו אליה פעמים שוטרות מוסוות, שניסו לרכוב אותה בשוחד. החקירה השקטה סביב חוה יערי העלתה חשדות, שהיא החליפה את ארבעת צמיגי המכונית שבה נסעה ביום בו נתגלתה גופתה של מלה מלבסקי. לפי סברת החוקרים, כן התקיימה הפגישה בין חוה יערי לבין מלה מלבסקי. השתיים נסעו במכונית ותוך כדי מריבה נפלה מלה מלבסקי מהמכונית וחוה יערי דרסה אותה. החוקרים אף העלו את הסברה, כי המכתב האנונימי מ"אשדוד" נשלח על־ידי חוה יערי עצמה כדי להטעות את המשטרה.

ביום חמישי שעבר עצרו חוקרי המשטרה את חוה יערי בדרכה מתל־אביב לירושלים. ביום שישי הובאה לפני השופט חיים אילת. החוקרים הציגו לשופט חומר חסוי וראש צוות החקירה, פקד מישל הדר, אמר: "באחרונה חלה התפתחות בחקירה שממנה עולה, כי החשודה מעורבת ברצח".

אהוד יערי אמר להכריז בשיחות אישיות, כי הוא המום לגמרי, לא ידע דבר על הסיבה שהביאה למעצר אישתו, ואינו מבין מה קורה. מאוחר יותר בהמשך השבוע, לשוות על־פי טענת אישתו התברר, כי לאהוד יערי היתה תרומה מסוימת להתפתחויות שהביאו למעצרה של אישתו.

"ראיות שיקריות"

חוה יערי הכחישה מרגע מעצרה ועד לכתיבת שורות אלה כל קשר לרצח. היא טוענת שהיא חפה מפשע, וביקשה להיחקר במכונת אמת ואפילו תחת השפעת היפנוזה או זריקת אמת, כדי להוכיח את חפותה. האמיתות הנידעואת שמסרה בחקירתה, אך המשטרה, לטענת פרקליטיה, לא נענתה לבקשתה. חוה יערי אף נתנה לחוקרים הסברים בעניין הכסף שחסר בחשבונה של התיירת וטענה, כי משיכת הכספים מהחשבון של התיירת, שמיוחסת לה, נעשו ברשות, במסגרת עיסקאות פיננסיות שעשתה עם התיירת. עוד טענה כי אין שום קשר בין ענייני הכספים למעורבות ברצח שמיוחסים לה, וכי לא היה לה מניע לרצוח את מלה מלבסקי. חוקרי המשטרה אינם מאמינים לדבריה של חוה יערי.

ביום שלישי החליטו פרקליטיה של חוה יערי להגיש בשם מרשתם, תוך הגשת בקשה לבית־משפט השלום לעיין חוזר בצו המעצר. הבקשה המפורטת כללה פרטים סנסציוניים. התברר לכלי־התקשורת, ולציבור כולו, כי אהוד יערי מסר במשטרה (כנראה בתחילת השבוע) עדות, ובה סיפר כי ביום מותה של מלה מלבסקי לקחה אישתו את מכונית ה"סובארו" שלו, נסעה איתה לתל־אביב ולאחר מספר ימים התברר לו, כי כל צמיגי המכונית הוחלפו. בכל הודעותיה (במשטרה) עד כה, טענה חוה יערי, כי נסעה באותו יום במכונית "פולקסווגן גולף" האדומה, שנבדקה על־ידי המשטרה. עוד טענה יערי בפנייתה לבית־המשפט, "כי המשטרה מונחית על־ידי ראיה או ראיות שקריות שמספק בעלי אהוד יערי. סיפור מכונית ה'סובארו' הוא שקר וכזב והומצא על ידו כדי להפליל אותי. מוזר הדבר, כי בעלי נזכר לספר זאת רק לאחר שהוגשה על ידי בקשה להוצאת צו עיכוב יציאה מהארץ נגדו ותשלום מזונות".

חוה יערי מאשימה במפורש את בעלה, כי הוא מעליל עליה על רקע סכסוך רציני בינו לבינה, וכי הוא מנסה להשתלט על רכושה לאחר שחשפה רומן שלו עם אחות תקופה הליכים משפטיים נגדה. היא גם טוענת, כי הוטרדה בטלפון באיומים על ידי נערה בשם "נאוה" וגבר, שדרשו ממנה שתרפה מבעלה. לדבריה אף הגישה תלונה במשטרה והיא מבקשת שתלונתה תיחקר. חוה יערי מבקשת בפנייתה לבית־המשפט, להורות למשטרה לחקור אותה בפוליגראף.

ביום שלישי הוארך ב־10 ימים — תוך מעטה סודיות — מעצרה של תושבת תל־אביב בת 41, החשודה אף היא במעורבות ברצח מלה מלבסקי. האשה, שלפני ארבע שנים הסתבכה בפרשת מעילה גדולה במקום עבודתה בירושלים, היתה בקשרים הדוקים מאוד עם חוה יערי. מהות קשריה הדוקים נאסרה לפרסום על־ידי בית־המשפט. חוקרי המשטרה משוכנעים כי חוה יערי היא החשודה המרכזית בפרשת הרצח הזאת, כי האשה הזאת שיתפה איתה פעולה בסיוע לאחר הרצח, ידעה עליו לאחר מעשה מוחלט [?] של חוה יערי באותה, והיתה אשת־סוד. החוקרים נוטים בשלב זה לקבל את ההערכה, שבשעת הריגתה של מלה מלבסקי פעלה חוה יערי לבד.

לקראת סוף השבוע, ככל שהתחזקו החשדות נגד חוה יערי, הוחמרו במשטרה את תנאי מעצרה והגבירו את השמירה עליה. בכל הידוע הוצמדה לה שוטרת משך כל שעות היממה, כנראה כדי למנוע ממנה לעשות מעשה של יאוש. זאת אחרי שחוה יערי איימה, לדברי המשטרה, להתאבד ואמרה: "החיים הם זבל". בתום שבוע חקירות אינטנסיבי, משוכנעים חוקרי המשטרה, כי טבעת הראיות נגד חוה יערי התהדקה.

החוקר של חוה יערי

פקד מישל הדר, ראש מדור פשעים במשטרת מרחב דן, התמודד כבר בחקירת מקרה רצח שבו אין הודאה מהחשוד, אך על ידי איסוף שקדני ושיטתי של ראיות נסיבתיות אפשר להגיש נגדו כתב אישום. הדר, בן 35, נשוי ואב לשתי בנות, אחד הקצינים הערבים היחידים המשרתים בתפקידי חקירות בכירים במחוז תל־אביב. הוא האיש שהביא להרשעתו של עורך־הדין שמעון חרמון ברצח האחות כרמלה בלס. זאת בתום חקירה מסובכת שבה השקיע עבודת נמלים ובדיקה של כל פרט, אפילו שולי, ובעוד שהחשוד ברצח מכחיש בעקביות כל קשר למעשה.

מישל הדר ואנשי צוותו חקרו עשרות אנשים, בדקו כל אפשרות, פרקו במכונית הגדולה ממש את דירתו ומכוניתו של החשוד ברצח, צותתו לטלפונים שלו והצליחו לאסוף את הראיות הדרושות להרשעת חרמון, שהתבסס בין השאר על טיפות דם בלב ועל טיפת דם שנמצאו במכוניתו. שמעון חרמון החליף את צמיגי מכוניתו לאחר רצח כרמלה בלס. גם חוה יערי החליפה, לפי חשד החוקרים, את צמיגי מכוניתה. בחקירת הרצח של מלה מלבסקי מפעילים פקד מישל הדר וחוקריו את אותן השיטות שהוכיחו עצמן בחקירת רצח כרמלה בלס, והם מאמינים [?] משוכנעים שישיגו תוצאות בקרוב.

פקד מישל הדר, שכבר מזמן היה צריך לקבל את דרגת הרב־פקד, אך קידומו עוכב בגלל תלונה נגדו שנחקרה על ידי המחלקה לחקירות פנים במשטרה ונמצאה חסרת בסיס, נחשב על ידי חבריו במשטרה ומפקדיו כקצין מעולה — נמרץ, פיקח, ישר, יסודי וחוקר מצוין. "הוא יודע איך צריך לעבוד. כשהוא לוקח חקירה ליד הוא רץ איתה עד הסוף. לא מוותר, לא מתייאש ולא מחסיר אף פרט", אמר השבוע קצין משטרה בכיר. את הקריירה שלו במשטרה החל הדר בגיל 18. אחרי קורס שוטרים שירת בתפקידי סיור בתרשיחא, אחר כך ביהודה ורפיח. לפני כמה שנים, לאחר שירות כקצין סיור, עבר לתחום החקירות ומאז הוא רואה את עתידו במשטרה באגף החקירות. חוץ מלחשוף פושעים נוהג מישל הדר גם לכתוב שירים.

هكذا من الأصل

פצצת המימן של העיתונות הצרפתית

שירות
DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

רובאר בדאנטר, שר המשפטים וידידו של הנשיא פרנסואה מיטראן, הוא יעד אהוב להתקפות הימין הצרפתי. הם מאשימים אותו כי אינו נוקט אמצעים נוקשים דיים נגד מפגיני שמאל, טרוריסטים ועבריינים מכל הסוגים. מצטיין בחריפותו ובצדקנותו העיתון "פיגארו" השמרני. "שום חברה תרבותית", כותב העורך הראשי של העיתון, מקס קלוס, "אינה יכולה לחיות בלי תקנות".

בסוף השבוע שעבר שעה סוף סוף בדאנטר הסוציאליסט לדברי מבקריו הימניים, והורה לפתוח בהליכי חקירה נגד מפר חוקים ידוע לשמצה: איל העיתונות הצרפתי רובר ז'וזף אמיל ארסאן, בן 65, בעליו היהיר של 19 עיתונים יומיים, ובהם "פיגארו" הפריסאי. כאשר קנה לא מכבר את עיתונו ה-20 במספר, את "לה פרוגרה" בליון, ורכש את רוב המניות של העיתון "אוניון" בריימס, זעקה "פצצת המימן" — כך מכונה התפשטותו של ארסאן (ושמו והמלה פצצת מימן מתחילים באותה אות) את עולם העיתונות והפוליטיקה בצרפת. שר המשפטים מתכוון לבקש מהפרלמנט האירופי בשטרסבורג להסיר את חסינותו של הציר ארסאן כדי שאפשר יהיה לתבוע אותו על הפרות החוק הצרפתי נגד מונופולים.

זולל הנייר

ספק אם אכן יעמוד איל העיתונות למשפט. שכן "זולל הנייר" (כפי שמכנה אותו העיתון "ליברסיון") בעל עוצמה רבה מדי, פוליטית ופובליציסטית. על אף ששני חוקים נגד מונופול על עיתונים, האחד מ-1944 והשני מ-1984, מעניישים בקנסות גבוהים ואפילו באיסור לעסוק בעיתונות, מי שבבעלותו עיתונים רבים מדי, יכול היה "זולל הכבשים" (בדברי "לא מונד") להרחיב במשך השנים ללא הפרעה את קיסרותו. שלא כמו במערב גרמניה, למשל, שבה לשכה לא תלויה מפקחת על שמירת חוקי הקרטלים, בצרפת חייבת הממשלה לעשות את המלאכה. ולממשלות מהימין ומהשמאל היו תמיד סיבות אופורטוניסטיות כדי לחזור אחר ארסאן או לפחות להניח לו לנפשו. אפילו המפלגה הסוציאליסטית, שעיתוניו של ארסאן מנהלים נגדה מלחמת חרמה, גילתה כלפיו במשך זמן רב התחשבות רבה. "כיצד זה הוא מתנהג כאדם הבטוח מפני עונש?" תהה "לא מונד", והוסיף "האם מגן הפרזידנט מיטראן על ארסאן?" מקורותיו הכספיים של ארסאן לוטים בערפל. חלק ממחיר הקנייה בסך 30 מיליוני פרנקים תמורת "פיגארו" שילם ארסאן על פי השמועה במזומנים — חמש מזוודות של מזומנים הונחו על שולחן הכתיבה.

בין עיתוניו של ארסאן נמנים שני העיתונים הארציים, "פיגארו" ו"פראנס-סואר", כמו גם עיתוני יום ראשון, רשת של עיתונים אזוריים ובין 20 בטאונים, ובהם כתבי עת מקצועיים לרוכבי סוסים, גננים, טבחים, ציידים ונהגי מכוניות. התפוצה הכוללת של כל עיתוני ארסאן היא למעלה מ-4 מיליוני עותקים. בעיקר באמצעות עיתוניו יש לארסאן גם מניות בשלושים תחנות רדיו מקומיות. במיומנות מקצועית מעולה — בכך מודים גם מתנגדיו — הציל ארסאן כמה וכמה עיתונים על סף פשיטת רגל, וביניהם את "פיגארו". בעיתון זה, שהיה במצוקה כספית כאשר ארסאן נכנס לתמונה, נרשמה עלייה בתפוצה בסך 17.1 אחוזים. מאז ה-3 בינואר נושא העיתון את כותרת המשנה "העיתון הלאומי המוביל של צרפת" — ניצחון על העיתון "לה מונד", המצוי בירידה.

קניות הצלה

מכיוון שארסאן הבטיח בקניות ההצלה שלו מקומות עבודה, הניחו לו גם האיגודים המקצועיים לנפשו. הוא ביחסים טובים עם איגוד פועלי הדפוס שבהשפעת המפלגה הקומוניסטית. חברת ההוצאה לאור של עיתוני ליון, שמלבד "לה פרוגרה" יש לה עוד שמונה עיתונים, שקעה בחובות של 160 אלף דולר. איש מלבד ארסאן לא רצה בה. רכישה זו הביאה לאיל העיתונות כמעט מונופול במחוז רון-האלפים, שכן העיתון הגדול השני באיזור, "לה דופינה ליבארה" בגרנובל, כבר היה שייך לו ממילא.

איל העיתונות רובר ארסאן השתלט כבר על 38 אחוזים מהעיתונים בצרפת למרות החוקים הנוקשים המגבילים מונופולים, ובזכות קשרים מצוינים בצמרת

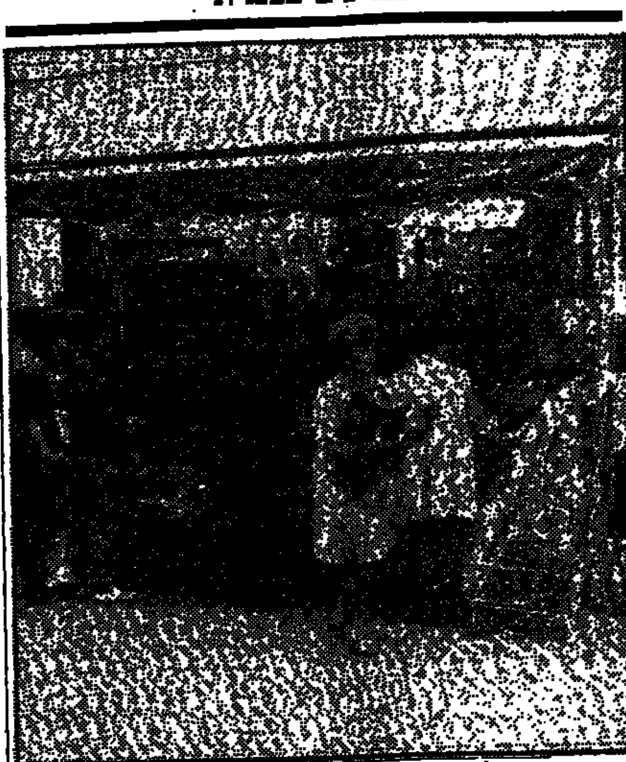
רוכן למכירת עיתונים בפאריס: ארסאן משתלט

בעיתונות הצרפתית ובקרב פוליטיקאים — במידה שאינם מקורבים לאיל העיתונות — פרצה סערה. בעיקר הובאש ריחה של הממשלה. היתה זו הממשלה שיזמה באוקטובר 1984 חוק עיתונות, על פי השמועה גם בכקמה על איבתו המתמשכת של ארסאן לסוציאליסטים, ובאמצעי הגנה מפני נטייתו להשתלט על העיתונות. על פי חוק זה, איש אינו רשאי להחזיק בבעלותו למעלה משלושה עיתונים ארציים אם תפוצתם עולה על 15 אחוז מכלל תפוצת העיתונים הארציים. איש אינו רשאי עוד להחזיק גם ביותר מ-10 אחוזים של כל העיתונים — אזוריים וארציים. על המכסות שנקבעו על ידי החוק כבר עבר ארסאן עוד קודם. אבל על פי פסק דין של בית הדין לענייני חוקה, אי אפשר להחיל את החוק באורח רטרואקטיבי. אך שתי הקניות האחרונות שלו היו הפרת חוק בוטה: ארסאן שולט כעת על 38 אחוזים מהעיתונות הארצית ועל 26 אחוז מהעיתונות האזורית.

ארסאן הוא דמות יוצאת דופן. הוא שקוף כפי שהיה אכסל שפרינגר בזמנו או כמו האוסטרלי רופרט מארדוק. אך הוא גם בעל נטיות פוליטיות הפכפכות. בצעירותו השתייך ל"חזית הצעירה" הפאשיסטית. בתקופת הרפובליקה הרביעית הוא תמך במפלגה הרדיקאלית-סוציאליסטית (מפלגת מרכז-שמאל מתונה), והיה חסידו של מנדס פראנס השמאלי ומקורב לארגונו הקטן של מיטראן "האיחוד הדמוקרטי והסוציאליסטי של ההתנגדות". כמו מיטראן קיבל אז מהעיתון "ל'אכספרס" את הצטיינות על מעורבות שמאלית. לדברי "לה מונד" לא שכח מיטראן מעולם לארסאן על שב-1959, כאשר היה ציר בפרלמנט, נאבק נגד הסרת חסינותו של הסנטור מיטראן בעקבות האשמות של הימין כי ביים במיצפה הכוכבים של פאריס ניסיון התנקשות בחייו.

ולבסוף: מיטראן הסוציאליסט מתכונן לקראת "מגורים משותפים" — חיים פוליטיים משותפים עם רוב ימני בפרלמנט לאחר הבחירות במארס. ברור שהוא רוצה לכונן שלום עם העיתונות של ארסאן, כדי שלא תצא נגד ניסיון המגורים המשותפים שלו. כך מסבירים צרפתים רבים את העובדה המדהימה, שארסאן יכול להרחיב את קיסרותו גם תחת השלטון הסוציאליסטי. לאחר הבחירות לפרלמנט ב-16 במארס יהיה מצבו עוד טוב יותר. לו עצמו יש מקום בטוח ברשימת המועמדים של מפלגת ואלרי ז'יסקר ד'אסטאן, האודה"ף. יחד אתו ייכנסו לפרלמנט החדש 15 עד 20 צירים הנמנים על מקבלי המשכורות שלו או הקשורים אליו מבחינה עסקית, ובהם שר המשפטים הגוליסטי לשעבר אלאן פיירפיט, היום בין השאר בעל טור ב"פיגארו". אומר המנהיג הסוציאליסטי ליונאל ז'וספאן: "זאת תופעה פוליטית מסוכנת". מומחי התקשורת בפאריס מאמינים שארסאן ביצע בשקט את רכישותיו האחרונות, מכיוון שידידיו הפוליטיים בימין הבטיחו לו כי לאחר ניצחונם בבחירות במארס, יבוטל חוק העיתונות של 1984. אז יהיה לו סוף סוף חופש פעולה גמור.

פרשת ארסאן מצטרפת לשערוריית תקשורת אחרת, המטילה אור מפוקפק על הממשלה. הנשיא העניק לקבוצת הון של איל הטלוויזיה האיטלקי סילוויו ברלוסקוני זכיון לערוץ טלוויזיה חמישי — פרטי — בצרפת. ברלוסקוני, המכונה באיטליה בגלל התעבויות הטריוויאליות הפופולריות שלו "[illegible] של הפרטים האיטלקיים", קיבל תנאים כה נוחים, עד כי מועצת המדינה, בית הדין המינהלי העליון, עומדת לבדוק את חוזהו עם ממשלת צרפת.

אם תימכר הטלוויזיה הממלכתית לידיים פרטיות — כפי שמייחלים אנשי ימין רבים — לאחר ניצחון הימין, קונה אחד עומד מוכן ומזומן: רובר ארסאן. הוא כבר הודיע במאמר מערכת ב"פיגארו" שלא מוסדות ולא חוקים "יעמדו בדרכו": "אני אמשיך ללכת בדרכי". גם שר המשפטים בדאנטר לא יעצור אותו. ספק רב אם הפרלמנט האירופי יסכים להסיר את חסינותו של חבר בגלל פרשה הקשורה לחוקי עיתונות. אפילו בדאנטר, עצמו אינו משוכנע שכך יעשה.

תחייתו של הסחר הנגדי

מאת סקוט סאליוואן

Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

פאריס

שיירת משאיות עמוסה בתותים קרים חוצה את הגבול מהונגריה לאוסטריה. כמה שבועות לאחר מכן מגיעה מכולה טעונה ריבת תותים שנארזה באוסטריה, לקהיר למכירה בשוק המקומי. מתוך בהונג קונג [illegible], על פי הוראות חברת הסחר האוסטרית התיצבת במרכז המארג המסובך הזה, משלוח מעורב של מכשירי וידיאו וקלטות רשמי קול לבודפשט. תוך זמן קצר צופים ההונגרים בשמחה בסרטי "ראמבו" בוידיאו, המצרים אוכלים ריבה וחברת הסחר האוסטרית מחפשת אחר לקוח לכמה טונות של מרבדים מצריים ובובות מסורתיות מצריות. שום כסף לא עבר מיד ליד, אבל הכלכלות של ארבע המדינות הרוויחו מהמימראם המסחרי המסובך. תרגיל מוצלח נוסף בסחר חליפין מודרני.

סחר חליפין או סחר נגדי, כפי שקוראים לו כיום, הוא צורה עתיקה של מסחר, והמחסור הגלובאלי במזומנים תרם לצמיחתו מחדש. מחסור במטבע קשה, הגבלות מסובכות ומחמירות על המרות כספים, המיתון של העשור האחרון, משבר החובות, מחירי סחורות נמוכים, התמוטטות שוק הנפט — כל אלו תרמו לפריחה אדירה של הסחר הנגדי. ב-1973 עסקו רק 15 מדינות בסחר חליפין דרך קבע. היום עושות זאת 88 מדינות. איש אינו יודע בדיוק איזה שיעור מהסחר העולמי מנוהל באמצעות סחר חליפין, אך אומדנים מספרים על יותר מ-30 אחוז.

בעיני אלו התומכים בסחר חופשי ללא כל הגבלות, תחייתו של סחר החליפין היא אסון. הבנק העולמי מגנה צורה זו של סחר מכיון שהוא שולל ממדינות העולם השלישי את המזומנים ואת משאבי ההון שהן צריכות לפיתוח. גאט"ט (ההסכם הכללי על תעריפים וסחר), שמקום מושבה בז'נבה, רואה בסחר זה גורם מכריע במגמה הכלל עולמית לקראת מכסים ותקנות מגן. גם מפני שעסקות כאלו מאלצות לפעמים את אחד הצדדים בעסקה לקבל סחורות שאלולא כן לא היה קונה.

חליפין מעוגנים בחוק

החובה להשתמש בסחר חליפין נכללת יותר ויותר בחוקים של מדינות. בשלוש השנים האחרונות, כל אדם שמכר סחורות לאינדונזיה בשווי של יותר מ-500 אלף דולר, התחייב לקבל מוצרים אינדונזיים בתמורת תשלום. לאקוואדור יש חוק דומה. מאלזיה מכינה כעת חוק כזה וגם תאילנד שוקלת חקיקה בעניין. מכסיקו, ברזיל ודרום אפריקה, כולן מעודדות עסקות סחר חליפין. אף כי לברית המועצות ולמדינות מזרח-אירופה אין חקיקה מפורשת העוסקת בסחר חליפין, למעשה לא יכולות חברות מערביות למכור את מוצריהן לגוש המזרחי בלי שיסכימו לקבל ממנו סחורות בתמורה. גם יצרני נשק מגלים יותר ויותר, שאין להם שום סיכוי לזכות בחוזה מכירה צבאי, אלא אם יותנו על הסכם "קיזוז" לקנות חלפים מלקוחותיהם או להקים מפעל ייצור מקומי.

כפי שהיה אפשר לצפות, עוררה התרחבותו המהירה של סחר-הנגד שגשוג של מומחי סחר חליפין ברחבי העולם. סוחרים מבוססים היטב בווינה, שרבים מהם החלו את דרכם בהחלפת גפרורים אוסטריים בקפה איטלקי בשוק השחור של אחרי המלחמה ב-1945, מגלגלים כעת מאות מיליוני דולרים בעסקות ללא מזומנים עם סין וברזיל. ברוקרים גדולים בוול-סטריט כמו מורגאן סטנלי וגולדמן זאקס, נכנסו בחמש השנים האחרונות לעסקי החליפין כמו גם יותר מ-40 בנקים אמריקאיים. חברות ענק כמו ג'נרל מוטורס ומקדונל-דגלס, השלוחות התעשייתיות, הקימו גם הן מחלקות לסחר חליפין. "זה משתלם לנו", אומר פייר בראגדאן, מנהל יחידת החליפין של סיבה. "אלמלא עסקנו בסחר חליפין, היינו מפסידים את העולם השלישי, שוק העתיד, למתחרים שלנו".

הסחר הנגדי המודרני החל במזרח אירופה לפני למעלה מ-40 שנה. מדינות הגוש המזרחי, שלא יכלו לשלם בכסף תמורת מצרכים חיוניים מתוצרת מערבית, הציעו סחורות מתוצרת עצמית בתמורה. אך לעתים קרובות היו סחורות אלו מאיכות ירודה מכדי שיהיה אפשר למכור אותן בשווקים מערביים, ובמשך השנים מצאו סוחרים מערב אירופיים דרכים להיפטר מהן, כמה מהן מתוחכמות מאוד. מומחה [illegible] מנוסה, ש"נתקע" עם משלוח של כלי אוכל עשויים פלדה באיכות ירודה מתוצרת רומניה, שלח אותם לפורטוגל ושם התיכו אותם ועיצבו אותם מחדש למכלים שנמכרו לברית המועצות. חברת אלתר בורנה הקימה רשת של בתי חרושת לעיבוד מוץ כדי למלא בקבוקים במיץ תפוחים פולני למכירה במזרח התיכון, שבו נמנעים המוסלמים משתיית אלכוהול.

יותר מ-30 אחוז של הסחר העולמי מתנהלים כיום בדרכי חליפין, הפותרות את בעיות המחסור במזומנים ואת בעיות הייצוא של כלכלות העולם השלישי ומזרח אירופה

גמישות והתמצאות

המפתח לסחר נגדי מוצלח הוא גמישות והתמצאות בשוק העולמי. "אפילו ילד בן עשר בהונגריה יסרב לרכב על אופניים הונגריים", אומר סוחר. "אבל האופניים יכולות להיחטף בניגריה". אין זה מפתיע שעסקות החליפין הנפוצות ביותר נוגעות במוצרים שבשימוש רחב. נפט וגז טבעי הם יעדים אידיאלים לסחר חליפין בינלאומי, מפני שהם ניתנים להעברה ולאחסון והם בעלי תקן של איכות: כמעט כל מדינה מפיקה נפט מנצלת עסקה זו. מאז החלו מחירי הנפט ליפול לפני שלוש שנים, המירה ניגריה נפט בשווי הנאמד בארבעה מיליארדי דולרים, בסחורות מיצרנית מברזיל. כמעט תמיד כשהוא מתחת למחירי אופ"ק ובמכסות העוקפות את תקרות הייצור של ארגון זה. איראן ועיראק מקבלות את הנשק למלחמתן האינסופית על ידי מכירת נפט תמורת מטוסים וכלי נשק. בקיץ האחרון השתמשה ערב הסעודית העשירה בסחר נגדי כדי לעדכן את חיל האוויר שלה. מחצית שוויו של צי מטוסי קרב חדשים מדגם טורנדו — שמחירם ארבעה מיליארדי דולרים — תשולם על ידי נפט גולמי.

זרם הנפט הזמין בשוק העולמי מחריש גם את התיתנות של סחר חליפין וגם את המגמה שלו לכרסם בצורות סחר אחרות. לולא הצליחה ניגריה להתחם על עסקות חליפין ובכך לעקוף את תקרות הייצור של אופ"ק בשלוש השנים האחרונות, היתה אולי כלכלתה מתמוטטת. אבל המדינות של נפט כמה מתחת לשולחן שמה ללעג ולקלס את המשמעת של אופ"ק, וסייעה להפוך את הירידה במחירי הנפט למפולת. בכינוסי אופ"ק האחרונים גונתה ניגריה על ידי שותפותיה מכיון שהשתמשה בסחר חליפין כדי להפר את תקנות הארגון. אולם למרבה האירוניה אותן שותפות עצמן פונות כעת באותה צורה עצמה. "קל להתמכר לסחר חליפין", אומר ג'ראלד ג'אגן מפיליפס בראדרס, חברת סחר [illegible] גדולה, "וקשה מאוד לוותר על כך".

בין המתמכרים החדשים נמנות כמה מהכלכלות המשגשגות של מדינות בדרום מזרח אסיה. אינדונזיה קפצה על עגלת הסחר הנגדי לפני שלוש שנים, וכבר השלימה עסקות חליפין ביותר מ-900 מיליוני דולרים, כשהיא ממירה מוצרים כגומי, קפה וקאקאו בדשנים ממזרח גרמניה, יפאן וארצות הברית. שלא כמו מדינות מזרח אירופה העניות במטבע קשה והכלכלות של מדינות אפריקאיות רבות שהן בבחינת "מקרי סל", אינדונזיה ומדינות אסייתיות אחרות מאמצות סחר חליפין לא מפני שהן נאלצות לעשות זאת, אלא מפני שבעבורן זו דרך לפתוח דרכים חדשים לייצוא שלהן. אינדונזיה, למשל, העלתה את מכירות חומרי הגלם שלה כגון גומי וקפה, והיא עוברת לסחר חליפין בסחורות מיוצרות של טכנולוגיה גבוהה כגון צמיגים, רהיטים, מיץ פירות וסיגריות.

סוחרים רבים מאמינים כי סין תעמוד בראש המדינות העוסקות בסחר חליפין. עד לשנה שעברה שילמו הסינים תמיד במזומנים בדייקנות. אך כעת הם החלו להציע מגוון רחב של מוצרים לסחר חליפין, כולל פרי קיווי, נקניקיות, פפרוני ופרוות שפנים. בעסקה שנחתמה לא מכבר זכתה חברה איטלקית בהזמנה להקים בית חרושת לעיבוד מיץ אבנים בשווי 17 מיליוני דולרים בתמורה להסכמה לקנות בחזרה את תוצרת בית החרושת במשך חמש השנים הבאות.

הדוגמאות וקשיים דומים בצפים לסחר הנגדי באפריקה השחורה. מאחורי סחר החליפין הנשובים ביותר בעולם. ראשית, זה הפוך אליו מגיעות לבסוף רבות מהסחורות מסוג ב' ממזרח אירופה. מעבר לכך, הרוב הגדול של מדינות אפריקה סובלות ממחסור כזה במזומנים עד כי הסחר היחיד שהן יכולות לנהל הוא סחר חליפין. גאנה מחליפה דרך קבע קקאו ויהלומים בטרקטורים בולגריים ובמשאיות מזרח גרמניות. זימבאבווה נתנה טבק תמורת נייר ומטע כרום [illegible]. בשנה שעברה הודיעה טאנזניה כי היא מאמצת רשמית את השיטה של סחר החליפין, והצטרפה להסדר סחר נגדי אזורי יחד עם מדאגסקר, מאוריטניה, זימבאבווה ואיי סיישל.

סיכונים עצומים

ברור שאפשר להרוויח הון בסחר נגדי. אך גם הסיכונים עצומים. בנובמבר נאלצו מנהלים בכירים של האנס אלפיק, קונגלומרט האוסטרי, להתפטר כאשר התגלה בחברה הפסד של 200 מיליוני דולרים מעסקות חליפין אחת האחרונות. הפיאסקו החל בפאריס, כאשר חברה בת, אינטרטריידינג, סיפקה כתורת של החברה האם בקניית מיליארדי דולרים במכירות מכאיבה של נפט איראני ב-5 אחוזים מתחת במחיר השוק. אך לפני שהחברה האמריקאית מכרה את הנפט, הידרדרו מחירי הנפט בשוק המיידי ב-15 אחוזים, ואינטרטריידינג נאלצה לספוג את ההפסד. סוחרים מוקשים מבלים הפסדים כה קשים. אך רובם הנכנס בעסקה בלא עלו יפה. סוחר אוסטרי אחד נזכר שפולין ביטלה פעם הזמנה למכירת תותים ואוכמניות אדומות לחברה שלו, לאחר שמבול [illegible] השדות. הפולנים סירבו לפצות את החברה המערבית על בדיקים, בה במידה מוצאים עצמם סוחרים בעסקות כאלה לא אחת "תוקעים" עם מיצי פירות טרופיים שהחמיצו וכלי מתכת שאין להם שימוש. סוחר אחד נזכר בחלחלה כיצד נשאר פעם עם מאות של אביזרי קוסמים יפאניים כאשר הלקוח הסופי פשט את הרגל לפני ביצוע העסקה.

לטווח הארוך אפשר שהסחורות הסחר הנגדי כאלטרנטיבה למסחר רגיל הם אכן חמורים כפי שגאט"ט טוענת שהינם. סחר החליפין אינו משפר את איכות הסחורות הסובבות בשוק העולמי. "בלב כל עסקת סחר נגדי", אומר וילהלם הבדריקס, נשיא התאחדות הסחר האוסטרית, "עומדת הבעיה להציע מישהו לרכוש מוצר שאילולא כן לא היה חולם מעולם לקנות אותו". גם כך, סחר החליפין המשמש בבירור כשסתום ביטחון חיוני למדינות הכורעות תחת עול חובות, שבלעדיו היו מנותקות מהסחר העולמי. הוא מספק הזדמנות למדינות תעשייתיות חדשות לפגוע בשווקים רוויים ולעמוד ביתרון מטבע קשה שהן זקוקות לו כל כך. הוא הופך למרכיב חיוני בתחרות על שווקים בעבור העבע. הסוחר המערבי המסרב לעסקות חליפין יפסיד ללא ספק הרבה לאלו שמסכימים.

לנוכח העובדה שאין מנוס משוק חליפין, עשתה קהיליית הסחר העולמית את הדבר היחיד שיכלה לעשות — התארגנה לחיות עם המצב. הארגון לשיתוף פעולה כלכלי ולפיתוח בפאריס אמנם שותף לעוינות של גאט"ט לסחר הנגדי, אך הוא מימן תוכנית לסייע למדינות העולם השלישי להתנהל באורח יעיל יותר ורחוק יותר בסחר חליפין. סוחרים מערביים [illegible] ללא הוזים של סחר חליפין והליכי בירוקרטיה, כמה מהם ... כדי לצמצם. אם לא לחסל, כמה מהסיכונים היותר בוטים. והמדינות עצמן פועלות בהדרגה להרחיב את היקף המוצרים המוצעים לסחר חליפין, מחומרי גלם למוצרים תעשייתיים גמורים למוצרים ונמרים. במדינות המטבלות מסחור במזומנים באמריקה הלטינית, שיטתן מנהיגים כמו אלן גארסיה פארואו, את הסחר הנגדי כדרך חשובה לעידוד מסחר וגידול כלכלי בלי להודע בתקציב ומקורי הצמיחה המימונים המוכתבים על ידי בנקים מערביים וקרן המטבע העולמית. במשך הזמן בכיר לסחר החליפין יהיה בטוח יותר ומתוחכם יותר, ככל שילך ויתפשט.

שודדי אמנות: רווח קל, סיכון קטן

שירות
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

בעקבות מידע שקיבלו ממודיע משטרתי, ארבו 15 שוטרים ניו־יורקים ברחובות האפלים והנטושים של לונג איילנד סיטי בתחילת השבוע שעבר. מבעד למשקפות לילית ראו השוטרים שלושה אנשים ופטישים בידיהם פורצים למחסן של המכס ויוצאים משם ובידיהם עתיקות מזרח תיכוניות. כאשר עלו השודדים על המכוניות שהמתינו להם, נכנסו השוטרים לפעולה. עצרו אותם, ותפסו שלל ששווה על פי האומדן 18.5 מיליוני דולרים. המונה [illegible], מזוזות, כדים, צלוחיות וקנקנים.

שוב התברר כי שודדי האמנות יצאו משורותיו של עולם האמנות. שניים מהעצורים היו סוחרי עתיקות במנהטן. "הם ידעו לאן הם הולכים", אמר סמל המשטרה הרי סייקין. "המחסן היה מלא תיבות והם הלכו ישר לשתיים, שעל הדפנות שלהן היו סימנים אדומים". אך גם אם היה במעצר מקום ניצחון מעודד במאבק נגד גניבה בינלאומית של אמנות ועתיקות, הוא היה מקרה בודד.

לדברי הקרן הבין-לאומית לחקר אמנות (ייפא"ר), קבוצה ניו-יורקית העוקבת אחר גניבת יצירות אמנות, מסתמנת עלייה מתמדת בגניבות מסוג זה בשנים האחרונות וירידה בגילוי הפריטים הנעלמים. ב-1982 דיווחו מוזיאונים, גלריות ואספנים פרטיים על 2,981 גניבות של חפצי אמנות ועתיקות לייפא"ר ורק על 283 השבות. ב-1984 עלו מקרי השוד ל-4,157 והחזרות חפצים גנובים ירדו ל-160. בנובמבר האחרון יצאו שודדים נועזים ממוזיאון מארמוטאן בפאריס, ובידיהם תשעה ציורים אימפרסיוניסטיים יקרי ערך, ששוויים נאמד ב-12.5 מיליוני דולרים, כולל תמונתו של מונה "רושם — זריחה", היצירה שהעניקה לתנועה האמנותית זו את שמה. בערב חג המולד נשדד המוזיאון הלאומי לאנתרופולוגיה במכסיקו סיטי ונלקחו חפצי אמנות פרה-קולומביאנית שערכם לא יסולא בפז. עד כה, אומרת המשטרה, עומדים החוקרים בפני מבוי סתום.

לנוכח הפרס המצפה לגנבים, אפשר אולי להתפלא על כך שהיקף הגניבות אינו גבוה יותר. "ברוב המקרים גניבות של חפצי אמנות מניבות רווח גבוה וסיכון נמוך", אומר רוברט וולפה, שוטר לשעבר העוסק כעת בהתחקות אחר גנבי אמנות בכל העולם כבלש פרטי. למוזיאונים, גלריות ואספנים רבים אין מערכות ביטחון באיכות גבוהה. במכסיקו סיטי מצאו הגנבים כי מערכת האזעקה לא הופעלה, ולא תוקנה מאז התקלקלה לפני שלוש שנים. פיענוחם של מקרים כאלו קשה ביותר. רוב הגופים לאכיפת החוק אינם מצטיינים בתחום בענייני אמנות. החוקרים יכולים לחפש עקבות המובילים אותם דרך חצי תריסר או יותר מערכות שיפוטיות שונות בארצות שונות, שלכל אחת מהן חוקים משלה על גניבת חפצי אמנות. ולבסוף, עולם האמנות נוטה לגלות אמון. יצירה גנובה המוצעת לגלריה בלווית מסמכים הנראים אותנטיים לא תעורר בדרך כלל שאלות מהיכן באה. "ראיתי פחות מסמכים והוכחות בעלות המצורפים ליצירת אמנות גבוהה מאלה המצורפים למכונית משומשת", אמר וולפה.

אין "מאפיה"

על אף הרווחים הנראים קלים, אומרת המשטרה כי אין לדבר על "מאפיה" של שודדי אמנות. יש מגוון של עבריינים: אנשי מקצוע בתחום האמנות הרוצים כסף מהיר, ארכיאולוגים נוכלים, חובבי אמנות בעלי הכנסות צנועות ואצבעות דביקות ושודדים מהסוג הרגיל המוכנים לגנוב כל דבר. "השלל יכול להיות משאיות של קאוויאר או רשמי קול או חפצי אמנות, כל מה שמיך", אומר ז'אן קלוד תסאן, ראש חוליית האמנות במשטרת פאריס. זה גם היה המקרה של הכנופיה הידועה "שודדי רשימת המיוחסים". במשך שנתיים, עד מעצרם ב-1982, שדדה הכנופיה מכל הבא ליד בערי החוף של צפון מזרח ארצות הברית. אך עד מהרה גילו חבריה כי אמנות יכולה להביא להם מחיר טוב יותר מאשר תכשיטים ומערכות סטריאו יקרות. ואם הם לא הבינו את ערך הפריטים שגנבו, אנשי הביניים שלהם הבינו. על פי עדות שהתגלתה בבית המשפט, מכרה הכנופיה חלק גדול משללה לשני סוחרים בניו-אינגלנד. אחד מהם, סוחר מטבעות בפרובידנס, מכר את חפצי הכסף שהם גנבו. מאוחר יותר הודה באשמה ונידון לארבע שנות מאסר. השני,

שוד אמנות הוא עסק הנעשה משתלם יותר ויותר, לנוכח חדלון המשטרה בגילוי הפריטים הגנובים, אמצעי הביטחון הדלים במוזיאונים ובגלריות, והעונש הלא גדול הצפוי לגנב

שוד מפורסם מאוספו של ז'אק קארטייה: הגנבים אינם נלכדים

סוחר ידוע בבוסטון ושמו מייקל פילידאס, קנה רק נופים ותמונות אמריקאיות מהמאה ה-19. פורטרטים, כך נזכר אחד השודדים, היו לדעתו ניתנים מדי לזיהוי. פילידאס, שטען כי לא ידע שהוא קונה סחורה גנובה, הורשע באשמת קשירת קשר. שופט פדראלי הטיל עליו 30 אלף דולר קנס וציווה עליו להרצות 1000 שעות הרצאות על אמנות בפני אנשים עניים.

לאחר מכירתו הראשונה של פריט אמנות גנוב, אפשר לחזור ולמכור אותו שוב ושוב לקונים תמימים ולבסוף "להלבין" אותו בגלריה ידועה או בבית מכירה פומבית. כך לדברי ליין סטוואל פירסון מייפא"ר. דובר סותבי'ס בניו יורק, דיוויד יוזאין, כופר באפשרות זו: "מכירות פומביות הן המקום הגרוע ביותר למכור יצירה גנובה, מכיוון שאנחנו מפרסמים על המכירה מראש ובודקים בהרחבה את ההיסטוריה של הפריט". בכל זאת שטיחי קיר גנובים בשווי 400 אלף דולר הופיעו על שער הקטלוג של סותבי'ס ב-1977. ובשנה שעברה כלל קטלוג ינואר של כריסטי'ס תמונה גנובה של באלתוס, ששוויה נאמד ב-300 אלף דולר. אלו גניבות שהתגלו רק כאשר הבעלים המקוריים ראו את הפרסומים בקטלוגים. בפאריס נזכר תסאן שאיתר שטיח גובלאן גנוב באמצעות קטלוג של סוחרים. הוא חצה את אירופה ואת המזרח התיכון בחיפושים אחריו ועבר דרך ארבעה סוחרים עד שעקבות השטיח נעלמו.

אמצעי ביטחון דלים

על אף כל התלונות על העלייה בפשע, לרוב בעלי חפצי האמנות אין עדיין אמצעי ביטחון מספיקים. הדוגמה הטובה ביותר לכך היא הגלריה בדולוויץ' קולג' בלונדון. ארבע פעמים ב-18 השנים האחרונות נגנב הציור יקר הערך ביותר של בית הספר, הפורטרט של יעקב דה גאין השלישי, ציור שמן קטן מאת רמברנדט ששוויו 4.6 מיליוני דולרים. תמונתו של ברויגל "ישו והאשה הנואפת" נגנבה לפני ארבע שנים ממכון קורטו בלונדון. שתי היצירות עדיין לא נמצאו. במחוז סוהו האופנתי של ניו יורק קשה יותר למצוא גלריית שמורות מאשר מסעדות זולות. לפני 15 חודשים גילה חובב האמנות לואיס הילאן כי הוא יכול לבנות אוסף מכובד פשוט על ידי סחיבת כל פריט השובה את דמיונו בתערוכות אמנות. כאשר ערך בלש המשטרה הניו-יורקית כים מוטשדייני חיפוש בביתו של הילאן, הוא מצא תשע יצירות גנובות מוצגות באהבה רבה על כנים מיוחדים ותאורה מתאימה. הילאן הודה באשמה אך קיבל עונש יצירתי נוקש: חמש שנים אצל קצין מבחן וצו האוסר עליו להיכנס לגלריות האמנות של סוהו.

פרשת הילאן ממחישה מגמה של התקופה האחרונה בגניבות האמנות: הנטייה לגנוב חפצים קטנים להסתרה כגון פסלונים, עתיקות וקרמיקה עתיקה. פריטים אלה לא רק קל יותר לגנוב, אלא גם קל יותר למכור מאשר תמונות או שטיחים שאפשר להבחין בהם. "פשוט כל כך קל להעביר ממקום למקום", אומר גילברט אדלסון מהתאחדות סוחרי האמנות. "מייסן (פורסלן) אחד נראה כמו השני. ואפילו כאשר אפשר להבדיל ביניהם, ארצות ועתירים כאלה הם יקרים בפתיח". ב-1983 זחלו גנבים מתחת לגלאי קרניים אינפרא אדומות במוזיאון האמנות האסיאתית בפאסאדינה כדי לגנוב 171 דמויות [illegible] יפאניות שמאז לא נראו עוד.

הדאגה מפני גניבת אמנות הביאה לקריאות להנהגת תיקונים בחוק. אך השינוי בחוק יביא, לדברי צ'ארלס קוצ'קה, מנהל האמנות הבכיר של שרות המכס האמריקאי, ל"לגאליזציה של אמנות גנובה". הוא התייחס בעיקר גם להצעת חוק שהועלתה בסנאט על ידי הסנאטור צ'ארלס מאתיאס, שעל פיה ייקבעו תקנות מגבילות על זכותן של מדינות זרות להגיש תביעות על החזרת חפצים גנובים. מאתיאס אומר כי אמצעי זה "יצמצם את אי הוודאויות הקשורות בבעלות על אמנות", בכך שהתוקף של הטענות במדינות בארצות הברית יוחלט על ידי תקן ארצי אחד. הוא נתמך על ידי מוזיאונים רבים ועל ידי אספני אמנות כיוסטון שבבעלותו אוסף אדיר של אמנות פרה-קולומביאנית, פריט שממשלת פרו עדיין לא הצליחה לקבל בחזרה. בשודדי המשפטים הזרים מתנגדים להצעת חוק זו ועתידה עדיין לא ברור. אך בבחינה מעשית גרסה גולמית שלה היא כבר החוק השולט בעולם האמנות: אם האלוהים היה רוצה שהעולם השלישי יזכה על אוצרות האמנות שלו, הוא לא היה עושה אמריקאים לעשירים.

לודן
חברה להנדסה בע"מ
לודן מתמחה בתכנון וניהול פרויקטים בתעשיה הכימית ותעשיות התהליך בכללותן.
צוות מיומן ורב מקצועי פועל מתוך תאום במסגרת צוות פרויקט.
לודן חברה מובילה בתכנון מערכות מיכשור ובקרה תעשייתיות משובצות בקרים מתוכנתים ומחשבי תהליך.
דרושים: למשרדנו בתל־אביב ובאר־שבע
★ מהנדס פרויקט - מהנדסי מכונות או כימיה בעלי נסיון של 5 שנים לפחות בתעשיה הכימית.
★ מהנדס מכשור ובקרה בכיר - בעל יכולת לריכוז פרויקטים במערכות משובצות בקרים מתוכנתים.
★ מהנדס מכשור ובקרה.
★ הנדסאי מכשור ובקרה - מנוסה.
★ עוזרת מכשור ובקרה - מנוסה.
★ עוזרת למנהלת חשבונות - נדרש ידע בסיסי בהנהח"ש, רצוי נסיון בתפקיד דומה.
למשרדנו בחיפה.
★ מנתח מערכות/מתכנת - בעל נסיון במערכות זמן אמיתי. רצוי נסיון במערכות אוטומציה ובקרה.
לפנות בכתב יד ובצרוף מס' טלפון לת.ד. 24073 תל־אביב 61240.
— סודיות מובטחת —
תנאים הולמים, אתגר מקצועי באווירת עבודה יוצרת בחברה צעירה ודינמית.
לודן - חברה שצמחה מתוך התעשיה

אלעד מהנדסים (תעשיות) בע"מ
מהנדס מכונות צעיר
הנדסאי מכונות
לתכנון ופיקוח על ייצור מערכים אוטומטיים ורובוטיקה.
טל' 03-231610, ת.ד. 4001 קריית־אריה, פתח־תקוה.

למרפאת שיניים גדולה בהרצליה
דרושים/ות
1. פדודונט/ית
2. כירורג
למשרה מלאה / חלקית
תנאים ושכר טובים
לפרטים 02-223470 (אורה)

דרוש
עורך־דין
למשרד עורכי־דין באשקלון
051-22333
051-23706

מכון אדם
יועצים לכח־אדם
לאגף לייעוץ פסיכולוגי והכוון מקצועי דרוש לנו:
פסיכולוג בכיר
בעל נסיון באבחוני יעוצי, עדיפות לבעלי דקע בייעוץ ישיקומי.
מועמדים יפנו למכון אדם רח' פינסקר 12, ת"א מיקוד 63421
סודיות מובטחת

למפעלי זמורה ביתן
דרוש
איש פלטות
מיומן
במשרה מלאה
להתקשר לגבי טל' 812244-03, רחוב שוקן 32, תל־אביב

אלגרו
מערכות מידע בע"מ
חברה ישראלית העוסקת בפרוייקט פיתוח חדשני של מערכות משובצות עבור חברה אמריקאית גדולה
מהנדס/ת אלקטרוניקה/מחשבים
בעל/ת נסיון מוכח של 3 שנים לפחות בפיתוח מערכות משובצות (חומרה/תוכנה) מתקדמות. הכרת יסודית של רכיבים/ציוד/תוכנה של אינטל
מהנדס/ת תוכנה / תכנת/ת בכיר/ה
בעל/ת ניסיון מוכח של 3 שנים לפחות בפיתוח תוכנות זמן־אמת. דרוש נסיון ב־RMX, PLM ו־C.
רמ"ג, טל: 729934 מיום ב' ואילך בין השעות 16:30-13:30.
למועמדים המתאימים מובטחים תנאי עבודה מהטובים בארץ.

לחברה בירושלים
דרוש
מהנדס אזרחי
לעבודה זמנית.
5 שנות ותק, נסיון בבדיקת חשבונות קבלנים בעבודות פיתוח.
טלפון: 02-534152 לאילן.

דרושה
פיזיותרפיסטית
בעלת נסיון
לפנות לאחראית למכון לפיזיותרפיה, בי"ח ליכטנשטדטר למחלות כרוניות, ת"א יד־אליהו, שד' יצחק שדה 9, 03-331414.

כמיבה מגבית הנדסה בע"מ
מפעל בתנופה עם הבנים לייצוא
דרושים:
* מהנדסים והנדסאי אלקטרוניקה
* הנדסאים וטכנאי תעופה
בעלי כושר הבעה בכתב בעברית ובאנגלית ובעלי נסיון של שנתיים לפחות. העבודה כרוכה בליווי. והכרת טכניקות טכנולוגיות מתקדמות ביותר לצורך ביצוע תיעוד טכני. העבודה במשרה מלאה במפעל מתקדם באווירה נעימה - 5 ימי עבודה בשבוע.
העבודה מאויישת בצבא ובתנאים נוחים.
נא לפנות אל: ריקי ברזון, כמיבה טכנולוגיה בע"מ, שד' ירושלים 164, חולון, טלפון 03-806812

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
דרוש
חשב / מנהל כספים
לניהול המערכת הפיננסית על צוותה
בעל 5 שנות נסיון לפחות בתפקיד דומה.
לפנות בכתב בציון קורות חיים, השכלה ונסיון לת.ד. 303 ת"א "עבור כ"א רשת עמל".
סודיות מובטחת

לאגף מדע וטכנולוגיה של יבם ישראל בקרית הטכניון בחיפה
דרוש־ה
מנתח/ת פיננסי
למשרה חלקית של 75%
התפקיד כולל:
★ הכנת תקציב שנתי
★ מעקב ובקרה פיננסיים
★ ההשתלבות במערך הפיננסי של יבם ישראל.
הכישורים הדרושים:
★ השכלה אקדמית בניהול עסקים, כלכלה או חשבונאות.
★ נסיון של שנתיים לפחות בניהול ובתכנון תקציב ובקרה.
★ נסיון בשימוש במערכות ממוחשבות.
★ כושר הבעה בכתב ובעל פה בשפות עברית ואנגלית.
נא לטלפן לרבקה שמואלי 04-225117.
יבם IBM

דרושים במכתשים:
למפעלינו בבאר־שבע וברמת חובב
1. מהנדסי תהליך
מהנדסי כימיה המעוניינים להשתלב בעבודה בפיילוט או בפיתוקים.
המשרות המוצעות הן במיומן ותח, ויתאימו בחלקן למועמדים חסרי נסיון ובחלקן למהנדסים מנוסים. דרושה נכונות לעבודה בשעות לא מקובלות.
2. מהנדסי מכונות
מהנדסי מכונות להשתלבות במערך האחזקה של 2 האתרים (באר־שבע ורמת־חובב).
דרוש נסיון בתעשיה כימית. תיתכן עבודה גם בשעות לא מקובלות.
3. מכשירנים
בוגרי בי"ס מקצועי בהגמת מיכשור. רצוי טכנאים עם נסיון מוקטי של 5 שנים לפחות באחזקת מערכות בקרה משולבות (אלקטרוני, פניאומטי, חשמלי).
מכתשים
מ.ב.ב.

חברה תעשייתית לייצור מערכות הפקת חשמל מאנרגיה סולרית
דרוש
מהנדס מחשבים / אלקטרוניקה
לעבודה עם מחשבים בבקרה תעשייתית
כשורים:
★ נסיון של 3 שנים לפחות בתקשורת מחשבים.
★ ידע בבקרה (עדיף — בקרה תעשייתית)
★ הכרת CONCURRENT PC DOS ושפת PASCAL — יתרון
★ ידע/נסיון בתקשורת (במיוחד אלקטרו/אופטית) — יתרון
★ רקע בתכנות בזמן/אמת — יתרון
נא לשלוח קורות חיים למחלקת כח אדם
ת.ד. 7929 ירושלים 91079
LUZ
INDUSTRIES ISRAEL

יועץ משפטי נדיב

אצבעותיהם מחזיקות בזוסת ה־חכבן של המדינה, הם בעלי עוצמה כלכלית אדירה הם נהנים מהוקרה. המדובר במנהלי הבנקים הגדולים. סביר היה להניח שהב־כירים הללו, הראשונים לאמץ לעצמם הצלחות, יהיו גם אחראים אישית למחדלים ולכשלונות. לא כך חשב היועץ המשפטי ל־ממשלה.

לפני כשנה הגישה המדינה כתב אישום נגד ארבעת הבנקים הגדו־לים — לאומי, הפועלים, דיסקונט ומזרחי ונגד מנהליהם בשל תיאום הורדת הריבית בחשבון תפ"ס — עבירה על פי חוק ההגבלים העסקיים. במלים פשוטות, ה־בנקים פגעו בכלל ציבור הלקו־חות בכך שפעלו באחדה מתואם ולא איפשרו תחרות חופשית.

בתחילה כפרו הבנקים ומנהי־ליהם באשמה. לאחר מכן החלו בפעילים את פרקליטיהם במסע שתדלנות אצל היועץ המשפטי לממשלה, הפרופ' יצחק זמיר, כדי שהלה יעכב את ההליכים נגד ארבעת מנהלי הבנקים. אזרח אפור או פרקליט מן השורה יתק־שה להגיע ליועץ המשפטי לממשלה כדי להציג בפניו את טיעוניו. פרקליטי הבנקים, מב־כירי הפרקליטים במדינה, מצויים היטב במסדרונות השלטון ויש להם גישה קלה ליועץ המשפטי. ואכן, היועץ המשפטי לממשלה, העומד בראש התביעה במדינה, החליט לעכב את ההליכים נגד ארבעת מנהלי הבנקים, וזאת במסגרת עיסקת טיעון. בעסקה זו הוחלט על ניסוח כללים חדשים שנועדו למנוע תיאום פעילות עסקית בין הבנקים בעתיד. ה־בנקים עצמם הורשעו בשבוע שעבר ונקנסו ב־40 אלף שקל חדש כל אחד.

אם הכללים בעניין זה לא היו בה ברורים, כפי שטענו פרקליטי הבנקים, הרי בית המשפט, ולא היועץ המשפטי לממשלה, הוא שהיה חייב להשתכנע בנכונות נימוקים אלה. התביעה הרי לא נטפלה לשוא למנהלי הבנקים. בטרם הוגש כתב האישום, ודווקא משום שמדובר בארבעה בנקאים בכירים במדינה, נשקלה התביעה שוב ושוב תבונתה על כל היבטיה. התובעים בשם המדינה היו ערים לאפשרות שטענת ההגנה תתבסס על הנימוקים שהושמעו בסופו של דבר בפני היועץ המשפטי. ה־תביעה היתה מוכנה להוכיח בבית המשפט שאין בהם ממש.

לאחר שכבר הוגש כתב ה־אישום, טוב היה עושה היועץ המשפטי אם לא היה מתערב, דווקא משום שאין מדובר באזרח מהשורה אלא באישי ציבור ידו־עים. התביעה, כמדגם התובעים, היו משמיעים טיעוניהם בבית

זמיר: אישי ציבור מתחשבים יותר

המשפט היה חורץ דינו. כאמור, בפועל, הגליות ראשי הבנקים להמשך מלעמוד לדין.

אין זה מקרה יחיד שבו עיכב היועץ המשפטי הליכים כשמדובר באישי ציבור. כך עשה זה לא מכבר בפרשת אריה גוראל, ראש עיריית חיפה, שנאשם בשימוש בכספי העירייה למימון מסע הב־חירות שלו. פרקליטו של גוראל, מהידועים בארץ, המשמש גם כחבר כנסת, טען באוזני זמיר כי גוראל פעל לפי נורמה שהיתה מקובלת גם על הרבה ראשי ערים אחרים. זמיר קבע כי ראש עיריית חיפה עבר עבירה פלילית, אך השתכנע כי אכן היתה זו נורמה מקובלת, אף כי פסולה. בעצם, היה זמיר צריך לבוא בטענות אל עצמו ואל מערכת התביעה ש־בראשה הוא עומד, על שלא עמדה על המשמר. המשך שנים לא נקפה אצבע גם כלפי ראשי ערים אחרים שעברו על החוק. במקום זאת הילך מצרה את מי שמערכת התביעה, שבראשה הוא עומד הוליכה, סוף־סוף, להעמידו לדין.

גם רופאים מפורסמים נהנו מנ־דיבות לבו של היועץ המשפטי. לאחרונה פרסם פרופ' זמיר הנחיה לפיה נאסר על רופאי בתי חולים ציבוריים לקבל כספי ממטופליהם. אלה שיקבלו כסף בהיותם עובדי ציבור, "יועמדו לדין בגין עבירת שוחד".

באותה הזדמנות סגר זמיר תיקו של רופא, משום שעד לפרסום ההנחיה היתה נפוצה התופעה של קבלת כסף מהמטופלים. לא שמ־ענו, למשל, שהיועץ המשפטי סגר את תיקו של עובד ציבור מן השורה, עובד עירייה למשל (גם רופאי בתי החולים העירוניים הם עובדי עירייה) המועסק באחת מאותן מחלקות המועדות לפור־ענות כמו פיקוח, רשיונות ושי־כון, על פי הדיווחים בעיתונות. רבים מקרי השוחד. במקרים אלה לא נתקבלה הטענה כי מכיוון שנתגלו מקרים פסולים רבים, הרי היה הדבר לנורמה. כך, שלא כמו אזרחים, נהנה ד"ר אוריאל זק"ש, מי שהיה מנהל מחלקת עיניים בבי"ח "סורוקה" מסגירת תיקו למרות שהואשם בקבלת טובות הנאה (שוחד) ממטופלים.

רופא אחר שלא הועמד לדין הוא פרופ' אלברט ברטל, בעל מוניטין בין־לאומי, מנהל המחלקה הנוירוכירורגית בבית החולים "אי־כילוב" בתל־אביב. הלה קיבל עשרות אלפי דולרים מחולים ומבני משפחותיהם תמורת הש־גחה, טיפול אישי וניתוחים שביצע בעת אשפוז החולים במחלקתו. "לא ידעתי שאסור לי לקבל מתנות," אמר ברטל, "איזה רופא אינו מקבל מתנות?"

על מי מגונן קצין רפואה ראשי?

אחד הפרופסורים המכובדים בארץ, שיגר לאחרונה תלונה לתת־אלוף ד"ר משה רווח, קצין רפואה ראשי. המדובר בבנו של המתלונן, קצין בחטיבת "גולני", שסבל מכאבי גב ורגל קשים. הוא נשלח לבית חולים "רמב"ם" בחיפה, משם הופנה, לאחר בדיקה, להדר־חולים מרוכזי בבית חולים 10, תוך שנקבע כי עליו לקבל תרופות מסויימות ולנוח מנוחה מוחלטת.

במתקן הצבאי קיבל הקצין מיטה שבורה, מזרון ומצעים מזוה־מים, קיבל תרופה פעם אחת בלבד במשך שלושת ימי שהותו במקום וגם זאת רק לאחר התערבות אמו של הקצין). לא הוגשה לו אף ארוחה, אף שהיה מרותק למיטתו השבורה. משפחתו דאגה למזונו. אך חמורה מכל, לדברי המתלונן, היתה האדישות, חוסר האכפתיות והזלזול של סגל הבסיס. "אין טעם לפרט את תגובתו של קצין שכל שירותו היה קרבי ליחס כזה מצד שירותי הרפואה הצה"ליים".

עוד ציין בתלונה כי כבר בשנת 1979 מתח נציב קבילות החיילים, בדו"ח שנתי מספר 7, ביקורת חמורה על התנהגות במתקן צבאי זה ונראה שדבר לא שופר מאז. קיצוצים בתקציב, מציין האב, אינם מחייבים קיצוצים גם ביחס שווה לו חייל בצבא.

בתשובתו כתב קצין רפואה ראשי כי העביר את התלונה להתייחסותו של הגורם המוסמך. עדיעת, ציין, כי הסגל המשרת במתקן "דוגל בכולו מורכב מחיי־לים וחיילות בחובה והתנאים הפי־זיים של המתקן רחוקים מל־השביע רצון".

המתלונן המתין שלושה חודשים כדי לקבל תשובה מפורטת ומשו־

רווח: שירותי רפואה סמרטאניים

לא ניתנה, פנה לקרפ"ר (קצין רפואה ראשי) במכתב נוסף שבו ציין כי עיקרי דבריו כוונו להיב־טים האנושיים והתפקודיים ש־אינם תלויים בתקציב או במבנים. "הרי על כל חיילי החובה מוטל בצה"ל נטל עיקרי, כולל בתפקידי לחימה אחראיים, וקיימת הנחת יסוד שניתן לעצב ולפקח על המידה והצורה בה הם ממלאים תפקידים", כתב המתלונן והוסיף שניתן לשלוט בנורמות עבודה ובנורמות התייחסות של כלל סגל המתקן אל החולים באופן בלתי תלוי בטיבו של המבנה והתנאים הבסיסיים. עוד הוסיף המתלונן במכתבו כי נשאר דבק לעיקרון של העברת תלונתו אך ורק לגורם המוסמך, לראש המערכת, והוא עדיין ממתין לתשובה.

בתשובתו, הודיע הקרפ"ר כי הוא שמח לציין "שהמצב בחדר החולים בבית חולים 10 אינו כה עגום כפי שאתה מתאר. האמור בדו"ח נציב קבילות החיילים מספר 7 אינו תואם המצב כיום".

בתחילת החודש שיגר המתלונן עוד מכתב לקרפ"ר: "צר לי שאוששת את עצתם של רבים וטובים (בתוך צה"ל ומחוצה לו) שלא לפנות אליך משום שממילא לא תהיה שום תוצאה עניינית אלא רק מיותת." עוד הוסיף במכ־תבו כי בהיות הקרפ"ר סבור שהכל תקין בממלכתו, בוודאי לא תהיה לו התנגדות שהחומר יועבר לידי גורמים אחרים בתקוה שאלה יצליחו להביא לידי מניעת סבל ועוגמת נפש מיותרים מחיילים המקצינים במפגש עם מערכת קרפ"ר.

נפגשתי עם הקרפ"ר כדי לברר פשר תשובותיו המקבציות לתלונה עניינית של אזרח מכובד. אך קודם לכן עלי לציין כי השבוע, בביקור שלא תואם מראש במתקן, התברר כי עתה המערכת פועלת היטב ולא נשמעו כל תלונות מהמאושפזים.

הקרפ"ר הסביר לי כי במכתבו הראשון למתלונן ציין כי סגל המתקן מורכב ברובו מחיילי החובה, משום שבניגוד לצוותי הטיפול בבתי חולים, שהם בעלי מיומנות גבוהה, מיומנותם ה־רפואית של חיילי חובה פחותה. למרות ששוחחנו בעניין זה שעה ארוכה לא עלה בידי להבין מה הקשר בין מיומנות רפואית לבין העזובה, כפי שצויינה בתלונה, שבמשך שלושה ימים לא קיבל הקצין המאושפז מזון ותרופות.

הקרפ"ר ציין כי במכתבו ה־ראשון הודה למתלונן, הבטיח שהתלונה תיבדק, אך לא הבטיח תשובה נוספת שבה יודווח מה על ממצאי הבדיקה.

ושוב — התשובה הזאת פשוט אינה מתקבלת על הדעת. לפי כל כללי מינהל תקין, אזרח המתלונן זכאי לקבל תשובה שבה יצויין אם יש אמת אם לאו בטענותיו ומה הצעדים שיינקטו נגד המתרשלים בתפקידם, אם היו כאלה.

לגופו של עניין אומר הקרפ"ר כי שיגר את התלונה למפקד חיל הרפואה במחוז הצפון. הלה נתמנה לתפקידו באותו הזמן ממש ולאחר שקודמו פרש. המפקד דיווח כי הצוות הבכיר במתקן התחלף גם הוא, לכן אינו מוצא טעם לברר מי היו האחראים למחדלים בעבר ומעתה ידאג לתקן את הליקויים. הקרפ"ר אומר שתמך בהחלטה זו משום שאכן לא היה אפשר לאתר את האחראים.

אין לשכוח שמדובר במערכת צבאית, לא ברור מה הקושי לאתר בתוך המערכת את מי שעבר לתפקיד חדש, כדי לדאוג לכך שלא ישבשו את המערכת גם בתפקידים החדש. גם אין זה מסובך לפנות לקצין ולבני המשפחה, לזמנם למתקן ולבקש את סיועם לבירור פרטים. אי אפשר ל־השתחרר מההרגשה שהגורמים האחראים פשוט לא התייחסו בכובד ראש הראוי לתלונה חמורה — היעדר טיפול רפואי מינימלי בחייל המאושפז במתקן רפואי צבאי.

חשיבות הבית היהודי

הרבנית אלברסטיין, מבהירה לזוגות צעירים העומדים להינשא באזור תל־אביב, את עיקרי "חשי־בות הבית היהודי". בתום ההרצאה היא חותמת על טופס מסוים ובכך מסתיים תהליך הרישום לנישו־אים.

בהרצאה מתבססת הרבנית על "מחקרים מפורסמים", "דברי רב־נים ידועים" וקטעי דברים שנאמ־רו לה אישית מפי אנשים מכובד־ים.

על השבת. יש לשמור על השבת כי השבת שומרת עלינו. הנה, "קלריך" עבר בשבת לכן התמוטט. "לא רוצה להפחיד", אבל אספר לכם סיפור ששמעתי מרב ידוע", אומרת הרבנית ומס־פרת על יהודי עשיר, שלא שמר שבת. העשיר רצה להרים תרומה כספית גדולה לרב. הרב סירב. הכפיל היהודי תרומתו ושוב סירב הרב לקבלה. "איך אקח כסף מידיו של אדם מחלל שבת העומד להישרף באש הגיהנום", הסביר הרב לתורם.

טוהרת המשפחה. "קראתי מחקר של רופא מפורסם הקובע שאם מקיימים יחסים שלא לפי דיני הטוהרה מקבלים סרטן".

"למה לפני דור היו כל הגברים אמיצים? מפני שאז אמותיהם נהגו ללכת למקווה. היום אנו רואים איך נראה הדור הצעיר, מפני שהאמהות לא הולכות למקווה".

ברית מילה. "חשוב לעשות לילד ברית מילה אחרת יקוים באב הפסוק "זכרת זרעך". ודוגמה בנקשה. הרצל, חוזה מדינת היהו־דים, לא עשה לבנו ברית מילה, התחתן עם נוצריה ואבד זרעו. גברת, זאת בושה. זו בושה שהרצל לא עשה לבנו ברית מילה".

לכל אורך ההרצאה המאלפת הסבירה הרבנית, כי התורה מב־דילה בין הרוחני לבין הבהמי. קיום מצוות הוא הצד הרוחני. אם לא מקיימים מצוות נשאר האדם עם הצד הבהמי בלבד.

"אני לא משוחחת עם עי־תונאים", אמרה לי הרבנית בתג־ובה.

לחטוף כותרות על גב ערי הפיתוח

השבוע החלו ראשי ערי הפיתוח לקיים שביתות שבת בכניסה למשרד ראש הממשלה, בדרישה לפעולה דחופה למען ישוביהם. למעשה, זו הפעולה הראשונה, מזה שנים, שראשי ערי הפיתוח פוע־לים בה במשותף, בחוץ היוםיום רב. הפיצול המייחד בין ראשי אותן ערים, הן על רקע יריבות מפלגתיות, הן על רקע קנאה אישית.

בעירה מוסיפת ראשי ערי הפי־תוח אף נהנים מהמצב הנוכחי. רובם ככולם אינם נמנים עם הליבה הראשונה של המנהיגות הלאומית. ההופעות התכופות, הצפרדות, בכל אמצעי התקשורת בעניין מצב הערים, הופעות שכמ־נים רגילים לא היו זוכות לכל כיסוי עיתונאי, שובות את לבם. מאחורי הקלעים אף מטיחים ראשי הערים האשמות אלה באלה, על שבמקום לטפל בבעיות במצב, הם עוסקים בחטיפת כותרות בעיתונים. אבל, ראוי לשים לב כי דווקא קולם של ראשי ערי פיתוח, הנחשבים כיעי־לים וכמצליחים במיוחד, דוגמת ערד או כרמיאל, אינו נשמע בתביעות באמצעי התקשורת.

המשרד הממשלתי המרבה לטפל בערי הפיתוח, באמצעות מרכז התכנונה לערי הפיתוח, הוא משרד העבודה והרווחה. עוד בשלהי שנת 1984 הוקם במשרד צוות שעמל במשך חודשים ארו־כים על קביעת מדיניות חדשה

קצב: לא מכר את התוכנית

לערי הפיתוח: המיקום וגודל עיר הפיתוח יקבעו אם תישאר ברשי־מה או תוצא ממנה. לפי התכנית — שלא היתה משוחררת מלחצי ראשי ערים חברי הליכוד, בהיות שר העבודה איש ליכוד — יש להוציא מכלל ערי הפיתוח המאוכלסות כ־370.000 תושבים את הערים בהן מתגוררים כ־220.000 תושבים. כך ניתן יהיה למקד את המשאבים הדלים לאותן ערים הזקוקות לסיוע דחוף יותר מאחרות, הסמוכות למרכז הארץ. אותו צוות גם גיבש מחדש את כל מערכת הסיוע והתמריצים שייב־תנו לערי הפיתוח החלשות.

כישלונו של שר העבודה היה בכך שלא ידע לקדם ולמכור את התכנית. הוקמה ועדה בין־משר־דית, בה לא השתתף נציג משרד הבינוי בגלל "ברוגז" של השר דוד לוי וגם נציג משרד הכלכלה לא נטל בה חלק. הוועדה הגישה מספר דו"חות לשר. הדו"חות קבורים במגירות השר, בשטח לא אירע דבר.

באחרונה יצא שר הכלכלה גד יעקובי עם תכנית משלו לערי הפיתוח. תכנית זו הוכנה בשיתוף יחיאל ארנוני, לשעבר אחראי מטעם הסוכנות על פרויקט שיקום השכונות שבעזר, ובהנהלת המשרד מאשרים זאת. בראשי ער־י פיתוח חברי מערך. הצעת הסיווג החדשה מבוססת על ניתוח מתימטי־סטטיסטי של מצב כל ישוב בכל אחד מהתחומים: כלכלה, חינוך ושיכון ועל עיקרון נוסף של ריחוקו של כל ישוב ממרכז הארץ. אותו משרד כלכלה שנציגו לא טרח להשתתף בוועדה בין־משרדית לערי פיתוח, יוצא עתה עם תכנית חדשה.

בעיקרון לא קיים שוני רב בין שתי התכניות, לבד מהעובדה שהתכנית של משרד העבודה יותר מקיפה ושלמה. הסכנה היא כי שרי הממשלה ינצלו את נקו־דות השוני בין שתי התכניות כדי לתרץ המשך אוזלת ידם בנימוק שצריך לבחון מחדש את שתי התכניות כדי לבדוק איזו טובה יותר.

איך להגניב בניין מגורים על שטח ציבורי פתוח

רבים מאזורי תל־אביב מכירים את החורשה הסבוכה המשתרעת מאחורי מוזיאון ת"א, ליד בתי המשפט. שנים רבות שימש צריף עץ בין עצי האוקליפטוס כביתם של צופי שבט דיזנגוף. הקרקע במקום שייכת לעיריית ת"א והיא מוגדרת כשטח ציבורי פתוח. לא מכבר יזמה העירייה שינוי ייעוד השטח. לוועדה המחוזית לתכנון ובניה הוגשה תכנית מפורטת ובה שורה של מטרות שיש לתת להן עדיפות: "להשלים את המרכז האזורי הקיים בשדרות שאול המלך הכולל את מוזיאון ת"א, בית המשפט והספריה העירונית על ידי תוספת בניין ציבורי עם אולמות להופעות. בנוסף, בניית אגף להגדלת מוזיאון ת"א" גם נכתב על בניית מגורה, כיכר, שטחי חניה מקורים וכדומה. אך בין כל המטרות הטובות גם השתרבבו המלים: "בניית בניין מגורים".

רק מי שטרח לעיין בהמשך הפירוט המייגע מגלה כי המדובר בהקצאת שטח בן שבעה דונמים לבניין בית־מגורים ענק שיכלול 90 דירות, שגודלן הממוצע יהיה בן 100 מ"ר. הבניין יתנשא לגובה שמונה קומות. במלים אחרות, על פני שטח ציבורי פתוח, שהעירייה ביקשה לשנות ייעודו כדי להקים פרוייקט עירוני חשוב, העירייה גם תכנית לבניית בית־מגורים. העירייה פרסמה בעניין זה שלוש מודעות זעירות ב"מע־ריב", "שער" ו"הצופה", קיוותה שאיש מתושבי ת"א, ובעיקר הדיירים המתגוררים בסמוך, לא יבחין בין פרטי התכנית החדשה. הדבר כמעט ועלה בידה, אלא שברוך מקרה אורח שמתמחה בתור לרופא, עלעל בעיתון ישן ונתקל במודעה. הוא מיהר להגיש התנג־דות. עתה אורח עוז גם ועדת המשנה לעררים והתנגדויות, נע־נתה לערר הקורה וקבעה כי: "נוסח הפרסום לא נתן ביטוי ברור להצעה להפוך שטח ציבורי פתוח לבניין מגורים, דבר שהוא בעל חשיבות ציבורית רבה." הוועדה פסקה שיש לפרסם מחדש את התכנית, תוך ציון ברור של העוב־דה. גם יש לנתח לפי החוק ולהקפיד על פרסום הודעה על לוחות המודעות בשכונות שלהן נגיעה בדבר.

העניין לא מצא חן בעיני ראשי העירייה. הם החלו להפעיל לחצים על הוועדה המחוזית לתכנון ובניה, מערער על ועדת העררים. סגן ראש העיר יצחק כספי אף הגיש בקשה לדיון חוזר בהחלטת ועדת העררים. ב־20 לחודש זה תדון מליאת הוועדה לתכנון ובניה בהתנגדות שהוגשה. בסמוך לאותו תאריך יעלה לדיון גם ערעורו של סגן ראש העיר.

עסקי הבאבא־סאלי: לא רק מים קדושים

מאת מרדכי ארציאלי

ההילולה על קברו של הבאבא־סאלי בשבוע שעבר מפנה את תשומת הלב לחצר המשגשגת של ברוך אבו־חצירא, יורשו של הצדיק מנתיבות

ההילולה שהיתה השבוע בבית העלמין בנתיבות לזכרו של הבאבא־סאלי היתה אכזבה מרה למארגניה. מבואשם ברוך אבו־חצירא, ציפו ל־800 אלף נפש. הודיעו על שני מטוסי ג'מבו שיגיעו עם חסידים ומעריצים מקהילות ספרדיות באירופה, הכשירו מגרשי חנייה ל־1000 אוטובוסים ולאלפים רבים של כלי־רכב פרטיים, הזמינו את שרי הממשלה, חברי הכנסת וראשי עיריות.

להערכת המשטרה השתתפו בהי־לולה 50 אלף נפש, פחות ממחצית מאשר בהילולה הראשונה אשתקד. מבין שרי הממשלה השתתף רק דוד לוי, סגן ראש הממשלה, שנשק וחזר ונשק על לחיו של ברוך אבו־חצירא. מבין 120 חברי הכנסת, הגיע רק אהרן אבו־חצירא, מבני המשפחה, שלא נשק לברוך. מטוסי ג'מבו לא הביאו המונים וידיהם של 400 שוטרים, אנשי משמר הגבול והמשמר האזרחי, נשארו מחוס־רות עבודה. מיעוט המשתתפים פגע קשות — כלכלית ויוקרתית — ביורש, האדמו"ר החדש, צדיק הדור, ברוך אבו־חצירא.

יורש מתהלים

כאשר נפטר לפני שנתיים רבי ישראל אבו חצירא, הוא הבאבא סאלי, החל מאבק על הירושה בין הבן ברוך לבין הנכד אלעזר המתגורר בבאר־שבע. ריחוקו של רבי אלעזר מהחצר של הבאבא סאלי בנתיבות, וכיבוש המיידי של ברוך לבית אביו, סייעו לו להתגבר על אחיינו הצעיר והוא מינה את עצמו לאדמו"ר, לצדיק החדש. העובדה שמעולם לא עסק בתורה, וכי פרסומו בא לו רק לאחר שהסתבך בפלילים ונידון לשבע וחצי שנות מאסר ולקנסות כבדים על קבלת שוחד והונאת ערים, לא מנעה ממנו מליטול את הירושה. כמו שלא מנעה אותה פרשה, אהבותיו עם מידה לב מול אביו.

העובדה שבחור ליורש, אומרים בני־תיבות, מקורה בחלומות. מיד לאחר פטירתו של הבאבא סאלי הופיע הנפטר בחלומותיהם של רבים וטובים ואמר להם שהיורש יהיה בנו ברוך ולא הנכד אלעזר. ומי יעז לספק בחלו־מות?

העסקים של חצר האדמו"ר משתר־עים על שטחים רבים ולא רק על מים קדושים. הבאבא סאלי נהג לספק מי ברז בבקבוקים האלה כמי מים קדושים. הודות למים אלה, משרכשים חסידיו, נפקחו עיני עיוורים, פיסחים החלו להלך ועקרות ילדו בנים. היורש הפך את המים הקדושים לתעשיה. במרתף הבית בנתיבות, כך מספרים, מונחים אלפי בקבוקים המכילים מי ברז קדושים, שתמונתו של הבאבא סאלי מודבקת עליהם.

הסכומים הגבוהים המתקבלים ממכ־ירות הבקבוקים הניעו בעלי יוזמה לחקות את האדמו"ר החדש. בתלונה שהגיש בנו לפני כמה שבועות למשטרה, הביא אתו בקבוק מים עם תוית ועליה תצלומו של הבאבא סאלי, וסיפר כי אברכים מירושלים הם העומדים מאחורי המרמה. "כל בקבוק נמכר בעשרה שקלים חדשים והם מים לא קדושים. רק המים של האבא והבאבא שלי הם מים קדושים", אמר. המשטרה פתחה בחקירה.

פרט למים הקדושים מוכרים מקור־ביו של ברוך אבו־חצירא נרות שעוה ועליהם תמונת הבאבא סאלי. כל נר בשקל חדש; חוברות עם פיוטים לזכרו של הבאבא־סאלי ב־6 ש"ח; קסטות וידיאו מההילולה של אשתקד ב־20 ש"ח; קסטות עם מזמורים ופיו־טים — 4 ש"ח; יומן כיס עם דיוקנו של הבאבא סאלי בש"ח אחד; תצלו־מים וציורים של הבאבא סאלי — משקל אחד לתצלום קטן, ועד 400 ש"ח לציור שמן עם מסגרת והזהב. שטרות של דולר בחתימת ידו של הבאבא סאלי, נמכרים כל אחד במאות אלפי דולרים. מוצרים אלה נמכרים לא רק בדוכן שבתוך אחוזת הקבר של הבאבא סאלי, או במזנון שבבית העלמין, המופעלים על ידי מקורבים של האדמו"ר, הצדיק החדש, אלא בחנויות רבות בכל רחבי הארץ.

נפלאות הבאבא־סאלי

בימים הקרובים ייצא לאור על ידי ברוך אבו־חצירא הכרך השני של מהדורות הספרים המספרים על מעשי הנסים והנפלאות של הבאבא סאלי. בכרך זה יסופר כנראה, כיצד ניצל ממוות בטוח סגן ראש הממשלה דוד לוי, הודות לספר תהילים שהגיע אליו מהבאבא סאלי. כמה ספרים אחרים ראו אור וכהם סיפורי הנפלאות. אחד נכתב על ידי הרב אליהו אלפסי, מי שהיה במשך עשר שנים עוזר של הבאבא סאלי. גם אריה הראל פרסם ספר על הבאבא סאלי. אך ברוך אבו־חצירא קרא לחסידיו שלא לגעת בספרי טומאה אלה ולרכוש אך ורק את הספרים שהוא כתב או מוציא לאור.

המוצר האחרון, עד כה, בתעשייה של ברוך אבו חצירא, הוא עראק הבאבא סאלי המיוצר על ידי יקבי כרמל מזרחי ברישיון מיוחד של ברוך אבו־חצירא. עראק זה נמכר בהילולה ב־5 ש"ח. להערכת גורמים המתמצאים מגיע המחזור הכספי של עסקים אלה לעשרות אלפי דולרים לחודש. אך סכומים אלה אינם גדולים בהשוואה לכספים המורמים להקמת הקריה הגדולה ולבנין הבית החדש של האדמו"ר החדש.

על הקמת הקריה ע"ש הבאבא סאלי, ובה שתי ישיבות ומכון להוצאת ספרים, החליט היורש לפני כשנה. וההשקעה נאמדת ב־4 מיליוני דולרים. פרט לתרומות הרבות להקמת הקריה נערכה בהילולה מכירה פומ־בית מ"האוסף הפרטי" של הבאבא סאלי. מאוסף זה נמכר ספר תהילים עם חתימת ידו של הבאבא סאלי, מטבע מרוקאי של 40 ריאל והרבה שטרות של דולר אחד עם חתימת ידו של הבאבא סאלי. איש אינו שואל מהיכן היה לבאבא סאלי זמן לחתום על מאות ואולי אלפי שטרות של דולר אחד. איש גם לא שואל מדוע זקוק האדמו"ר, הצדיק החדש, לבית שיהיה העתק של אחד מארמונות בית המלוכה של חסן מלך מרוקו, שההשקעה בו תסתכם ב־750 אלף דולר.

תשובה חלקית לכך נותן סגן ראש הממשלה דוד לוי, שאמר השבוע כי אנשים מודרניים, המאמינים בקדמה, לועגים ומתלוצצים על דברים כאלה. אבל אינם שמים אל לבם כי הקדמה הביאה לנו רק תלאות.

ברוך אבו־חצירא מוקף במעריציו: מוכרים הכל — מעראק ועד דולארים

התנדב
לתפקיד בטחוני בחו"ל
אם אתה
★ יוצא יחידה קרבית לאחר מסלול של לוחם ומפקד (עדיפות לקצינים).
★ גילך בין 21–30 שנה.
★ בריאותך תקינה (פרופיל 82 ומעלה).
הצטרף אלינו
אנו מציעים
★ חוזה העסקה לשנה אחת או יותר.
★ מועמדים נשואים יוכלו לצאת עם משפחותיהם לחו"ל לשנתיים–שלוש.
★ תנאי שכר טובים.
★ אפשרות להיקלט בעבודה קבועה בתום התפקיד בחו"ל.
ההצעה מתאימה גם למשתחררים העומדים לצאת לטיול בחו"ל
פנה מיד, ללא דיחוי, בכתב לת.ד. 39350 ת"א, מיקוד 61392, עבור מ.ת. וצרף תולדות חייך, פרטיך האישיים, כולל מספר ת.ז. וטלפון.
פונים מתאימים ייענו
ל.פ.מ. 82

קח חלק בתכנון התעשייה ובנה את עתידך ב"בייטמן"
לשלוחתנו בחיפה
מתכנן מכונות בכיר
במסגרת תפקידך תעסוק בתכנון לחישובים ותכנון מפורט של ציוד לתעשיה הכימית; מיכלים, משאבות, ציוד שינוע, וכן בהכנת צוות שרטטים ובתאום עבודתם עם עבודת מתכנני בנין וחשמל.
אם אתה מהנדס או הנדסאי מכונות עם נסיון של 7 שנים לפחות בתכנון, משרה זו מיועדת לך.
פנה למחלקת כ"א 04-706877, או בכתב לת.ד. 456 קרית־ביאליק 27104.
בייטמן האתגר שבהנדסה
א.ק. שיווק רעיונות

לנציגות חברה אמריקאית
דרושה
מזכירה
שליטה מלאה באנגלית כולל הדפסה
(רצוי שפת אם אנגלית)
לקביעת ראיון 03-455241/2

לקיבוץ שדה נחום
דרושה
אחות (רצוי מוסמכת)
להתקשר בין השעות 12.00–09.00
ל־065-82611
ל־065-82685 — 19.00–16.00

לביה"ח ביקור חולים ירושלים
דרושה
אחות מוסמכת אחראית
למחלקת לב — טיפול נמרץ
מועמדות עם כישורים מתאימים לפנות לאחות הראשית 66 — 02-223141.

לקונצרן בניה גדול
דרוש
רואה חשבון מתחיל
לתפקיד
עוזר רואה חשבון הקונצרן
נא לפנות בכתב־יד בפרוט קורות חיים לת.ד. 21288 ת"א מיקוד 61612

למוסד ציבורי ארצי
דרוש/ה
עובד/ת קהילתי/ת בכיר/ה
בירושלים
דרישות התפקיד:
★ הפעלת תכניות בתחום תרבות הדיור ואיכות הסביבה.
★ פיקוח והדרכת עובדים.
★ קשר עם מוסדות ואירגונים.
★ פיקוח על מועדונים קהילתיים.
הכישורים הדרושים:
★ תואר אקדמי בעבודה סוציאלית או מדעי החברה, חינוך, סוציולוגיה.
★ נסיון בעבודה של לפחות 3 שנים.
★ כושר הדרכה.
★ כושר ביטוי בכתב ובעל פה.
תנאי העסקה: העובד/ת יועסק על בסיס הסכם מיוחד.
המעוניינים/ות יפנו בכתב בפירוט קורות חיים, השכלה ונסיון, אל ת.ד. 33303, תל־אביב עד ליום 25.1.1986.

לחברה ציבורית בירושלים
דרוש/ה
מנתח/ת מערכות — מתכנת/ת
נסיון שלוש שנים
לפנות בכתב יד לת.ד. 13211 ירושלים, מיקוד 91131

דרושות
עובדות סוציאליות
לתפקיד של
עובדות שיקום
בחולון ובאור־יהודה.
מעוניינות מתבקשות לפנות:
חולון: 03-844594, 03-884110
אור־יהודה: 03-343481, 03-355976

דרושים יוצאי קיבוץ
לעבודה בענף הכותנה
לעונת 1986
ידע ונסיון הכרחי
נא לפנות בכתב ולציין פרטים אישיים ונסיון לפי הכתובת: משק מכמנות — כפר יהושע — מיקוד 30063.

דרוש עורך־דין
עם ידע בדיני נזיקין
לפנות: 03-223131, בשעות 8.00–14.00

דרושים
1) אדריכל/ית
2) מכנאי/ת אדריכל/ית
חמש שנות נסיון (לפחות 3 שנים בירושלים)
טלפון 02-245422, ת.ד. 17057 ירושלים.

לחברת בניה ארצית
למשרדיה בת"א דרושים:
מזכירה
★ עם נסיון בעבודות מזכירות ופקידות, כולל הדפסה בעברית ואנגלית, גם על מעבד תמלילים.
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית.
★ נכונות לעבוד שעות נוספות.
פקידה כללית
לעבודה במזכירות החברה
★ נסיון בעבודה דומה — הכרחי.
עורך־דין
לטיפול ברישום דירות בטאבו
להתקשר לטלפון 03-664631
לצבי או ראובן.

ציקלון
מוצרי תעופה בע"מ
לכרמיאל — תעשיית חומרים מרוכבים כרמיאל בע"מ
דרוש
מנהל אבטחת איכות
כישורים:
★ מהנדס אירונאוטי/כימאי/מכונות
★ נסיון בחומרים מרוכבים
★ ידיעה מושלמת בשפה האנגלית
★ נסיון באבטחת איכות
המועמד שיתקבל יהיה בכפיפות למנהל המפעל.
המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 114 כרמיאל עבור כרכום — מנהל אבטחת איכות.
— סודיות מובטחת —

صكذا من الاصل

هكذا من الأصل

תרבות וספרות

מ"מטבחו" של פיודור דוסטוייבסקי

דוסטוייבסקי, חייו ויצירתו (2 כרכים)
מאת קונסטנטין מוצ'ולסקי
מרוסית: דורה קרול
הוצאת כתר, ירושלים, 1985

מאת נילי מירסקי

לפני כמה שנים, כשעוד שקדתי על לימודי הספרות הרוסית ב-alma mater שלי, אוניברסיטת לודוויג־מקסימיליאן שבמינכן, צירפתי פעם את ספרו של קונסטנטין מוצ'ולסקי על דוסטוייבסקי — ספר שהתחבב עלי מאוד — אל הרשימה הביבליוגרפית הארוכה אשר תחמה, כנדרש, את העבודה הסמינריונית המייגעת משהו שכתבתי על "האחים קרמזוב". הפרופסור שניהל את הסמינר, סלאוויסט גרמני נודע, איש קפדן ויקוקי, לא התעצל להעיר לי על כך בדיו אדומה: "האם אינך יודעת, שבעבודה הנכתבת במסגרת אקדמית אין מסתמכים על ספרים כספרו של מוצ'ולסקי?"

לא הייתי נדרשת לסיפור הנשכח הזה, אלמלא מצאתי כתוב במפורש על שערו האחורי של התרגום העברי, שחור על גבי כתום: "למרות עשרות הספרים על דוסטויבסקי הרואים אור מדי שנה, 'דוסטויבסקי, חייו ויצירתו' (1942) נחשב לחשוב ולמקיף שבכל המחקרים שנכתבו על הסופר הגדול". בהכרזה הזאת, וביתור בשימוש במלה מחקרים, יש יותר משמץ של הולכת־שולל, כמשתמע מן הסיפור הקטן דלעיל — ועל אחת כמה וכמה היום, כשמתפרסמים והולכים כרכי מחקרו המונומנטלי באמת של ג'וזף פראנק על חייו ויצירתו של דוסטויבסקי.

קונסטנטין מוצ'ולסקי אינו חוקר ואינו בן־חוקר, אלא ביוגרף שקדן, נאיווי וחביב (אגב, החביבה בביוגרפיות שכתב היא זו של המשורר הסימבוליסטי הנפלא של אלכסנדר בלוק), איש תם וישר, שעושים לו עוול גדול כשתולים בספרו סגולות מחקריות שאין בו. כ"חוקר" הוא מעלה על הדעת את אורינבסקי או את לזווור שלנו, הזכורים לטוב, וכתיבתו, ככתיבתם, משובבת את הלב בתמימותה ובמאמצים הכנים המשוקעים בה. את תולדות־חייו של דוסטוייבסקי הוא מגולל בצורה מרתקת ומלהיבה באמת, וכוחו הגדולה היא בהבאת ציטטות ארוכות מפנקסי הטיוטות של דוסטויבסקי (שהחלו להתפרסם רק בתחילת שנות השלושים), המשפים לפני הקורא את "מטבחו" של סופר ואת המעבדה האמנותית והאינטלקטואלית שלו. מן הבחינה הזאת הופעת הספר בעברית היא אכן תגיבה לכל אוהבי הסופר הרוסי. אולם, בכל הנוגע ל"ניתוחים הספרותיים" של מוצ'ולסקי, הרי הללו הם אימפרסיוניסטיים במקרה הטוב ("דמות הנסיך אינה מצויירת ואף לא מחושבת — היא אור וצל; אמנותו של דוסטוייבסקי — בהארה הרמבראנדטית של הרומנים שלו" — עמ' 292), רבים מהם נדושים או סתם סוריאליים ("התוהו ובוהו הנפשי מתמזג בתוהו ובוהו של הטבע" — עמ' 244), ואילו במקרה הגרוע אכן מתפתה מוצ'ולסקי לעטות על עצמו איצטלה של חוקר ולהפליג בהערות והארות למדניות, המעלות סומק של מבוכה בלחיי הקורא האוהד (ואני רוצה להדגיש פה שוב, שאי אפשר לקרוא את מוצ'ולסקי ללא אהדה. הנימה האוהבת, הנלהבת של כתיבתו יש בה משהו שכובש את הלב באמת).

מאין לו כלי ניתוח שיטתיים להיעזר בהם, נוטל לו מוצ'ולסקי מושגים ומונחים ממש מכל הבא אל היד — העיקר שיישמעו "למדניים" פחות או יותר — ומשתמש בהם ככל העולה על רוחו, לצורך ושלא לצורך, לעניין ושלא לעניין, במין ערבוביה מבחיקה שכמובן אינה מוסיפה ולא־כלום להבנת היצירה הנדונה. ניכר בו שהוא מאמין בתמימותו שהשימוש במונחים מתורת הז'אנרים או מתחום הפילוסופיה, יש בו כדי להעניק נופך של "רצינות מחקרית" לניתוחיו האימיים, שרובם מוקדש לחזרה מפורטת ומייגעת למדי על סיפור־המעשה של הרומנים. אביא כאן דוגמה קטנה אחת.

חמשת הרומנים הגדולים של דוסטוייבסקי מכונים בספר "רומנים־טרגדיות" (כמין הגדרה ז'אנרית מפוקפקת למדי כשלעצמה, שמוצ'ולסקי מייחד אותה משום־מה לדוסטוייבסקי לבדו ואף לשוא ישאל את עצמו הקורא התמים, האם גם "אנה קרנינה" או "אבא גוריו" הם בגדר רומנים־טרגדיות אם לאו?). כיוון שכך, משקיע מוצ'ולסקי מאמצים רבים ומיותרים להוכיח ש"החטא ועונשו", למשל, שומר דוסטוייבסקי "על אחדות הטרגדיה הקלסית: אחדות־המקום, אחדות־הזמן, אחדות־העלילה" (עמ' 240). נתעלם מן העובדה שנתחלפו לו כאן למוצ'ולסקי הטרגדיה הקלאסית והטרגדיה הקלאסיציסטית (שרק היא, כידוע, דבקה בקנאות באותן שלוש אחדויות מקודשות); אך ברור ששום דבר לא יכול היה להניע את החוקר שלנו לקחת רומן כמו "החטא ועונשו" (שממש קשה להעלות על הדעת יצירה המנוגדת יותר ממנו לרוח הטרגדיה הקלאסית), ולהתעקש להשכיבו במיטת־סדום ז'אנרית זו דווקא, אלמלא בערה בעצמותיו התשוקה לעטר את הגיגיו במונח "תיאורטי" כלשהו, ולא חשוב איזה. (אם יתמה הקורא "איך אפשר לדבר על 'אחדות־מקום' ביצירה שעלילתה דווקא מקפצת כאחוזת־תזזית ממקום למקום (חדרו של רסקולניקוב, רחובות פטרבורג וסמטאותיה, בית הזקנה המלווה־בריבית, ביתו של מרמלאדוב, לשכתו של החוקר פורפירי ועוד),

דוסטוייבסקי: אוצר בפנקסים

הרי יפתור לו מוצ'ולסקי את קושייתו קל־מהרה: אחדות המקום לדידו היא "אחדות של העיר פטרבורג"... אמנם, בזה הוא מרוקן את המושג "אחדות־המקום" מכל משמעות (שהרי בהבמיה יכול היה לטעון ש"אחדות־המקום" פירושה אחדותה של רוסיה כולה). אבל מה בכך? העיקר שנמצא לו מושג "עיוני" נאה להתהדר בו! אכן, מה מגוחכים, לשיטתו, היו כל אותם החוקרים הקלאסיציסטיים, שרגזו בויכוחיהם את הטרגדיה השקספירית על הזלזול שהיא נוהגת בכל שלוש האחדויות הנ"ל: בספרות קנאם שקצפו על שקספיר נעלם מעיניהם כנראה, ש"האמלט" דווקא "שומר" — ועוד איך! — על "אחדות המקום", ומתרחש כולו בתחומיה של דנמרק, ו"מאקבת" לא יוצא אל מעבר לגבולות האי הבריטי...

נגיע עכשיו לאחדות־הזמן ולאחדות־העלילה, שלגביהן מביא מוצ'ולסקי טיעונים אבסורדיים לא פחות. ממילא כל נסיון להחיל את מושגי הדראמה הקלאסיציסטית על רומן של דוסטוייבסקי הוא מופרך מעיקרו ואינו ראוי להתייחסות רצינית. אבל אם כ"אבהים עסקינן, אי אפשר שלא להעיר פה על מהלך תמים ואופייני מאוד של מוצ'ולסקי: הוא, שמטריח כאן שלא לצורך את שלוש האחדויות המכובדות, אינו מציין כלל לעומת זאת, שמן הבחינה הז'אנרית נשען "החטא ועונשו" בראש־ובראשונה על מסורת הרומן הבלשי (מן־הסתם נראה לו הדבר "נחות" מדי). אך אין צריך לומר שבדיקת יחסי הגומלין בין התשתית הבלשית ובין הגבהים המטאפיסיים שהרומן מתנשא אליהם היא מעניינת ופורה הרבה יותר מניתוח "החטא ועונשו" באמצעות מונחים הלקוחים מתורת הטרגדיה.

כבר אמרתי שמוצ'ולסקי מרבה לצטט מפנקסי הטיוטות של דוסטוייבסקי. אכן, הציטטות האלה, שבאמצעותן יכול הקורא להתחקות מקרוב אחרי התהליך המרתק ורב־התהפוכות של הולדת הרומנים הגדולים, הן שעושות את הספר הזה לאוצר שערכו לא יסולא בפז. זאת ועוד: כנראה מתוך ריאקציה לתרבות הסובייטית בכלל, ולמחקר־הספרות הסובייטי בפרט, מתעכב מוצ'ולסקי (שגלה מבריה"מ כבר ב־1919) באהבה ובהרחבה יתירה על הפן הדתי־הפראבוסלבי ביצירתו של דוסטוייבסקי, ובכך הוא תורם בלא יודעין תרומה יקרת ערך לקורא העברי דווקא, היינו לאותו קורא שבגלל התנייבות הבי־פות עליו בהרת גמורה בנושאים הללו, מחמיץ תכופות את ליבלבו של העולם הדוסטוייבסקאי, ונמצא מקפח את נשמת־אפם של הרומנים ואת האנרגיה הפנימית המניעה אותם — המאבק על האמונה. שהרי בשביל דוסטוייבסקי, בין שנרצה ובין שלא נרצה, אמונה אין פירושה אלא אחד: הדבקות בכריסטוס, האלוהים־האדם — הרוח שנתגשמה בבשר, הנצחי שנתגשם בבן־החלוף וירד אל האדמה כדי לגבור על חוקיה (ובמלים אחרות: כדי לבטל את חוקי־הטבע), כדי שיוכל האדם "לנצח את המוות בכוח התחייה" — ולא כמטאפורה פיוטית, אלא פשוטו כמשמעו. הרי דווקא על אותו "פשוטו כמשמעו", על אותה "תחייה לא ברוח, אלא כבשר", כתחייתו של ישו קם מן המתים ושב והופיע לפני תלמידיו — דווקא על כך חוזר דוסטוייבסקי בכתביו שוב ושוב, בהתמדה, בעקשנות, כממלמל לחשים והשבעות, כאותו דיבוק ממש.

הנה, לא אחת נזדמן לי ללמד באוניברסיטה רומן זה או אחר של דוסטוייבסקי, ובכל פעם נדהמתי מחדש לראות כמה קשה לסטודנטים הישראלים לקלוט את אמונות־חזות אלה, שבלעדיהן אין להבין את דוסטויבסקי כלל, כמה הם מתקשים לתפוש את מקומן המרכזי ביצירתו, כמה קשה להם להשיג בשכלם מדוע שנא דוסטויבסקי בלהט קנאי שכזה את האמונה הקתולית ומדוע הקדיש עמודים כה רבים ביצירותיו לגזור גזירה שווה בינה ובין הסוציאליזם המאוס עליו (הדוגמה הבולטת ביותר לכך היא כמובן, "האגדה על האינקוויזיטור הגדול" ב"האחים קרמזוב"). אם יפקח ספרו של מוצ'ולסקי את עיני הקורא העברי לראות ברור יותר את הפן החשוב הזה ביצירתו של דוסטוייבסקי — דיינו.

לסיום מלים אחדות על התרגום ועל ההוצאה. תרגומה של דורה קרול מניח את הדעת בדרך־כלל, ועם זאת יש בו כמה וכמה מעידות תמוהות, שאציין רק שלוש מהן לדוגמה: ברומן הראשון שלו, "אנשים עניים", מדבר דוסטוייבסקי על סבלותיו של "הלב הטיטולארי" — מלשון "יועץ טיטולארי", דרגה נמוכה בהיראַרכיית הפקידות הצארית — היינו "לבו של פקיד קטן" (מה שמתקשר, כמובן, למסורת שלמה של יועצים טיטולאריים עלובי־נפש בספרות הרוסית, שהמפורסם שבהם הוא אקאקי אקאקייביץ', גיבור "האדרת" של גוגול). דורה קרול מתרגמת "לב טיטולארי" כ"לב בעל תואר", מן הסתם מתוך כוונה לתרגם תרגום מילולי את המלה "טיטולארי". אבל הקורא העברי, שאינו יודע מה כתוב במקור ואין לפניו אלא הביטוי הסתום "לב בעל תואר" — מה הוא יכול להבין כאן?

דוגמה שניה: דוסטוייבסקי אוהב כידוע, לתאר אנשים אחוזי דיבוק שיש להם איזו "אידיאה פיקס", איזה רעיון עועים שאינו מרפה מהם ומשתלט על כל חייהם (כגון המוסיקאי המטורף יפימוב ב"ניטוצ'קה נייזבאנובה" או "אחוזי השדים" למיניהם ברומן "שדים"). את הביטוי הרוסי ל"אידיאה פיקס" מתרגמת דורה קרול, שלא מתוך איזו שאיפה משונה לתרגם מילולית, כ"רעיון יציב" — צירוף־מלים שקונוטאציות שלו דווקא הפוכות לאלה של הביטוי המקורי: במקום שדוסטוייבסקי מדבר על אנשים אחוזי־תזזית, משוגעים־לדבר־אחד, יוצר הטקסט העברי את הרושם שמדובר ביצורים שפויים מאוד דווקא, איתנים ברוחם ובעלי "רעיונות יציבים".

אך כמיוחד תמוה בעיני הדוגמה הבאה: את המלה הרוסית "יורודיבי", שפירושה "שוטה־אלוהים" — הכוונה למסורת עמוקת־שרשים בתרבות הרוסית, שלפיה היו מטורפים ורפי־שכל למיניהם מוחזקים לקדושים, שיש להם שיח־שיג עם האל — את המלה הטעונה־כמאד הזאת מתרגמת דורה קרול כ"תמהוני", מה שמפקיע, כמובן, את המושג הזה מכל הקשריו הדתיים. דוסטויבסקי כותב, למשל, בטיוטות ל"אידיוט", כי "הנסיך מישקין הוא שוטה־אלוהים", ואילו הקורא העברי מתבשר באותו המקום עצמו כי "מישקין הוא תמהוני". וזה, כך נדמה לי לפחות, כבר דבר אחר לגמרי.

וטענה אחת יש לי אל ההוצאה: זו מתייחסת אל הקורא הישראלי כאילו הוא גוי רוסי, להבדיל, שהספרות הרוסית שגורה לו על פיו, וכיוון שכך היא נמנעת מלהוסיף לספר הערות־שוליים חיוניות, שהתרגום האנגלי של הספר למשל, מלא וגדוש בהן. בעמ' 139 לדוגמה, אומר מוצ'ולסקי כי "המחבר מאמין(...) שהאדם הצעיר כבר נולד, שצ'אצקי חדש יופיע". מה אומר לקורא הישראלי שמו של צ'אצקי, גיבור מחזהו של אלכסנדר גריבויידוב (בן דורו של פושקין) "יוסיף דעת יוסיף מכאוב"? האמנם סבורה ההוצאה שצ'אצקי הוא כמין פאוסט או דון קישוט, שדי בהזכרת שמו להעלות בקורא מטען שלם של אסוציאציות שהתכוון להן מוצ'ולסקי? והלוא צ'אצקי הוא אחד מראשוני "הגיבורים המיותרים", הטיפוס הרווח כל־כך בספרות הרוסית של המאה ה־19 — אותו בן־אצילים אינדיבידואליסט "זאנרי" ציני ואכול־שעמום, הנתפס לניהיליזם הרסני רק משום שהחברה הרוסית המאובנת של ימיו אינה פותחת לו שום פתח לאפיקי־פעולה חיוביים; והעיקר — דווקא דוסטויבסקי הוא שיצר את האפל והאניגמאטי שבכל טיפוסי "האנשים המיותרים" של הספרות הרוסית — סטאברוגין, גיבור "שדים". חסרונן של הערות־שוליים שיבהירו את העניינים הבסיסיים האלה מונע מן הקורא העברי מידע שהוא חיוני להבנה מדוייקת ויסודית יותר של הנושאים שמוצ'ולסקי דן בהם, והבל.

ועוד שאלה קטנה לסיום: מה ראתה ההוצאה לנתק מן הכרך השני את אחרית־הדבר שכתב מוצ'ולסקי לספרו ואת הנספחים שצורפו אליו, ולהוציאם בחוברת דקיקה נפרדת, כמין אבר כרולדל ומשונה למראה? — ומה גם שהנהירות־הספרים שוכחות לא־אחת לצרף את החוברת הזאת אל הספר עצמו, והקורא יוצא מופסד.

האובייקט כמטאפורה

אביגדור אריכא: דיוקנו של סמואל בקט, תצריב, 1972

אביגדור אריכא, הדפסים, 1950—1985. הגלריה לאמנות בבניין מכסיקו, אוניברסיטת תל־אביב. אוצר: ד"ר מרדכי עומר

מאת נסים מבורך

שלושה הם המאפיינים העיקריים של אמנותו של אביגדור אריכא: מיומנות גבוהה, גישה כללית וספרותית ונטייה בולטת לדראמטיות.

מיומנותו של אריכא מתבטאת בשליטתו המצויינת בטכניקות השונות של ההדפס: הליטוגרפיה, התצריב, האקוואטינטה והמזוט הייבש. בתחום האקוואטינטה הוא אף פיתח דרך משלו, בכך שהוא עובר בכחול על התחתית דרך שבכתב־ניגיים של אריג, מה שמעניק לעבודה טכסטורה מיוחדת במינה. כמו כן הוא מסתפק בעבודות אלה, בצריבה אחת בלבד, בניגוד למקובל בטכניקה זו. ברם, מעל לכל אלה, ראויה להיזכר כמיטבו של אריכא במלאכת הרישום, שהוא הבסיס לכל יצירה גראפית. רוברט יוז, מבקר האמנות של ה"ניו־יורקר" ובעל הסדרה הטלוויזיונית על אמנות המאה ה־20, סובר שאריכא הוא אחד מגדולי הרשמים החשובים ביותר החיים ופועלים עתה. אריכא שולט באופן ודוטואחדי בטרביכיו הרישומיים: הקו לסוגיו והכתם, והוא מצליח, בדרך כלל, להעביר אותם על פי הכבשול של העקיפות, שהרי טכניקות־ההדפס השונות אינן מעבירות אל התוצאה הסופית את הקו או הכתם המקוריים, אולי הספונטאניים, שאותם יצר האמן בשלב העבודה הראשון, הטרי, הנלהב והספוג השראה.

שמרנותו של אריכא מתבטאת בעיקר בנושאיה כך הוא מצייר, למשל את נופי הארץ, בעיקר של ירושלים וסביבתה. בעניין זה הוא מהלך על דרך סלולה, כמעט נדושה, אף שבבעל יצירה נתנים לאיתור עיקים משלה. תציין למשל, תפיסת־האור בחלק מנופים אלה, היוצרת ניגודיות חריפה בין השחור והלבן, כך שהדבר מקרב במידה חלקית מאוד את תוצאות טכניקת האקוואטינטה לאלה של חיתוך־העץ.

גם בנושא אחר שאריכא מתמסר לו — תיאור סביבתו הקרובה, מתבטאת שמרנותו כצייר. הוא מתאר את ביתו, חפציו, אשתו ובנותיו. אלה הם אפוא, לבעצמה, טבע דומם ודיוקנאות, נושאים שהעשייה העכשווית ברובה מתנערת מהם בדרך כלל. בתחומים אלה מגלה הצייר יכולת חדירה מעמיקה אל תבנות הגוף והעצם, שבו בצורה אצלו, לעתים, מידה של פרוטוטיפיקאציה, כמו למשל, בעבודה המתארת בעיל.

שמרניים על פי דרכם הם גם איוריו של אריכא, למשל, ל"כלב חוצות" של עגנון, ל"כבע הקודש" של רילקה, ואיורים רבים ליצירות של סמואל בקט — חלק ניכר מהם ל"הצפוף" שלו. בתחום האיור ניתן להבחין אצלו בתמורה שהתפתחה במרוצת השנים בעבר־ רוחני המוקדמות יותר, ליצירות עגנון ורילקה. הוא עובר בדרך ספרותית יצירה. הוא נוטל סצינה מתוך הסיפור, ומתאר אותה כפי שהיא מצטיירת אצלו. לעומת זה באחרונה יותר, בעיקר באיוריו לבקט, הוא נוקט בדרך שונה. הוא נוטל אובייקט, מבודד אותו מן המכלול הסיפורי והופך אותו למעין מטאפורה. מקל, בעיל, אבן וכיו"ב משמשים, אפוא, כאמצעים לעיבודה של האווירה קשה כך שהיא הופכת לסמל.

הדראמאטיות, התכונה הבולטת השלישית שניתן לאתרה בעבודתו של אריכא מתגלגלת ברוב יצירותיו. לעתים קרובות האובייקט להטעת התכונה הזאת הוא הקונטראסטיות הצורמת בין הגאולות במסגרת השחור־לבן. תכופות גם הנראטים שהוא נוקט להם מוטבים בזוגם סמך מתכונה זו. בולטת במיוחד הדראמאטיות המושגת על ידי נקודות המבט הבלתי שגרתיות, שבהן צופה אריכא באובייקט המצוייר, אבל יחד עם זאת מצייר האובייקט הנוכר תמיד בצורה "נבונה", נאמנה לטבע, מתוך הזהירות שלא לגלוש לעברן של הגזמות המכוונות להשגתה של איזו אכספרסיוויות. כך אפוא, ברבים מדיוקנאותיו של אריכא מצויה מידה רבה של דיוק, בין אם מצויירים בהם קרוביו, או שאלה הן דמויות מעולמם של סיפורים מצויירים, או דיוקנאות סתם. כגון, למשל, של פרנצקי, של ב. כרמי, של סמואל בקט ובן סירה שלמה על קיר מיוזר, של דיוקנאות עצמיים שלו. דיוקנאות שעל ידי ריבוים הקפיד אוצר התערוכה, מרדכי עומר, את נטייתו הבולטת של אריכא לדראמאטיזציה.

אביגדור אריכא, יליד שנת 1929, חי ועובד בפאריס, ומציג בעיקר בה, וכן בלונדון ובניו־יורק. כמו כן הוא נוהג לבוא לכאן מעת לעת, ולעבוד בסדנת־ההדפס הירושלמית (מרכז טיסטון לגראפיקה), כחליש מן העבודות המוצגות מבצע שם.

קשה לקבוע באיזו מידה אריכא הוא צייר ישראלי. תערוכת־היחיד האחרונה שלו כאן, לפני זו הנוכחית, הוצגה בביתן הלנה רובינשטיין בשנת 1968, שם קיבל ביטוי השלב המאוחר של התקופה המופשטת שלו. מכל מקום, אמנותו של אריכא, ואף הנושאים שלו ככלל זה, אינם נושאים אופי לוקאלי מיוחד. אין בדברים אלה שום התייחסות ערכית לעבודתו. בכוחו של הדבר אף באמנות לאומית מובהקת, שהיא גם טובה, מצויים יסודות חוזרים כהם בבחינת ערכים אוניברסאליים. ערכים אוניברסאליים כאלה הם אבני־בניין מרכזיות בהדפסיו של אביגדור אריכא.

אהרן מגד / אותיות קטנות

מידה כנגד מידה

המשורר האנגלי פיטר לוי, הנושא עתה בתואר הכבוד רב־היוקרה "פרופסור לשירה של אוניברסיטת אוקספורד" (שבעיני האינטלקטואלים באנגליה הוא נחשב למכובד יותר מ"פרס לורד הפלורות") — הוא גם בר־אוריין בספרויות העתיקות, היוונית והעברית. כמשורר וכמלומד שעיקר חינוכו הוא תיאולוגי (עד לפני כמה שנים היה אח במיסדר הישועי) עסק, כמו אחיו, התיישב על ענף גבוה בצמרת האקדמאית — בכתבי־הקודש, אלה הכתובים עברית ואלה הכתובים יוונית, הוא רב־האפשי. לפני שנים — והוא עוד לנוש כבלימת נוירים שבחנה ארוכה, איש ישרותאה אלגנטי, ומקסים ברינונו — שבעתיו סחיבה שנערך בלונדון על "התנ"ך האנגלי החדש", שהופיע או בהוצאת אוכספורד וקמברידג'; מפעל אדיר, שצוותות של מלומדים, מתרגמים ויועצים, שלוחי כנסיות שונות, עמלו עליו כעשרים שנה — הרבה יותר משנדרש ל"שבעים" באלכסנדריה — והתוצאתו, לעניות דעתי (אותה גם הבעתי באותה הרמבה) היא פישוטו של התנ"ך וזילותו מכל הוזן, הפיוט, הסוד והרמז שבו; כאילו תורגם שקספיר לעברית מדוברת.

ב־1977 או 78, יצא לאור תרגומו של פיטר לוי לספר תהילים, וכמו כל תרגום חדש של ספר מספרי התנ"ך ללשון אחרת — גם גם ספר שכולו שירה — היה גם זה מאורע תרבותי. אך ב"ט.ל.ס." הופיעה ביקורת על התרגום, כתובה בידי רוברט אלטר, המוכר לקורא העברי, שהוא פרופסור לספרות עברית ולספרות השוואתית באוניברסיטת ברקלי בקליפורניה. אם נאמר שהביקורת היתה "קטלנית" — לא הגזמנו. והא לא השאיר — עד כמה שזוכר לי — אבן על אבן בתרגום זה. הדוגמאות הרבות שהביא להצביע על השגיאות, איחבנת המקור וסילופו — היה בהן כדי לשכנע לגמרי כל יודע עברית ותנ"ך בצדקת הערכתו.

לפני שבועות אחדים נפל בכפי על ביקורת שהופיעה ב"ניו־יורק טיימס בוק רביו" על ספרו החדש של רוברט אלטר, "אמנות הפיוט המקראי" (הוצאת "בייסיק בוקס", ניו־יורק; לפני חמש שנים הופיע ספרו "אמנות הסיפור המקראי"), שניהם ראויים להיתרגם לעברית. לתמהוני הרב, החותם על הביקורת היה לא אחר אלא אותו פיטר לוי.

לתמהוני, אני אומר — כי נזכרתי בהרצאתו המרתקת של עורך השבועון הספרותי הנ"ל, ג'ר לוריה, ששמעתיה כשנה שעברה באוכספורד. הוא זה שעמד מאלף באתיקה של עריכה ספרותית. והוא סיפר — בין שאר דברים מעניינים — איך הוא נוהג לתת מבקר למבקר: הוא לא ישלח ספר למבקר שידוע לו כי הוא עוין את מחברו; לא ישלח למבקר שידוע כי הוא ידידו הקרוב של המחבר; לא למי שההמבקר עצמו מפליץ עליו ולא לפי שאותו מפליץ עליו. לא לפי שהוא עצמו נזקק לאחרונה ספר באותו תחום ולא לפי שאינו בקיא דיו באותו תחום וכו' וכו'.

הסולוק נקי־הדעת ונדי־הלבב הזה — והכנתי עכשיו לסראה שמו המרפסם של פיטר לוי על דף של עתונו — כבלי־כך נאה הוא הודיע, כך הוא משיחו!

אכן מבוקש על חוקי המשחק הישראליים, של גמול ושילום, הדלותי בקריאת המאמר, מצפה להתחשדים של עין־תחת־עין, שן־תחת־שן.

הנה הפלא ופלא: המאמר כולו אך של שבחים. אפילו קמצוקר של ביקורת לא מכבצין שבו, ולא זכר לפימה כלשהי. אמנם לוי חולק על כמה תביעות של אלטר, או על השיפוט המופתן בדרגה אורבאני, אך לבד זאת — הכל שיר הלל: "המחקר המעניין ביותר על טכניקת השירה העברית שקראתי בזה שנים". "ההלכיו של אלטר בהבנת הפיוט הכנעני, הבנה הרוויה בעשות במיוחדת והכללייפר הרקיות גביעות של שבירה — וראויים להערצה". ועוד כיוצא־באלה. (ואגב כך הוא משבח — ברעה אחת עם אלטר — את האנתולוגיה של השירה העברית בעריכת ט. כרמי, שיצאה ע"י "פינגווין"). ולא עוד, אלא — בניגוד לכלל שאין מזכירים חבל בביתו של תלוי — הוא מזכיר את תרגומו שלו לתהילים, שיאת קשיין לבד מבאמר, ומציין ש"כיווד ש"כבע הביתוח של מומחי "הלילים" בספרו של אלטר.

אמרתי בלבי: דבר כה הדי לא יבואר ולא יוילם במקומנו, בו נקמת־הדם היא חוק הנכה הספרותי: ראובן קוטל את סיפרו של שמעון. יארב לו שמעון בשנת הסתכה — יארב חודש. יארב שנה — עד שיופיע ספרו של ראובן, ואז — יונק עליו. הוך על קודקוד רב תחת דם ולודו־לודה; פלוני הוא העורך המביא את ספרו של פלמוני — הוא עצמו ייצק עליו קיתון של שבחים לאוזה ולוההכה של כריכת הספר. ובשנית יקלם אותו במאמר בעתון, והשלישית יקרבנו אותו בוריה. ועד ביעוית. יאריש לו פרס — דבר שבודאי אין לו מקביל בשום מקום אחר בעולם. גמול מכאן ושילם מכאן, דה רבים שמחים", כפי שהיה זה אומר. בהלת־המשפט מקובל ששופט החושב שבא יש לו פניות בישבן כלפי הנאשם — לכאן או לכאן — פוסל עצמו מלדון אותו. כדי שהצדק גם ייראה. בביב־השוק הספרותי — נהפוך הוא.

האם זו מידה "נוצרית" או אולי "יהודית"? — יאמר מישהו) עכה נהג פיטר לוי כלפי מבקר שלא הזר מבטו שיכשו לא, סתם מידה של הגינות, שיש בה מימים היצר לפני אבדות האכה. דבר שנעיה נדיר יותר ויותר.

העורך: אברהם המן

לרגל הכנס על שירתו של פאול צלאן שנערך בחיפה

דפי־יומן וחליפת מכתבים

ברשימות יומן שרשם שלמה זלמן שוקן בסוף ימיו מוצאים התייחסות אל משורר שהחל להתפרסם בזמן ההוא בציבוריות הגרמנית ואף מחוצה לה, הלא הוא פאול צלאן. ההתעניינות שגילה ש"ז שוקן בפאול צלאן היא אחד הביטויים לזיקתו המובהקת לספרות גרמנית ולענייני רוח גרמניים שבהם התעניין כל חייו, כמו גם בענייני־רוח יהודיים ובהיסטוריה יהודית. כאדם שדבק במוצאו היהודי ובמורשתו היהודית היה רגיש לתופעת ההתבוללות בקרב יהודי גרמניה, מה שמסביר מדוע ניסה, שלא בצדק, לגלות בנאומו של פאול צלאן, בעת קבלת פרס ספרותי בברמן, נסיון מצד המשורר לטשטש את יהדותו.

שלמה זלמן שוקן התעניין ביותר בשירה העברית של ימי הביניים ואף הקים מכון מחקר להוצאת מהדורות מדעיות של שירה זו. דבר זה מסביר את משלוח תרגומו של פרנץ רוזנצוויג לשירי יהודה הלוי אל פאול צלאן. מעשהו זה גם מבטא את נטייתו להפגיש משוררים יהודים גדולים בני זמננו עם השירה העברית של העבר.

דף־יומן של ש"ז שוקן

10.11.58

בישראל נתן לי גוסטאב (גרשם שוקן) את כרך השירים של פאול צלאן, 76 עמודים. באמצע הכרך נמצא השיר היחיד (היותר גדול) הנוגע בשאלה היהודית, "פוגת המוות". בשאר השירים אין כל רמז ליהדותו של המחבר.

ביקשתי את גוסטאב לכתוב לפאריס, בה מתגורר צלאן, ולברר שמא קיימים שירים יהודיים אחרים מפרי עטו, ושמא ניתן לפרסמם. גוסטאב חפץ לפרסם את "פוגת המוות" בתרגום עברי ב"הארץ".

יום קודם נסיעתי שוחחתי עם ורנר קראפט, שסיפר לי כי שמו של צלאן הוא אנצ'ל, כלומר: היפוך אותיות השם וסידורן מחדש.

ובכן, כאן אני רואה את ה"נויע רונדשאו" 1958, חוברת 1, שבה נדפס הנאום לכבוד פאול צלאן שאותו נשא בברמן ארהרט קסטנר בעת הענקת הפרס הספרותי מטעם העיר ברמן לצלאן. שישה עמודים גדולים ב"נויע רונדשאו", ללא רמז קל שבקלים ביחס להקשרים האמיתיים והרבה פטפוט. אפשר להבחין בנאומו של קסטנר שהוא אמן הדיבור המוסקק. הלא זאת הוכיח כבר בספרו על המלחמה ביוון ובספרו על המלחמה בצפון־אפריקה. אולי בגלל זה נבחר למשימה הזאת.

הפרס הוענק לצלאן על־פי יוזמת רודולף אלכסנדר שרדר. ב"נויע רונדשאו" הודפסו גם הדברים שנשא פאול צלאן בטקס הענקת הפרס.

דבריו של צלאן פותחים במלים: "בלשוננו לחשוב (Denken) ולהודות (Danken) הן מלים בעלות אותו מקור". במשפט השני אמר צלאן: "הנוף אשר ממנו (ובאילו דרכים עקלקלות. אבל כלום יש באמת דרכים עקלקלות?) הנוף אשר ממנו אני בא אליכם בוודאי אינו מוכר לרובכם. הרי זה הנוף אשר בו ניתן למצוא חלק בלתי מבוטל של אותם סיפורי חסידים, אלה שמרטין בובר סיפר לנו מחדש.

"היתה זו, אם מותר לי להרחיב במקצת את התמונה הטופוגראפית הזאת העולה עכשיו לנגד עיני ממרחק רב, היתה זו סביבה שבה חיו אנשים וספרים. שם בפרובינציה זו, שההיסטוריה שלה נשללה עכשיו ממנה, של הממלכה ההבסבורגית פגשתי לראשונה את השם רודולף אלכסנדר שרדר: בקוראי בשירו של רודולף בורכארד "אודה הרימון".

התיאור היפה מתייחס לבוקובינה ולטשרנוביץ, ולקיומם של יהודים גליצאים באותו חבל ארץ שגבל פעם בטורקיה.

ד"ר רודולף הירש שעמו אני משוחח טלפונית, סיפר לי שהיה נוכח בחלוקת הפרס לצלאן בברמן וכי מאחר שצלאן לא היה מרוצה מן היחס שגילתה כלפיו ההוצאה בשטוטגרט שנוגעה בו ממש באנטישמיות, הסיג למענו חוזה עם הוצאת פישר.

צלאן הוא אדם נאה ובעים שהוריו נספו בתאי הגזים. הירש מבטיח לשלוח לי את חיבוריו ושיריו.

קורט הירשפלד שביקרתי היום מחשיב את צלאן כאחד הגדולים במשוררי גרמניה, אבל אינו יודע מאומה על יהדותו והשתומם על הדברים שסיפרתי לו בעניין זה.

ציריך, 12.11.58

היום אני שולח את ה"רונדשאו" עם הנאום של קסטנר ודברי התודה של צלאן בברמן.

קסטנר, מן "הגרמנים הנודים", שכתב ספר על הכיבוש הגרמני של יוון ב־1941/42, בצורה שיכול היה להתקבל כספר גרמני סימפאטי, ובדומה לכך גם ספר על השבי הצפון־אפריקאי, הוזמן לברמן כנואם נודע.

על יהודי טשרנוביץ שהוריו וקרוביהם הומתו בתאי הגזים לא נאמרה אף מלה אחת.

חלוקת הפרס היא מטעמו של רודולף אלכסנדר שרדר שמילא בברמן, מדרך הטבע, תפקיד חשוב והוא משמש נציג מצויין של הרצון הטוב בגרמניה.

אין צורך להעיר על נאום התודה של צלאן. בערדון ריק רק רמז על היותו יהודי.

בשונה מבובר. אבל בכל זאת בקרבה מסויימת אליו. התפרסם בציבוריות הגרמנית כבסתר־למחצה, מבלי לעורר מבוכות ושערוריות כמו בובר בשלהי תקופת הדברתו בגרמניה.

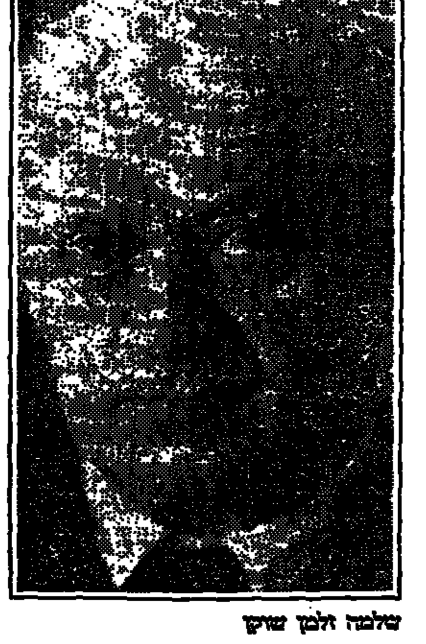
שלמה זלמן שוקן

פאול צלאן

★

אל פאול צלאן בפאריס

6.1.1970

מר צלאן הנכבד,

בפגישתנו הקצרה בביקורך בישראל סיפרת לי שאבי שלח לך בשעתו את כרך שיריו של יהודה הלוי בתרגומו של פראנץ רוזנצוויג. בהקשר זה אולי תמצא עניין בהערות של אבי המתייחסות אליך, אשר אותן תמצא בהעתקים המצורפים. זמן קצר קודם לכן הסבתי את שימת לבו ליצירתך ונתתי לו את הכרך "פרג וזכרון". בשנות חייו האחרונות נהג אבי להכתיב כמעט בקביעות רשימות יומן לרשמקול שהיה נושא עמו תמיד.

ההערות המצורפות הן רשימות־יומן מוכתבות מעין אלה. אבי היה אז בן 81 שנים. הוא הלך לעולמו שלושת רבעי השנה לאחר מכן.

במיטב הברכות,
גרשום שוקן

פאול צלאן משיב:

פאריס, 5.2.1970

מר שוקן הנכבד,

תודה בעד שהחזקת הידידותית. עד כמה נוגע ללבי הדבר ששלחת אלי את דפי היומן של אביך המתייחסים אל אישיותי וכתיבתי.

אכיר תודה הייתי לו ניתנה לי ההזדמנות לענות על השאלות ששאל אביך ביחס אלי באותם דפים הנוגעים אלי, בין בשיחה אישית, בין בכתב.

הרשה לי להזכיר לך את המלים שאמר ש. שלום בקבלת הפנים באגודת הסופרים בתל־אביב: באירופה ציטט ש. שלום רעיון שהעליתי בשיחה עמו — והוא הרעיון שביחס אלי, ובעיקר בשירה, היהדות אינה דווקא עניין תימטי כמו שהוא עניין פניאומטי. אין פירוש הדבר שלא גישותי את היהדות גם בדרך התימטית: היא נוכחת גם בתבנית כזאת, בכל סוגי השירה שלי; השירים שלי מתאבקים בתוכם את יהדותי. כל זה הייתי מבכיר לאביך בר־ביצן ביותר מרוצה; אבל הואה כבדרך כלשהו יודע זאת — וכמו גם כוסבר מדוע שלח לי את תרגומו של פראנץ רוזנצוויג ליהודה הלוי. בעולם, מר שוקן הנכבד, לא הופעתי כיהודי "מתבולל־למחצה"; לא בגרמניה ולא בשום מקום אחר.

הרשה לי להעמיד כאן עוד כמה דברים על דיוקם: הורי לא נספו בתאי הגזים אלא בזמנה העבודה גרמניה באוקראינה; אותם לא הזו לי; שמי האוחרי אינו אנצ'ל כי אם אנטשל; אני מושיב את ארהרט קסטנר סאם שהמלה שיחה היא בעלת משמעות לגביה; לא נפרדתי מבעל ההוצאה שלי בשטוטגרט מפני שהתייחסו אלי באופן אנטישמי כפי שסיפר לאביך ד"ר רודולף הירש; אמנם כן, היה יסוד לאי־שביעות הרצון שלי: כידוע לך הופיעו עתה ספרי אחר ב"זורקאמפ".

יורשה לי להוסיף שהייתי שמח לשוחח עמך פעם שיחה ארוכה יותר — בישראל או בפאריס.

במיטב הברכות, שלך,
פאול צלאן

13.2.1970

מר צלאן הנכבד,

רוב תודות בעד מכתבך מן ה־5 בפברואר.

אני אכן מאוד נישואים נוסים, שאליהם לא התייחס על פי רוב ברצינות יתרה, אלא שלעתים היו נחוצים לו כדי לקבל בעיות או מצב כלשהו בהירות. אתה צודק לגמרי. אבי חש ללא ספק בקשרים היהודיים שלך ועל כן שלח לך את הכרך של רוזנצוויג. הוא אכן פעם זמן רב אחרי מותו עוד יתוכבו אנשים בגללו, מה שמתאשר כאן פעם נוספת.

גם אני אשמח מאד לבוא עמך פעם בקשרי שיחה. ואולם ספק, אם אהיה בפאריס בעתיד הקרוב.——

במיטב הברכות,
גרשום שוקן

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

מקור

הלבנים, רומאן
מאת ישראל המאירי
הוצאת עם עובד. ספרייה לעם, 1985, 192 עמ'

בספרות העברית החדשה, שהרוב המכריע שלה עירוני בעיקרו, אי אפשר שלא להתפעם מקולו הייחודי של ישראל המאירי. המביא בכתיבה רעננה, גם אם לא תמיד אחידה בניקיונה, תמונות של ישראל הכפרית, על גיבוריה המחוספסים והשמרנים, הנכונים להילחם עד כדות נגד כל ניסיון להביא קידמה ותרבות למקומותיהם הנידחים. ועושים זאת באכזריות ובפראות. סיפוריו מתרחשים ברובם במושבים הנחשלים של הגליל, המתוארים בין היתר כסיר לחץ של מתחים, המתפרצים החוצה עם כניסתו של האלמנט הזר לתוכם, עד שהם מקיאים אותו, ומשיבים את הסדר הנבוך־כביכול על כנו.

התבנית מצומצמת־המבנים של הנובלה, שבה כתב המאירי עד כה, הלמה הדוקה המבנית את עלילות סיפוריו. היא גם חייבה אותו בתמציתיות הביטוי ובמשמעת עצמית, שהיפותה על הרישול המוחסכים האופייניים לכתיבתו. כ"הלבנים", לראשונה, פורץ המאירי את גדר הנובלה, ונוכע שלא־בטובתו בתוך החרבות שאליה קלע את עצמו.

כבנובלות הקודמות שלו מעמת המאירי גם כאן, על רקע מושבה גלילית וותיקה, בשנים שלאחר מלחמת ששת הימים, את חיי הכפר הפשוטים עם רוחות המתחדשות. בדרמה סבוכה ומרובת תפניות, מספר אותה יואב הכר, בקידעו הבמה לשלוות החיים הקרובים לאדמה, ונושא לאישה את דבורה, בת מושבה, אחות ידידו הטוב מהצבא, אריק. אריק הוא ה"פריק" שבמשפחה, המחפש לו דמות־אב להעריץ אותה, ומוצא אותה בנחמן, מנהיג קומונת "היפים" ירושלמית. אריק מצטרף לקומונה, ואילו יואב, נציג ה"מרובעת" הישראלית, יורש את ההווה המנוחת שהותיר אחריו חותנו, ומפיח בה חיים חדשים בעזרתה של דבורה. אך לאידיליה הקצרה והטבריינית חוזר אריק, כשליח של מרגריה, ומאלץ את יואב ודבורה לשכן בביתם את קומונת ה"היפים", על סמיהם, מנהגי־המין הפרועים הבטלה מעבודה. אם אם בתפתה גם דבורה לקסמי החיים ה"טבעיים" כביכול של הקומונה ויואב, הרואה בפרס נישואיו והישגיו, מוצא מקלט לכל מבוכותיו בשיבה לצבא־הקבע.

המאירי ביקש לשוות לרומאן נופך של טרגדיה, ולצייר את התפוררות המשפחה, כר בכד עם נבירה רטרוספקטיביות בשורשי ה"מולדה" שהביאה לצמיחתו של חדיג מסוגו של אריק המעשה אותה. לצורך זה משיב המאירי, באמצעות מכתבים ישנים המתגלים לאחר מות הוריה של דבורה, את העלילה כמה עשרות שנים אחורנית, ומתאר פרשת אהבה אסורה והשאית, שהיתה בין אמה של דבורה לשכן ה"יקה" חולף, שאריק הוא פריה הלא־חוקי.

המאירי מצטיין בעיצוב דמותה של דבורה, אישה חזקה, צירוף של הכמה האלימות, אם ואחות, המגלמת — הרבה יותר מהעימות הסטריאוטיפי־משהו בין יואב ה"מרובע" לאריק ה"היפי", את כפל־הפנים של ההוויה הישראלית. לעומת זה, יש הרבה דמויות־משנה שהמאירי כאילו "שכח" באמצע הרומאן והותיר אותן בשטיחות. נראה גם שממדי הרומאן הכבילו אותו לגיבוב של דברים שלא לצורך. והדבר ניכר בעיקר בדיאלוגים, שכמה מהם בנאליים ומתמיים בנוסח "מה העניינים" ו"או מה העניין". עריכה טובה, אילו נעשתה, היתה אולי מצילה מן הרומאן את המיטב, ומשיבה ליצירה ממדים של נובלה, שייתכן כי מוטב להמאירי לחזור ולבטא את כשרונו בתחומיה.

בדילוגים לאורכו של הספר, בין הכותבת לבין רות, אשה דמיונית או ממשית, המדובבת את הרוחה, לשם הקתרזיס שבדבר. בעזרתה של רות, בהדיות והדימיונית, יכולה הרכבי לשיר כשוכבת על מפת הפסיכיאטר ולתת דרור לפנטסיות פרועות העולות בה ("פנטוסמטסט", כלשונה): הזיות על שבטים אינדיאניים, הזיות טרף, אם פרוצה בכוך לה ונער עם סכין ארוכה.

"האישיות", כותבת הרכבי, "היותה...עלובה נקובה ובלתי מסוגלת לשום מחשבה רציניות". מכאן המסע אל מעבר לתודעה (מלה נפוצה מדי בספר, עד כדי לאוות, כשאיפתם של סוריאליסטים לפרוץ את עולם הוודאויות והסדר, אל גן עדן נפשי של אלימות ופריצת גדר ושל אמנות המתבטאת בצעקות היסטוריות גמולות משמעות. הרכבי כותבת בלעגנות עצמית על התקופה שהיתה "ילדה טובה", ועכשיו נמאס לה, והיא רוצה שישכבו גם אותה, ובקול רם. הדימוי אינו חדש ואינו מקורי במיוחד, גם אם יש להרכבי עוצמה ייחודית של ביטוי־לשוני משלה.

סג

מעט מזה, שירים
מאת עוריאל קאופמן
הוצאת הקיבוץ המאוחד. 1985, 32 עמ'

"מעט מזה", קובץ השירים השני למחברה, הוא ספר של פירורי־שירה, שבבי התרשמויות שנלטשו בשקידה, העוסקים יותר בהנחת עבודת הליטוש שנעשתה להם משבכוונת התחוה שחוללה אותם. תמורי השירה הנבחרים של קאופמן הם הבזקי זיכרון ומראות, שהותרו ורוכבו למשפטים שיריים. "בדרך השרון הישנה היה הכביש מוצף גשם עד" (עמ' 13) הוא דוגמה לפתיחה פרוזאית־להבעיס של שיר, ובמחזור יש רבים בספר, שמהם תוזקק תמצית של שיר. במחזור השירים האוטוביוגרפיים, המביא הבזקי־זיכרון מימי מלחמת העולם, הנרודים הנ־לוה בסיגה, מעמיק קאופמן עוד יותר בהתחבבות שבהלי ליכה על הגבול בין השירה לפרוזאיות. עד שלפעמים מבדילה ביניהן רק שרידות החולתה הפורמאלית, לשבור את המשפט לשורות קטועות.

קאופמן אוהב את העמידה על הגבול בין הפרוזה לשיר, שמאחוריה מסתתרת האמונה בחסר־המלה, שתבוא ותפיח מאליה רוח אמנות במלאכת האומנות של המשורר. יש בתפיסה זו של השירה משום צניעות גדולה, אך משתמעת ממנה גם איזו יראת־כבוד פידאגוגית־פידאגוגית בפני השירה. קאופמן מנסה להתל בה בבמה מהשירים, כמי שנהנה מעצם הצירוחיות שגילה בעצמו. כאילו אמר: ראו, גם אני יכול. בכך טמון אי־יכולתו של קאופמן לצאת מנגד השירה הבטוחה, ומנגד תפיסת השירה כרצף התרשמויות על הדיום מבעד לחלון המכונית בשעת נסיעה מהעבודה הביתה ולהיפך. השיר "הפלגה פרהסטוריאתית" עומד, בניגוד לכל אלה, כנטע הנותי בודד בתוך שירת האימפרסיות של "מעט מזה", והוא השיר המלא והבשל שבספר.

תחביב

הים ואני
מאת מרקו דהן
הוצאת מסדה, 1986, 123 עמ'

מרקו דהן, צולל מנוסה ועובר רשות הנמלים בנמל אשדוד, מוסיף למדף המתרחב של ספרי התחביבים בעברית ספר על הצלילה, קססיה, סיכוניה וכלליה. דהן, המכיר את מצולות הים התיכון, ים סוף והאוקינוס האטלנטי זה שלושים שנה, מעיד כי הצלילה לתוך פראות העולם התת־ימי כמוה כתרופה מתחלואי העיר ולהכיה. אך יש לצלילה כללים וחוקים שיש לכבדם. כדי ללמדם מציע דהן תחילה את עצמו ואת ספרו, וכן רשימה של בתי־ספר לצלילה, מאילת ועד קיסריה, שב־מיתם מלמדת על המשיכה הגוברת של הישראלי לספורט מסוכן זה.

"הים ואני" עשוי כספרי לימוד, הפותח בהוצאת צבאי, ומשלב בהדרגה, לקראת סיומו, קורט של סנטימנטליות ושפע של סיפורים אישיים על מיפגש בין האדם לחיות הים. דהן מרבה להפריך את הדעות הקדומות שקשרו בני אדם לבכמה מחיות הים, כגון התנים; ומציע להוכבי הכ־לילה להיפטר תחילה, לפני שהם לובשים את חליפת הצולל, מייצרי תוקפנות מיותרים.

בכל הנוגע לציוד הצלילה ושיטותיה כבר חלפו, מסתבר, הימים של רולי־הפינים האומללים, שצללו עירומים לעקור את הצדפות מקרקעית הים. דהן מונה אחר לאחר את מרכיביה של חליפת הצולל על כל עזריה, מפרט שיטות תקשורת מתחת למים, ומונה את הסיכונים הפיסיים הכרוכים בלחץ הגדול המופעל על הגוף במעמקי־הים. פרק נרחב מוקדש לשיטות של דיג תת־ימי, צילום תת־ימי והסרטה תת־ימית, ולאחרונה — מגדיר של דגים וחיות ים, המסוכנים והאלימותיים, בליווי איורים.

דהן נוגע בקיצור נמרץ בתחום הארכיאולוגיה התת־ימית, ועובר לשורה של סיפורים אישיים וחוויות פיקנ־טיות מחיי הים שלו. אחד הפרגשים שבהם מספר על בכיו האנושי של צבעים, שניצוד על ידי דייגים, וכמו התנבן על חייו, ולשווא הייניים הרבה כדי להפשיט את שריונו, ומשלא הצליחו בכך, הטילו את גופתו בחזרה למים. דהן מלמד מכאן את הכלל שמקומן של חיות הים הוא הים, ואל לאדם לשאוב הנאה מתעללות בהן במס־ווה של תחביב־ספורטיבי.

חינוך

המוטיב והסמל
מאת אביבה קרנסקי
הוצאת "אור עם", 1985

הקומוניקאט הזיהודי־במקצת המצורף לספר מונה את שבחי המחברת ושבחי הספר, המורש לפני מורים לספרות בתיכון אפשרויות לשילוב אמנויות שונות בשיעור הספרות, ולסייע לתלמיד לקלוט יצירות ספרות על ידי השוואת הדינמיקה שלהן לדינמיקה של יצירות חזותיות או מוסיקאליות. התיאוריה יפה, והכוונה טובה, אך במעשה, רחוקים הדברים מהתגשמות. כיצד עילויים מעטים יהיה סיפק להאזין בכיתה ללחנו של פיאצסה לשיר של רחל, לפרש את מבטי העיניים בציורי רמב־רנדט ולצפות בסרט "בלוז לעיר הגדולה" — כדרישתה של קרנסקי — הכל בעיצומו של המירוץ לבחינות הבגרות. אך למי שיזכו בכך, אכן מהמנת הדרה מעשירה.

קרנסקי משרטטת בספר כמה מערכי שיעור מעניינים למורים המתעניינים ללמד בכיתה אבירן, עמיחי ואמיר גלבע. פרק נרחב עוסק ברמות הערכי בספרות היהו־אלית, והכמלים של אלימות אצלנו ובספרות העולם (על פי תוכנית הבגרות). בחלק העוסק בעניין המוטיבים בשירה מבצבצת, בשינוי אדרת, שיטת הלימוד הישנה של שירת ביאליק על פי המוטיבים הלעוסים־לעייפה שלהם, שלא השתנתה זה שנות דור.

בישול

יין מכל דבר — איך עושים יינות וליקרים
מאת אורי רוזנברג
עיצוב: אודיס הכמן
הוצאת ר. סירקיס, 1985, 87 עמ'

הספר האורוך מבית־מדרשה של רות סירקיס הוא בעיקר ספר יפה לעלעל בו, על תחריטיו העתיקים ואיוריו הנוסטאלגיים, ומעניין לקרוא בו. אך לעמוד ולה־כין יין — זו כבר אופרה אחרת. הדרושת בעיקר אורך רוח ("אריכות־ימים") כדי לצפות ולראות את המוצר המוגמר. במלים אחרות: יין אינו סלט־ירקות, והכנתו הדרשת מן המתעמר להיות משוגע לדבר.

על הנייר, לפחות, נראים הדברים פרוקים. בעיקר לבעלי ידע קודם בכימיה, המתבר — אגרונום במקצועו — משתדל להסיר את מעטה המסתורין סביב הכנת היין ואת החששות מפני הוצאות כספיות רבות. אין צורך בחילה מרוחות ולא במרתפים, וכל מטבח יכול להיות ליקב בזעיר אנפין, ובלבד שהמתעתד להיות ליין הטבב יהיה בעל "ראש פתוח". כמה כימיקלים וכלי קיבול — ואפשר לצאת לדרך.

קטרי־היין שביינינים יכולים להתחיל ביינות תפוחים, רימונים ותפוזים, שזמן הכנתם קצר, והתוצאות מראות לעין לפעמים ארבעה חודשים לאחר סיום התסיסה. ומכמה אי אפשר להכין יין: מסלק ומפטרוסלינון, מנענע ומפרו־רים, מאורז ומחיטה.

אוהבי האלכוהולים של הרגע האחרון ימצאו בפרק המוקדש להכנת ליקרים. ג'ין תפוזים, למשל, יכול להכין אפילו בעל שתי ידיים שמאליות כמוני: צריך רק תפוז אחד, לימון אחד, מי סוכר ו... בקבוק ג'ין.

תרגום

נשק סודי, חמישה סיפורים
מאת חוליו קורטאזאר
מספרדית: ישעיהו אוסטרדין
הוצאת כתר, 1985, 164 עמ'

לעומת המאה ה־19, שראתה במולדת הסביבה הגדול הטבעית תנאי השוב ליצירה ספרותית, המאה העשרים היא במידה רבה מאה של סופרים אמיגרנטים: אירים כר־תבים בפאריס, אנגלים בפירנצה ורוסים בלונדון. בתוך פקק התנועה הגדול הזה תופסים מקום מרכזי הסופרים הדרום־אמריקאים, שהפכו מאז שנות החמישים את פאריס למולדת שניה, ולהוממה של יצירות מופת, שספק אם צמיחתן היתה מתאפשרת במולדת האמיתית של כותביהן, תחת עינן הצרה של הדרעות קרתניות. הסופר הארגנטיני חוליו קורטאזאר (1914—1984) היה מן הראשונים שבהם, שיישם את הכלל שארם רשאי לבחור את מולדתו, ועשה את כמה מסיפוריו להדגמה, עד כמה מפלצתית ומשתקת יכולה להיות הקונצפציה הישנה של המולדת־האם, התובעת באכזריות את עלבונה מבניה שעזבו אותה, ומענישתם בסירוס רוחני.

"נשק סודי", קובץ הסיפורים הראשון שכתב קורטאזאר בפאריס, שהתפרסם ב־1952, מתאר בוד־ריאציות שונות את ניצחונה של המורדה המשתקת ושמה "מולדת" על בניה שנתעו להאמין באפשרותם של חיים בלי שורשים. כל הסיפורים המתרחשים בפאריס, המולדת החדשה, המצוירת־להכעיס כעיר מסויטת, ומדחפת באויר, שגם הטקסים היותר־בסיסיים (כגון לוויה) הופ־כים בה לפארסות מגוחכות. זה נושא הסיפור השני בקובץ, "השירותים הטובים". המעתק על דרך ההמתר השחור את המיתוס המבוכר של האם, המולדת והשור־שים. מסופר בו על מאדאם פראנסינה, משרתת זקנה בעלת פני אמארגובה, שמעסיקיה העשירים, בעלי רשת אופנה עילית, שוכרים אותה למשימה מוזרה: עליה לשחק בתפקיד אמו המתאבלת של השותף־לעסקים שמת מיתה משונה, שכן אי אפשר ללוויה בדרגנית ומהד־גנת בלי אם זקנה הצירית המייבבת אחרי הארון. קורטאזאר המעיל באן את מלוא הסרקאזם שלו, בתיאור מבוכתה של המשרתת, המחרה הולכת עם תפקידה, עד שלבה נמלא צער אמיתי על הנפטר, שלא הכירה אלא היכרות רגעית.

בסיפורים הבאים חוזר קורטאזאר ונוגע בפצע־הפתוח של האם כסמל לריקנות העולם המודרני, ובד בבד — לכוחה ההרסני והמאבן של הנאמנות לצורי־העבר של המולדת הישנה. ב"מכתבי אמא", הפותח את הספר, מצ־ליחה האם הזקנה שנשארה בארגנטינה להרוס טיפין טי־פין את חיי הנישואים של בנה שהיגר לפאריס, בכך שהיא מטפטפת כבדרך אגב במכתביה, כמו אוס קסלני, את שמו של בנה השני, שמת משחפת במולדת הישנה לאחר שהגא, הבן־שהיגר, גזל ממנו את אהובתו ונשאה לאשה. בסיפור "נשק סודי" הוואריאציה שונה במקצת: פייר מפציר באהובתו מישל לצאת לבילוי של סוף־שבוע בבית הכפר של משפחתה באנגין שמצפון לפאריס. אך בין כותלי בית הכפר עתיד הזיכרונות המשפחתיים משוה נוכחותו של פייר אימה על מישל, שכן כלי משים הוא מזכיר לה את הגרמני שאנס אותה שם בילדותה, בשנות המלחמה.

ב"הרודף", הארוך בסיפורי הקובץ, מובא סיפורו של סכב ג'ז אמריקאי, האוהב את עליות הגג המאובקות של פאריס, מכור לסמים ולנשים, ומתגעגע לגמות הדוקא משום שהוא חוזר לניו־יורק, אפוף בהערצה לאומית ובין־לאומית. הסיפור כתוב מפיו של ביוגרף־מעריץ, המסיים את ספרו בשעה שכבר אין בכוחו להרשיע את גיבורו, והסיפור הוא אטיד ברוח "הכתיבה על הכתיבה", על הספרות הזייבת להמית את גיבוריה כדי להחיותם על הנייר. הסיפור "ריד השטן" שייך במובהק לספרות האכספרימנטאלית, וניכרת בו השפעתו של רוב גרייה ותורת הכתיבה — כצילום.

שירה

אני רוצה רק להגיד לך, שירים
מאת חוויה הרכבי
ספריית פועלים, 1985, 84 עמ'

"אני רוצה רק להגיד לך" הוא ספר של מקצבים להה־סים ולשון ועקבית, וכוחו בכך. הרכבי, בעקבות וולף, לוקחת משפטים בנאליים כגון זה שעליו נקרא הספר, או הקריאה "עזבי אותי", ומנגנת אותם בוריאציות־וות של גאווסנה, כדי להגיד את הכלל בקולות עד להרהיש, וכדי להשכיח את הכאב שכוריעה כי מאחורי הרעש מסתתרת דממת המוות. זהו ספר של עשיית מוסיקה ממלים, ושל אובדן האמן במלים כאמצעי־תקשורת, והד־כבי מציגה את השקפת עולמה השירית בשיטתיות. המעוררת את ההשר שהיא באה אל הספר עם תיזה "חכמה" ומכוונת־ראש, ועשתה אותו לאכספרימנט ארוך מאוחר ולא בסדרת קריאות וצעקות היוצאות מן הלב.

נוח, ולפעמים לא הוגן, להדביק לשירה מן הסוג הזה תווית של "שירת נשים". כאן אי אפשר להימנע מלעשות כן. השפעתה הדומיננטית של וולף היא הסימן הראשון לשיוך הזה. סימן נוסף הוא הריאלוג, המתקיים

מעולם הספרות והאמנות

אישרווד: הסופר בעין־המצלמה

הסופר האנגלי כריסטופר אישרווד, מי שהתפרסם בספריו "שלום לברלין" (הוצאת עם עובד, "הספריה לעם") ובספרו האוטוביוגראפי "אריות וצללים", הלך בשבוע שעבר לעולמו והוא בן 81. שמו של אישרווד קשור ללא הפרד בתקופת שנות ה־30 אשר אותן עשה בגרמניה ואשר עליהן כתב בסיפורי ברלין שלו ובספרו "מר נוריס מחליף רכבות".

רעו וידידו מן הימים ההם, שאף שהה עמו בברלין באותה תקופה, המשורר סטיבן ספנדר, כתב עליו ב"אובזרוור": "הבריים תוקים שה כירו את כריסטופר אישרווד במהלך תקופה בת 50 שנה חשים בודאי, אני סבור, שמותו, ולא במובן מושאל, מסלק משהו גם מחייהם. המשהו הזה הוא אולי הדמות שהוא יצר בשבילם — דמות שאם אינה ממשית יותר מאשר התפיסה העצמית שלהם, הריהי בודאי הרבה יותר מרגשת.

היה לו הכישרון לגרום לאנשים להרגיש שהם היו דמויות בעולם המצאות שלו. היגנה לי תחושה זו כמה וכמה פעמים באחרונה כאשר מי שכתבו על היומנים שלי מן השנים 1939—1983, ציטטו את תיאור המשו־רר הצעיר סטיבן סאבאג' כפי שהופיע בספרו המוקדם "אריות וצללים" מתוך הרגשה שסטיבן סאבאג' דומה יותר לסטיבן ספנדר הצעיר משהייתי אני עצמי אי פעם.

"באותו ספר יש לאישרווד דמות הקרויה צ'למרס, שהיה במציאות הסופר אדוארד אפווד, בומן ההוא חברו הקרוב ביותר. הוא מתאר את צ'למרס בתקופה שהיו שניהם תלמי־דים בקיימבריג', שהוא את האנטי־בריסיה והמציאים לעצמם עולם פנטאסטי שנקרא מורטמיר שבו התבססו הדמויות לעתים קרובות על מרצים ותלמידים. אלה מילאו את הסיפורים והשירים שהיו שולחים זה לזה דבר יום ביומו.

הסוריאליזם של עולם זה, שהתערב בחיי הממש של האנטי־בריסיה יצר מעין שלמות־ותעתעים של דמויות שנופחו עד כדי קריקטורה... לכתיבה הבדיונית של אישרווד צורה של צי־לום קולנועי וקל לקוראים שלו ליישם עליו את הביטוי המצוטט הרבה "אני המצלמה", כדי לשכוח את הצד האפל של כתיבתו. אף שאישרווד זנה את הצד הפנטאסטי של מורטמיר, נותר שמץ ממנה בכתיבתו וכשיותו. לטענת ספנדר, כתב אישרווד תמיד על מודלים חיים אבל הגוזים לגביהם ובסיפוריו תמיד היו גדולים מן החיים. דבר זה אידע אף לאישרווד עצמו. כך למשל, בסיפורים על ברלין הדמות המשמשת מודל לסאלי בולס, מן הדמויות הראשיות שם, היא ג'ין רוס. אבל בספרו האוטוביוגראפי "כריסטופר ובני מינו" כותב אישרווד, כי לא זכר את ג'ין כפי שהיתה במציאות היה מוכרח לספר עליה על פי מה שהכ־ציא בסיפוריו. מצד שני קרה מקרים שבהם גיבורי אישרווד לקחו על עצמם להוציא אל הפועל במציאות את התפקיד שכתב למענם. כך ראה ג'ילד המילטון, הנבל שהתפתקאתיו הן הנושא של "מר נוריס מחליף רכבות". את היעותנות של התפקיד שכתב למענו. כביכול, אישרווד, ושיחק עד סוף ימיו את תפקיד הנבל החביב.

כריסטופר אישרווד: עולם של המצאות
הציור מעשה ידיו של חבירו בחייס דון בצארדי

אפשר שמשום כך, ועוד יותר משום התפקידים שעיצב לעצמו כמו מר איסיוה, כריסטופר, כריס וכיוצא באלו בספריו השונים, שאישרווד החל להתעניין בשאלות של אמת והחל לשאול את עצמו אם לא נהג במקרים מסוימים בחוסר הגינות כלפי המו־דלים שלו, ושמא בדיוקן העצמי שצייר בסיפורים הברלינאים לא עשה הכל כדי להסתיר את ההומוסקסו־אליות שלו.

שאלה, אולי מכרעת יותר בשביל אישרווד היתה כלום יכול היה ליצור ספר נאמן לתפיסתו את החיים בלא להכניס בו את דמותו של אישרווד כמעין מתווך בין החיים והדמויות המתוארים לבין הקורא. הוא נכשל בניסיון לעשות זאת בספרו הבלומס־בורי "העולם לעת ערב" שקיים בו דיוקן מטושטש של וירג'יניה וולף כגיבורה. הצליח בכך באופן יוצא מן הכלל בספרו "איש יחיד", רומאן על פרופסור אנגלי בקליפורניה השקוע באבל ובצער על מותו מקרוב של ידידו ועמיתו לחיים. כאן גייס אישר־וד את כל משאבי ניסיונו ועלה בידו ליצור דמות, ג'ורג', שכשום פנים אינה דיוקן עצמי.

עובדת היותו הומוסקסואל והזד־הותו עם בעלי נטייה זו היתה העני־ין הפוליטי היחיד שעליו היה מוכן להילחם. דבר זה הפכו למעין גיבוד של קהילת ה"עליזים". בחייו הפרטיים שאף להגיע ליחסים בני קיימא, וכל מי שהכירו יודע שניצחונו האישי הגדול ביותר האושר היו יחסיו עם ידידו הצעיר ממנו ב־30 שנה, צייר הדיוקנאות והרשם דון בצ'רדי.

"ביקרתי את כריסטופר ודון בביתם שבקליפורניה (סנטה מוניקה) פעמים אחדות בשלוש השנים האחרונות" — מספר ספנדר — "ולאחרונה בספטמבר האחרון. כריסטופר שוטט אילך ואי־לך, אף כי לעתים נתקף כאבים קשים. הוא האזין ללא הרף לשיחות שנהלו סביבו, ולא השתתף בהן, אם כי לפעמים היה מתייחס בהתלהבות למה שנאמר ומכריז איזו הכרזה. כך אירע כשהערתי, כי חברי החוג הספרותי שלנו היו להם חיים מאושרים למדי. אז התפרץ כריסטופר: "הו! זה נכון. היו לנו החיים הכי מאושרים: היינו בני מזל יותר מכולם", ואחר כך כשדיבר מישהו על הערצת גיבורים אמר: "זה משהו שבו אני מאמין. העובדה שהיו לנו גיבורים היתה החשובה בעובדות חיינו".

בשבועיו האחרונות היה מסוגר בחדרו וכל אותו זמן היה ידידו דון רושם אותו פעמים שלוש ביום.

הבלה"ר: רות אלמוג

תערוכות

ציר מרכזי מוצק

מאת נסים מבורך

עופר ללוש, גלריה גורדון, בן יהודה 95, תל־אביב

עופר ללוש: תרגום רחפים ללשון צורנית

עבודותיו של ללוש הן בבחינת רובד עליון של מרבבים תרבותיים וצורניים רבים שזיהויים אינו תמיד אפשרי, ואינו בהכרח נכון. לרוב, מן הטוב, אין ללוש עצמו מודע קונצי־רטיות למקורותיו־השלו, אשר ייתכן ומצויה ביניהם גם האיקונוגראפיה הפראוטולאוית, הזונית־אורתודוכסית מהד גיסא, ומוטיבים מוגרבים מאידך גיסא.

"המעניינים" שבמוצגים הם שורה תמונות המבוססות על דמות המשתנה באופן סודרתי. הדמות מזכירה במשהו מארונה בולגרית ביניימית, או לחילופין, אשה עטויה מהדי האסלם. השינויים ברמות ניכרים בדרגת הכהות, במעקף הכתמי וביחס בין מגדי הדמות למסגרת התמונה. כמו כן משתנה החומריות: השחור־לבן הסימי מפנה בהדרגה את מקומו להנחות צבע רשנות יותר ולגיוון קל.

למעשה, עלולה הסדרתיות הזאת להפריע במקצת, מחשש שיש בה יתר רזת של מוגניות ושל מאגייריזם אופנתי־משהו. כזה לא היה עולה כלל במקרהו של צייר מופשט, בעל אופי של מחקריות בתחומי הצורה והצבע, בנוסח קליי או אלברס, בעוד שכאן קיים רקע ספרותי־תוכני ברור, אשר ספק אם הסדרתיות הזאת משתלבת בו ותורמת לו. ברם, ניתן, במעט רצון טוב, להתייחס גם אל כל תמונה בנפרד. הדבר פותר לפחות חלק מן הקושי. אותם דברים אמורים גם בסדרה השנייה שמציג ללוש, אשר בה הוואריאציות הן על נושא של נוף.

כך־ראוות, ללוש השיג בחלק מעבודותיו ערכים ציוריים בתמיים גבוהים ביותר, המוכירים, לעתים, עבודות בשחור־לבן של רואו, אף מצד היבטם ההיסטורציסטי שאפשר לאתר בהן. מהתק מאוד הוא גם דיוקן של גבר, אף הוא בשחור־לבן, שאינו מהווה חלק מן המערכות הסדריות הללו.

לשתי תמונות שמן ולרישומים אחרים המוצגים בשולי התערוכה יש בטרומה ערך שולי, לפחות במובן היותר. הרישומים עשויים בדרך בלתי־אחידה, ואין ברובם אותה עוצמה כמו בעבודות המרכזיות. כך הם פני הדברים, עד כמה שיהיה הדבר מוזר. גם בשתי תמונות השמן, אף שאחת מהן, עירום שכוב, היא בהחלט מעניינת, אכספרסיוניסטית במידה מסוימת.

בסיכום הכללי מתקבלת תמונה של צייר כשרוני, המסוגל לתרגם את רחפיו ודמעותיו ללשון צורנית בצורה באמנה, ובמיומנות מרשימה. חרף סטיות מסוימות עובר לאורך גוף עבודתו של ללוש ציר מרכזי מוצק.

בכפיפה אחת

תערוכה קבוצתית מספר שלוש — בית האמנים, רח' שמואל הנגיד 12, ירושלים

מאת ניצה מליניאק

לאור תערוכות הנפל שאיכלסו לאחרונה את אולמות בית האמנים, הצליחה ועדת התערוכות להעמיד תערוכה של ענין, העונה ברוב המקרים על קריטריונים של עוך.

בתוך מגוון המשתתפים הרחב, והזרות עבודותיה של לאורה שיף, המציגה אקוארלים, מעשי תרביק הדפס מושלמים וכן בלטות שדות אבנים, עולים־תותיקים מבריחה־המע־צות, המציגים איש, איש בסגנונו המוכר והטוב, כשהמכנה המשותף הי־חיד ביניהם הוא ערכים של איכות. בתוכם אוהדון אפשייל שבחר הפעם להיות מיוצג באופן מצויין במדיום של צבע השמן, כשהוא מתרכז בקטעי מציאות מקומית חיה מאד, דוגמת נוף קבוץ ראת־דוהל. ציוריו של אנגלי־מבין מתאפיינים באוירות עגומות עד קודרות המקרינות באוירה מוזר חוש־בית, עזה. ולנוצין שוד מגיש עבודת פסטל שכולו על צר האירוניה ואף הגרוטסקה.

גם הפסל דן כפרי בחר להרגיש הפעם קו הוויה, כמעט קריקטורלי באופיו, ואילו יצחק גרינפילד מציג מבחר רגיש מאד של נופים דימיוניים, מופשטים כמעט, המעלים על הדעת, הן בשל הטכניקה המיוחדת והכצור־רות, והן בשל הנושא, קירבה כלשהי לקלאסיקה הציורית של המזרח הרחוק.

עוד בתערוכה עבודות פיסול קרמי של לידיה זבצקי, תבליט קיר מעשה אריגה של ג'והג' בולדרשטיין, פסלונים של חנה פייזר וציורים בסגנונם המוכר של ישראל זוהר. רוקה שלו המוסקה בלום המציג גם ניסוי פיסולי שאינו חסר ענין.

כלי מולחן יהודיים

בקומת הביניים של בית האמנים מציגים אחד־עשר אמני עיצוב, מעשי צורפות מעולים, במגבנות שונים, למן המודרנה הקלאסית ועד לרעיונות פי־סוליים חדשניים, המתאמבכים על מקור מות השראה מגוונים.

בין המשתתפים: אריה אופיר, זליג סגל, מנחם בירמן, שלום טוב, בועז ימיני, יעקב גרינהורצל, אמיל שייב־פלד, דן גבעון, רחותי גוטפלד, אורי רשף ועמית שור.

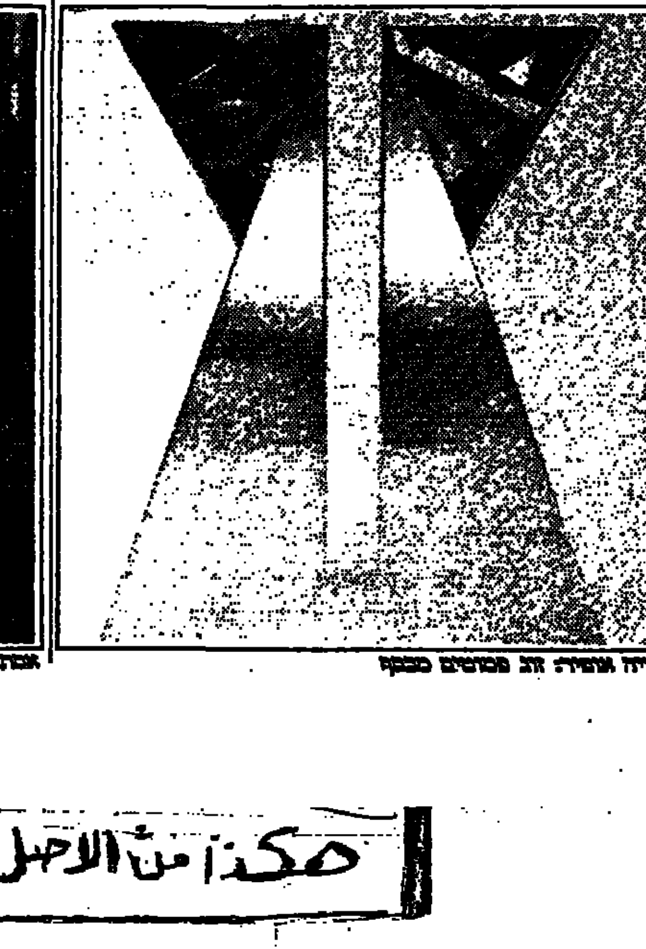
אריה אופיר: זוג פמוטים מבמבוק

"צילורים"

אסתר פריץ־ארד וגרישה אריד: "צילורים", קאמרה אובסקורה, אלנבי 57, תל־אביב

גרישה אריד מצלם, ואסתר אשתו מציירת על הצילומים בצבעי־גואש או אקריל. מכאן יצא השילוב הלשוני "צילורים", המכיל, כעצם המעשה שנעשה, יסוד של גימיק.

למעשה קשה למדי להבין כיצד יכול יוצר, במקרה זה גרישה אריד, להרשות שעבודותיו תשמשנה בסיס לציורי זולתו, אלא אם כל פרט תוכנן מראש, מה שאינו ניכר במוצגים. יש בכך אף יסוד של פגיעה, של חדירה לפרטיותו היצירתית.

כך או כך, התוצאות הן, בכל זאת, נעימות. גרישה אריד הוא צלם רגיש. ולאסתר פריץ יש יד בוטחת. במקרים אחרים, המקומצמים פחות, היא הוסיפה באינטרוחנציה קטנה, כגון הוספת חתול קטנה לתצלום של פרטים ארכיטקטוניים, בעוד שבמקרים אח־רים לא נותר הרבה מן התצלום המקורי.

אסתר פריץ וגרישה אריד: שיתוף תוך תבנון

"מגדה"
מעבדת שיניים אקספרס
תיקון וחידוש פרוטזות במהירות
רחוב אלנבי 66, ת"א. טל: 656180

הארץ — עיתון לאנשים חושבים
הבימה — התיאטרון הלאומי

עירית תל־אביב יפו

עיתון "הארץ" ותיאטרון "הבימה"
מקיימים
בשבת 18.1.86 ב־11.00
מפגש
לאנשים
חושבים

בהשתתפות:
* דיון על הספר "גבול הציות" בהשתתפות ד"ר מאיר פעיל וד"ר יהודה מלצר
* ד"ר ברוך קנה־פז — "תרבות פוליטית של מפלגות בעולם ובארץ"
* עמרי ניצן — רשמי ביקור בברית המועצות
* ירון לונדון
* לינדסי קמפ
* הבמאי רוברט ווקר לקראת בכורת ההצגה "נסים ונפלאות בקופסאות שימורים"
* יצחק ברמן — ממיסדי מפלגת המרכז הליברלי החדש
* ראובן פדהצור — הכתב הצבאי של "הארץ"
* שלמה ניצן

מנחה: מיכאל הנדלזלץ

דמי כניסה 4 ש"ח
50% הנחה למנויי "הארץ" ו"הבימה"
לבעלי תעודת תושב
תעודת קשיש של ת"א
כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א — ו
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת
האירוע באדיבות:
קונטרול דאטה (ישראל) בע"מ CONTROL DATA
בשיתוף עירית תל־אביב יפו
מינהל החינוך, הנוער והתרבות

50% הנחה
הצג את התלוש בקופת תיאטרון הבימה

דחוף!!!
למוסד חינוכי דרוש מבנה
המכיל 8—10 כיתות לימוד, כ"א בשטח של כ־25 מ"ר לפחות + חדר למשרד עם טלפון.
המיקום הרצוי באיזור רמת־אביב והסביבה הקרובה.
בהצעות נא לפנות למר יעקב מאירי
03־421172, 03־429385

הזמנה להציע הצעות

א. מוזמנות בזה הצעות לרכישת הנכסים הבאים:
1. 4 חדרי משרדים, בבנין בשד' ויצמן 4 נתניה, חלקות 41 ר44 בגוש 8266 תת חלקות 41,44/74, 41,44/75, 41,44/76, 41,44/77
2. תכולת המשרדים
ב. טפסי הצעות לרכישת הנכסים הנ"ל ניתן לקבל במשרדי הרום יש להגישם לא יאוחר מיום 7.2.86 בצרוף ערבות בנקאית לפקודת הרום על סכום השווה 5% מערך ההצעה. למחיר המוצע יוסף מע"מ כחוק.
ג. את הנכסים הנ"ל ניתן לראות בתאום מראש עם הרום לאחר קבלת טפסי ההצעות.
ד. מכירת הנכסים הנ"ל כפופה לחתימת חוזה מפורט עם הרום ולאישור בית המשפט.
ה. אין הרום מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה או כל הצעה שהיא.

ישעיהו שנלר, עו"ד — מפרק
חברת גשר למימון והשקעות בע"מ (בפירוק)
רח' ארלוזורוב 164 תל־אביב טל' 03—231766

مكذا من الأصل

هكذا من الأصل

רדיו / גדעון לוי

דב עולה אל ההר

יום שלישי השבוע היה לו יום עמוס במיוחד. רב שילנסקי קם מוקדם בבוקר, התרוחץ והתלבש אבל אירחת בוקר הוא לרדיו. אחר־כך, מנוחה קלה והכנות אחרונות ושוב, קפיצה קלה לרדיו. אחר־כך, באה המשימה הגדולה, ומיד אחריה שוב המיקרופון — פעם בחגיגות הפיקוד הקדמית בכנסת, פעם בוועידה העיתונאית בכנסת, תמיד עם אותה התפעמות מגודל הרגע. סוף־סוף, לא כל יום הוא עולה אל ההר. לא כל יום מר פנות כל העיניים, כל המצלמות, לתנועותיו.

יומן ההתבטאויות של יו"ר ועדת הפנים של הכנסת ביומו הגדול השבוע הוא מסמך משעשע מאין כמוהו. קולו המאנפף יחד עם השאנס הטבעי שלו רק הוסיפו חן מיוחד להתבטאויות היו"ר. אלמלא העסיק, לשווא, שש מאות שוטרים; אלמלא בידה, שלא לצורך, כל־כך הרבה יצרים, היה אפשר רק להתמוגג.

ראיון ראשון — "הבוקר הזה", רשת ב'. שיחה עם שלום קיטל. התחלה טובה. קיטל שואל, מקשה מאד לענות, שילנסקי עומד בפרץ. כבר בשעת בוקר מוקדמת כזאת הוא מצטייד במפקד קצבה הנשק לקראת הקרב הגדול. והוא עצמו, אם לשפוט על־פי התבטאויותיו, יאהב את ההשוואה הזו עד מאד, אבות הציונות, הוא קובע בשבע בבוקר, מעולם לא ברחו מסערת רוחות. כשבינוי יוצאים לקרב, הוא משווה, אנו מוכנים לקבל החלטות גורליות.

שילנסקי: לקראת הקרב

על רקע הדיבור שכזה, מיותר לציין, העלייה היא בלתי־נמנעת. צו המצפון, צו הגורל. שילנסקי: האם אנחנו יכולים בכלל להתקיף פלו השאלה היא איך נראה בעיני עצמנו האם בכלל גורמים עוינים לא נעלה!

חלילה, אני כמעט אומר לעצמי, הנו באה ההכרזה על גודל השעה: בפנינו שאלה היסטורית של מדינת ישראל — הוויכוח על הר הבית.

כעבור שעה קלה, העניין צובר תאוצה. בפתח "בוקר טוב ישראל", בגלי צה"ל, הוא נשמע אומר: "אנו נערכים עתה ליציאה להר הבית ובקרבי התפילה אותה אני נושא מאז היותי ילד — "ייבנה בית המקדש במהרה בימינו. בוקר טוב ישראל". מאז 1967, מאז מעמד הרב גורן ליד הכותל, לא זכינו למעמד כה מרגש.

אחר־כך, יוצא שילנסקי לכבוש את היעד הבהיריים. לרגלי ההר, הוא מעלה סיכומים ראשונים: למרות שלא נכנסנו לאחדות, הביקור היה מוצלח. מכאן ישעט לכנסת, להעלות רשמים מקיפים יותר. ברדיו הוא נשמע כך: "שמע, שהוא באבל, רצה לומר קדיש. בכדי לומר קדיש, אמר ולדמן שהוא רוצה לומר תהילים. אמרתי: אם אתה רוצה להגיד קדיש, אז לא אחרי שאבותו עוברים את החומה". אחר־כך בא גם תיאור החומה הזוית, שהיה על מצביאנו להבקיע התיאור של תהליך קבלת החלטות בשטח — איך ריכז את החברים, איך נתן להם להתבטא, איך ערך הצבעה ואיך נבגע לרצון הרוב והגיע את כוחותיו מערבה. הדברים הללו הוזר כמובן גם ברשת ב' וגם בגלי צה"ל — פיצוי צנוע אולי על היעדר ראיון ב"מבט".

בערב הוזר מיודענו עייף אך מרוצה לביתו. הר הבית בידינו, הוא רשם אולי בימנו.

משורר ליד החלון

עמיחי: בלי התייפייפות

התבודד בין החלון לדלת מפסיק את יהודה עמיחי כל חייו. החלון, אומר עמיחי, אינו מחייב. אפשר סתם לעמוד ולבהות דרכו. הדלת, לעומת זאת, מחייבת הולכה: להיכנס או לא. אהבתי מאד את הדימוי הזה, כמו שאהבתי, עד מאד, שעה קסומה עם יהודה עמיחי ששודרה השבוע בשידור שני ("בגוף ראשון". עורכת: רות גב. רשת ב', יום שני, 23.05).

עמיחי שונה לב ברדיו בדיוק כמו בשיריו. בלי כל פוזה מיותרת של משורר, בלי התייפייפות ובלי גנדרנות, בלי שיישא את יגון העולם כולו על כתפיו — רק את יגונו שלו על מות אביו ואמו — מצטייר עמיחי, שוב ושוב, כאיש מקסים כל־כך. כובש כל־כך. כלשון פשוטה, לא יומרנית, הוא אומר הרבה מאד בשעה. הוא נזכר בילדותו, באהבה הראשונה, במלחמה הראשונה. מאז סיים את כיתה י"ב ב־1942, הוא מספר, לא השתנו האנשים בארץ. אז דיברו אליה גולומב והד"ר בירן על האויב העומד בשער. תמיד מאז, הוא אומר, האויב עומד בשער בארץ הזאת, גם כאשר מוחים את השער בבמה עשרות קילומטרים. תמיד גם אנו "נקום כולנו כאיש אחד" — ממש כמו שאמרו לבני דוד ב־1942.

עמיחי סיפר, בין שיר מולחן אחר שלו לשבשבה, על ליל האהבה הראשון שלו. ערב היציאה למלחמה, על תמונה קסומה שלו עם אהבתו הראשונה בחלון בית ייקי בירושלים של שנות הארבעים, עם רמז'אק מתנגן ברקע, ועל הדולות והלבנים של אשדוד במלחמת השחרור, שמזכירים לו מאז אהבה ומלחמה.

שוב מתבודד עד כמה משמשים אירועים פרטיים־כוללים מוטיבים לשיריו. ברדיו, כמו בשיריו, הוא מספר על הדים הקטנים למאורעות הגדולים — המסרק של אמו שהתייהם עם מותה, התהל שעל גג השכנים, שייבב בעת מות אביו, השלט בבית־החולים שבו נולדה בתו, שסיפר כי אין מתים בבית־החולים ביום שיצאה בתו אל העולם.

לסיום, קרא שיר מספרו הבא־רון: "דודי היי, סרטים צבעוניים לקשט בהם את העולם, או למלא ברשרוש יבש אחד הגג".

את עולמי שלי, מותר להודות, קישט יהודה עמיחי לא אחת. השבוע עשה זאת שוב, גם ברדיו.

פרנק סינאטרה בן שבעים

סינאטרה: הזוהר והתגמים

כוכבים מזדקנים מקשים עלינו מאד את החיים. כל הזדקנות של כוכב לנגד עינינו היא גם הזדקנותנו שלנו. אם אליל־הנעורים הוא בן חמישים כיום — גם אנחנו כבר ילדים איננו. אם אליל־הנעורים הוא כבר בן שבעים — המצב המור באמת.

פרנק סינאטרה בן שבעים הוא איפוא לא רק ציון קלנדארי. המחשבה שהוא בן שבעים עלולה לעורר מחשבות לא־קלות. ג'ון לנון כבר מת והאלוויס פרסלי כבר מת — לוא זו היה כבר בן חמישים — ופרנק סינאטרה ממש זקן.

לכבוד האירוע מקדישים בגלי צה"ל סדרת תכניות לחייו של סינאטרה. ("השנים היפות בחיי". עורכים: עמליה רזון ופנחס עידן. שבת, 18.05). כאותו מפיקי הסדרה, כך הכוכבת, יובא ראיון מיוחד עמו. בינתיים, עושים יוסי ציבור לדרכים להשגת הראיון (שטרם הושג כנראה), ומשודרים את הפרק הראשון בסדרה.

התחלה היתה מבטיחה מאד. הזמר שלא שר תו מזויף בחייו, כך הגודד בראשית התכנית. אגדה גדולה מהחיפושיות ומאלוויס, המשורר הלאומי של ארה"ב. האיש של החלום האמריקאי הזוהר והתמים. אלא שההגזמות המפליגות הללו מחייבות ביותר מעמיק הרבה יותר מזה שבו זיכנו עורכי הסדרה בפרקה הראשון.

אני עוד זוכר את השנים שבפגצו מאד השמועות על חלקו במאפיה. את הסתירה בין השירים הרומנטיים כל־כך, הקול העמוק, המלטף, המלים התמימות, המבטיחות, ומולן השמועות על המאפיה. תמיד דימיתי לי את סינאטרה יותר מתבינה, לקול התשואות, לאחר סדרת שירי אהבה, הולך לסגור איזה קונטראקט מאפיוזי מאחורי הקלעים. אי־אפשר להכחיש שהשמועות הללו רק הוסיפו לו חן מסוים, כוח מסוים.

כך או אחרת, הוא כאמת גדול. חמישים שנה של כוכבות אמיתית, בלי שום אף ורע הדומים לו. אני מתמוגג לשמע קולו ובית־הספר היסודי בשכונה (ברקע) לפחות שמעו את שמעו — כוכב של שלושה דורות. תופעה נדירה בעולם.

בגלי צה"ל התפתקו, לפי־שעה, במעט מאד. הם הביאו אמנם הקלטות נדירות משנותיו הראשונות — השיר הראשון, ההופעה הראשונה, הראיון הראשון. שיריו, גם הראשונים ביותר, הם באיכות ובעצמה הסינאטרית הגדולה — האותה להם בשעת בין־ערביים בשבת היא ללא ספק עינוג אמיתי. אלא שהיה מותר לצפות מסדרה על חייו שיהיה בה מעט יותר מהשמעת שיריו עם קטעי קישור דלים למדי. מותר לצפות גם להתמודדות עם מאפייני כוכבותו, היותו גיבור אמריקאי כל־כך, ניצחונו את המוזן באמצעי קלוש לכאורה — מוסיקה מתקתקה, מלים על גבול הבנאליה. אולי כדאי שעורכי הסדרה יאותו לסדרת תכניות אחרת שתעדרה בתופעת השירה שלום, התבנית של יוגב קמר על הזדפשיות, רשכילה.

לא נחמד בכלל להיות שם

ירוחם: נתון שולי בטבלה של שר האוצר

האסוציאציה הראשונה, בדרך כלל, היא של הנתונים: גידול באבטלה, צמצום האבטלה, כיסי אבטלה. אנו שומעים משהו על אבטלה וזוכרים בטבלאות, בסטטיסטיקה, במיליוני המובטלים, כאבחנה בין "דורש עבודה" ל"מובטל" וכיו"ב. האסוציאציה השניה מובילה, בדרך־כלל, לתמונות רחוקות של פועלים קשישים, המפגינים בברזן גיתור בפתח מפעלם הנסגר. פה ושם צציגע עולה באוש, שתיים־שלוש כרזות מיליטנטיות, יו"ר הוועד המקומי, קרב מאסף. צמצם תל־אביב או קריית הממשלה בירושלים רחוקות מאד משתי האסוציאציות גם יחד. אבטלה הולכת כאן עם נוער שולים, עם פועלים לא־מקצועיים בתעשיה, עם בתקופה עלובים ומעוררי פנוקי. בניגוד מסוים למרבית מדינות המערב, האבטלה היא עדיין מושג זר, מנוכר לרובנו.

דווקא לפיכך, הטיבה פנינה בודנצקי לבחור את מרואיינה: שלמה, אדריכל בן 35, מובטל. בשיחה עמו ("אבטלה בסגנון ירוחם". גלי צה"ל, שבת, 17.05) היה די לקרב את תחושת האבטלה לפתחם של מעגלים רחבים הרבה יותר מהמקובל. דבריו של שלמה, תושב ירוחם, עשויים להחליש משהו את התחושה הרווחת: לי זה לא יקרה. לי זה לא יכול לקרות.

בודנצקי אמנה מאד על הכנת תכניות־תעודה. בלשון־המעשה שלה, בשאלות רגישות, בקשיות בגבה של קטעי השירות העימורים המוסיקליים, היא הובילה היטב את התחושה האזת של המובטל ושל רעייתו. למשל, אל משפט הפתיחה של שלמה "פתאום הכל משתבש, פתאום התרגשה היא כאילו אינך שווה כלום" — מתנגן קול מוכר הרבה יותר "אני מקבל נתונים על גידול ליה שולים באבטלה", אומר יצחק מודעי. אחר־כך עוד מוסיף השר ואומר בניסתו המלומדה: "כאשר אני יוצא לביקורים השגרתיים שלי עם נתוני האבטלה ומגיע למקום מסוים, התמונה שונה לחלוטין מהמספרים־כביכול המופיעים באמצעי־התקשורת". שוב העניין הזה עם אמצעי־התקשורת המעוותים הכל.

אלא ששלמה אינו מספר, ואפילו מספר־כביכול איננו. לפני שנים הוא היה מנהל לשכת התעסוקה בירוחם, היום הוא מתייצב בה שלוש פעמים בשבוע, בימי ראשון ושלישי וחמישי, מגיע ושואל מה נשמע ויודע שעבודה בירוחם לא תימצא לו.

בלי שמן מדירות, לא כלפי חוץ לפחות, בלי כעס וטרוניות כלפי הממשלה ההסברה ההסתדרות והמדינה והעירייה, הוא פורש באוזני מאזינים את עולמו העלוב של המובטל. "זה לא נחמד בכלל לעמוד בתור עם עוד מאתיים איש ולחכות לפקיד הביטוח הלאומי" — זה היה המשפט הבוטה ביותר, כמעט, שיצא מפיו בשיחה המסובכת עמו. הוא דיבר על ההשפלה ועל הרצון שלא להודות את הכסף הקל של דמי־האבטלה, על הבזבוז לעבוד שלא במקצועו ועל קטמי ירוחם הבטים עיניו בעיניו, על הקשיים בבית, ועל קצה גבול היכולת הכלכלית שלו, על הדימוי העצמי הפגוע ועל ש"כל התארים שלך וכל מה שלמדת כבר לא שוה כלום". על הכל דיבר באוזנו מעט. לא צעקני, מעורר הערכה, מעורר אמון.

עכשיו הוא אומר. לא ברור להיכן. אולי צפונה, למרכז הארץ. אולי מערבה, לחו"ל־לארץ. עד אז, יוסיף בוודאי ויהיה נתון שולי בטבלה של שר האוצר, כרטיס מוזה בלשכת העבודה המקומית. ארבע עשיריות האחוז ממובטלי ירוחם, על־פי אומן לאומיקי שלי.

שני סיבובים במחוג — ומוות

כאילו אין די בחרשות להשיל מורא. כאילו אין די בידיעות על שיר הוקים והאמנות הדיכים ועידות הארטה האוירים המובהלים להגעת כל בדידעה. המפיקים של תשדירי הפרסומת ברדיו, כמה מהם, עשו, כנראה, יד אחת להוסיף על פחדינו, המתעצמים בלאו הכי, את בהלות התשדיר.

עד לעת האחרונה הסתפקו שם בביצי הבינים — התשדיר המפחיד ביותר (שנודן כבר במוזר זה) הזהיר מפני הקטנים המודרנים, אך הלא־אסונותיהם הללו. עכשיו השתנו המידות.

אתה פותח את המקלט לשעה קלה של רוגע והנה זה בא. קודם מכה על הכיס, כיאה לסיפל הבן ביהודים, על־פי אסבלה אחת. תם לו איזה מעבר מוסיקלי בעים ולפתע תקתוק רועם של שעון הזמן — אז שמע קול הלמות הלב — הקריין, בקולו הדרמטי, מדריע: בכל יום שעובר אתה מפסיד כסף. התקתוק גובר. משפט המור — במחשבה שנייה אפילו נבון. בכל יום שעובר אני מפסיד כסף. מילא, כסף אינו הכל בחיים, מה גם שבהמשך התשדיר, מוצע פתרון — הער"ש המשופר" החוא. אפשר לחזור ולהתרווח קמעה. לא להרבה זמן, מסתבר.

כעבור דקות אחדות בא התשדיר בעניין פוליסת ביטוח למקבק בסרטן. לראשונה בישראל, הם מתהדרים שם. צמרמורת. הפוליסה הזאת, הם מבטיחים, תקל עליך כבר בימים הראשונים של גילוי המחלה. פחד מוות. אלא שבמחשבה שנייה גם מכך אפשר להתאושש. סוף־סוף הדי מצא, פה ושם, תרופה לסרטן, והפוליסה הביטוח הזאת תקל בוודאי מאד (כבר מחירים הראשונים) אפשר להמשיך הלאה. שיר עליז ברדיו ואנו נוחתת הכבה הגרועה מכל.

בקול מפסקי קובע הקריין, כמי שיודע את הדברים מוסמך מהימן: עד שישלים מחוג השעה שני סיבובים, ייהרג עוד אדם בתאונת דרכים. ברדו... לא כסף ולא מחלה בתרופה. משום שני סיבובים במחוג ומוות. פמאלי. רק נותר לקוות שלא אתה, שלא מישהו קרוב. אני כמעט ועשיתי תאונה כששמעתי את העניין הזה באכוה בעצם, נותר רק לספור את סיבובי המחוג הגדול עד שיגיע תורך ולהתפלל. בין תשדיר פרסומת מבעית אחר למשנהו בטה שכותה והמחשב הגרבר של דיגיטל, השיחה המאלפת בין העבניה לביצה בעניין ה"מאורישי", משקה מרק במקום או אפילו צפון־תורשאבי־גרגש.

מכתבים למערכת הארץ

האין זה אותו צבא?

ברשימה "החייל הקרבי — פראייר לאומי"? ("הארץ" 7.1) העז סוף סוף מי שהעז לגלות מעט מהיחס כלפי החיילים הקרביים. כאם לשני חיילים קרביים רצוני להוסיף מניסיוני.

שמעתי לא פעם את האימרה כי בצה"ל יש שני חילות: חילות השדה וחיל האוויר. הזדמן לי לראות במו עיני כי אכן כך הם פני הדברים. אי־שם בהרבי הנגב מצויים שני מחנות קבע. אחד של חיל האוויר והשני של חיל רגלים. בראשון, חדרי האוכל ומגורי החיילים בנויים לתפארת, עם גנות ורוכי קלטי שמש לאספקה שוטפת של מים חמים. במחנה השני צריפי המקלחות מסים לנפול וחדר האוכל באוהל מלא אבק וזבובים.

אינני מבקשת את רמת הנוחות שחיל האוויר ראוי לה. אך מדוע לא יצלו את שמש הנגב ויבנו מקלחות ראויות עם מים חמים המוכנים לקראת החייל החוזר מאימון מייגע ואלה שעברו את חוויות האימונים ביחידות חי"ר יודעים להעריך זאת. מדוע אנשי מינהלה בבסיס אינם מכינים את המקלחות לקראת החיילים החוזרים מאימונים ומדוע צריכה להתפתח מערכת יחסים איומה בין החיילים המסכנים במטבח?

דוגמה נוספת: במוצב אי־שם באצבע הגליל יושבים אנשי חיל רגלים, "הג'ובניקים" בעגה הצבאית, ואנשי חיל האוויר. עיניהם של "הג'ובניקים" כלות למראה האוכל שמקבלים "הכחולים". מדוע? האין זה אותו צבא או שמא זה ולזול בחייל הקרבי מצד הפיקוד הבכיר. מדוע החייל הקרבי בעת שירותו בתוספת הלבנונית צריך היה לקבל לפעמים ביצים, שמוגשו לחביתה בשמן שהוציא מקופסת סרדינים?

אלה הן רק דוגמאות בודדות מ"חוויות" החייל הקרבי. למרות זאת עדיין ממשיכים חיילים להתנדב ליחידות קרביות, בחופשותיהם הקצרות, על חשבון המנוחה שכה חסרה להם, יושבים ומכינים מסלולי ניווט לקראת מסעות מפרכים. האוספים שבהם אחרים כוח וכותבים מכתב מוזאה לעיתון.

א.ש
אם לשני בנים ביחידות קרביות
תל אביב

פושטי רגל ויד

כשאני רואה את פירותיה של "הכלכלה הנבונה", של אלה שהמיד תמיימנד שהם "יודעים לנהל עסקים", כאשר המושגים "מפריק" ו"כונס נכסים" הופכים סחורה עוברת לסוחר (ולקבלן), אני נזכר בפזמון של תיאטרון "המטאטא" מתחילת שנות השלושים. הרי הוא:

"אני יהודי פשוט
ושתי רגלי פשוטות
עוד מעט ואפשט גם את היד..."

יצחק עורן
עומר

פוליגרף והתרגשות

במאמר של רוי כהן, שתורגם מה"ניו־יורק טיימס" ("הארץ" 5.1) מועלה החשש כי חיוב פקידי ממשל אמריקאיים להיבדק בגלאי־שקר עלול להכליל את האלרגועים מכבעם, ולא היא.

נכון שכל נבדק — עצבני או שולט בעצביו — מתרגש בבואו להיבדק. לכן המבצאה טכניקת שאלות מיוחדות שיש בה הן כדי להתגבר על ההתרגשות התלויות הן כדי לאבחן את הסימנים של אמת ושקר המתלווים לתשובות הבדיק.

מניסיוני אני יכול לקבוע, שהרבה פרשיות לא היו נפתרות אילולא נעשה שימוש בפוליגרף, מה עוד שלא קיימת בנמצא שיטה אחרת כדי לדעת את המתרחש בנפש האדם.

חיים ויקטור כהן
המכון הישראלי לפוליגרף
תל אביב

פיקוח נפש דוחה רוטציה

בעיקרון, צריך לקיים הסכמים בחיים הפוליטיים כבחיי הפרט ובתחומים עסקיים לסוגיהם. ייתכן גם בהולט כי לראש־הממשלה, שמעון פרס, יש עדיין בעיות של אמינות מוגבלת מימי־פעילותו כעסקן מפלגתי ב"נוער העובד", במפא"י וברפ"י. אולם עליו לעשות את החשבון הלאומי הגדול של עתיד־אומתנו ושל המצב המדאיג של החברה הישראלית כיום.

לא רק בגלל מצבם הנפשי המעורער של תנועת־החירות ושל הליכוד על כל חלקיה, ואף לא בשל שיגעון־קומתו הציבורי המדיני בלבד של מ"מ ראש־הממשלה, יצחק שמיר, יהיה ביצוע־הסכם־הרוטציה בעוד פחות משנה לא פחות מאסון לאומי. אם חלילה ייעשה השלטון בישראל, שכינו הפלשתינאים כפרים, ומעודדי המהומות המיותרות על הר־הבית באלה הימים — יהיו עצם קיומנו הלאומי ונזל ארצנו וחברתנו מוטלים בסכנה ממשית. האם פיקוח נפש אינו בלבד דוחה שבת — הצלת אומה שלמה וחידה לא כל שכן.

הסכם הרוטציה נכרת בין שתי מפלגות בלבד. אמנם גדולות וחשובות. אולם איננו מחייב את עם ישראל כולו, ולפיכך אין לקיימו אלא באישור אזרחי־ישראל כולם בתהליך דמוקרטי תקין של בחירות לכנסת חדשה.

יהודה בן־משה
ירושלים

למען שבתון בעיר־פיתוח

הפרופ' א. פרידמן, דיקאן הפקולטה למתימטיקה ולמדעי הטבע באוניברסיטה העברית יצא חוצץ ("הארץ" 6.1) נגד הצעתו של הרב רפאל אייזן, שאנשי הסגל האקדמי באוניברסיטאות יעשו את שנת השבתון שלהם בעיר פיתוח.

עם כל ההערכה שיש עמי לעבודתה של המערכת האקדמית בישראל, נראה לי שזרוקה הושטת יד ממערכת זו לאותם מקומות, שמעוקת החיים בהם כבדה וכואבת, יכולה לשמש בבחינת שינוי ערכים בסביבה הישגית המהשרית שהיא מנת חלקנו כיום.

לכן תמוהה מסקנתו של הפרופ' פרידמן כי חבר הכנסת איתן גבשל בהערות שהעיר.

הכנה מוצלחת של כיתה בעיירת פיתוח לבחינות בגרות, היא אתגר שאינו נופל במורכבותו ממחקרים רבים.

אני מכל מקום מקבל את קריאתו של חבר הכנסת איתן בברכה.

ראובן הוית
המחלקה לביולוגיה
אוניברסיטת בן־גוריון

שם הרצל — לשווא

אנשי חירות מתיימרים שרק הם התלמידים הנאמנים לחוזה המדינה. כיצד הם מקיימים את תורת הרצל?

שמעתי ברדיו ובעיתונות איך ביזו בגסות את שמו הטוב של הד"ר הרצל מנהיג ה"אגודה" וידיד רעות הכספים אברהם שפירא. הייתי בטוח שתבוא תגובה מאותה מסעם אנשי חירות, לא מיניה ולא מקצתיה.

חז"ל אמרו "הלוואי אותי עזבו ותורתי שמרו". התלמידים "הנאמנים" של חוזה המדינה הפכו את הסדר: הם עוזבו את תורת הרצל ורק את שמו הם נושאים לשווא.

תחת ידי מונחת החוברת של "מדינת היהודים" עם ההקדמה של מנחם בגין. בדף 62 כתוב: "ובכן תהיה לנו לבסוף תיאוקרטיה? לא! האמונה מלכדת אותנו, המדע עושה אותנו חופשיים. עליכן לא ניתן כלל לדוחים תיאוקרטיים של אנשי הדת שלנו להרים ראש. אנו נדע להחזיקם בבתי־הכנסת שלהם".

יוסף זאבי
גבעתיים

בירושלים דרושים
מנתחי מערכות
★ בעלי נסיון מוכח בניתוח מערכות, כולל ניהול צוות עובדים.
★ בעלי ידע בקובול ובמסדי נתונים.
נא לפנות בכתב יד, בציון קורות חיים, לת.ד. 7095 תל־אביב 61070, עבור מס' 210.
— סודיות מובטחת —

חברה פיתוח לתושבי אזור גת בע"מ/קרית גת. שדרות לכיש 3, ת.ד. 142 טל. 861251, 051-880611
דרוש
מרכז פלחה וגידולי שדה
המעוניינים בעלי תעודות ונסיון מתאימים מתבקשים להגיש מועמדותם למשרדי החברה.
המשרה מלאה לפי דירוג האחיד. רשיון נהיגה חובה, מגורים באזור.
עזרא משה

ת.ג.ל. בע"מ ממפעלי כור־כימיה
למפעלנו בראשון־לציון דרושה
פקידה
למשרה מלאה
הכישורים הדרושים:
★ נסיון מוכח בחברה תעשייתית ויכולת ליצירת קשרים עם לקוחות.
★ כושר ארגון והשתלבות בצוות.
★ הדפסה בעברית ואנגלית.
בירורים בטלפון: 995691, 03-9422729, דוד אבני. לקביעת ראיון, נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 3140, ראשון־לציון מיקוד 75131 בצירוף קורות־חיים ופרטי נסיון.
— סודיות מובטחת —

לאגף מדע וטכנולוגיה של יבם ישראל בקרית הטכניון בחיפה
דרוש/ה
מהנדס/ת תוכנה
התפקיד כולל:
★ עבודה בצוות פתוח של מערכת תוכנה.
★ ניתוח תכנון ותיכנות מערכות תוכנה באופן עצמאי.
★ המועמד ידרש לקחת חלק מרכזי בפתוח מערכת תוכנה.
הכישורים הנדרשים:
★ השכלה אקדמית בתחום מדעי המחשב או ידע מקביל.
★ נסיון בן שנתיים לפחות באחד או יותר מהתחומים הבאים:
● בסיסי נתונים.
● גרפיקה.
● IBM—PC.
★ נסיון והכרת ציוד ומערכות תוכנה של יבם – יתרון.
★ כושר לימוד מהיר של נושאים מורכבים.
★ ידיעה טובה מאד בעברית ואנגלית.
הערה: העבודה המוצעת היא כ"עמית מחקר" לתקופה מוגבלת של שנה. בתום השנה תישקל אפשרות הארכה לשנה נוספת.
נא לפנות בכתב עם פרוט קורות־חיים ונסיון קודם ליבם ישראל, אגף ב"א, ת"ד 33666 תל־אביב 61336 עבור "עמית מחקר".
יבם IBM

חברת מחשבים מובילה בישראל מחפשת
מנהל/ת מחלקת שירות
(משרה 1025)
מהנדס אלקטרוניקה בעל ידע במחשבים ובציוד היקפי.
תנאים טובים ואתגרים מקצועיים מצפים למועמד אשר לו —
■ יכולת לנהל צוות עובדים.
■ כושר ניהול מגעים עם לקוחות.
■ נסיון בתכנון תקציב ובהגשת דוחות.
עדיפות לבעלי נסיון קודם רלבנטי.
מועמדים ישלחו קורות חיים ונסיון, בכתב יד בלבד אל ת.ד. 11024 ת"א. סודיות מובטחת
תחנת ייעוץ לנושאי כח־אדם
תהל

תרכובות ברום בע"מ
יש כימיה בארץ
לאגף מחקר ופיתוח דרושים
מהנדס כימיה
למחלקת פיתוח תהליכים
לעבודה מעניינת במעבדות ובמתקנים חצי תרשתיים
נסיון קודם בתעשיה יתרון
כימאי
לפיתוח שיטות אנליטיות/אורגניות
★ תואר ראשון או שני בכימיה
★ נסיון בשיטות אנליזה אינסטרומנטליות/אורגניות
★ עצמאות ויוזמה
חוקר
★ תואר שני או שלישי בכימיה
★ נסיון בסינתיזה אורגנית
★ יכולת ניהול פרוייקטים מצוות עובדים באופן עצמאי
הנצטרף לחברה רב־לאומית בין המובילות בעולם בתחומה המייצאת 95% מתוצרתה ל־85 מדינות ברחבי העולם.
מחזור קבוצת הברום כ־150 מיליון דולר וחברות הבת שלה פרוסות בארה"ב, מערב אירופה, האיים הבריטיים, המזרח הרחוק והאפריקה.
התנאים בהתאם לכישורי המועמד
למועמדים מחוץ לאזור תינתן עזרה בדיור
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד - סודיות מובטחת
ISRAEL BROMINE
נא לפנות לת.ד. 180 באר שבע
בקבוצת כימיקלים לישראל — בצירוף קורות חיים בכתב יד עבור מח' כ"א

דשנים וחמרים כימיים בע"מ — בקבוצת כימיקלים לישראל
מהנדס/ת תעשיה וניהול
צעיר/ה
תאור התפקיד:
★ תיכנון תימון עבודות
★ מעקב אחר הוראות עבודה
★ הכנת לוחות זמנים לשיפוצים
★ הצטיידות בחלקי חילוף
★ מיחשוב אגף האחזקה
הכישורים הדרושים:
★ מהנדס תעשיה וניהול - מגמת מערכות מידע
★ נסיון של 3 שנים בתפקיד דומה
★ בוגר בי"ס מקצועי - יתרון
★ שליטה בשפות עברית/אנגלית
מהנדס/ת אחזקה
צעיר/ה
תאור התפקיד:
★ עוזר למהנדס אחזקה צמודה
★ ריכוז, פיקוח וביצוע עבודות אחזקה במתקנים
★ הצעת שיפורים ויישומם במערך המכני של המתקנים
★ הכשרה לקראת תפקיד מהנדס איזורי בטווח של 3-5 שנים
הכישורים הדרושים:
★ מהנדס מכונות - בוגר בשלוש שנים האחרונות
★ בוגר בי"ס מקצועי
★ ידע ונסיון בחיכשור ובקרה - יתרון
★ כושר ניהול
★ שליטה בשפה האנגלית
★ יכולת עבודה בצוות
★
מובטחת לך עבודה בעלת אתגר ועניין רב ומעורבות בהיבטים הטכניים של חברה גדולה
על המועמדים להיות תושבי חיפה והסביבה
למתאימים מובטחת עבודה מגוונת ושבוע עבודה בן 5 ימים
אם הנך בעל הכישורים הנ"ל, נמרץ ובעל יוזמה ואינך חושש להתמודד עם אתגר מקצועי ואישי הנך מוזמן לפנות בכתב עם פרוט קורות חיים, השכלה ונסיון עבודה קודם אל מחלקת משאבי אנוש, ת.ד. 1428 חיפה 31015.
בוא/י ניצור כימיה!!
סודיות מובטחת.

לבי"ס תיכון טכנולוגי
אורט
ע"ש גוטמן — נתניה
דרוש/ה
מנהל/ת בית ספר
בעל/ת נסיון במינהל חינוכי
רצוי בעל/ת תואר בתחום טכנולוגי
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 16087 תל־אביב (61160), עבור "מנהל"

למוסד ממלכתי
דרושים
קציני מילואים
בדרגות: סגן, סרן, רב־סרן
אנו מציעים לך —
★ עבודה בעלת ענין ואתגר, קרובה בניידות רבה.
★ ליכוד השפה הערבית.
★ תנאי שכר טובים ותנאי שרות מיוחדים (לדבות רכב צמוד בתום ההכשרה).
★ עבודה קבועה.
★ מסלול קידום רחב ואפשרויות להתפתחות עפ"י כישורים.
העבודה מתאימה גם לקצינים העומדים להשתחרר מצה"ל בחודשים הקרובים.
אם גילך בין 23—31, השכלתך לפחות תיכונית מושלמת ובריאותך תקינה —
פנה נא בכתב לת.ד. 33171 ת"א (מיקוד 61231) עבור כ"א, בצירוף תולדות חיים ופרטים אישיים (כולל מס' ת"ז וטלפון).
פונים מתאימים ייענו.